

كوردستان له سالی ۱۵۲۰۰۱

دهزگای چاپ و بلاوکردنهوهی

زنجیرهی روشنیبری

*

خاوهنی شیمتیاژ: شهوکهت شیخ یهزدین

سهزنووسه: بهدران نههمهدهیب

ناوونیشان: دهزگای چاپ و بلاوکردنهوهی آراس، گهرهکی خانزاد، ههولیر

س.پ. ژماره: ۱

www.araspublisher.com

كوردستان له سالی ۱۵۲۰۰۱

تاماده کردن و ریکخستنی
هه له مهت جه مهید به دران نه جههه

ناوی کتیب: کوردستان له سالی ۱۵۲۰۰۱
پیشه‌کی: سامی عه‌بدوپه‌حمان - جیگری سه‌رۆکی حکومته‌تی هه‌ریمی کوردستان
له‌بارهی ئەم کتیبه‌وه: شه‌وکه‌ت شیخ یه‌زدین - وه‌زیری کاروباری ئەنجومه‌نی وه‌زیران
ئاماده‌کردن و ریک‌خستنی: به‌دران ئەحمه‌د و هه‌لمه‌ت حه‌مید
بلا‌وکراوه‌ی ئاراس - ژماره: ۱۲۸
ده‌ره‌ینانی هونه‌ریی و خشته‌کانی ناوه‌وه: ئاراس ئەکره‌م
ده‌ره‌ینانی به‌رگ: شکار عه‌فان نه‌قشبه‌ندی
خۆشنووسیی به‌رگ: هونه‌رمه‌ند محه‌مه‌د زاده
پیت لیدان: ئەحمه‌د هاشم، ئاراس ئەکره‌م، هه‌ژار شیخ زرار
وینه‌کانی به‌رگ: عه‌بدوولستار عاصم
وینه‌کانی ناوه‌وه: وینه‌گری وه‌زاره‌ته‌کان
هه‌له‌گری: شێرزاد فه‌قی ئیسماعیل
سه‌ره‌رشتیی چاپ: ئاوپه‌حمان مه‌حموود
چاپی به‌که‌م - چاپخانه‌ی وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده، هه‌ولێر - ۲۰۰۲
تیریتژ: ۵۰۰۰ دانه
له‌کتیبخانه‌ی به‌رپه‌به‌رایه‌تی گشتیی رۆشنبیری و هونه‌ر له‌ هه‌ولێر ژماره (۱۳۶) ی سالی ۲۰۰۲ ی دراوه‌تی

ئىستا كاتى ئاوه دان كوردنه وهى كوردستانه

ئەى مىللەتى كورد: ئىستا كات و دەمى كار كوردنه. كاتى ئاوه دان كوردنه وهى كوردستان و دامەزراندنى پيشەسازى و دروست كوردنى هونەرە. بەم شىپوھىيە، ئىمە دەتوانىن خزمەتى مىللەتى خۆمان بکەين و، ژيان لە ولاتى خۆماندا خوش بکەين.

بارزانبى نەمر

(۱) تەممووزى ۱۹۷۰

كۆنگرەى هەشتەمى پارتى ديموکراتى كوردستان

باوکی ندههوهی کورد: بارزانی

سەرۆك مسعود بارزانی

سه‌رۆکی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان به‌رێز نیچیرشان بارزانی

دیمه نیتیک له کۆبوونه وهی سه رۆکایه تیبی نه نجوومه نی وه زیران

دیمه نیتیک له کۆبوونه وهی په رله مان و حکوومه تی هه ریمی کوردستان

کابینه‌ی چواره‌می حکومته‌ی ههریمی کوردستان

له‌م به‌پێزانه پیک هات:

- ۱- به‌پێز نیچیرقان بارزانی: سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران
- ۲- به‌پێز سامی عه‌بدووه‌حمان: جیگری سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران
- ۳- به‌پێز شه‌وکه‌ت شیخ یه‌زدین: وه‌زیری کاروباری ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران
- ۴- به‌پێز که‌ریم سوڵتان سنجاری: وه‌زیری ناوه‌خۆ
- ۵- به‌پێز حه‌مید حوسین مه‌لا: وه‌زیری کاروباری پێشمه‌رگه
- ۶- به‌پێز عه‌بدولعه‌زیز ته‌یب: وه‌زیری په‌روه‌رده
- ۷- به‌پێز سه‌رکیس ئاغاچان: وه‌زیری دارایی و ئابووری
- ۸- به‌پێز عه‌دنان نه‌قشبه‌ندی: وه‌زیری ئه‌وقاف و کاروباری ئیسلامی
- ۹- به‌پێز هادی عه‌لی: وه‌زیری داد
- ۱۰- به‌پێز مه‌حمود محه‌مه‌د: وه‌زیری رۆشنیبری
- ۱۱- به‌پێز سه‌عد عه‌بدووللا: وه‌زیری کشتوکال و ئاودێری
- ۱۲- به‌پێز شیخ مه‌ئموون بریفکانی: وه‌زیری شاره‌وانی و گه‌شتوگوزار
- ۱۳- به‌پێز یۆنان مرقس: وه‌زیری پێشه‌سازی و وزه
- ۱۴- به‌پێز د. شه‌فیق فه‌زاز: وه‌زیری یارمه‌تی مرۆقایه‌تی و هاوکاری
- ۱۵- به‌پێز د. جه‌مال عه‌بدوولحه‌مید: وه‌زیری ته‌ندروستی و کاروباری کۆمه‌لایه‌تی
- ۱۶- به‌پێز نه‌سرین مسته‌فا: وه‌زیری ئاوه‌دانکردنه‌وه و گه‌شه‌پێدان
- ۱۷- به‌پێز نازنه‌ین محه‌مه‌د وسو: وه‌زیری ئه‌شغال و نیشته‌جێکردن
- ۱۸- به‌پێز حه‌یدره‌ شیخ عه‌لی: وه‌زیری گواسته‌نه‌وه و گه‌یاندن
- ۱۹- به‌پێز د. محه‌مه‌د ئیحسان په‌مه‌زان: وه‌زیری مافی مرۆف
- ۲۰- به‌پێز شیخ عبده‌لمه‌یمن شیخ سلیمان بارزانی: وه‌زیری ههریم
- ۲۱- به‌پێز فه‌له‌که‌دین صابر کاکه‌یی: وه‌زیری ههریم
- ۲۲- به‌پێز مه‌حمود کاوه‌ حه‌فید: وه‌زیری ههریم
- ۲۳- به‌پێز یوسف حه‌ننا یوسف: وه‌زیری ههریم
- ۲۴- به‌پێز جه‌وده‌ت جه‌رجیس نه‌جاری: وه‌زیری ههریم
- ۲۵- به‌پێز نه‌مر که‌چۆ هسام: وه‌زیری ههریم
- ۲۶- به‌پێز عه‌بد که‌ریم مراد: وه‌زیری ههریم

پیشہ کی

سامی عہدو پر حمان
جیگری سہرۆکی حکومتی ہریمی کوردستان

سالی پار لہ پیشہ کی کتیبی (ئاوہدانکردنہ وہی کوردستان لہ سالی کدا) گوتمان: «لہ ہندیک ولاتی ئو روپادا، دواى تیبہ رینی ۱۰۰ رۆژ بە سەر دامەزراندنی حکومتی تازەدا دەتوانن حکومتە تە کە ھەلسەنگین. گەلیک لہ شازە و پسرۆران دەلین ئو سیمما و ریبازی کە لہ ۱۰۰ رۆژەدا دەردە کەوئ، دەبی بە مۆرک و سیمما بنەرە تیبہ کانی ئو حکومتە تە ھەتا دوا بی.»

بەلام بەھۆی ئو وہی کە کۆمەلگەى کوردستان ئو خیرایی و دینامیکی و دامەزراوہیبہی تیدا نیبہ وەک ولاتانی تر بۆبە پیمان وابو ماوہیہ کی زیاتر لہ ۱۰۰ رۆژ دەخوای تاوہ کو سیمما و ریبازی ئو حکومتە تە بیتە بەرچاو. گوتمان: «ئیمە ماوہی سالی کمان دەوئ تا بتوانین رەنگ و سیمای حکومتی کوردستان بەروونی ببینن.»

لہ راستیدا، بەھەر یەکیک لہ دوو پیوہرە سەیری رەوتی کابینەى چوارەمی حکومتی ہریمی کوردستان بکەبەن واتە چ لہ ۱۰۰ رۆژە کەدا و چ لہ یەک سالی کەدا رەنگ و روویہ کی ئاشکرا و بەرچاو دەبینن. رەوتی کابینەى چوارەم بریتی بوو لہ رەوتی چەسپاندنی یاسا و پەرەپیدانی خزمەتگوزاریبە گشتیبەکان بە بەردەوامی و بی وچان بۆ ھەموو خەلک. لہ شان بەشانی ئەمەشدا بایە خیکی زۆر دراوہ بە ئاوەدانکردنہ وہی ولات لہ ھەموو روویہ کەوہ. ئەمانەش ھەمووی لہ سایەى زیاتر چەسپاندنی ئاشتى و ئازادی و کردەوہ و ھەنگاو ھەلینانی دیموکراسی.

وہک سەرنج دەدرئ، ئەم رەوتە ھەر بەرەو پيش رۆیشتووہ. ھەرچەندە کە دوژمنانی ئەزمونی ئازادی و دیموکراسی کوردستان دەستەوئەژنۆ دانە نیشتون. سەرەرای رەوتی لہ بار و بەرەو پيشی کابینەى چوارەم، رووداوی تال و زۆر ناخۆش روویان داوہ. بەلام ئەمانە ھەر تەنیا لہ سنووری رووداوا ماوئە تەوہ و لہ ماوہیہ کی کورتدا دەستیان بەسەر داگیراوہ و بەپیتی یاسا ھەلسوکەوتیان لہ بەرامبەردا کراوہ.

لہ بواری فرەوانکردنی پرۆسەى دیموکراسیدا، سالی دووہمی تەمەنى کابینەى چوارەم ھەلپژاردنی شازەوانیبەکانی بەخۆیہ وہ بینی کە بەگوتیرەى ھەلسەنگاندنی لایەنە بەشداربووہ کانی ئەم پرۆسەبە و چاودیرانی ناخۆ و دەرەوہ، ھەلپژاردنیکی ئازاد و خاوتین بۆ (۸۴) شازەوانی لہ ھەردوو پارێزگەى ھەولیر و دھۆکدا ئەنجام درا کە (۴۳) یان

شاره‌وانی تازە بوون.

دامەزراندنی وەزارەتی مافی مرۆڤیش یەکیکە لە ھەنگاوەکانی ئەم پرۆسە بەرەوپێش چوو، ھەرچەندە ئەم وەزارەتە وەک ھەر دامەزراوێکی تازە پیتوبستی بەئەرك کیشان و کات ھەیە تا بتوانی پۆلی خۆی لەم بوارە زۆر گرینگەدا بگێرێ و بێ بەدامەزرادە چەسپاندنی مافی مرۆڤ لە ھەموو ئاستیکی لە کوردستاندا.

لە ماوەی سالی رابردوودا ھاوکاری و ھاوئەنگیەکی تەواو لە نێوانی حکومەت و پەرلەمانی کوردستاندا ھەبوو. یەکیک لە نیشانەکانی ئەمەش ئامادەبوونی گشت وەزیرەکان بوو لە پەرلەمانی کوردستاندا بۆ پیشاندانی چالاکییەکان و وەلامدانەوی ھەر پرسبارێک لە بارە ی ئەدای وەزارەتەکانیان.

راگەیاندن نەک تەنیا چالاکییەکانی حکومەتی ھەریمی خستوووەتە روو بەلکو گلە و گازاندە خەلک و پێشپرسی ھاوولاتیانیشی لە بارە ی ئەدای حکومەت و ھەر شتیکی پێوەندی بە کاری حکومەت ھەبووی، پێشان داو. حکومەتی ھەریم بەسیاسەتیکی نەخشە بۆ کیشراو و سنگی فرەوانەو سەرنج و گلە ی خەلکی وەرگرتوو و، پەخنەش ئامیتریک زۆر گرینگ کار لە یەک کردنی نێوان حکومەت و میللەتە. گۆگرتن لە خەلک و پەخنە ی بنیاتنەر شپوازی زۆر گرینگ و کاریگەرن بۆ ئەو ی ھەلە و کەموکورتییەکان لە کات و ساتی خۆیاندا چارەسەر بکری، ئەو ی لە دەسلەتدا ھەبوو و ئەو ش کە لە دەسلەتدا نەبوو بخرتە بەرچاو.

لە بوا ی خزمەتگوزارییەکاندا، شتیکی زۆر گرینگە کە دەستی ھەموو مندالیک دەگات بە قوتابخانە و ھاندانیکی زۆریش ھەیە بۆ چوونە قوتابخانە و، بۆ ئەوانەش کە داوئەکەون پرسینەو ھەیە. دوکتۆر و دەرمان لە بەردەستی ھەموو ھاوولاتییەکان. خزمەتگوزارییەکانی ئاو و تەلەفۆن لە پەرەسەندنەکان. لە بارە ی کارەباشەو ھەرچیەکی لە تەوانادا ھەبوو و ھەیە کردوو مانە و دەیکەین بۆ چارەسەرکردنی ئەم گێروگرتە. زۆر گێروگرت لەم بوارەدا ھیتتا ماون کە دەبی چارەسەر بکری. لە بوا ی پاکیی شارەکان و چاکیی جادەکان و جوانکردنی شار و شارۆچکەکاندا ھەولتیکی زۆر دراو کە ئەنجامەکەشی بوو بە مایە ی سەرنج راکیشانی ئەوانە ی سەردانی ولات دەکەنەو. فرەوانکردنی پارکی ھولیر (کە رووبەرەکە ی بوو بە ۲۰۰۰ دۆنم) واتە پارکیکی تەواو گەورە و دروستکردنی بینایەتەکانی و چاندنی دارودرەخت و گۆل و فریز ھەر بەردەوام بوو.

لیدانی ئاوەرۆ بەردەوامە و ئەمە کاتی زۆری دەوی تا تەواو دەبی. ھەست دەکری کە ھاوولاتیان بە ھۆی گیرانی ریکە ی ھاتوچۆیان نارەحەت دەبن. لە راستیدا، لیدانی ئاوەرۆ لە کاتی جیبەجی کردندا تەنانەت لە ولاتانی زۆر پیشکەوتووشدا گلە یی دروست دەکات بەلام لە ئەنجامدا بەقازانجی شارە و ھەموو لایەک لیبی سوودمەند دەبن.

پرۆگرامی ۹۸۶ ی نەتەو یە کگرتووکان لە بارە ی نەوت بەرامبەری خۆراک پۆلیکی گەورە ی ھەبوو چ لە بەرزکردنەوی ناشتی ژبانی خەلکی کوردستان و چ لە ئاوەدانکردنەویدا ھەرچەندە لە سایە ی ئەم پرۆگرامەو بارودۆخی گوزەرانی خەلک باشتر بوو بەلام ھیتتا زۆر ماو کە بکریت بۆ باشکردنی ژبانی خەلک. بە پیتی ناماریکی ریکخراوی مندالپارتیزی بەریتانی SCFUK کە ریکخراویکی پسپۆر و خاوەن شارەزاییە، وای خەملا ندوو کە ریتە ی ۶۰٪ ی خیزانی کوردستان جگە لە سەبەتە ی خواردن داھاتیان کە مەترە لە ۵۰۰ دنیاری مانگانە. لە ناو ئەم ریتە یەشدا ۲۰٪ یان داھاتیان جگە لە سەبەتە ی خواردن لە خوارەوی ۲۵۰ دینارە لە مانگیکدا. ئەم نامارە ھەرچەندە رادە ی خراپی بژیوی لە نیو یە زباتری خەلکی کۆمەلگە مان پێشان دەدات بەلام ئەو ش پێشان دەدات کە زۆرە ی خەلک متمانە یان لە سەر سەبەتە ی خۆراکە. ئەمە دەری دەخات کە چەند گرینگە

ئەم بەرنامەيە بياريزرى. ئەگەر بەراوردى بارودۆخى ئىستاي گوزەرانى خەلكى لەگەل كاتى پيش بيارەكە بكەين دەبينىن باري ژيانى خەلكەكە زۆر باشتەر بووه. دەبج ئەوئەش بليين كەوا ئەگەر كۆسپ و تەگەرەكانى عىراق و بياروكراسىيەتى UN خۆى نەبوايە ئەوا ئەم بيارە دوو هيندەى تر قازانجى دەبوو بۆ ميللەتەكەمان.

بواری هەرە گرینگ و سەرەكى لە سالى دووئەمى تەمەنى كابينەى چوارەمدا، ئاوەدانکردنەوى كوردستان بووه. گەليك لەو پرۆژانەى كە پيشتر دەستيان پى كرابوو، لە سالى ۲۰۰۱دا تەواو بوون. لە ئاھەنگەكانى ئادار و نەورۆزدا زياتر لە ۱۰۰ پرۆژە كرانەوه، بەدەيان پرۆژەش بەردى بناخەيان بۆ دانرا. لەبواری ئاوەدانکردنەوهدا، چەندان پتگەوبانى نوئى كرانەتەوه و چەندان پرد دروست كران. خانوبەرە و شوقەى سەكەنى و بينايەى قوتابخانە و نەخۆشخانە و بنكەى تەندروستى و چەندان بالەخانەى حكومى دروست كران و چەندان پتگەوبانى دروستکردن و دەك بانكى ناوەندی هەریم و تەلارى وەزارەتى داد و كۆرى زانبارى و كۆشكى هونەر. هەرەها دروستکردنى سى ئوتیلی گرینگ لەژيتر جيبەجى كردندان كە دوانيان لەناو شارى هەوليردان و سيبەميان لە هاوينەهەوارى خانزادە. ئەم سى پرۆژەيە لەلايەن كەرتى تايبەت و بەپشتيوانىيى حكومەتى هەریم جيبەجى دەكرين.

بواری كشتوكال كە سەرەكيترين بوارە لە چالاكیى ئابوورى كوردستاندا، پيشكەوتنى زۆر بەرچاوى بەخۆوه بينيوه. دابينکردنى ئامپىرى كشتوكالى و، داوودەرمان و پيداويستىيەكانى قەلاچۆكردن و، بيارهەلكەندن و مەشقدانى كادير هەمووى بەردەوام بووه. بەتايبەتى لە بواری سامانى ئازەليدا كە پىسپۆرانى پتگەوبانى فاول پتبان وايە كەوا بەرھەم لە رووى چەندايەتسيەوه گەيشتووتە رادەى بەشكردن (كيفايەت)، ماوه بايەخ بەجۆرايەتى بدريت. لە بواری كەرتى پيشەسازيدا حكومەتى هەریم زۆر پشتيوانى لە كەرتى پيشەسازىيى تايبەت دەكات. كارگەى جۆراوجۆر كرانەتەوه. بيارە لە مانگى گولانى سالى ۲۰۰۲دا كارگەى پۆن لە ئاكرى بكرتتەوه. چەندان كارگەى تروش لەژيتر نەخشەكيشان و ليكۆلینەوهدان.

لەم دوایيەدا، پەيامنيتى چەندان رۆژنامە و ميدياى جيهانى لە كورد و لە بيانى سەردانى كوردستانيان كوردوه و، پەيامنيتى رۆژنامە گەرەكان راپۆرتيان نووسيوه و بلاو كوردوتەوه. ئەمەش هەمووى لەبەر چاوى خەلكە. دەتوانين بليين راي هەموويان ئەوه بووه كە تاقىکردنەوى كوردستان لە ئازادى و ديموكراسى و پەرەپييدان و ئاوەدانکردنەوهدا تاقىکردنەويەكى سەرکەتووه، جەختيان لەسەر ئەوه كوردوه كەوا پيويستە ئەم تاقىکردنەوه بياريزرى و قولتەر بكرتتەوه و، دەشى بكرى بەئموونە بۆ هەموو عىراق.

لە بواری دەرەوهدا پتوهندىيەكائمان زۆر چوونەتە پيش و، ئىستە لە كۆر و كۆمەلە نيوودەولەتسيەكاندا بەچاوپتكى جيا لە سالانى پيشوو سەبرى ئەزمونەكەمان دەكەن. ئەمەش هانمان دەدات كە زياتر خەبات بكەين لەم بوارەدا و دۆزى گەلەكەمان لە كەنالە ديپلۆماسىيە جياجياكانەوه بەراى گشتىيى دنيا بناسين و پشتيوانىيى بۆ كۆيكەينەوه. لە بواری ناوەخۆشدا، بارودۆخەكە زۆر بەرەوپيش چوو و پروسەى ئاشتى زۆر قوناغى گرینگى بريوه. هيوادارين كە هەموومان دەست لەناو دەستى يەكترا ئەم ئەزمونە بەتەبايى زياتر بياريزين و تاقىکردنەوى ديموكراسى لە ژيانى كۆمەلگەى كوردەواريدا قولتەر بكەينەوه و ريز لە مافەكانى مرۆف بگرين كە هەموو ئەمانە شوين پتى ئەزمونەكەمان لە ناوەخۆ و دەرەوهدا زياتر پتەو دەكەن و گەلەكەمان نيزىك دەخەنەوه لە ئامانجى رەواى خۆى.

لهباردی ئەم کتیبهوه

شه وکەت شیخ یەزدین

وەزیری کاروباری ئەنجومەنی وەزیران

له گەڵ تەواوبوونی سالی ۱۲۰۰، کابینهی چوارەمی حکومەتی هەریمی کوردستان مۆمی دووهمی تەمەنی خۆی کوژاندەوه. له ماوهی دوو سالی رابردوودا هەول و کوششێکی زۆرمان داوه بۆ ئەوهی له ئاستی ئەو بەرپرسیارەتییه مێژوویییهدا بین که له لایەن گەلی کوردستانهوه خراوته ئەستۆمان و، بەشێک له ئامانجانە بەدی بهینین که بەرێژ سەرۆکی حکومەت له رۆژی راگەیانندی کابینهی چوارەم ۲۲ کانوونی (۱) ۱۹۹۹دا له بەردەم پەرلهمانی کوردستاندا پیشکێشی کرد. ئامانجی ناوەندیمان ئەوهبووه که کوردستانی خۆشه‌ویستمان له سیبەری سەرورەیی یاسادا ئاوه‌دان بکەیتەوه و ژبانی گەله‌که‌مان پیشکەوتنی زیاتر به‌خۆوه ببینی.

بێگومان، هەلسە‌نگاندن و پێوه‌ری راسته‌قینه‌ی سەرکه‌وتن له‌لای میلیله‌ته و ده‌بێ میلیله‌ت چاودێری کاره‌کانمان بێت، به‌لام ده‌توانی له‌م ده‌رفه‌ته گونجاوه‌دا ئامازه به‌هەندی له‌و پەرەسه‌ندن و پیشکەوتنانه‌ به‌دین که له‌ بواری سەرورەیی یاسا و چه‌سپانندی زیاتری باری ئاسایش و به‌دیبه‌ینانی خۆشگوزەرانیی گەل و په‌خسانندی ده‌رفه‌تی زیاتری کارکردن بۆ هاوولاتیان و، ئاوه‌دانکردنه‌وه‌ی کوردستان له‌ بواره جیاجیاکان و خزمه‌تگوزارییه‌ گشتیه‌کاندا پرویان داوه. هەلبه‌ته، ئیمه زۆر هه‌نگاومان بپوه و زۆریش هه‌نگاومان له‌به‌ره. مایه‌ی خۆش‌حالی و جیگه‌ی شانازیانه که ئەزمونه‌که‌مان رۆژ به‌رۆژ به‌ره‌وپیش هه‌نگاو ده‌پری. ئەمه‌ش هه‌مووی ده‌گه‌رپه‌ته‌وه بۆ پشتیوانی میلیله‌ت و دلسۆزیی رۆله‌کانی گەلی کورد و سووریونیان بۆ به‌دیبه‌ینانی پاشه‌رۆژیکی گەش و رازاوه له‌سه‌ر ئاخی ولاتی خۆیاندا، هه‌روه‌ها ده‌توانین ب‌لێین ئەم هه‌لومه‌رجه پیشکەوتنه‌وه‌ی هەریمی کوردستان له‌ سایه‌ی پیشه‌وه‌چوونی ئاشتی ناوه‌خۆ و ته‌بابی و ته‌ناهی و پشتیوانی کۆمه‌لگه‌ی نیوده‌وله‌تی بۆ ئەزمونه‌که‌مان هاتوه‌ته‌دی.

پاراستنی هێمنی و ئاسایش و راگرتنی سەرورەیی یاسا، مه‌رجی یه‌که‌می چه‌سپانندی ته‌نایی و ئارامین له‌ هه‌ر شوێنێکدا و، ده‌رفه‌ت و ده‌لیقه‌ی گونجاو بۆ پیشکەوتنی ئابووری و کۆمه‌لایه‌تی ده‌ره‌خسپین. شتیکی ئاشکرایه که حکومەتی هەریمی کوردستان له‌ ته‌ک پرۆسه‌ی بنیاتنانی ئابووری و ئاوه‌دانکردنه‌وه و دا‌بینکردنی خزمه‌تگوزارییه‌کاندا، گرینگییه‌کی زۆری به‌باری پۆلیس و ئاسایش داوه. بالاده‌ستی پۆلیس و تیمه‌کانی ئاسایش

نیشانەی نيزام و سهروههريی ياسا و شارستانيه تن. بۆيهش دروشمی چه سپانندن و چيگيرکردنی ياسا به زرکراوه ته وه بهو ئامانجهی که ياسا سهروههريی و کهس نه توانی به دهه ره له ياسا هه لسوکه وهت بکات و، ده زگاکانی حکومهت بتوانن له ننگه ری ماف و ئه رکي هاوولاتیان به يه کسانى رابگرن. هه لبه ته ئه مانه ش ته نيا به هاوکاريی نيوان جه ماوهر و ده زگاکانی وه زاره تی ناوه خو جيه جی ده کرین. له م پیناوه دا حکومهت ده ريغی نه کردوه له پالپشتی و دابينکردنی ئه و پيداويستییانه ی که ده بن به مایه ی گه شه پیدانی باری ئاسایشی ناوه خو و به زرکردنه وه ی ئاستی زانستی و کارگيری و روشنبیری کارمه ندانی ئه م بواره. ده توانین لیته دا ئامازه به دوو خالی زۆر بهرچاو بدهین:

یه که میان: ده رچوونی خولی دووه می کولیجی پۆلیس له ۱۹ حوزهيران ۲۰۰۱ دا که به یارمه تی مامۆستایانی شارهزا و، فیروونی ته کنیکی نوێ و ئاگه داربوون له نویتترین زانستی سه ربارزی، کادیری ئه کادیمی له م بواره دا زیاد بکريت و رۆلی شاهیهی خو بان بگيرن.

دووه می ش: کردنه وه ی سه نته ری به ره پیدانی کارگيری به هاوکاريی وه زاره تی ناوه خو له گه ل په یمانگه ی ته کنیکی هه ولیدرا. ئامانجی ئه م خوله ئه وه بووه که توانا و شاره زایی به رپرسیارانی یه که کارگيری به کان په ره یان پێ بدری و، به گویره ی پيشکه وتن و په ره سه ندنه کانی سه رده م له بواره کانی زانست و روشنبیری و ته کنیکیدا کادیری لیته اتوو ئاماده بکرتن. هه ره ها بۆ ئه وه ش که په رهنسیپه جيهانی به کانی بواره گه لی مافی مرۆف و داکوکی کردن له ئازادی به دیوکراسی به کان، له سه رجه م کارگيری به کانی حکومه تی هه ري می کوردستاندا په نگ بده نه وه.

هه ره سه ره تاي ده سپتکی کابینه ی چواره مه وه، به رپز جه نابی سه روک مه سعود بارزانی هه می شه و له هه موو بۆنه کاندای دووپاتی کردوه ته وه که پتویسته سهروههريی ياسا بپاريزری و نابی کهس له ياسا به رزتر بی یان خو ی له سه ره وه و ده ره وه ی ياسا دابنی. ئه مه ش وه ک ياسا و رپنوتنی له هه موو چالاکي و داووده زگاکانی حکومه تدا په نگي داووته وه.

وه ک ئاشکرایه، ئه م ده سکه وه ته مه زن و ميژوو بی به ی ئه مرۆی گه لی کوردستان به ره می په نح و قوربانیدانیکی بی وینه ی گه لی کوردستان و تیکۆشانی نه پسا وه ی نيزیکه ی یه ک سه ده ی بزوتنه وه ی رزگاربخوازی کورده. له شکری شو ريشگيری پيشمه رگه ی کوردستان که هه می شه پاريزه ری بوون و مانی کورد بووه، ئه مرۆش پاريزه ری ئه و ده سکه وه ته یه که به دی هاتوو. له شکری پيشمه رگه ی کوردستان له م هه ل و ده رفه ته په خسا وه دا خه ریکی مه شق و فیروون و گۆرانکاری به به ره و سوپایه کی نيزامی که بتوانی له ئاستی پيداويستیه کانی سه رده مدا بی. یه کیک له ئامانجه گرینگه کانی ئه م بواره برتیه یه له پيگه یانندی کادیری شارهزا و لیته اتوو. ئه کادیمیای عه سکه ری بایه خ و گرینگیه کی بی وینه ی هه یه له پینا و دامه زانندی له شکریکی هاوچه رخ که به هونه ری جه نگ و زانستی نوئی سه ربارزی پر چه ک کرابی. رۆزی (۱۱) ی ئه یلولی ۲۰۰۱ به ئاماده بوونی سه روک مه سعود بارزانی ده رچوونی خولی چواره می ئه م ئه کادیمیایه به رپوه چوو. به رپزبان له وته یه کدا به و بۆنه یه وه گوئی:

«ئه مه یه کیکه له ئاوات و ئامانجه کانی شو رشی ئه یلول که هاتوو ته دی. دووپاتی ده که مه وه که وا ئیمه نامانه وی له شکریکمان هه بی بۆ ده سدريژی بۆ سه ر خه لک بگره ده مانه وی له شکرمان به هیتز و به توانا بیته بۆ ئه وه ی کهس نه توانی په لاماری گه لی کوردستان بدات».

یه کیک له ئامانجه سه ره کی به کانی کابینه ی چواره می حکومه تی هه ري می کوردستان هه نگاو هاویشتنه به ره و

دامه‌زاندنی کۆمه‌لگه‌ی شارستانی. مه‌رجی بنه‌په‌تی ئەم کۆمه‌لگه‌هاوچه‌رخه‌ش په‌چاوکردن و پاراستنی مافه‌کانی مرۆڤه. بۆیه له‌ سالی ۲۰۰۱ بپاری کردنه‌وه و دامه‌زاندنی وه‌زاره‌تی مافی مرۆڤ له‌ حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان درا. مه‌به‌ستی سه‌ره‌کیمان له‌م وه‌زاره‌ته‌ ئه‌وه‌یه که داووده‌زگا کارگێڕیبه‌کانی حکومه‌ت له‌سه‌ر ڕێزگرتن له‌ مافه‌کانی مرۆڤ به‌پیتی یاسا و به‌لگه‌نامه‌ نیوده‌وله‌تیبه‌کان رابه‌ینرتین. هه‌روه‌ها هه‌ول بدری که داووده‌زگاکانی په‌روه‌رده و فێرکردن و خۆتندن به‌پیتی ئەم بنه‌ما جیهانییانه‌ هه‌لسوکه‌وت بکه‌ن و مافه‌ بنه‌په‌تیبه‌کانی مرۆڤ له‌ پڕۆگرامه‌کانی خۆتندن و داووده‌زگاکانی ڕۆشنگیری و راگه‌یاندندا رهنگ بدنه‌وه. هه‌روه‌ها ڕێزگرتن له‌ مافه‌کانی مندال و پاراستنی مافه‌کانی ئافه‌رت و سه‌رحه‌م ئه‌و ئازادی و مافانه‌ی که کۆر و کۆبوونه‌وه نیوده‌وله‌تیبه‌کان له‌ چه‌ندان به‌لگه‌نامه‌ی جیهانیدا په‌سندیان کردوون و بپاریان له‌سه‌ر داوون. هه‌روه‌ها پاراستنی مافه‌کانی مرۆڤ له‌کاتی لیتۆژینه‌وه و له‌ بنه‌دیخانه‌کان و هه‌موو ژبانی کۆمه‌لگه‌دا به‌مه‌رجی بنه‌په‌تی داده‌نرتین بۆ دامه‌زاندنی کۆمه‌لگه‌ی شارستانی.

حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان له‌ بواری پێشکێش کردنی خزمه‌تگوزارییه‌ جۆراوجۆره‌کاندا به‌رده‌وام بووه له‌ نه‌خسه و پلانه‌کانی پێشوو. کردنه‌وه‌ی ڕێگه‌ی نوێ و قیرتاوکردن له‌ناو شار و شارۆچکه‌کاندا و، دروستکردنی ئاوهرۆ و پارک و جوانکردنی شاره‌کان و پترکردنی رووبه‌ری سه‌وزایی و هه‌لمه‌تی نه‌مام روواندن به‌درتێزایی سالی ۲۰۰۱ به‌ به‌رده‌وامی ئەنجام دراوون. هه‌ر له‌بواری خزمه‌تگوزاریی شاره‌وانییه‌کاندا حکومه‌تی هه‌ریم بۆ یه‌که‌مین جار هه‌لبژاردنی سه‌رۆک و ئەنجومه‌نی شاره‌وانییه‌کان له‌ ۲۶ ئایار ۲۰۰۱دا ئەنجام دا. ئەنجومه‌نی شاره‌وانی به‌ یه‌کێک له‌ هۆیه‌ سه‌رکه‌وتوه‌کانی پێشکێش کردنی خزمه‌تگوزاری داده‌نرتی بۆ هاوولاتیان. ئەم هه‌لبژاردنانه‌ ده‌سه‌که‌وتیکی تری پڕۆسه‌ی دیموکراسییی تاقیکردنه‌وه‌ی گه‌لی کوردستانه‌ که له‌ هه‌لبژاردنیکی ئازاد و راسته‌وخۆ و نه‌پینیدا سه‌رۆک و ئەنجومه‌نی شاره‌وانی شار و شارۆچکه‌کان و کۆمه‌لگه‌ و قه‌زا و ناحیه‌کان و ژماره‌یه‌ک له‌ میسه‌دیه‌کانی کوردستاندا جێبه‌جێ کران. ئەمه‌ به‌ دووه‌مین پڕۆسه‌ی جه‌ماوه‌ری هه‌لبژاردن ده‌ژمێردری له‌ دواي هه‌لبژاردنی ئەنجومه‌نی نیشتمانی کوردستان له‌ ۱۹ی ئایاری ۱۹۹۲دا. جه‌ماوه‌ری کوردستان توانییان له‌م پڕۆسه‌ ئازاد و دیموکراسییه‌دا رۆلی خۆیان بگێرن و نوینه‌رانی خۆیان هه‌لبژێرن بۆ ئه‌وه‌ی به‌ شیوه‌یه‌کی باشتر خزمه‌تیان بکه‌ن. هه‌ر له‌گه‌ڵ ئەم پڕۆسه‌یه‌دا چه‌ندان شاره‌وانی تازه له‌ شوینه‌ پێویسته‌کاندا کرانه‌وه.

دروستکردنی کۆمه‌لگه‌یه‌کی له‌شساغ یه‌کێک بووه له‌ پلانه‌ سه‌ره‌کیبه‌کانی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان. له‌م پیناوه‌دا هه‌ولتێکی زۆر دراوه بۆ فره‌وانکردنی هه‌لمه‌ته‌کانی کوتان له‌ دژی نه‌خۆشیبه‌ گه‌یرو و درمه‌کان و، دابینکردنی کادیری ته‌ندروستی پێویست و کردنه‌وه‌ی تیمارگه‌ و نه‌خۆشخانه‌ی تازه و گه‌یاندنی خزمه‌تگوزارییه‌ ته‌ندروستیبه‌کان بۆ به‌رده‌ستی هاوولاتیان. وه‌زاره‌تی ته‌ندروستی و کاروباری کۆمه‌لایه‌تی سه‌ره‌رشتیی چه‌ندان کۆنفرانسی پزیشکی و ته‌ندروستی و کاروباری کۆمه‌لایه‌تیبه‌ له‌م پیناوه‌دا کردووه و ڕێکی خستوون. کۆنفرانسی یه‌که‌می پزیشکی له‌ هه‌ولتێری پایه‌ته‌ختی هه‌ریمی کوردستان له‌ مێژووی ۱۹ - ۲۱ ئه‌یلوول ۲۰۰۱ به‌سترا که‌ تیایدا چه‌ندین باس و لیکۆلینه‌وه‌ی زانستی له‌لایه‌ن پزیشکانی شاره‌زا و پسه‌پوره‌وه‌ پێشکێش کران و هه‌ر سێ زانکۆکه‌ی کوردستان له‌م کۆنفرانسه‌دا به‌شداربوون. ئەم کۆنفرانسه‌ هه‌نگاوێکی گرینگ بوو له‌ بواری لیکۆلینه‌وه‌ی پزیشکیدا بۆ ئه‌وه‌ی وه‌زاره‌تی ته‌ندروستی بتوانی هه‌نگاوی پێویست بنی بۆ چاره‌سه‌ری نه‌خۆشی، هه‌روه‌ها کوردستان بگات به‌ ئاستی ولاتانی پێشکه‌وتوو له‌ رووی له‌شساغییه‌وه‌. وه‌زاره‌تی ته‌ندروستی و کاروباری کۆمه‌لایه‌تی دواي ئه‌وه‌ی که کۆنفرانسی یه‌که‌می ته‌ندروستی له‌ سالی پێشووتردا ئەنجام داو، له‌ سالی

۲۰۰۱یشدا كۆنفرانسى يەكەمى كاروبارى كۆمەلایەتیی لەژئیر دروشمی (لەپینا و پەرەسەندنی خزمەتگوزارییە كۆمەلایەتییەكان و چەسپاندنی مافی مرۆف)دا لە رۆژانی ۸ - ۱۰ی ئایاری ۲۰۰۱دا گری دا. وەك ئاشكرايە كە كاروبارى كۆمەلایەتیی یەكێكە لە بالەكانی ئەم وەزارەتە و چەندین بواری گرینگ دەگریتەووە كە هەموو ئەم بوارانە لەم كۆنفرانسەدا خزانە بەر باس و لێكۆلینەووەی تیرۆتەسەل لەپینا و چاكکردنی باری كۆمەلایەتیی و مافی مرۆف لە كوردستاندا. وەك چاودێری ساوایان و مندالان و یاسای كار و خانەنشینی و كارکردنی پیشەیی و چاكسازی كۆمەلایەتیی لەپینا و بەرەوپیش بردنی كۆمەلای كوردەواری و، پاراستنی تاكەكانی كۆمەل لە لادان و، یاساشكینی و مامەلەكردن لەگەڵیاندا لەسەر بنەرەتی مرۆفایەتی و رەچاوكردنی مافەكانی مرۆف و جیبەجێكردنی یاسا و ریتنۆینییەكانی حكومەتی هەریمی كوردستان.

لە سالانی رابردوودا گيروگرفتی وزەى كارەبا يەكێك بوو لە گيروگرفتە سەرەكییەكان و، ئەم گيروگرفتە كاربگەرییەكى نالەبارى كردبوو سەر ژيانى هاوولاتیان و، چالاكییەكانى خزمەتگوزارى و تۆرەكانى ئاو و نەخۆشخانەكان. لە سالى ۲۰۰۱دا هەنگاوى گرینگ هاوئێژاوه بۆ چارەسەرکردنی كیتشەى كارەبا بەتایبەتیش لە داوودەزگاكانى خزمەتگوزارى وەك نەخۆشخانەكان و بېرەكانى ئاو و گەرەكە هەزارەكان. بۆ ئەم مەبەستەش دوو پرۆژەى ۲۹ مێگاواتى لە هەولێر و دەوك جیبەجێ کران هەروەها (۴۰۹) مولهیدەى بچووك لە هەولێر و (۲۷۲) مولهیدەى بچووك لە دەوك دامەزران كە تا رادەیهكى زۆر گيروگرفتەكانیان چارەسەر كردوو. ئەم پرۆژانەش بەشیتكیان بە وزە و توانای خۆی و بەشەكەى تریان بە سوودەرگرتن لە بریاری ۹۸۶ بوو كە ئەویش هەر بەرھەمى فرۆشتنى نەوتى و لاتى خۆمانە.

هەروەها پارێزگەى هەولێر برى ۱۵ مێگاوات لە بەنداوى دوكان وەرەگرتى (لە بەرامبەر ۱۸ ملیۆن دینار سالانە وەك مووچە و خەرچى بەرپۆلەبەراییەتیی كارەباى سلیتمانى) و پارێزگەى دەوكیش ۲۰ مێگاوات لە مووسل وەرەگرتى (لە بەرامبەر ۱۲ ملیۆن دینار سالانە).

لە بواری پەرورەدە و فێرکردندا، سەرنج دەدرى كە ئەم بوارە رۆژ بەرۆژ بەرەو چاكتربوون و پیشووەچوون هەنگاودەنى. حكومەتی هەریم لەم بوارەدا رەچاوى بەرنامەیهكى زانستیانەى كردوو و هەولێ داو بەر پەرورەدە بەرەو ئەو ئاستە ببات كە زانستی نوێ و تەكنیکى سەردەم بێن بە بناخەى فێربوون و پەرورەدەكردن. هەروەها بايەخیتكى زۆر دراو بە چالاكیى وەرزشى و دیدەوانى و هونەرى جۆراوجۆر. هەول دراو لە قوتابخانەكاندا كۆمپییوتەر بەكاربیت و قوتابیان فێرى بێن. بايەخ پێدانى حكومەتی هەریم بە بواری پەرورەدە و فێرکردن لە راپۆرتى راگەیاندى كابينەى چوارەم لەلایەن سەرۆكى حكومەت و سەرچەم كارەكانى سالى ۲۰۰۰ و ۲۰۰۱دا رەنگیان داووتەووە. لە كۆنفرانسى سێیەمى پەرورەدەدا و لە وتارى بەرێز نێچیرقان بارزانى كە بەو بۆنەیهووە پیشكیشى كرد ئاماژەى بە رۆلێ پەرورەدە و فێرکردن لە دامەزراندنى كۆمەلگەى هاوسەردەمى كوردەواری داو. لێرەدا بەپێوستى دەزانین بەشیتك لەم وتارە بگوازیئەووە ئێرە كە سیاسەتی حكومەتی هەریم پیشان دەدات.

«هەرچەندە لەم سالانەى دواییدا توانیومانە باری قوتابخانەكان باشتر بكەین و گوزەرانى مامۆستایان بەرەو باشى بەین. بەلام لە راستیدا ئەوێ كردوومانە لەچاو ئەوێ كە دەمانەوێ بیکەین و پێوستە، هیشتا زۆر كەمە. دەمەوێ لەم دەرفەتەدا بەكورتى ئاماژە بەهەندى هەنگا و بدەم:

یه کهم: وهزارهتی پهروهده له ماوهی سالی ۲۰۰۰ - ۲۰۰۱دا له ههردوو پاریزگه‌ی ههولیر و دهۆک له هه‌ر شوینیک که مه‌رجی کردنه‌وهی قوتابخانه‌ی تیدا هه‌بویت، قوتابخانه‌ی کردووه‌ته‌وه.

دووه‌م: ناوه‌دانکردنه‌وهی قوتابخانه‌کان و دابینکردنی که‌لوپه‌لی پیتوست و، هه‌روه‌ها چاپکردنی کتیبی پرۆگرامه‌کانی خویندن له چاپی ریکوپیتدا.

بایه‌خدا‌ن به‌چالاکییه‌کانی وه‌رز له قوتابخانه‌کان و کردنه‌وهی پیتانگه و خولی فیروون و راهیان بۆ ماموستایان و قوتابیان. بایه‌خدا‌ن به‌ژبان و گوزه‌رانی ماموستایان و هاتوچۆیان بۆ قوتابخانه‌کان. ئەمانه و چه‌ندین شتی تر که کراون یان به‌رپوهن بۆ ئەوهی پرۆسه‌ی په‌روه‌ده‌یی گه‌شه‌بستنی و فره‌وانتر بی.

په‌روه‌ده‌ بۆ ئیمه‌ زۆر گرینگه. ده‌توانم بڵیم به‌ردی بناخه‌یه‌ بۆ هه‌موو پروه‌کانی پیتشکه‌وتنی کۆمه‌لایه‌تی و دروستکردنی کۆمه‌لگه‌ی شارستانی و هاوچه‌رخ. بی بنیاتنانی کۆمه‌لگه‌یه‌کی پیتشکه‌وتو ناتوانین رۆشنیری نه‌ته‌وايه‌تی و په‌رنسپه‌کانی دیوکراسی پیا‌ده‌ بکه‌ین. په‌روه‌ده‌ کلیلی ده‌رگایه‌ بۆ چوونه‌ ناو جیهانی نوی.

ئامانج و پرۆگرامی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان ئەوه‌یه‌ که نه‌وه‌یه‌کی خوینده‌وار و تینگه‌یشتوو له کوردستان پین بگه‌ین. هه‌روه‌ها ده‌مانه‌وی په‌روه‌ده‌ له کوردستاندا له‌سه‌ر بنه‌مایه‌کی هاوچه‌رخ بی. ئەمه‌ش ئەرکیتکه‌ له ئەستۆی وه‌زاره‌تی په‌روه‌ده‌ و ماموستایانی کوردستاندا. متمانه و باوه‌ریشمان هه‌یه‌ که ده‌توانن ئەم ئەرکه‌ جیه‌جی بکه‌ن.

وه‌زاره‌تی په‌روه‌ده‌ بایه‌خیک‌ی زۆری داوه‌ به‌ باخچه‌ی ساوایان که قۆناعی ده‌سپیتکه‌ له په‌روه‌ده‌ی منداڵ. ئەم قۆناعه‌ زۆر گرینگه و ده‌بی له‌به‌رچاو بگه‌یریت و پیداو‌یستیه‌کانی په‌روه‌ده‌یی بۆ دابین بکرت.

هه‌نگاوێکی تر له په‌روه‌ده‌ گۆرینی سیسته‌می فیرکردنه. شپوازی جارن ئەوه‌بوو که قوتابیان زانیاری ناو کتیبه‌کانیان وه‌رگرن و وه‌ک شتی به‌لگه‌نه‌ویست و بی به‌رگری له‌سه‌ری پرۆن. ئەم شپوازه‌ له دنیا‌دا باوی نه‌ماوه. پیتوسته‌ مرۆف له سه‌ره‌تای ژبان‌ه‌وه‌ که قوتابخانه‌ گرینگترین به‌شی ئەو ژبان‌ه‌یه، له‌سه‌ر ئەوه‌ مه‌شق بدری که به‌ دانوستاندن و گفتوگۆ رابه‌یتندی. ئەمه‌ یه‌کیتکه‌ له گرینگترین بنه‌ماکانی دروستکردنی مرۆقی هاوچه‌رخ.»

له‌ بوا‌ری فیرکردنی بالادا، وه‌ک ئاشکرایه‌ ئەم بوا‌ره‌ له‌ بایه‌خ پیدانه‌کانی حکومه‌تی هه‌ریمدا، له سه‌ره‌تاوه‌ یه‌که‌مینایه‌تی پین دراوه. له سالی رابروودا چه‌ند کۆلیجی تازه‌ وه‌ک کۆلیجی په‌رستیاری و کۆلیجی ماموستایان کرانه‌وه. هه‌روه‌ها چه‌ندان به‌شی تازه‌ له زانکۆ و په‌یمانگه‌کاندا کراونه‌ته‌وه‌ و کادیری ئەکادیمی پیتوستیان بۆ دابین کراوه. ئەم بوا‌ره‌ پرۆژ به‌پرۆژ له پیتشکه‌وتن و گه‌شه‌کردنایه‌ و، دابینکردنی سه‌رچاوه‌ی زانستی و که‌لوپه‌ل و ئامیری تاقیگه‌کان و کۆمپیتهر و ئینته‌رنیت و، باشکردنی گوزه‌رانی ماموستا و قوتابیان و بایه‌خدا‌ن به‌ به‌شه‌کانی ناوه‌خۆ

به‌باشی له‌به‌رچاو گیراون. له رووی ئاستی زانستیشه‌وه، کۆنفرانسی فێرکردنی بالا له ۲۱ - ۲۳ نیسان ۲۰۰۱ له هه‌ولێر به‌سترا که سه‌ره‌رای به‌شداریکردنی هه‌ر سه‌ی زانکۆکه‌ی کوردستان، چه‌ندان مامۆستای شاره‌زا و پسپۆر له ده‌ره‌وه‌ی کوردستانیش بانگه‌شێتن کران. لیکۆلێنه‌وه تێروته‌سه‌له‌کانی ئەم کۆنفرانسه و بریاره‌کانی ده‌بن به‌ بنه‌مای به‌ره‌وپێش بردنی ئاستی فێرکردنی بالا له زانکۆ و په‌یمانگه‌کانی هه‌رێمی کوردستاندا. هه‌روه‌ها هه‌ول دراوه زانکۆ و په‌یمانگه‌کانی کوردستان له‌گه‌ڵ جیهانی پیشکه‌وتووێ ده‌ره‌وه‌دا پێوه‌ندی زانستییان هه‌بی و، شاندى زانستی له نێوانیاندا هاتۆچۆ بکه‌ن. مامۆستایانی زانکۆ و په‌یمانگه‌کانی کوردستان له سالی ۱۵۲۰۰۱ چه‌ندان سه‌ردانی ده‌ره‌ویان کردووه و، وه‌ک نوێنه‌ری هه‌رێمی کوردستان له کۆنگره و کۆنفرانسه‌کاندا به‌شداریبیان کردووه.

له‌ بوا‌ری رۆشنییری و هونه‌ر و کولتوو‌ری نه‌ته‌وايه‌تییه‌وه حکومه‌تی هه‌رێم بایه‌خیتکی زۆری داوه و، یه‌کیک بووه له‌ ئه‌رکه به‌رچاو و په‌چاو‌کراوه‌کانی.

سیمای دیاری سالی رابردوو ئه‌و جموجۆله‌ فره‌وانه رۆشنییرییه‌ بووه که شان به‌شانی بزواتی هونه‌ری و وه‌رزشی و لێشاوی چاپه‌مه‌نی، هه‌رێمی کوردستانی گرتووه‌ته‌وه. چه‌ندان فیستیقالی هونه‌ری و ئه‌ده‌بی و یادکردنه‌وه‌ی شاعیر و ئه‌دیبا‌نی کورد و، ئاهه‌نگی مۆسیقا و گۆرانی و هاندان و پشتیوانیکردنی تیپه وه‌رزشییه‌کان و کردنه‌وه‌ی چه‌ندان پیشانگه‌ی شیوه‌کاری و خو‌ش‌نووسی و هونه‌ری بۆ هونه‌رمه‌ندانێ کورد و عه‌ره‌ب و بیانی. به‌ه‌ودان به‌ چالاکیی وه‌رزشی له هه‌فته و مانگه‌کانی سالی رابردوودا، بزوتنه‌وه‌یه‌کی دیار بوون له ژیا‌نی خه‌لکی کوردستاندا.

فیستیقالی فیلمی کوردی له (۱۰) ته‌ممووز ۱۵۲۰۰۱ ماوه‌ی هه‌فته‌یه‌کی خایاند که یه‌که‌مین جار بوو چالاکییه‌کی ئاوا‌ی هونه‌ری له شاری هه‌ولێردا جێبه‌جێ بکری‌ت. هه‌روه‌ها یادکردنه‌وه‌ی شاعیری گه‌وره‌ی کورد مه‌حوی که یه‌کیکه له‌ لوتکه‌کانی ئه‌ده‌بی کلاسیکی کوردی. بۆ ئەم فیستیقاله‌ی وه‌زاره‌تی رۆشنییری ژماره‌یه‌کی زۆر له‌ نووسه‌ر و لیکۆلێنه‌وه و که‌سایه‌تی رۆشنییری کوردی له شاره‌کانی کوردستان و عێراقه‌وه بانگه‌شێتن کرابوون.

پیشانگه‌ی کتیب و هونه‌ری شیوه‌کاری و خو‌ش‌نووسی له‌لایه‌ن ده‌زگای چاپ و بلا‌وکردنه‌وه‌ی ئاراسه‌وه، له‌ سائوگه‌ری دووه‌می دامه‌زراندنی کابینه‌ی چواره‌می حکومه‌تی هه‌رێمی کوردستاندا له‌ نیوان ۲۶ - ۳۰ کانوونی یه‌که‌می ۲۰۰۱ کرایه‌وه. له‌م پیشانگه‌یه‌دا که به‌پشتیوانیی سه‌رۆکایه‌تی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران جێبه‌جێ کرا داشکاندنێ ۵۰٪ بۆ نرخی کتیبه‌کان ها‌و‌کارییه‌کی گه‌وره‌ بوو بۆ رۆشنییران و هونه‌رمه‌ندان و قوتابیان و لاوانی کورد بۆ ئه‌وه‌ی سوود له‌ نێزیکه‌ی ۳۰۰ ناو‌نیشان که به‌ره‌می ده‌زگاکانی چاپ و بلا‌وکردنه‌وه‌ی هه‌رێمی کوردستان بوون، وه‌ر‌بگرن. ئەم پیشانگه‌یه به‌ وینه‌ی خو‌پیشاندانیکی رۆشنییری و هونه‌ری بوو له‌ پایه‌ته‌ختی هه‌رێمی کوردستاندا.

دامه‌زراندنی کۆ‌ری زانیاری کوردستان یه‌کیک بووه له‌ ده‌سه‌که‌وته‌کانی حکومه‌تی هه‌رێم له‌ سالی ۱۵۲۰۰۱ که ئەم ده‌زگایه‌ تاییه‌ته به‌چاره‌سه‌ری پرس و کیشه‌کانی پێوه‌ندیدار به‌ زمان و کولتوو‌ری نه‌ته‌وايه‌تی کوردی. ئیسته کۆ‌ر به‌شیوه‌یه‌کی کاتی له‌ باره‌گایه‌ک کار ده‌کات تا ته‌وا‌بوونی باله‌خانه‌ی خۆ‌ی له‌ سالی ۱۵۲۰۰۲.

له‌ بوا‌ری که‌رتی پیشه‌سازیدا هه‌ولێکی زۆر دراوه بۆ وه‌گه‌رخستنی کارگه و فابریکه‌کانی کوردستان و دا‌یبنکردنی که‌ره‌سته‌ی خا‌و له‌ سنووری ده‌سه‌لاتدا، هه‌روه‌ها هه‌ول‌دان بۆ سا‌غ‌کردنه‌وه‌ی به‌ره‌می ئه‌و کارگه و فابریکانه، له‌ پێنا‌و ئه‌وه‌ی بتوانن به‌لایه‌نی که‌مه‌وه خه‌رجی و دا‌هاتیان به‌رامبه‌ر بیت و بتوانن وه‌ک بوا‌ری خو‌ب‌بین (تمویل ذاتی) به‌رده‌وام بن. هه‌روه‌ها ده‌رفه‌ت په‌خسیتراوه بۆ دامه‌زراندنی کارگه‌ی جو‌را‌و‌جو‌ر له‌لایه‌ن سه‌رمایه‌دارانه‌وه، حکومه‌تی

هه‌ڕێم لهم بواره‌دا پشتیوانی و هاوکاری کهرتی تایبەت ده‌کات له ئاسانکاری دامه‌زراندن و هه‌ینانی پێداوێستی و که‌ره‌سته‌ی خاو و پێدانی وزه‌ی کاره‌با.

له‌ بوا‌ری کهرتی به‌ره‌مه‌ینانی کشتوکا‌ل و سامانی ئاژه‌لدا پێشوه‌چوونی به‌رده‌وام هه‌یه. وه‌ک ئاشکرایه‌ کۆله‌که‌ی سه‌ره‌که‌یی ئابووری کوردستان کشتوکا‌له. بژێوی خه‌لکێکی زۆر ده‌گه‌ڕێته‌وه‌ بۆ ئه‌م کهرته. کهرته‌کانی تری ئابووری کوردستان له‌چاو ئه‌م کهرته‌دا هه‌ینده‌ زیندوونین، کهرتی کشتوکا‌ل و سامانی ئاوی و ئاژه‌لی به‌شێکن له‌ ئاسایشی ئابووری نه‌ته‌وه‌یی کوردستان. ئامانجی سه‌ره‌که‌یمان لهم بواره‌دا به‌رزکردنه‌وه‌ی ئاستی به‌ره‌مه‌ینان و باشت‌کردنی جو‌ریه‌تی و، سوود وەرگرتنه‌ لهم سامانه‌ له‌ بن نه‌هاتووانه. هه‌روه‌ها دابین‌کردنی که‌لوپه‌ل و ئامی‌ری نوێ و پشتیوانی‌کردنی ته‌واو، ده‌بن به‌مایه‌ی زیادبوونی داها‌تی کوردستان و پته‌وبوونی با‌ری ئابووریمان. ب‌ریاری ۹۸۶ کاریگه‌ری و شو‌ینه‌وارێکی باشی لهم کهرته‌دا هه‌یه. ئه‌مه‌ش خۆی له‌ دابین‌کردنی داووده‌رمانی پێویست و تووی دانه‌وێله‌ و که‌ره‌سته‌ی نو‌یباو و ئامی‌ری پێویستدا ده‌نو‌یتنی.

حکومه‌تی هه‌ڕێم به‌لی‌خ‌خ‌وش‌بوونی قه‌رزی که‌له‌که‌بووی جو‌تیاران و ک‌رینه‌وه‌ی گه‌نم و دانه‌وێله‌، هه‌نگاوی باشی ناوه. هه‌روه‌ها هه‌و‌لی دابین‌کردنی قه‌رزی بۆ جو‌تیاران داوه.

داها‌ت و دارایی هه‌رێمی کوردستان له‌و کهرتانه‌ی له‌پێشه‌وه‌ با‌سمان کردن واته‌ کهرتی پێشه‌سازی و کهرتی کشتوکا‌لی (به‌سامانی ئاوی و ئاژه‌لیشه‌وه) که‌ حکومه‌تی هه‌رێم چ له‌سه‌ر بودجه‌ی خۆی و چ به‌هاوکاری پ‌رۆگرامی ئاژانسه‌کانی نه‌ته‌وه‌یه‌ که‌گرتوه‌کان (ب‌ریاری ۹۸۶) هه‌و‌لی پته‌وکردن و پێشوه‌چوونیان ده‌دات. به‌هۆی کو‌ترکردنه‌وه‌ی گونده‌کان له‌ سالانی هه‌شتا و ئه‌و زه‌به‌ری به‌ر ئابووری کوردستان که‌وت، هه‌روه‌ها به‌هۆی گه‌مارۆی ئابوورییه‌وه، تا ئیستا ئه‌م کهرتانه‌ نه‌یان‌توانیوه‌ له‌ پشتیوانی‌کردنی حکومه‌تی هه‌رێمدا رۆلی ته‌واوی خۆیان بگێرن، به‌پێچه‌وانه‌وه‌ وه‌کو گوتمان حکومه‌ت پشتیوانیان لێ ده‌کات. بۆیه‌ سه‌رچاوه‌ی داها‌تی ئیستامان ب‌رێتیبه‌ له‌ داها‌تی خاله‌ گومرگییه‌کانی سنوور و داها‌تی ر‌ه‌سمی می‌ری له‌ ده‌زگا خزمه‌تگوزارییه‌کاندا. داها‌تی گومرگی ئیبراهیم خه‌لیل له‌ ناوه‌راستی سالی ر‌اب‌ر‌دوووه‌ زۆر له‌ کورتیی داوه‌ و، حکومه‌ت ناچار بووه‌ له‌ جێبه‌جێ کردنی مووچه‌ و خزمه‌تگوزارییه‌کان و هه‌لسوو‌راندنی کاروباری رۆژانه‌ی ده‌زگا‌کان و پ‌رۆژه‌کانی ئاوه‌دان‌کردنه‌وه‌ و ئاوه‌کرده‌وه‌دا پشت به‌خۆی بیه‌ستی. هه‌ر ئه‌مه‌ش بووه‌ته‌ هۆی ئه‌وه‌ی که‌ حکومه‌ت نه‌توانی به‌پێی پێویست داها‌ت و بژێوی فه‌رمانبه‌ران و مووچه‌خۆرانی حکومه‌ت زیاد بکات و هه‌ندیک له‌ به‌لێنه‌کانی به‌جێ به‌ی‌نی. به‌لام له‌گه‌ڵ ئه‌مانه‌شدا، بزاوتی ئابووری و دارایی و بازرگانی له‌ سالی ر‌اب‌ر‌دوودا (۲۰۰۱) به‌ره‌وتیکی به‌ره‌وپیش به‌رده‌وام بووه‌ و، کوردستان گه‌شه‌ و پێشکه‌وتنی به‌خۆیه‌وه‌ بینیوه‌.

وه‌زاره‌تی دارایی و ئابووری، رۆلی‌کی مه‌زنی له‌ بوا‌ری رێک‌خ‌ستنی ژیا‌نی دارایی و ئابووری له‌ هه‌رێمی کوردستاندا ده‌گێرێ. یه‌کیک له‌ خاله‌ به‌رچاوه‌کان، کاری بانکه‌کانه‌ که‌ شایه‌نی له‌سه‌ر وه‌ستان و با‌س‌کردنه‌. بانک رۆلی‌کی بێ وینه‌ ده‌گێرێ له‌ ژیا‌نی ئیستای حکومه‌ت و سه‌رمایه‌داران و هاوولا‌تیانیشدا. له‌ ماوه‌ی سالانی ر‌اب‌ر‌دوودا، بایه‌خێکی زۆر به‌م بواره‌ دراوه‌ و زۆریه‌ی بانکه‌کان ئاوا‌کراونه‌ته‌وه‌ و به‌که‌لوپه‌ل و ئامی‌ری نوێ و کو‌مپیوته‌ر و ئینتەرنیت رێک‌خراون. یه‌کیک له‌ بانکه‌ سه‌ره‌که‌ییه‌کانی هه‌رێمی کوردستان (لقی بانکی ناوه‌ندی هه‌رێم) ه‌ که‌ وه‌ک ده‌زگایه‌کی خزمه‌تگوزاری به‌رده‌وام خزمه‌ت به‌هاوولا‌تیان ده‌گه‌یه‌نی و کار و چالاکییه‌کانی دارایی و نه‌ختینه‌یی له‌ ناوه‌ی ولات و هه‌تا ر‌اده‌یه‌ک له‌گه‌ڵ ده‌ره‌وه‌شدا رێک‌ده‌خات. دروست‌کردن و دامه‌زراندنی ئه‌م

بانکه دهنگیگی گهوره‌ی له دهره‌وه‌ی ههر یمیشدا دایه‌وه. له‌م بانکه‌دا چه‌ندین کادیری شاره‌زا و لیته‌توو کار ده‌کهن که توانای زانستی و پراکتیکی باشیان هه‌یه له‌ بواری کاری بانکه‌دا. له‌ راستیدا گه‌رانه‌وه‌ی متمانه له‌ نیوان هاوولاتیان و بازرگانان له‌ لایه‌ک و له‌ لایه‌کی تر بانکه‌کاندا کاریکی ئاسان نه‌بوو. به‌لام هه‌نگاوه به‌جییه‌کانی حکوممه‌ت به‌گه‌رانه‌وه‌ی ۵۵ ملیۆن دیناری فه‌وتاوی خه‌لک و ۱۶ ملیۆن دیناری قاصرین و ۳ ملیۆن دیناری پاشه‌که‌وت، هه‌روه‌ک لی‌بوردن له‌ قه‌رزی بانکی خانوبه‌ره بو‌ئه و که‌سانه‌ی کاتی خۆی له‌ (ئۆردووگا زۆره‌ملییه‌کان) دا وه‌ریان گرتبوو هه‌نگاوی گه‌وره‌بوون بو‌ گه‌رانه‌وه‌ی متمانه. یه‌کیک له‌ کاره‌کانی ئه‌م بانکه بریتییه له‌ پیدانی مۆله‌تی حه‌واله بو‌ئه و نووسینگانه‌ی کاری پاره‌گۆیزی (تحویل الاموال) بو‌ ناوه‌وه و دهره‌وه‌ی هه‌ر یمدا ده‌کهن. ئه‌مه‌ش بو‌ پاراستنی سه‌روه‌ت و سامانی خه‌لک له‌ کاتی پاره‌گواستنه‌وه‌دا.

ده‌زگای چاودیری داراییش بایه‌خیتی زۆر گرینگی خۆی له‌ جیبه‌جی کردنی یاسا و رینوینییه‌کانی هه‌ر حکوممه‌تی‌کدا هه‌یه. ئه‌م ده‌زگایه‌ یه‌که به‌یه‌که‌ی ده‌زگاکانی حکوممه‌ت به‌سه‌ر ده‌کاته‌وه و کاروبار و پرۆژه‌کان و باری دارایییان ده‌پشکنی. له‌م پیناوه‌دا (دیوانی چاودیری دارایی) دامه‌زراوه و، ئامانجی ئه‌م ده‌زگایه‌ بانه‌برکردنی گه‌نده‌لیی دارایی و کارگه‌رییه. دامه‌زراندنی ئه‌م ده‌زگایه‌ش بو‌ئه و ده‌گه‌ریتته‌وه که حکوممه‌تی هه‌ر یم ده‌یه‌وی کار و پرۆژه و چالاکییه‌کانی خۆی له‌سه‌ر بانه‌رته‌ی یاسا و پاراستنی سه‌روه‌ری یاسا جیبه‌جی بکات و، رۆژ به‌رۆژ بناخه‌ی دامه‌زراوه‌یی له‌ داووده‌زگاکاندا بچه‌سپینتی.

هه‌ر له‌ چوارچێوه‌ی هه‌ول و ته‌قه‌للاکانی حکوممه‌تی هه‌ر یم بو‌ بانه‌برکردنی گه‌نده‌لی له‌ ده‌زگاکان و نه‌هه‌یشتنی ده‌ستیه‌ردان و کاره‌گری و ناسیاوته‌ی و، بو‌ به‌دواداچوونی سکالا و گله‌ییی هاوولاتیان بریاری دامه‌زراندنی ده‌زگای (سکالای هاوولاتیان) درا.

هه‌روه‌ها هه‌ول دراوه‌ ده‌زگای شه‌هید به‌شپه‌یه‌کی باشتر ریک بخری و لیستیکی دروست و ته‌واو به‌ناوی شه‌هیدانی بزوتنه‌وه‌ی رزگاریخوازی کوردستان ئاماده‌ بکری بو‌ئه‌وه‌ی بتوانی له‌م ریکه‌یه‌وه خزمه‌تی خیزان و بانه‌ماله‌کانیان بکری.

حه‌ز ده‌که‌م لیره‌دا ئاماره‌ به‌پیشکه‌وتنی ئه‌دای ئیداری داووده‌زگاکانی حکوممه‌تی هه‌ر یمی کوردستان بده‌م. ماندوووبوون و ئه‌رک کیشانی هه‌موو لایه‌کیان مایه‌ی ریز و ستایشه. به‌تایبه‌تیش هاوکاری نیوان وه‌زاره‌ته‌کان و به‌ده‌نگی یه‌کتره‌وه‌ چوونی وه‌زیره‌ به‌رێزه‌کان. هه‌لبه‌ته‌ ئه‌و ده‌سه‌کوتانه‌ی که به‌دی هاتوون به‌ره‌می هاوئاهاه‌نگی و هاوکارییه. داووده‌زگاکانی حکوممه‌ت به‌له‌خۆبوردنه‌وه‌ کاریان کردوه، به‌لام ئه‌مه‌ واتای ئه‌وه نییه که توانای زیاتری کارکردن و به‌خشیمان نییه. پێویسته زیاتر خۆیان ماندوو بکه‌ن و به‌ئه‌دائیکی باشتر ئه‌رکه‌کان پاره‌پین.

ئه‌و پیشکه‌وتنه‌ی له‌رووی ئیدارییه‌وه‌ روویان داوه، ده‌گه‌ریتته‌وه بو‌ به‌دواداچوونی وه‌زیر و بریکاره‌ به‌رێزه‌کان و به‌رێزه‌به‌ره‌ گشتیه‌کان و، سه‌رۆکایه‌تی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران بو‌ سه‌رجه‌م کاروباره‌کان و، به‌ستنی کۆبوونه‌وه‌کانی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران به‌شپه‌یه‌کی ریکویتی بو‌ تاوتوێکردنی پرۆژه‌کان و وه‌رگرتنی بریاری پێویست.

هه‌روه‌ها به‌کاره‌ینانی ده‌زگا و ئامیری نوێ، له‌ ئۆتۆمبیل و، کۆمپیوته‌ر و ئینتینه‌رنیت و ئۆتۆمبیلی باره‌لگر و مرۆه‌لگر و مه‌کینه‌کانی خزمه‌تگوزاری و، پیشکه‌وتنی سیسته‌می گواستنه‌وه و گه‌یاندن به‌تایبه‌تیش تۆری ته‌له‌فۆنات که یه‌که‌مین جاره ته‌له‌فۆنی حه‌وت ژماره‌یی و دانانی چه‌ندان بگۆری پیشکه‌وتوو و دیگیتال له‌ناو شاری هه‌ولیر و ده‌ۆک و شارۆچکه‌کاندا و، هه‌ولدان بو‌ گه‌یاندنی تۆری ته‌له‌فۆن بو‌ کۆمه‌لگه‌کان.

له بواری جوانکردن و خاویښ راگرتنی شاره‌کان و به‌ره‌وېش بردنی بواری گه‌شتوگوزاردا حکوممه‌تی هه‌رېم له سالی رابردوودا، بایه‌خی به‌رچاوی به‌م لایه‌نانه داوه. هه‌لمه‌تی جوانکردن و چاگردنه‌وی شه‌قامی ناو شاره‌کان و شوسته و زیادکردنی روویه‌ره‌کانی سه‌وزایی به‌رده‌وام بووه. هه‌لمه‌ته‌کانی نه‌مام چاندن به‌دریژایی سال به‌رده‌وام بوون به‌تایبه‌تی له رۆژی ۱۴ی ئاداری ۲۰۰۱ که رۆژی له دایکبوونی باوکی نه‌ته‌وه‌ییمان بارزایی نه‌مه‌ره.

له پارکی هه‌ولێردا کارکردن به‌رده‌وام بووه و چهندان رینگه‌ی ئۆتۆمبیل و پیاده‌ی به‌شیتوه‌یه‌کی جوان و سه‌رنج راکیش تیدا دروست کراون، هه‌روه‌ها چهندان بینایه‌ی پیوست بو به‌ریتوه‌بردن و خواردنگه و گۆلی ئاوی ده‌ستکرد و چاندنی ده‌یان هه‌زار دره‌ختی جوړاو‌جوړ. له رینگه‌ی که‌رتی تایبه‌ته‌وه ده‌ست کراوه به‌ئاواکردنه‌وی ئوتیلی (هه‌ولێر پالاس) که ده‌بێ به‌یه‌کیک له نیشانه‌ شارستانییه‌کانی ئەم شاره و، (ئوتیلی گه‌شته‌وه‌ریی خانزاد) له هاوینه‌هه‌واری خانزاد قوناعی گرینگی بریوه هه‌روه‌ها دروستکردنی ئوتیلیکی تر به‌مواسه‌فاتی (هیلتون). ئەمه جگه له چهندان پرۆژه‌ی گه‌شته‌وه‌ری و شوینی سه‌وزایی بو‌حه‌وانه‌وه‌ی خه‌لک و به‌سه‌ربردنی کاتی گه‌شت و گه‌ران له پارێزگه‌ی دهوک و سه‌رحه‌م شار و شارۆچکه‌کاندا. کوردستانی عیراق به‌هۆی دیمه‌نی جوان و دل‌پیتن و ئاووه‌وای فینک و چیا و نه‌واله‌کانی، یه‌کیکه له ناوچه گه‌شته‌وه‌رییه‌ گرینگه‌کانی جیهان و زۆر له گه‌شته‌وه‌ر و گه‌ره‌یده‌کانی ئەوروپا به‌سویسرای رۆژه‌لاتی ناوه‌راستیان ناوبردووه. گێرانه‌وه‌ی بایه‌خی گه‌شته‌وه‌ریی هه‌ریمی کوردستان بو دۆخی جارانی، له داهاتوودا ده‌بێ به‌مایه‌ی روو تیکردنی هاوولاتیانی کوردستان و عیراق و ته‌نانه‌ت ولاتانی دراوسیش. له‌لایه‌کی تریشه‌وه، داهاتی گه‌شتوگوزار سه‌رچاوه‌یه‌کی گرینگه بو داهاتی حکوممه‌ت و، به‌گه‌رانه‌وه‌ی هه‌ریمی کوردستان بو بارودۆخی ئاسایی له‌رووی سیاسی و کۆمه‌لایه‌تییه‌وه، ئەم داهاتانه ده‌بن به‌سه‌رچاوه‌یه‌کی گرینگی ئابوریمان.

له رووی تاقیکردنه‌وه‌ی دیموکراسییه‌وه، هه‌ریمی کوردستان سه‌ره‌رای ته‌مه‌نی که‌می خۆی، بووه به‌مایه‌ی سه‌رنج راکیشان و قسه له‌سه‌رکردنی میوانانی بیانی و شانده په‌سمییه‌کان و رۆژنامه‌وانانی ده‌ره‌وه. ژماره‌یه‌کی زۆر ئەحزابی ریباز جیاجیا له دیموکراتی و چه‌پ و ئیسلامی و نه‌ته‌وه‌یی ده‌رفه‌تی کارکردن و ریکخستن و کاری راگه‌یاندنی فره‌وانیان هه‌یه. ئازادیی راده‌ریپن و رۆژنامه‌وانی و کاری سه‌ندیکا و یه‌کیته‌یه‌کان به‌مۆله‌تی حکوممه‌ت و له چوارچێوه‌ی یاسا و بریاره‌کانی په‌رله‌مان و حکوممه‌تی هه‌ریمی کوردستان و به‌پشتیوانیی حکوممه‌ت فه‌راهه‌م کراوه.

ژماره‌یه‌ک له حزبه‌کان، جیا له پارتی دیموکراتی کوردستان له په‌رله‌مان و حکوممه‌تدا به‌شدارن، ئەوانی تریش له ده‌ره‌وه‌ی په‌رله‌مان و حکوممه‌تدا هه‌ر که‌سه و به‌گۆیه‌ی خۆی پشتیوانی له به‌ره‌وېش بردنی ئەزمونه‌که‌دا ده‌کات.

به‌شداربوونی ئافره‌ت له په‌رله‌مانی کوردستان و حکوممه‌تدا پێژه‌یه‌کی به‌رچاوه و، به‌تایبه‌تیش له بواره‌کانی کارگێری له داووده‌زگا‌کانی حکوممه‌ت و په‌روه‌ده و فیکردنی بالا و ته‌ندروستی و خزمه‌تگوزارییه‌ جوړاو‌جوړه‌کانی تر و سه‌رحه‌م پرۆژه‌کانی ئاوه‌دانکردنه‌وه، ئاماده‌بوون و به‌شداریی ئافره‌تی کورد به‌شیتوه‌یه‌کی به‌رچاو دیاره. له سه‌رحه‌م یاسا و بریاره‌کانی حکوممه‌تی هه‌رېم و ته‌واوی مافه‌کاندا هیچ جیا‌وازییه‌ک بو ئافره‌ت دانه‌نراوه. به‌پێچه‌وانه‌وه پشتیوانیی تایبه‌ت بو ئافره‌ت ره‌چاو ده‌کرئ بو ئەوه‌ی رۆلی شایه‌نی خۆی له کۆمه‌لگه‌ی هاوچه‌رخێ کورده‌واریدا بگێرئ.

په‌رله‌مان و حکوممه‌تی هه‌ریمی کوردستان، له سه‌رحه‌م یاسا و بریار و پێنۆتییه‌کانی خۆیاندا ره‌چاوی نه‌ته‌وه و

تایینه جیاجیاکانی کوردستانیان کردووه. بۆ ئەوێ هەموو هاوولاتیانی کوردستان لە ئەرک و مافەکانی خۆیان لە بەرامبەر یاسادا یەکسان بن. ئەمە دەسپێکی سەرەدەمی سربنەوێ سالاخی کۆتەرەوێ و بئەستییە کە سەرەدەم تاین و نەتەوێکانی کوردستان ئازاریان کیشاوێ و لەپێناو گەشتن بەم ژیاخی ئەمڕۆدا قوربانیان داوێ و دەرد و مەینەتیان ببینیوێ.

برا تورکمانەکان کە بەشیکی دانەبرای گەلی کوردستان، ئەوانیش بەر لە راپەرین و دامەزراندنی ئەم ئەزمونە لە هەموو مافیک ببەش بوون. کەچی ئەمڕۆ لەسایە ئاشتی و ئازادی و دیموکراسیدا چەندان حزب و رێکخراوی سیاسیان هەیە. چەندان داوودەزگای پەرورده و فێکردن و راگەیاندن و رۆشنیاریان بۆ کراوێتەوێ.

بەرپێوەبەراییەتی گشتیی خۆبەدنی تورکمانی لە وەزارەتی پەروردهی هەریمی کوردستاندا کاروباری پەرورده و فێکردن بەزمانی تورکمانی هەڵدەسوورین. ژمارە (۲,۳۳۰) قوتابی لە (۱۰) قوتابخانە سەرەتایی و (۴) قوتابخانە ناوەندی و دواناوەندیدا بەزمانی تورکمانی دەخوین کە (۲۲۶) مامۆستا لەم قوتابخانەدا کاری پەرورده و فێکردن ئەنجام دەدەن. هەرەها باخچە یەکی ساوایانی تورکمانیش هەیە. لە وەزارەتی رۆشنیاریدا بەرپێوەبەراییەتی رۆشنیاری تورکمانی هەیە کە تاییەتە بەزیندووکردنەوێ کولتور و کەلەپوری برا تورکمانەکان. لەم بەرپێوەبەراییەتیدا کە نێزیکە (۱۰۰) کارمەند کار دەکەن و هەموو هونەرەکانی گۆرانی و هەلپەڕکی لەم بەرپێوەبەراییەتیدا ئەنجام دەدرین و گۆفاریکی وەرزی بەناوی (بارش: ئاشتی) بەزمانی تورکمانی و کوردی و عەرەبی دەردەکات. کۆمەڵەی رۆشنیاری تورکمانیش کە کاری سیاسی و رۆشنیاری ئەنجام دەدات، گۆفاریکی مانگانە بەناوی (دۆغری: حەقیقەت: راستی) هەیە کە ئەویش بەهەر سێ زمانە کە دەردەچێ. ئەمانە وێرایی چەندان بەرنامە کولتوری و سیاسی لە تەلەفۆن و رادیۆی هەریم و کەنالی سەتەلایتی کوردستان. لەپال ئەمانەشدا رادیۆیەکی تاییەت سەر بە کۆمەڵەی رۆشنیاری تورکمانی کار دەکات بەناوی (دەنگی حەقیقەت) و ماوێ ۱۲ سەعات پرۆگرامی بلۆدەکاتەوێ، هەرەها یانە یەکی وەرزی بەناوی یانە (قەلا) سەرپەرشتیی کارە وەرزشییەکان دەکات.

هەرەها لەسایە دیموکراسی و ئازادی هەریمی کوردستاندا چەندان یانە و دەزگا و حزبی تورکمانی چالایی رۆشنیاری و هونەری و وەرزی و سیاسی ئەنجام دەدەن و، لە رێگەی بلۆکراوێ و رادیۆ و تەلەفزیۆنەکانەوێ کەلەپوری نەتەوێیی تورکمانی بلۆدەکەنەوێ و بایەخ بەلاوان و مندالان و ئافەرەتان دەدەن.

ئەوێ لێرەدا ئاماژەمان پێ دا بریتییه لەو دەزگا و رێکخراو و حزبانی کە بەمۆلەتی رەسمی و بەپیتی یاسای حکومەتی هەریمی کوردستان کار دەکەن و، هاوکاری و پشتیوانی لە حکومەت وەرەگرن.

ئاشوور و کلدانەکان لە سەرەدەم داوودەزگاکانی حکومەتی هەریم و پەرلەمانی کوردستاندا بەشداریان. لە کۆی (۱۰۵) ئەندامی پەرلەمانی کوردستان (۶) ئەندامیان ئاشووری بوون. یەکیک لەمانە شەهید فرەنسۆ هەریری بوو کە سەرۆکی فراکسیۆنی پارێزگای دیموکراتی کوردستان (واتە فراکسیۆنی زەرد) بوو، رۆژی ۱۸ی شوباتی ۲۰۰۱ لەلایەن گرووپیکی تیرۆریست و توندڕۆی ئیسلامییەوێ تیرۆر کرا.

کابینە چوارەمی حکومەتی هەریمی کوردستان، دوای دەست بەکاربوونی، بریاری دامەزراندنی بەرپێوەبەراییەتی گشتیی خۆبەدنی زمانی سربانی لە وەزارەتی پەروردهی هەریمی کوردستان دا. ئێستە دوو جۆرە خۆبەدنی سربانی هەیە:

یه کهم: ئەو قوتابخانانەی که تەواوی پرۆگرامەکان بەزمانی سربانی دەخویندرتین، ژمارە ی ئەم قوتابخانانە (١٤) قوتابخانەی سەرەتایی و (٢) قوتابخانەی ناوەندییە. ژمارە ی قوتابیانی قوناغی سەرەتایی لە سالی خویندنی ٢٠٠٠ - ٢٠٠١ (١,٦٤٨) قوتابی و (١١٢) مامۆستا یە. لە قوتابخانە ناوەندییەکانیشدا (٤٧١) قوتابی و (١٢) مامۆستا.

دووەم: ئەو قوتابخانانەی که دەرسی زمانی سربانییان تیدا دەخویندرت. لەم قوتابخانانەدا که وانه ی سربانی وەکو زمان دەخویندرت (١٣) قوتابخانەی سەرەتایی و (٦) قوتابخانەی ناوەندی و دواناوەندییە.

لە سالی خویندنی ٢٠٠٠ - ٢٠٠١ د یۆیه که مەجار قوتابیانی قوتابخانە سربانییەکان بەشدارییان لە تاقیکردنەوی گشتی (بە کالۆریا) دا کرد. هەر وەها ئەوانەش که وانه ی زمان و ئاینی مەسیحییان تیدا دەخویندرا. ئەمە هەنگاوێکی زۆر باش بوو بۆ قوتابیانی مەسیحی بە گشتی و بۆ هەردوو جۆرە که ی قوتابخانە که. هەر وەها بایە خێکی زۆر دراوه بە ئاوەدانکردنەوی شوێنە پیرۆزەکانی برا مەسیحییەکان و چەندان که نیسە و شوێنی پیرۆزیان بۆ ئاوەدان کراوه تەوه.

چەندان حزب و رێکخراو و کۆمەڵە ی رۆشنبیری بە مۆڵە تی حکومە تی هەریمی کوردستان دامەزراون که چالاکیی سیاسی و رۆشنبیری و وەرزشی ئەنجام دەدەن و، کۆمەڵێک بلاو کراوه ی هەمە جۆر بەزمانی خۆیان دەردەکەن وەک: قویامەن، بەهرا. رەیا کلدایا (رۆشنبیری کلدان)، گۆفاری (دەنگی کلدان) و (نجم بیت نهرین)، هەر وەها یانە ی وەرزشی و کۆمەڵایە تی و تیپی هونەرە میلیییەکان و رادیۆ و تەلە فزیۆن که پرۆگرامەکانیان بەزمانی سربانی بلاو دەکەنەوه. وەزارە تی رۆشنبیری هەریمی کوردستانیش گۆفاریک بەزمانی سربانی و کوردی دەردەکات و، لە رادیۆ و تەلە فزیۆنی هەریمدا پرۆگرامی تاییە تیان هە یە.

لە قوتابخانەکانی تورکمانی و سربانیدا تەواوی پرۆگرامەکانی خویندن لە لایەن حکومە تی هەریم و لەسەر بودجە ی گشتیدا چاپ دەکرتین و، تەواوی خەرجییەکانی ئەم داوودە زگایانە ی که ئاماژە مان پێ دان لە لایەن حکومە تی هەریمە وه دا بێن دەکرت.

لەو کۆمەڵگە و گوندانەش که برا کورده ئیزیدییهکان نیشته جێن، لە پرۆگرامەکانی خویندندا رەچاوی ئایینه که یان کراوه و کتیبی تاییە تیان لە لایەن وەزارە تی پەر وەر دوه بۆ ئامادە کراوه. هەر وەها بنکە ی (لالش) ی ئیزیدییهکان لە دھۆک گۆفاریک بەناوی (لالش) هوه دەردەکات. بایەخ بە ئاوەدانکردنەوی شوێنە پیرۆزە ئاینییەکانیان دراوه و، لە هەموو دەزگاکانی حکومە تدا بەشدارن و لە کابینە ی چوارەمدا وەزیریکیان هە یە.

لە بواری دیپلۆماسی و پێوهندییە دەر وەدا، دۆزی رەوا ی گە لە که مان قوناغی زۆری بریوه و ئەمۆ دۆزی گە لی ئیمە بەچاوی رێزە وه سەر دەکرت و لە زۆر دەستە و کۆری نیۆدە ولە تی و مرۆفایە تیدا دا کۆکیی لێ دەکرت. لە گە ل ئەمەشدا پێوستە بەر دوهام هەول بەدی که رۆلی زیاتر لەم بواردەا بگێردت و تەکانی باشتەر بە کیشە ی گە لە که مان بەدی لە ناو رای گشتیی جیهاندا، ئەویش لە رێگە ی پیادە کردنی زیاتری دیموکراسی لە ژبانی کۆمەڵگە ی کورده واری و رێزگرتنی زیاتر لە مافەکانی مرۆف و باشتر کردنی ژبانی هاوولاتیان بە گشتی و، ئافرەت و مندال بە تاییە تی و، مسۆگەر کردنی زیاتری ئازادیی رادەر پرین و هەولدان بۆ بەشداریکردنی زۆرترین رادە ی خە لک لە ژبانی کۆمەڵایە تیدا.

بە رێز نیچیرشان بارزانی سەرۆکی حکومە تی هەریمی کوردستان لە سالی ٢٠٠١ دا چەندان سەردانی

سهرکه وتووێ بۆ ولاتانی ئه‌وروپا و ئه‌مريکا کرد. گرينگترينيان ئه‌و سهردا نه‌بوو که له مانگی تشريني يه‌که‌م ۱۰-۲۰۱۵ بۆ چهند ولاتيکی ئه‌وروپا ته‌نجامی دا. به‌پريزيان سهردانی ولاتي سویدی کرد و چهندان کۆبوونه‌وه‌ی له‌گه‌ڵ سه‌رۆک وه‌زيران و وه‌زيري ده‌ره‌وه‌ی ئه‌و ولاته و په‌وه‌ندی کورد له سوید ته‌نجام دا. هه‌روه‌ها له به‌ريتانیا پيشوازييه‌کی له ئاستی بالادا له‌لایه‌ن وه‌زيري ده‌ره‌وه بۆ کاروباری ده‌وله‌ت لی کرا و، له به‌لجیکاش له‌لایه‌ن به‌رپرسانی ئه‌و ولاته و به‌رپرسانی يه‌کيتیی ئه‌وروپا که بنکه‌یان له‌و ولاته‌یه، پيشوازی کرا و دیدار و کۆبوونه‌وه‌ی ته‌نجام دا. به‌رپرسانی ئه‌و ولاتانه له دیدار و کۆبوونه‌وه‌کاندا پشتیوانیی خۆیان بۆ ته‌زمونی کوردستان و دۆزی کورد به‌گشتی دووپات کرده‌وه و به‌رده‌وامیی بریاری ۹۸۶ ی نه‌وت له بری خۆراک و ده‌رمان و ۱۳٪ به‌شی کوردستانیان به‌ ميکانیزمیکی باشی پشتگیری و هاوکاری نیتوده‌وله‌تی له‌م قوناغه‌دا بۆ خه‌لکی کورد زانی. چاره‌سهری گرفت و کيشه‌ی کۆچه‌رانی کورد و وه‌رگرته‌ی مافی په‌نا به‌ريه‌تییان له‌و ولاتانه‌دا ته‌وه‌ريه‌که‌ی تری ئه‌و وتووێژانه بوو. له‌م پتوه‌ندییه‌ ديپلۆماسیانه‌دا، به‌رپرسانی بیانی له ئاماژه‌یانه‌دا به‌سیسته‌می به‌رپه‌رده‌ی هه‌ریمی کوردستان و مامه‌له‌کردن له‌گه‌ڵ په‌رنسیپه‌کانی مافی مرۆف و ديموکراسی و ئازاديه‌کان له‌م چهند ساڵه‌ی دواییدا به‌ره‌وشیکی ئه‌رتینی و پيشکه‌وتوو له‌ قه‌له‌م داوه.

ئه‌م گه‌شته سه‌رکه‌وتوو به‌ریتز نيچيرفان بارزانی که ديپلۆماسییه‌تی کوردی له‌ ساڵی ۲۰۰۱ دا گه‌ياند به‌لوتکه، رۆلتيکی گه‌وره‌ی بیانی له‌ پته‌وه‌بوونی پتگه‌کانی متمانه‌ی ولاتانی ئه‌وروپا به‌کيشه‌ی کورد و بايه‌خدا به‌داواکانی. هه‌روه‌ها له متمانه به‌خۆبوونی گه‌لی کورد له په‌واندنه‌وه‌ی هه‌وری ته‌مومژ و ليتایی که‌وا له رۆله‌کانی کوردستان ده‌کات له‌م هه‌لومه‌رجه‌ی جيهان و ناوچه‌که‌دا دلنیا نه‌بن له پاشه‌پۆژ و داها‌توو ته‌زمونه‌که‌یان.

نوسینگه و نوینه‌ره‌کانی حکومه‌تی هه‌ریم له ولاتانی ئه‌وروپا و ئه‌مه‌ریکا‌دا به‌رده‌وام بوونه له پتوه‌ندیی خۆیان له‌ که‌ناڵه‌ ديپلۆماسییه‌کانه‌وه بۆ گه‌ياندن دۆزی ره‌وای کوردستان و ئه‌و واقیعه‌ پيشکه‌وتوو که ته‌مرۆ ته‌زمونه‌که‌مان پیا‌یدا تپه‌ر ده‌بی. نوسینگه‌کانی سه‌فه‌ر و دائيره‌ی جه‌وازا‌ت و نوسینگه و نوینه‌رايه‌تییه‌کانی حکومه‌تی هه‌ریم به‌ها‌وا‌هه‌نگی له‌گه‌ڵ وه‌زاره‌تی یارمه‌تیی مرۆقا‌یه‌تی و هاوکاری‌دا به‌گورجوگۆلییه‌کی باش کاریان کردوو و توانیویه‌نه‌ چهندان ئاسانکاری بۆ سه‌فه‌ر و سهردان و کاروباری ها‌وولاتیان ته‌نجام ده‌ن. ئیستا له‌بواری سهردان و سه‌فه‌ری ها‌وولاتیان کورد له ده‌ره‌وه بۆ ناوه‌وه و به‌پتجه‌وانه‌ش، پيشکه‌وتن و ئاسانکارییه‌کی به‌رچاو هه‌یه.

هه‌روه‌ها پتوه‌ندیان له‌گه‌ڵ ولاتانی دراوسێ و ولاتانی عه‌ره‌ب‌دا پيشکه‌وتنی به‌رچاوی به‌خۆوه‌ بینیوه و چهندان شاندى ولاتانی دراوسێ ها‌توچۆی کوردستانیان کردوو. کۆماری ئیسلامی ئی‌ران چهندان پيشانگه‌ی بازرگانی و هونه‌ری و رۆشنییری له هه‌ریمی کوردستاندا کردوو ته‌وه که هه‌نگاوی مه‌زن بووه له پته‌وه‌کردنی پتوه‌ندی له‌گه‌ڵ ئه‌و ولاتانه‌دا. هه‌روه‌ها شاندى روناکبیرانی کورد له کوردستانی ئی‌ران و ولاتانی ئه‌وروپا و ئه‌مه‌ریکا‌وه سهردانی کوردستانیان کردوو و پشتیوانیی خۆیان بۆ ته‌زمونه‌که‌مان ده‌ربریه‌وه. له‌گه‌ڵ سه‌وریا‌دا پتوه‌ندیان باش بووه و چهندان جار له‌ پله‌ی به‌رزدا سهردانی ئه‌و ولاته و ولاتانی عه‌ره‌ب کراوه.

سه‌ماحه‌تی شیخ مه‌حمود عه‌بدولعه‌نی عاشووری وه‌کیلی مه‌شیخه‌ی ته‌زه‌ری شه‌ریف له مانگی تاب و ئه‌یلوولدا سهردانی کوردستانی کرد. به‌پريزيان له رۆژی ۱ ئه‌یلوولی ۲۰۰۱ دا له‌سه‌ر مه‌زاری نه‌مراندا به‌م شیوه‌یه‌ی خواره‌وه بۆچوونی خۆی له‌باره‌ی کورد و ته‌زمونه‌که‌یانه‌وه ده‌رپری و گو‌تی:

«ئەو دەی لەم چەند رۆژەدا لە نێزیکەوه ئاشنای بووم و لە رەوشتی کوردستان و ژبانی خەڵکە کهیدا تێبینیم کرد رەنگدانەوهی ئەو فەلسەفە و باوەڕەپە که بارزانیی نەمر خەباتی بۆ کرد و تا ئێستەش وەک نمونە ی کولتورێکی رەسەن ماوەتەوه و پێناسە ی میلله تێکی خاوەن دۆز و داخوازی رەواپە که ئەویش گەلی ئاشتیخوازی کوردستانە» .

گەلی کوردستان لە سەردەمی ئێستەدا چارەسەری کێشە ی رەوای خۆی لە چوارچێوهی عێراقی یە کگرتوی دیموکراتی حزبی پەرلەمانیدا دەبینی که مافی فیدرالییەت بۆ هەریمی کوردستانی عێراق بسەلمیتن . لەم قۆناغەدا ، فیدرالیزم بۆ کێشە ی میلله تی ئیمە چارەسەریکی گونجاوه و ، فیدرالیزم وەک بریارێکی پەرلەمانی کوردستان لە ساڵی ۱۹۹۲دا بووه بە بریارێکی ناوەندیی نەتەواپەتیی کورد لە کوردستانی عێراق . لە هەر گۆرانکارییه کی داها توی عێراقیشدا دەبی ئەم مافە بپارێزری تاوه کو میلله تی ئیمە بتوانی رۆلی شیایوی خۆی لە چوارچێوهی عێراقدا بگێرێ .

هەر لێرەدا دەمانەوی ئاماژە بەوه بکهین که حکومه تی هەریمی کوردستان و پەرلەمانی کوردستان وەک دوو بالی تەواو کەری یە کتر لەم ئەزمونەدا هاوکاری و هاوتاهەنگییه کی تەواو لە نێوانیاندا هەپە و ، داوودەزگاکانی حکومهت لە چوارچێوهی یاسا و بریارەکانی پەرلەمانی کوردستاندا کار دەکەن و هەنگاو دەنێن .

پەرلەمان و حکومه تی هەریم دوا ی روودانی کارە تیرۆریستییه که ی (۱۱) ی ئەیلوولی ۲۰۰۱ لە واشنتۆن و نیویۆرک ، ئەم کارە دزیو و دژ بەمرۆقایه تیبیه یان سەرکۆنە کرد و پرسە و سەرەخۆشیی گەلی کوردستانیان بۆ حکومهت و گەلی ولاتە یە کگرتووه کانی ئەمەریکا راگە یاند . ئەم رووداوه تیرۆریستییه که دنیای هەژاند قۆناغیکی تازە ی لە میژووی کۆمه لگە ی نێودەولە تی و هەر وه ها کۆمه لگە ی مرۆقایه تیشدا هینایه گۆرێ .

جێگە ی شانازییه که بزوتنە وه ی رزگاربخوازی گەلی کورد ، بەرپێه راپه تی و رپنوتینی بارزانیی نەمر هەرگیز پەنای بۆ کاری تیرۆریستی نە بردووه و هەمیشه لە دژی ئەم دیاردەپه وهستاوه که ئەمرو هەموو مرۆقایه تی لە دژی دەوهستی .

بەریز سەرۆک مەسعود بارزانی لە وتە یه کدا لە ۲۹ تشرینی دووم ۲۰۰۱دا بەبۆنە ی دەرچوونی خولی (۱۲) ی پەیمانگە ی کادیران و تاریکی پیشکیش کرد و تیایدا سیاسە تی ئیمە لە ئاست تیرۆر و تیرۆریستاندا روون کردەوه . بەریزبان گوتی :

«ئامانجی ئیمە لەسەرەتاوه بریتی بووه لە پاراستنی داوونەریتی کوردهواری که یه کتیک لەم داوونەریتانه دژایه تیبی تیرۆر بووه . کورد میلله تیکه خۆی قوربانیی تیرۆره بۆیه دەبی یه کتیک لە کاره سەرەکییه کانتان ئەوه بی که دژی تیرۆر و تیرۆریستان بن . لە هەمان کاتدا دەبی پابه ندی یاسابن و ریز لە مافی مرۆف بگرن و برواتان بە دیموکراسی هە بی . لێرەدا دەمه وی دووباره ی بکه مه وه که ئیمە دژی تیرۆرین ، دژی تیرۆریستانین ، وەک لە پیشه وه لە دژیان وهستاین ، ئێستەش هەر لە دژیانین و لە داها توشدا هەر لە دژیان دەبین . ئەمه ش هەلۆتستیک نییه که لە دوا ی (۱۱) ی ئەیلووله وه ئیمە گرتبیتمانه بهر . زۆر زۆر لە پیش (۱۱) ی ئەیلوولی رابردووه وه ئیمە ئەم هەلۆتستە مان گرتبووه پیش» .

له كۆتايى ئەم دەسپىتكە بۆكتىبى چالاكىيەكانى كابىنەى چوارەم لەسالى دووهمى تەمەنىدا، بەپىيوستى دەزانم كەوا وپراى سوپاسى بۆ ھەموو داوودەزگاكانى حكومەت، ھەروەھا سوپاسى لەشكرى پيشمەرگەى كوردستان و تەواوى لڤەكانى حزب و سەرژەم داوودەزگاكانى پارتى ديموكراتى كوردستان بىكەم بەرپىكخستن و سياسى و لەشكر و راگەياندن و نووسىنگەكانى دەرەو و پىوھندىيەكانىشەوھە كە ھەمىشە پۆلى پشستىوان دەبىن بۆ سەرگەوتنى داوودەزگاكانى حكومەت لە كار و چالاكى و خزمەتگوزارىيەكاندا.

ھەروەھا سوپاسى سەرژەم لایەنە سياسىيەكان و رپىكخراوھ پيشەيى و سەندىكاكان و توپۆز و چىنەكانى كۆمەلى كوردەواری دەكەين كە حكومەتى ھەرئىم بەحكومەتى خويان دەزانن و پۆژانە ھاوكارىيە دەزگاكان دەكەن لەپىناو جىبەجى كوردنى پۆژگرامەكانى ئاوەدانكردنەوھ و خزمەتگوزارى و ئاسايشدا. پىيوستە ئەم ھاوكارى و ھاوئەنگىيە لەنىوانى مىللەت و دەزگاكانى حكومەتدا زياتریش بەرەوپيش بچى و ھەموو پووەكانى ژيان بگرتتەوھ. ئەم دەسكەوتەى ئەمپۆ بەرھەمى خويى شەھىدان و رەنج و قوربانىدانى پۆلەكانى گەلى كوردستانە. بەرھەمى دەيان سالى ماندوووبوون و كوپرەوھەرييە بەتاييەتیش بەرھەمى شورشى مەزنى ئەيلوول و گولانە بەرپىبەرايەتى باوكى نەتەوھىيمان بارزانىي نەمر. بۆيە لەم دەرفەتەدا سەرى رپۆز و نەوازي لە يادى بارزانىي نەمر و ھەمىشە زىندوو كاك ئىدرىس بارزانى دادەنوئىن.

له بواری پاراستنی ئەمن و ئاسایشدا

له بواری پاراستنی نه من و ئاسایشدا

ئاشکرایه که دابینکردنی ئاسایش و پاراستنی سهر و مال و مولکی هاوولاتیان و جیبه جیتکردنی یاسا ئهرکیکی سهره کیی حکومتی ههریمی کوردستانه. له ماوهی سالی رابردودا بۆ پاراستنی سهره ریبی یاسا و دابینکردنی نه من و ئاسایشی هاوولاتیان زۆر کار و چالاکیی گرنگ ئه نجام دراون. له ئه نجامی ههول و کوشش و شه ونخوونی دهزگا پتوه ندیداره کانی حکومتی ههریم و هاوکاری و پشتگیری جه ماوه ری کوردستانه وه، هیمنی و نه من و ئاسایش تا رادهیه کی بهرز دابینکراوه و هاوولاتیان له گیان و مال و مولکی خویان دلنیا بوونه، ئه مهش زه مینه یه کی له باری ره خساندوه بۆ ئه وهی به دلنیا بییه وه ئیشوکاری خویان رابهر پتین و سهرمایه کانیان بۆ ئه نجامدانی پرۆژه و کاری به نرخ و بهر هه مهین به کار بهین.

له سالی ۲۰۰۱ د پتیهی تاوان له ناو کۆمه لدا به رادهیه کی بهرچا و دابه زیوه و تاوانی گه وه وه کو کوشتن یا دزی گه وه له چا و سالانی پتیشوو به رتیهی ۳۵٪ - ۴۵٪ کم بووه ته وه، ههروه ها زیاتر له ۹۰٪ ی تاوان و رووداوه کان به هیممه تی دهزگاکانی پولیس و ئاسایش و به هاوکاری هاوولاتیان ئاشکرا کراون، بیگومان ئه مهش رتیه یه کی بهرزه و نیشانه ی ئه وهیه که ئاستی کار و چالاکییه کان له م بوارده دا په ره سه ندنی بهرچاوی به خویه وه بینیه وه.

ئهمه ی خواره وهش پوخته ی گرنگترین کار و چالاکییه کانه له م بوارده دا:

۱- کار و کوشش به رده وام بووه بۆ پاراستن و جیبه جیتکردنی ئازادییه گشتییه کان و پاراستنی ئه زمونی دیموکراتی گه له که مان و رتیزگرتن له مافه کانی مرۆف له ههریمی کوردستاندا. رینوتینی پتیبست به سه رجه م دهزگاکانی هتیزی ئاسایشی ناوخۆ دراوه که پابه ندی ته وای بنه ما یاساییه کان و مافه کانی مرۆف بن.

ههر له روانگه ی باوه ربوون به دیموکراسی و جیبه جیتکردنی به شتیه یه کی پراکتیکی له سالی رابردودا ۲۰ مۆله تی یاسایی به ۱ سهندیکا و ۶ کۆمه له و ۳ یه کیتی و ۵ ریکخراو و ۵ بنکه ی رۆشنیبری جوړاوجۆر دراوه.

۲- چه ندین خولی به رده وامی مه شق و راهیتان بۆ پیاوانی پولیس و ئاسایش و ئه فسهر و په لدارانی هتیزی ئاسایشی ناوخۆ به مه به ستی پتیشخستنی ئاستی زانستی و په ره پتیدانی کار و چالاکییه کانیان ئه نجام دراوه.

۳- له پیناوی باشتر به رتیه بردنی ئیشوکاره کان و له سه ر داوای خه لکی ناوچه کان، چه ندین یه که ی کارگتیری تازه کراونه ته وه، وه ک کردنه وه ی ناحیه ی سمیلان له قه زای چۆمان و ناحیه ی به حرکه له قه زای ناوه ندی هه ولتیر و ناحیه ی جه مانکی له ئامیدی. ههروه ها جیا کردنه وه ی به رتیه به رایه تی که له ک له قه زای ئاکری و به ستنه وه ی به ناحیه ی خه بات له قه زای ناوه ندی هه ولتیر.

۴- به مه به ستی به رزکردنه وه ی ئاستی زانستی و کارگتیری سه رۆکی یه که کارگتیرییه کان بۆ یه که مین جار له ههریمدا سه نته ری په ره پتیدانی کارگتیری کرایه وه که خولی یه که می له ۲۰۰۱/۱۱/۱۷ دهستی پین کرد و ۲۰ به رتیه به ری ناحیه تیایدا به شدار بوون.

ههروه ها بنکه ی به رده وام بۆ پتیشخستنی زانیاری کارمه ندانی ئاسایش له ههریمدا هه یه و له م بنکانه دا چه ندین وانه و بابه تی گرنگ له بواری یاسا و مافی مرۆف و کاره پسه پزیرییه کان پتیشکیش ده کرتین.

۵- بایه ختیکی زۆر به کۆلیجی پولیس دراوه چ له رووی په ره پتیدانی ئاستی زانستی خوله کان و چ له رووی

دايىنكىدىكى پىداۋىستىيە جۆراۋجۆرەكانى ۋەك كەلپەل ۋە كىتپى رۇشنىبىرى ۋە دروستكىردى بالەخانە ۋە كىرىنى داۋودەرمان ۋە كۆمپىوتەر ۋە شتى تىرى لەم بابەتە.

گىزىكلىرىن چالاكىيەكانى ئەم كۆلىجە لە سالى ۲۰۰۱ ۱۵ ئەمانە بوون:

- لە ۱۹/۶/۲۰۰۱ خولى دوۋەمى قوتايىيان كۆتايىي ھات ۋە ۶۰ قوتايى بەپلەي ئەفسەر دەرچوون.
- لە ۱۲/۱/۲۰۰۱ خولى چوارەمى كۆلىج دەستى پىن كىرد ۋە ۷۰ قوتايى لەم خولەدا بەشدارن.
- لە ۲۲/۱۲/۲۰۰۱ ۱۵ يەكەم جار لە ھەرىمى كوردستاندا خولى يەكەمى ئافىرەتانى دەرچووى كۆلىجەكان كرايەۋە كە شەش مانگ دەخايەنىت. ژمارەي ۋەرگىراۋان ۶ قوتايىيە ۋە بەپلەي ملازم دەرەچن.
- لە ۲۲/۱۲/۲۰۰۱ خولى سىيەمى دەرچووى كۆلىجەكان كرايەۋە كە ۳۵ قوتايى لەم خولەدا ۋەرگىراون.
- لە ۲۲/۱۲/۲۰۰۱ خولى پىنچەمى كۆلىجى پۆلىس كرايەۋە كە ۹۲ قوتايى لەم خولەدا بەشدارن.
- دايىنكىدىكى پىداۋىستىيەكانى قوتايىيانى خولى ئافىرەتان: ۶۷.۹۶۰ دىنار.
- دايىنكىدىكى پىداۋىستىيەكانى قوتايىيانى خولى پىنچەم ۋە خولى دەرچووانى كۆلىجەكان: ۶۰۷.۰۰۰ دىنار.
- دروستكىردى ۴ ھۆلى نوستن ۋە ژوورى كۆمپىوتەر بۆ ھەۋانەۋەي قوتايىيان لەگەل شوورەي دەرەۋەي كۆلىج: ۸۴۰.۵۲۶ دىنار.
- دايىنكىدىكى كەلپەلى جۆراۋجۆر ۋەك داۋودەرمان ۋە كۆمپىوتەر ۋە كىتپى رۇشنىبىرى بە: ۱۲۸.۱۶۰ دىنار.
- ۶- ھەۋلى جددى دراۋە بۆ بەرەنگارىبونەۋەي قاچاغچىيەكان ۋە رىگەگرتن لە ھىتان يان بردنە دەرەۋەي كەلپەل بەشىۋەيەكى ناياسايى لە ھەرىم ۋە پاراستنى ئابورىيى ۋە لاتەكەمان، ئەمەش لە رىگەي دانانى بازگە ۋە دەستەي پۆلىسى گشتى سنور ۋە گومرگ. لە ماۋەي سالى ۲۰۰۱ ۱۵ تۋانراۋە ۱،۲۵۳ ھالەتى قاچاغچىيى دەستگىر بىكرىن كە زىاتر لە ۲.۵ مىليون دىنار غەرامە كراون.
- ۷- لە بوارى ئاۋەدانكىردنەۋە ۋە گەشەپىداندا بۆ سالى ۲۰۰۱ گەلى پىرۋەي جۆراۋجۆر دروستكراون يا لە ژىر جىبەجىكىردندان، ھەرۋەھا كارى ئاۋاكردنەۋە ۋە چاككىردنەۋەي بالەخانە جۆراۋجۆرەكان درىۋەي ھەيە. تىچووى گشتى دروستكىردن ۋە ئاۋاكردنەۋەي بالەخانەكان ۵۸.۵۲۵.۷۷۰ دىنار بوۋە ۋەك:
- دروستكىردى گرتوۋخانەي مەلبەندى - قۇناغى يەكەم لە پارىزگەي دھۆك ۲۵.۹۴۵.۹۵۰ دىنار.
- دروستكىردى ۴ ھۆلى نوستن ۋە ژوورى كۆمپىوتەر بۆ كۆلىجى پۆلىس: ۶۳۸.۱۷۷ دىنار.
- دروستكىردى ۸۵ خانوۋ لە دەرۋەي ئامىدى لە پارىزگەي دھۆك: ۷.۸۴۶.۶۰۵ دىنار.
- دروستكىردى خانوۋى گومرگى سەرزىپ لە كانى ماسى: ۱.۵۳۲.۲۱۲ دىنار.
- دروستكىردى ۱۰ خانوۋ بۆ پىزىشكان لە پارىزگەي دھۆك: ۲.۴۰۰.۴۶۶ دىنار.
- دروستكىردى كۆمەلگەي نەخۋشىي ددان لە پارىزگەي دھۆك: ۱.۶۷۳.۹۷۰ دىنار.
- دروستكىردى پلىكانەي يارىگەي شەقلاۋە: ۱۳۰.۳۲۰ دىنار.
- دروستكىردى تەلارى كۆشكى ھونەرى: ۱۳.۵۶۲.۰۰۰ دىنار.
- دروست كىردى چەندىن بىكەي ئاسايش ۋە پۆلىس لە سىيدەكان ۋە دارەتوۋ ۋە مىرگەسور ۋە شوپىنى تر:

٤.١٨٢.١٩٤ دینار.

- ئاواکرنهوهی دهیان باله خانهی جۆراوجۆر: ٦٤٣.٨٧٦ دینار.

٨- په له کراوه له بهجیهتینانی دهفتهری لیکۆلینهوهکان له بنکهکانی پۆلیس و ئاسایشدا بۆ ئهوهی کیشهکان له ماوهی یاسایی خۆباندنا کۆتاییان پێ بهینریت و رهوانهی دادگه بکرتین تا به پیتی یاسا مامهلهیان له گهلهدا بکرتیت و بپاریان له سههر بدری.

٩- گرنگی زۆر دراوه به ریکخستنی هاتوچۆی ئۆتۆمۆبیل له سههر شەقام و رینگهکانی ناو شار و شارۆچکهکان و رینگا سههرهکیسهکانی دهروهی شارهکان و له م بوارهدا چالاکی بهرچاو نهنجام دراوه و پیتشکهوتنی باش بهدی هاتوه. ههروهها په رهپیدانی به رپوهه رایه تیبی هاتوچۆ و کردنهوهی به رپوهه رایه تیبی هاتوچۆی گشتی نیشانهی بایه خدانی حکومهتی ههریمه به ریکخستنی زیاتری ئه و بواره.

بینگومان هاوکاریی هاوولاتیانی کوردستان له گهله دهزگا پتوهندیدارهکان و پابه ندبوونیان به رینۆتیبیهکانی هاتوچۆ جگه له وهی که رووی شارستانی کۆمه لگه که مان ده رده خات و نیشانهی پیتشکهوتنی میلله ته که مانه ، له هه مان کاتیشدا فاکته ریکگی گرنگه بۆ که مکردنه وهی رووداوهکانی ئۆتۆمۆبیل و پاراستنی گیان و مالی هاوولاتیان. له سالی ٢٠٠١ دا زیاتر له ٢٠ میلیۆن دینار له رینگای مۆله تدان و کۆکردنه وهی ره سمی جۆراوجۆره وه به ده ست هاتوه.

١٠- هه ولدراوه هاوولاتیانی کوردستان له وه رگرتنی ره گه زنامه بچ بهش نه بن و له سالی ٢٠٠١ دا بۆ به که مین جار زیاتر له (١٠٠) هه زار ناسنامه و ره گه زنامه به هاوولاتیان دراوه.

١١- له سههر راسپاردهی به رپیز سه رهۆکی ئه نجومه نی وه زیران له سالی ٢٠٠١ دا حکومه تی ههریمی کوردستان به رده وام بووه له سههر ته ملیک کردنی خانوو و شوقه حکومییه کان به نرخیککی هه رزان به سههر هاوولاتیاندا به م شیوه یه ی خواره وه:

- ٤٠٠ خانوو له گه له ٩٠ شوقه له پاریزگهی هه ولتیر به سههر دانیشته وانیاندا ته ملیک کراون. داها تی ئه م هه نگاوه ١٥.٣٧٦.٠٠٠ دینار بووه.

- ٢٣٥ خانوو له پاریزگهی دهۆک به سههر نیشته جیتی خانوو هکاندا ته ملیک کراون به پاتی ٨.٥ ملیۆن دینار. هه ر له هه مان سالدا ئه و باله خانه حکومییهکانی که هاوولاتیان ده ستیان به سههر دا گرتبوو چۆل کراون و نیشته جیتی باله خانهکانیش به شیوه یه کی گونجاو قه ره بوو کراونه ته وه.

١٢- له پیتناوی بایه خدانی زیاتر به پاراستنی ئه من و ئاسایشی هاوولاتیان و ریکخستنی زیاتری ئیشوکاره کان له سالی ٢٠٠١ دا چه ندین بنکه ی پۆلیس و ئاسایش له شوین و ناوچه جۆراوجۆره کاندایا کراونه ته وه وهک کردنه وهی بنکه ی پۆلیسی ناشتی له گه ره کی سوورچیان له هه ولتیر، کردنه وهی بنکه ی پۆلیسی نه خۆشخانه له سۆران، کردنه وهی بازگهکانی به ستۆره و کۆرئ و شاویتس و به حرکه له پاریزگهی هه ولتیر.

١٣- بۆ پاراستنی زیاتری ئه من و ئاسایشی هاوولاتیان و په ره پیدانی کار و چالاکی ده زگاکانی هیزی ئاسایشی ناوخوا له سالی (٢٠٠١) دا به گشتی پاره و ئیمکاناتیکی زۆر له سههر بودجه ی حکومه تی ههریمی کوردستان سه رفکراوه وهک له خواره ودا ده رده که وی:

- أ- دروستکردنى باله خانەكان: ۵۷.۸۸۱.۸۹۴ دینار.
- ب- پاكردنه وهى باله خانەكان: ۶۴۳.۸۷۶ دینار.
- ج- كرپنى ۱۱ ئۆتۆمۆبىل بۆ پۆلىسى فرباكه وتن: ۷۰.۰۰۰ دۆلار.
- د- دابىنکردنى جلويه رگى هاوينه و زستانه و قه مسه له بۆ كارمه ندانى هيتى ئاسايشى ناوخۆ: ۴.۱۵۶.۷۸۹ دینار.
- ه- دابىنکردنى كه لويه لى جوراوجۆر: ۳۲۴.۰۳۵ دینار.
- و- كرپى خانوو: ۵۲.۰۰۰ دینار.
- ز- كرپى ئۆتۆمۆبىل: ۴۲.۰۰۰ دینار.
- ك- مه كينه و دهزگا و ئامپىر: ۲۸۸.۸۰۰ دینار.
- ل- ئامپىرى په يوه ندى بۆ پۆلىسى فرباكه وتن: ۲۷.۵۰۰ دۆلار.
- م- چاكردنه وهى ئۆتۆمۆبىل: ۳۸۶.۴۲۱ دینار.

ت	تفاصيل نوع الجريمة	شرطة اربيل			شرطة دهوك			المجموع الكلي		
		المسجل	المكتشف	غير المكتشف	المسجل	المكتشف	غير المكتشف	المسجل	المكتشف	غير المكتشف
١	القتل العمد	٧٩	٦٤	١٥	٦٣	٥٥	٨	١٤٢	١١٩	٢٣
٢	شروع بالقتل	١٠٤	٩٨	٦	٣٦	٣٦	-	١٤٠	١٣٤	٦
٣	القتل الخطأ	٣	٣	-	-	-	-	٣	٣	-
٤	حوادث مرورية مميتة	٥٨	٥١	٧	٨٤	٨٤	-	١٤٢	١٣٥	٧
٥	حوادث مرورية غير مميتة	٥٠٥	٤٣٤	٧١	٣٩٣	٣٨٠	١٣	٨٩٨	٨١٤	٨٤
٦	الايزاء العمد	١,٥١٣	١,٤٧٧	٣٦	٥٧٢	٥٥٣	١٩	٢,٠٨٥	٢,٠٣٠	٥٥
٧	الخطف	٢٧	٢٦	١	١٧	١٧	-	٤٤	٤٣	١
٨	السراقات المهمة	١٢١	٦٦	٥٥	١٩١	١٧١	٢٠	٣١٢	٢٣٧	٧٥
٩	السراقات البسيطة	٣٠٥	٢١١	٩٤	١٩٦	١٨٠	١٦	٥٠١	٣٩١	١١٠
١٠	الشروع بالسرقه	٧	٦	١	١	١	-	٨	٧	١
١١	الرشوة	-	-	-	١	١	-	١	١	-
١٢	الاختلاس	-	-	-	١	١	-	١	١	-
١٣	الاخري غير المصنفة	٣,٤٥٧	٣,٢١٩	٢٣٨	١,٣٣٤	١,٣١٦	١٨	٤٧٩١	٤,٥٣٥	٢٥٦
	المجموع الكلي	٦,٢٠٤	٥,٦٨٠	٥٢٤	٢,٩١٤	٢,٨١٩	٩٥	٩,١١٨	٨,٤٩٩	٦١٩

له بواړی کاروباری پيشمه رگه دا

له بواری کاروباری پيشمه رگه دا

حکومته تی ههریمی کوردستان له ریگه ی وه زاره تی کاروباری پيشمه رگه وه سه ره شتی ئیداره ی له شکرى کوردستانى کردوه، ئه وه له شکره ی که ئه رکی سه ره کبی پاراستنی ده سته که وته کانی شوړشی رزگاربخوازی کوردستانه، له سه رووی هه موویانه وه پاراستن و راگرتنی ئه زمونی دیموکراتی گه له که مان که پاش پاره پینه مه زنه که ی به هاری ۱۹۹۱ هاته کایه وه.

له شکرى کوردستان هه میسه له هه ولی جیددی دایه بو خو ریکه خسته وه و به رزکردنه وه ئاستی هوشیاری و روحیه ت و توانای به رگری پيشمه رگه، به ئومیدی ئه وه ی له شکرى نیزامی کوردستان په ره دروست بکریت که شان به شانی به رگریکردن له هه موو ده سته که وته کانی گهل و نیشتمان، هه میسه جیگای متمانه ی گه لی کوردستان و پارێزه ری مافه کانی بیته. له شکرى بیته که سوود له زانسته سه ربازییه هاوچه رخانه کان و بییر و باوه ر و ئه زمونی پيشمه رگایه تی و خه باتی نه پساوه ی پارتی و بارزانی وه رگریت و، بیکات به مه شخه لی ریگه ی خه بات و به رخدان.

له سالی ۲۰۰۱ ده ئه کادییای عه سه که ری زاخو که یه که یکه له پرۆژه گرینگه کانی ئیداره ی کورد، به رده وام بووه له سه ر ئاماده کردن و پیگه یانندی ئه فسه ری شاره زا و لیته اتوو بو ریزه کانی له شکرى کوردستان. رۆژی ۲۰۰۱/۹/۱۱ خولی چواره می ئه کادییا کۆتایی هات و پۆلیک ئه فسه ری تر ده رچوون. به ر له وهش له سی خولی تر دا ژماره یه کی زۆر له پسپۆری سه ربازی ئاماده کراون و خراونه ته ناو ریزه کانی له شکرى کوردستانه وه. له مانگی ۲۰۰۱/۸ ده له شکرى گولان پاش خولیکی چوار مانگی له شه قلاوه ئاهه نگی ده رچوون و دروستبوونی ئه وه له شکره تیکۆشه ره ی ساز دا.

هه ر له م ساله دا چه ندین خولی جوړاوجوړ بو به رزکردنه وه ی ئاستی سه ربازی و رۆشنییری پيشمه رگه و فه رمانده کان سازکراون وه ک:

- کردنه وه ی چه ندین خولی فه رمانده یی له سه ر ئاستی لق و فه رمانده ی به تالیۆنه کان بو په ره پیدانی زانیاری سه ربازی و مه شق و راهیئان له سه ر هونه ری نوی سه رکردایه تی کردن.

- رۆژی ۲۰۰۱/۱۰/۲۲ له شکرى تاییه تی زاویته ده رچوانی خوولی دو انزه ده می پيشکیش به له شکرى کوردستان کرد و رۆژی ۲۰۰۱/۱۰/۳۰ کۆتایی به خولیکی هیئا که تاییه ت بوو به جیگری سه ره له کان. له شکرى تاییه تی زاویته چوار سال له مه وه به ر دامه زراوه و چه ندین پسپۆر و شاره زا له بواری پيشمه رگایه تی و سه ربازیدا مه شق به پيشمه رگه کان ده که ن.

- له فیتره کانی شه قلاوه، پیرزین، کانی قزآله... هتد چه ندین خولی مه شق و راهیئان بو پیگه یاندى و باشترکردنی ئاستی پيشمه رگه له ریزه کانی له شکرى کراونه ته وه.

- هه ر له سالی ۲۰۰۱ ده ۲۵ خولی رۆشنییری و سمیناری جیا جیا بو کادیانی ریکه خسته ی پيشمه رگه ئه نجام دراون.

له شکرى کوردستان به هوی هه بوونی ئه وه فیتره گانه و له سایه ی ئه کادییای عه سه که ری زاخو وه توانیویه تی چه ند

هێزێکی نێزای رێکبخات که به پیتی سیسته می نوێ و هاوچه رخی سه ربازی ته واوی مه رجه کانی سه ربازیان تێدایه و له تیکرای فیرگه کانی شیدا ماوه به ماوه خۆنواندنی سه ربازی ئه نجام ده درین، که ئه ویشیان هۆکاریکی تره بۆ زیاتر ناشاکردنی پیشمه رگه به هونه رکانی رووبه روو بوونه وه له مهیدانی شه ر و به رهنگار بوونه وهی حاله تی کتوپر و نااسایی.

هه ر له روانگه ی بایه خدان به ژیان و بژیوی پیشمه رگه و پیزگرتن له خه بات و ماندوو بوونی پیشمه رگه قاره مانه کانی له شکری کوردستان و شو رشه کانی گه لی کورد، رۆژی ۲۲/۱۱/۲۰۰۱ له سه ر پیشنیازی فه رمانده یی له شکری کوردستان پیشنیازیکی بۆ ئه نجوومه نی نیشتمانی کوردستان به رز کراوه ته وه سه باره ت به ده رکردنی یاسایه ک بۆ خانه نشین کردنی پیشمه رگه .

هه روه ها یاسای خانه نشین کردنی پیشمه رگه ی په ککه وته ده رچوو و که وته بواری جیبه جی کردنه وه .

له بواری بیناسازیشدا به شی پرۆژه کانی له شکری کوردستان توانیویه تی چه ندین سه ربازگه و جیگای هه وانه وه ی پیشمه رگه له سه ر بنه مایه کی مۆدیرن دروست بکات و، هه ر بۆ نمونه رۆژی ۳۰/۱/۲۰۰۱ باره گای نوێی فه رمانده یی ده وک کرایه وه که له ۱۱ هۆل پیک هاتوه و به شیوازیکی ئه ندازه یی هاوچه رخ بینا کراوه .

ئیسته له شکری کوردستان بووه ته نمونه ی له شکریکی کوردیی هاوچه رخ و، وه زاره تی کاروباری پیشمه رگه ش له لای خۆیه وه به رده وام له هه ول و کۆششدا یه بۆ هه رچی باشترکردنی باری ژیان و گوزه رانی پیشمه رگه کانی کوردستان، ئه وانه ی بوونه ته قه لغانی به رگری له به رده م هه ره شه و مه ترسییه کانی ناحه زان و دوژمنانی ئه زموونی گه له که مان. بۆ سالی نوێش له به رنامه یدا یه که ریزه کانی له شکر به پیتی پلانیکی ریکو پیک زیاتر ریک بخریت و، کاری دروستکردنی باره گا و بنکه ی سه ربازی زیاتر و نوێکردنه وه ی ئه و فیرگه و باره گا و بنکه ی که له شکری کوردستان پێویسته تی په ره ی پی بدریت.

له بوارى پهروهده و فيرگردندا

له بواری په روږده و فیرکردندا

له روانگه ی گړنگی بواری په روږده و فیرکردن بۆ پیگه یانندی نه وه کانی دواړوژ و بهرزکردنه وه ی ناستی زانستی و هوشیاری گه له که مان و مسوگه رکردنی پاشه روژتیکی رووناک بۆ نه زمونه دیوکراتیبه که ی، حکومتی هه ریم بایه ختیکی زوری بهم بواره داوه و پیداویستیبه کانی بۆ دابین کردوه. چالاکیبه کانی حکومتی هه ریمی کوردستان له بواری په روږده و فیرکردندا له م چند خاله ی خواره وه بهرجه سته ده بی:

یه که م- کونفرانسه په روږده ییبه کان:

بۆ به روږده ییبه بردنی بواری په روږده و فیرکردن له کوردستان و دوزینه وه ی پیگه چاره ی گونجاو بۆ گبرو گرفته کانی بهرده م نه م پرۆسه یه، له سالانی (۲۰۰۰ - ۲۰۰۱) دا دوو کونفرانسی په روږده ییبه فراوان له ژیر چاودیری و سه رپهرشتی بهرپرز سه روکی حکومتی هه ریم کاک نیچیرقان بارزانی له هه ولیری پایته ختدا نه نجام دران.

کونفرانسی یه که میان سالی ۲۰۰۰ له سه ر بودجه ی حکومتی هه ریم نه نجام درا و زیاتر له ۳۰۰ شاره زا و پسپوړی په روږده ییبه به شدارییان تیا دا کرد. کونفرانسی دووهمیش سالی ۲۰۰۱ له سه ر بودجه ی بهرنامه ی ۹۸۶ و به هاوکاری هه ردوو ریکخراوی یونسکو و یونیسف سازکرا و زیاتر له ۳۵۰ شاره زا و پسپوړی بواری په روږده و فیرکردن به شدارییان تیا دا کرد.

له کونفرانسه کاندای بواره جیاجیاکانی رهوتی په روږده و فیرکردن له کوردستان به وردی تاوتوی کران و خاله ئیجاییبه کان ده ستنیشان کران و بهرنامه یه کی ریکوپیک بۆ چاره سه رکردنی گرفت و کوسپه کان دارپژرا. هه روها گه لیک بابه تی گړنگ تیشکیان خرایه سه ر وه ک:

په ره پیدانی پروگرامه کانی خویندنی سه ره تایه و ناوه ندی و دواناوه ندی، خویندنی ئیلزای و نه هیشتنی نه خویندنه واری، بابه تی سه ره پهرشتیاری پسپوړی و په روږده ییبه، ریکخستنی بواری دارایی، نه زمونه کان، چاپه مه نی، فیرکردنی پیشه یی، باخچه ی ساوایان، خویندنی تورکمانی و سربانی، بیناسازی، مه شق و راهیتان و چهن دین بابه تی دیکه.

له کوتا ییشدا چهن دین بریار و پاسپارده ی گړنگ ده رکران که په نگدانه وه ی ئیجایی کاریگه ریان ده بی له سه ر بهرودانی زیاتر به پرۆسه ی په روږده و فیرکردن له کوردستاندا.

دووهم: پرۆزه کانی بیناسازی و ئاواکردنه وه:-

له سالی خویندنی ۲۰۰۰ - ۲۰۰۱ دا نه م پرۆزه ی خواره وه نه نجام دراون:

۱- ۱۶۱ قوتابخانه ی سه ره تایه له پاریزگه ی هه ولیر و ۱۱۹ قوتابخانه ی سه ره تایه و ۵ قوتابخانه ی ناوه ندی و دواناوه ندی له پاریزگه ی دهوک کراونه ته وه، که کوئی گشتی ده کاته ۲۸۵ قوتابخانه.

۲- هه ر له سالی خویندنی ۲۰۰۱ دا ۲۶ قوتابخانه ی ۱۲ پوولی و ۱ قوتابخانه ی ۹ پوولی و ۳۶ قوتابخانه ی ۶ پوولی له هه ردوو پاریزگه ی هه ولیر و دهوک دروست کراون.

۳- کردنه وه ی ۳ په یمانگه ی پیگه یانندی ماموستایان له قه زاکانی زاخو، سوژان و میترگه سوور.

- ۴- کردنهوهی کۆلیجی مامۆستایان له هەردوو زانکۆی سەڵاحەدین و دەھۆک لەسەر پێشنیازی وەزارەتی پەرەدە.
- ۵- دروستکردنی دوو بەلەخانە بۆ ئامادەییی بازرگانی، یەکتیکیان لە شاری دەھۆک و ئەوێ تریان لە قەزای زاخۆ کە لە قۆناغی دواییدا.
- ۶- دروستکردنی بەلەخانەیەک بۆ پەیمانگەی هۆتیل و گەشتوگوزار لە پارێزگەی دەھۆک.
- ۷- دروستکردنی دوو بەلەخانە بۆ پەرەدەیی قەزای زاخۆ و قەزای ئاگرێ.
- ۸- دروستکردنی بەلەخانەیەک بۆ سەرپەرشتیاری پەسپۆری و پەرەدەیی کە ۸۲٪ی تەواو بوو لە پارێزگەی هەولێر.
- ۹- دروستکردنی بەلەخانەیەک بۆ سەرپەرشتیاری پەسپۆری و پەرەدەیی «کە تەواو بوو» لە پارێزگەی دەھۆک.
- ۱۰- دروستکردنی دوو باخچەی ساوایان لە پارێزگەی دەھۆک.
- ۱۱- دروستکردنی ۲۸ خانوو بۆ مامۆستایان و ۱ خانوو بۆ پاسەوانان لە هەردوو پارێزگەدا.
- ۱۲- جگە لەمانەش ۸۶ قوتابخانە لە پارێزگەی هەولێر و دەھۆک و ۲ باخچەی ساوایانیش لە پارێزگەی هەولێر ئاواکراوەتەو.

سێیەم- کردنهوهی خولی جۆراوجۆر بۆ مامۆستایان و یارمەتیدان:

- بۆ بەرزکردنەوەی ئاستی زانستی مامۆستایان و شارەزابوونی زیاتریان لەسەر شێواژەکانی نوێی پەرەدە و فێرکردن چەندین خولی مەشق و راھێنان بۆ مامۆستایانی سەرەتایی و ناوەندی کراوەتەو وەک:
- ۱- کردنهوهی خولی زانستی و خولی کارگێڕی و وانهوتنەو بۆ مامۆستایانی ناوەندی و دواناوەندی کە ۲,۴۸۸ مامۆستا لە هەردوو پارێزگەی هەولێر و دەھۆک بەشدارییان تیا دا کردووە.
- ۲- کردنهوهی خولی زانستی و شێوازی وانهوتنەو بۆ مامۆستایانی قۆناغی خۆبەدەستی سەرەتایی، کە ۴,۵۳۳ مامۆستا لە هەردوو پارێزگەی هەولێر و دەھۆک بەشدارییان لەم خولانەدا کردووە.
- ۳- کردنهوهی خولی سەرکردەیی پەرەدەیی بۆ ۵۰ مامۆستا لە هەردوو پارێزگەی هەولێر و دەھۆک.
- ۴- کردنهوهی خولی کۆمپیوتەر بۆ مامۆستایان و فەرمانبەران و وەزارەتی پەرەدە.
- حکومەتی هەرێمی کوردستان بۆ یارمەتیدانی مامۆستایان و باشتەرکردنی بژیوی ژبانیان لە ڕووی ئابوورییەوە زۆر چالاکیی ئەنجام داوە وەک:
- ۵- گواستنهوهی مامۆستایانی دەورووبەری شارەکان بە شێوەیەکی ڕۆژانە و ڕێکۆپیتک بۆ قوتابخانەکانیان و گەڕاندنەوەیان بۆ ناو شار.
- ۶- ۴۱ مامۆستای بەتەمەنی پیاو و ۵۲ مامۆستای بەتەمەنی ئافرەت لە وانهوتنەو بەخشران بۆ ئەوێ کە مووچەی مانگانەیان لێ بێرێت.
- ۷- بەشەوانەیی مامۆستایانی ئافرەت کەم کراوەتەو بۆ ۳۷ وانه و بەشەوانەیی مامۆستای پیاوی بەتەمەن کەم کراوەتەو بۆ ۳۲ وانه.

چوارم- چاپکردنی کتیب:

هه‌رچه‌نده که چاپخانه‌ی په‌روه‌ده له پارتیزگه‌ی هه‌ولتیر به‌شی هه‌ردوو پارتیزگه‌ی هه‌ولتیر و دهۆک ناکات و ته‌نیا ۵۰٪ ی پیتداویستییه‌کانی پێ چاره‌سه‌رده‌کړی، له‌گه‌ل‌ئ‌وه‌شدا حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان په‌رده‌وامه له‌سه‌ر چاپکردن و دا‌بین‌کردنی کتیب بۆ قو‌ناغه‌ جو‌راو‌جو‌ره‌کانی خو‌یندن و، هه‌ر له‌ فه‌یزی ۸ ی بریاری ۹۸۶ وه له‌ هه‌ولت‌ی په‌رده‌وامدا‌یه بۆ ئه‌وه‌ی چاپخانه‌یه‌کی تری له‌م جو‌ره له‌ پارتیزگه‌ی دهۆک دا‌مه‌زیت، بۆ ئه‌وه‌ی هه‌ردوو چاپخانه‌شان به‌شانی‌یه‌کتر ته‌واوی پیتداویستییه‌کان له‌م رو‌وه‌وه چاره‌سه‌ر و مسۆگه‌ر بکه‌ن.

هه‌ر له‌ سالی ۲۰۰۱ د ۲،۶۷۱،۰۷۹ دانه‌ کتیبی جو‌راو‌جو‌ری خو‌یندن بۆ هه‌ردوو پارتیزگه‌ی هه‌ولتیر و دهۆک چاپ کراون.

پنجم- یارمه‌تیدانی قوتابیان:

۱- حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان به‌هاو‌کاری له‌گه‌ل هه‌ردوو ریک‌خراوی یونیسف و یونسکو به‌شه‌ قرتاسیه‌ی پیتوستی به‌سه‌ر قوتابیانی قو‌ناغی سه‌ره‌تایی و ناوه‌ندی و دواناوه‌ندیدا دا‌به‌ش کردوه. له‌م رو‌وه‌وه ۳۵۸،۷۶۴ قوتابی قو‌ناغی سه‌ره‌تایی و ۱۰۴،۸۸۰ قوتابی قو‌ناغی ناوه‌ندی و دواناوه‌ندی له‌ هه‌ردوو پارتیزگه‌ی هه‌ولتیر و دهۆک به‌شه‌ قرتاسیه‌یان به‌سه‌ردا دا‌به‌ش کراوه.

۲- بۆ ئه‌وه‌ی ئه‌و قوتابیانه‌ی که قو‌ناغی سه‌ره‌تاییان ته‌واو کردوه و گونده‌کانیان قوتابخانه‌ی ناوه‌ندی و دواناوه‌ندیان تیدا‌دا نییه‌ بتوانن درتزه‌ به‌خو‌یندن بدن، وه‌زاره‌تی په‌روه‌ده به‌هاو‌کاری له‌گه‌ل ریک‌خراوی یونسکو پرۆژه‌ی گواستنه‌وه‌ی قوتابیانی جتیه‌جی کردوه. له‌م رو‌وه‌وه ۱۴،۲۵۴ قوتابی له‌ هه‌ردوو پارتیزگه‌ی هه‌ولتیر و دهۆک سو‌ودیان له‌م پرۆژه‌یه‌ وه‌رگرتوه و له‌م رتیه‌یه‌وه درتزه‌یان به‌خو‌یندن داوه.

۳- کردنه‌وه‌ی چه‌ندین خولی به‌هتیز کردن بۆ پۆله‌کانی سیتیه‌می ناوه‌ندی و شه‌شه‌می دواناوه‌ندی.

۴- کردنه‌وه‌ی دوو قوتابخانه‌ی نمونه‌یی له‌ هه‌ردوو پارتیزگه‌ی هه‌ولتیر و دهۆک که هه‌موو پیتداویستییه‌کانی نو‌تی خو‌یندنیان بۆ دا‌بین کراوه، وه‌ک تا‌قیگه‌ی کۆمپوتهر و تا‌قیگه‌ی دنگ.

شه‌شم- دا‌به‌شکردنی که‌لوپه‌ل:

له‌ رووی دا‌بین کردنی که‌لوپه‌ل بۆ قوتابخانه‌کان و ده‌زگا په‌روه‌ده‌یییه‌کان له‌ سالی ۲۰۰۱ د ئه‌م چالاکیانه‌ی خواره‌وه ئه‌نجام دراون:

۱- دا‌به‌شکردنی که‌لوپه‌لی پیتوست به‌سه‌ر قوتابخانه‌کاندا.

۲- دا‌به‌شکردنی ۶۰ کۆمپوتهر به‌سه‌ر ده‌زگا په‌روه‌ده‌یییه‌کاندا.

۳- دا‌مه‌زاندنی بنکه‌یه‌کی کۆمپوتهر له‌ دیوانی وه‌زاره‌تی په‌روه‌ده‌ که ۱۵ کۆمپوتهر و ۳ پرینته‌ری تیدا‌یه.

۴- دا‌مه‌زاندنی بنکه‌یه‌کی کۆمپوتهر له‌ به‌رتیه‌به‌رایه‌تی په‌روه‌ده‌ی میترگه‌سور که ۶ کۆمپوتهری تیدا‌یه.

۵- دا‌به‌شکردنی ۸۰ کۆمپوتهر به‌سه‌ر قوتابخانه‌ و په‌یمانگه‌ جو‌راو‌جو‌ره‌کانی هه‌ردوو پارتیزگه‌ی هه‌ولتیر و دهۆک.

۶- دروستکردنی ۱۱۰،۶۷۵ په‌حله‌ بۆ قوتابیانی هه‌ردوو پارتیزگه‌.

حەفتەم- نەهیشتنی نەخویندەواری:

لە بواری نەهیشتنی نەخویندەواری و پەیره و کردنی خویندنی ئیلامیدا چەندین کار و چالاکی گرینگ ئەنجام دراون وەک:

- ۱- پرۆژەی دیاکۆنیای سویدی بۆ فیتکردنی ۱۰,۰۰۰ کەس لە هەردوو پارێزگەی هەولێر و دهۆک کە بە هاوئاھەنگی تەواو لە گەڵ وەزارەتی پەرورەدە قۆناغی یەکەمی ئەو پرۆژەیە (قۆناغی بنچینەیی) لە ۲۰۰۱/۱/۱۵ و قۆناغی دووھەمیش (قۆناغی تەواو بوون) لە ۲۰۰۱/۸/۱۵ بەسەرکەوتوویی تەواو بوون.
- ۲- پرۆژەی ئەنجوومەنی وەزیران بۆ فیتکردنی ۱۳,۰۰۰ کەس لە هەردوو پارێزگە، کە قۆناغی یەکەمی لە ۲۰۰۱/۲/۱۵ دەستی پێ کرد و لە ۲۰۰۱/۸/۱۵ تەواو بوو، قۆناغی دووھەمی پرۆژەکەش لە ۲۰۰۱/۹/۱ دەستی پێ کردووە و هیشتا بەردەوامە.
- ۳- پرۆژەی یونیسێف بۆ فیتکردنی ۲۰,۰۰۰ کەس لە هەردوو پارێزگە کە لە ۲۰۰۱/۱۲/۲۰ دەستی پێ کردووە.

خشتهی ژماره (۱)

چالاکییه کانی وهزارهتی پهروهده له ژیر بریاری ۹۸۶ بو سالی ۲۰۰۱					
کۆی گشتی پارهکه	دهۆک		ههولیر		ناوی پروژه
	پاره به \$	ژماره	پاره به \$	ژماره	
ریکخراوی یونسکو					
۳۵۹,۳۶۷	۱۰۳,۸۰۴	۱,۶۷۱	۲۵۵,۵۶۳	۱,۷۵۹	خولی مهشق و راهینان بو ماموستایان
۵۶,۳۵۳	۵۶,۱۷۶	۱۷۷	۲۱,۹۱۹	۱۳۹	خولی کۆمپیوتەر بو فه رمانبه ران
۲۸,۵۰۲	۲۵,۷۶۴	۲,۷۳۸	۴۱,۴۸۰	۲,۲۱۹	خولی به هیزکردنی قوتابیان
۷۳۰,۳۳۶	۳۵۴,۲۶۰	۶,۹۵۴	۳۷۶,۰۷۶	۷,۳۰۰	گواستنه وهی قوتابیان
۱,۱۷۴,۵۵۸	۵۴۰,۰۰۴		۶۳۴,۵۵۴		کۆی
ریکخراوی یونیسف					
۴۷۹,۲۵۷	۲۴۷,۰۱۲	۵	۲۳۲,۲۴۵	۵	دروستکردنی قوتابخانه
۲,۷۱۸,۳۳۷	۱,۰۱۳,۱۳۱	۲۳	۱,۷۰۵,۲۰۶	۴۳	ئاواکرده وهی قوتابخانه
۱۲۷,۲۸۱	۴۰,۷۵۱	۱۷,۴۱۰	۸۶,۵۳۰	۴۳,۲۶۵	دروستکردنی ره حلهی قوتابخانه کان
۳۰۸,۱۳۲	۱۱۳,۷۷۸	۲,۲۲۹	۱۹۴,۳۵۴	۴,۸۹۶	خولی ماموستایان
۹,۳۸۹	.	.	۹,۳۸۹	۱,۳۰۰,۰۰۰	چاپکردنی کتیب
۷,۶۶۸	.	.	۷,۶۶۸	۷۸	خولی کۆمپیوتەر بو فه رمانبه ران
۳,۱۵۵,۴۷۱	۱,۱۶۷,۶۶۰		۱,۹۸۷,۸۱۱		کۆی
ریکخراوی هاییتات					
۳,۸۳۴,۴۰۷	۳,۰۹۷,۰۲۱	۲۱	۷۳۷,۳۸۶	۵	دروستکردنی قوتابخانهی ۱۲- پۆلی
۱,۳۲۴,۷۰۴	۱,۱۰۳,۹۲۰	۲۰	۲۲۰,۷۸۴	۴	دروستکردنی قوتابخانهی ۶- پۆلی
۱۶۵,۷۳۳	۲۵,۴۹۷	۲	۱۴۰,۲۳۶	۱۱	دروستکردنی خانووی ماموستایان
۴۷۹,۳۸۹	۱۶۹,۱۹۶	۶	۳۱۰,۱۹۳	۱۱	ئاواکرده وهی قوتابخانه
۵,۸۰۴,۲۳۴	۴,۳۹۵,۶۳۵		۱,۴۰۸,۵۹۹		کۆی
۱۰,۱۳۴,۲۶۳	۶,۱۰۳,۲۹۸,۸۳۶		۴,۰۳۰,۹۶۴		کۆی گشتی

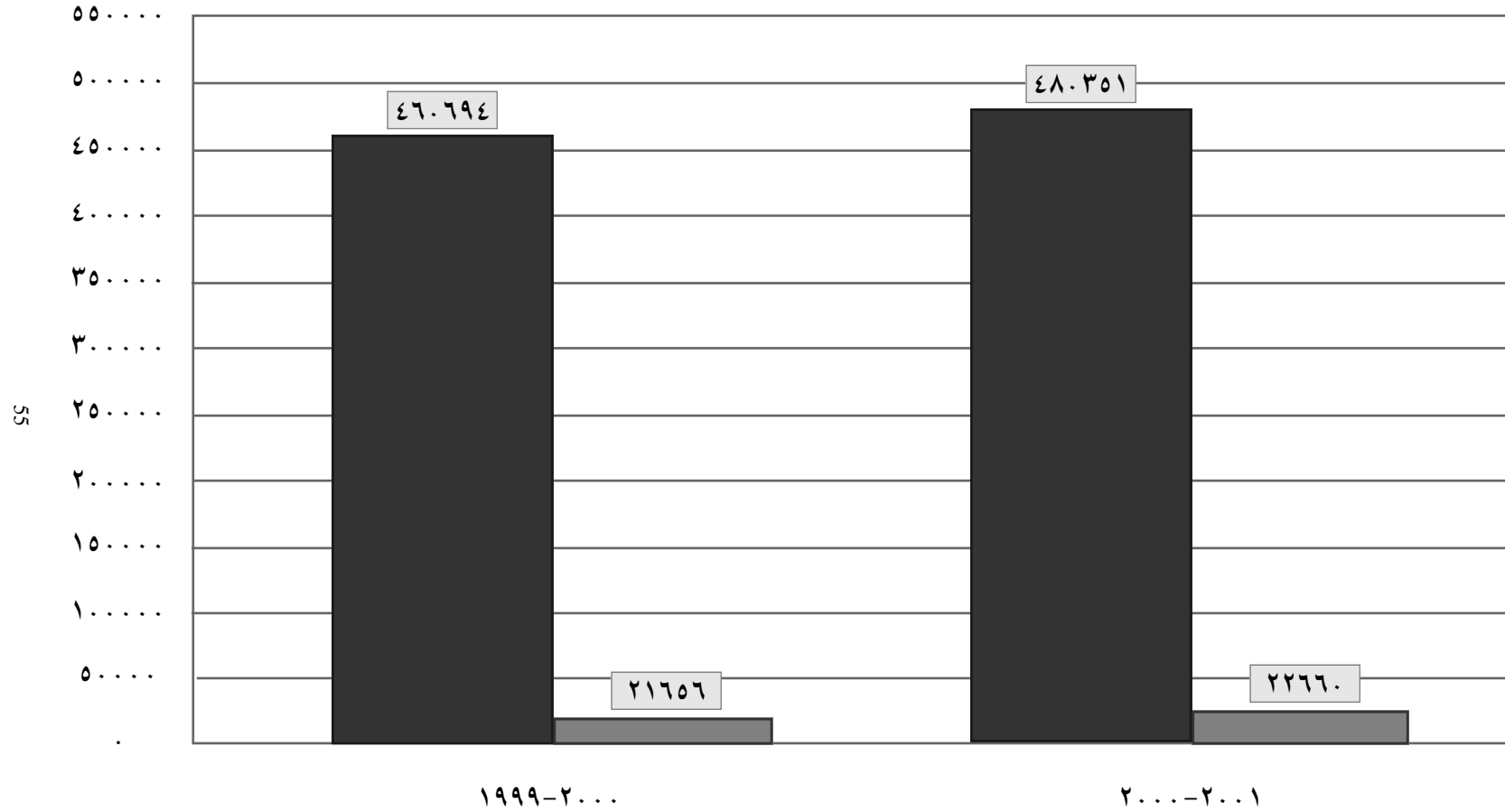
خشتهی ژماره (۲)

خشتهی ژماره‌ی خوله‌کان له سالانی ۱۹۹۹ ههتا ۲۰۰۲ بۆ مامۆستایانی پارێزگه‌ی ههولێر و دهۆک

پارێزگه‌ی ههولێر					
خوله‌کانی مامۆستایانی پسیپۆر			خوله‌کانی مامۆستایانی سه‌ره‌تایی		
ژماره‌ی به‌شداربووان	ژماره‌ی خوله‌کان	ساله‌کان	ژماره‌ی به‌شداربووان	ژماره‌ی خوله‌کان	ساله‌کان
-	-	۱۹۹۹	۴۹۹	۱۵	۱۹۹۹
۵۶۱	۱۸	۲۰۰۰	۴۶۹	۱۳	۲۰۰۰
۱,۲۱۱	۴۳	۲۰۰۱	۲,۳۵۶	۵۱	۲۰۰۱
۱,۷۷۲	۶۱	کۆ	۳,۳۲۴	۷۹	کۆ
پارێزگه‌ی دهۆک					
خوله‌کانی مامۆستایانی پسیپۆر			خوله‌کانی مامۆستایانی سه‌ره‌تایی		
ژماره‌ی به‌شداربووان	ژماره‌ی خوله‌کان	ساله‌کان	ژماره‌ی به‌شداربووان	ژماره‌ی خوله‌کان	ساله‌کان
۵۰۰	۲۰	۱۹۹۹	۲,۶۸۸	۶۴	۱۹۹۹
۸۶۷	۵	۲۰۰۰	۲,۱۷۸	۱۲	۲۰۰۰
۱,۲۷۷	۱۴	۲۰۰۱	۲,۱۷۷	۱۲	۲۰۰۱
۲,۶۴۴	۳۹	کۆ	۷,۰۴۳	۸۸	کۆ

خشتهی ژماره (۳)

ژماره‌ی مامۆستایان و قوتابیان

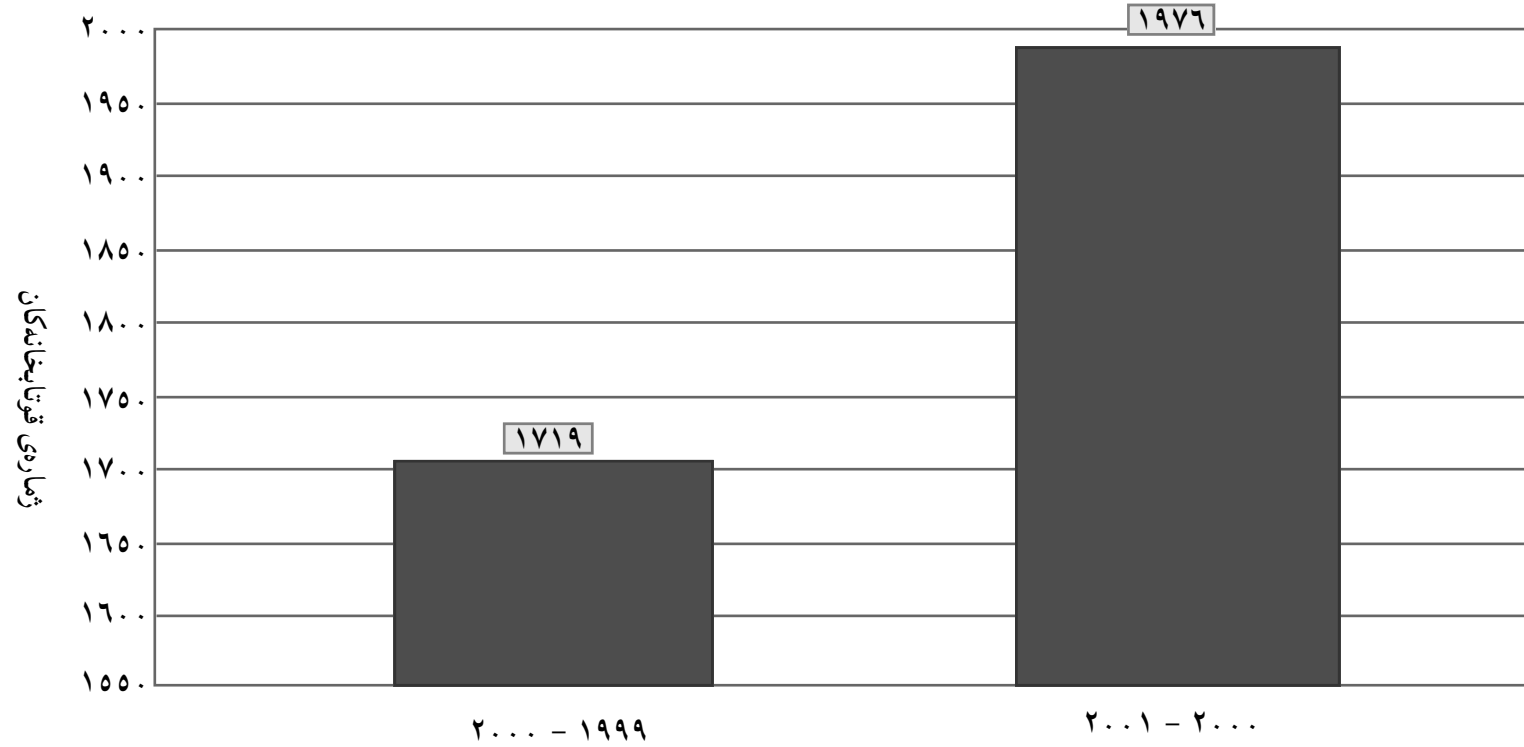
کۆی گشتی ژماره‌ی قوتابیان

کۆی گشتی ژماره‌ی مامۆستایان

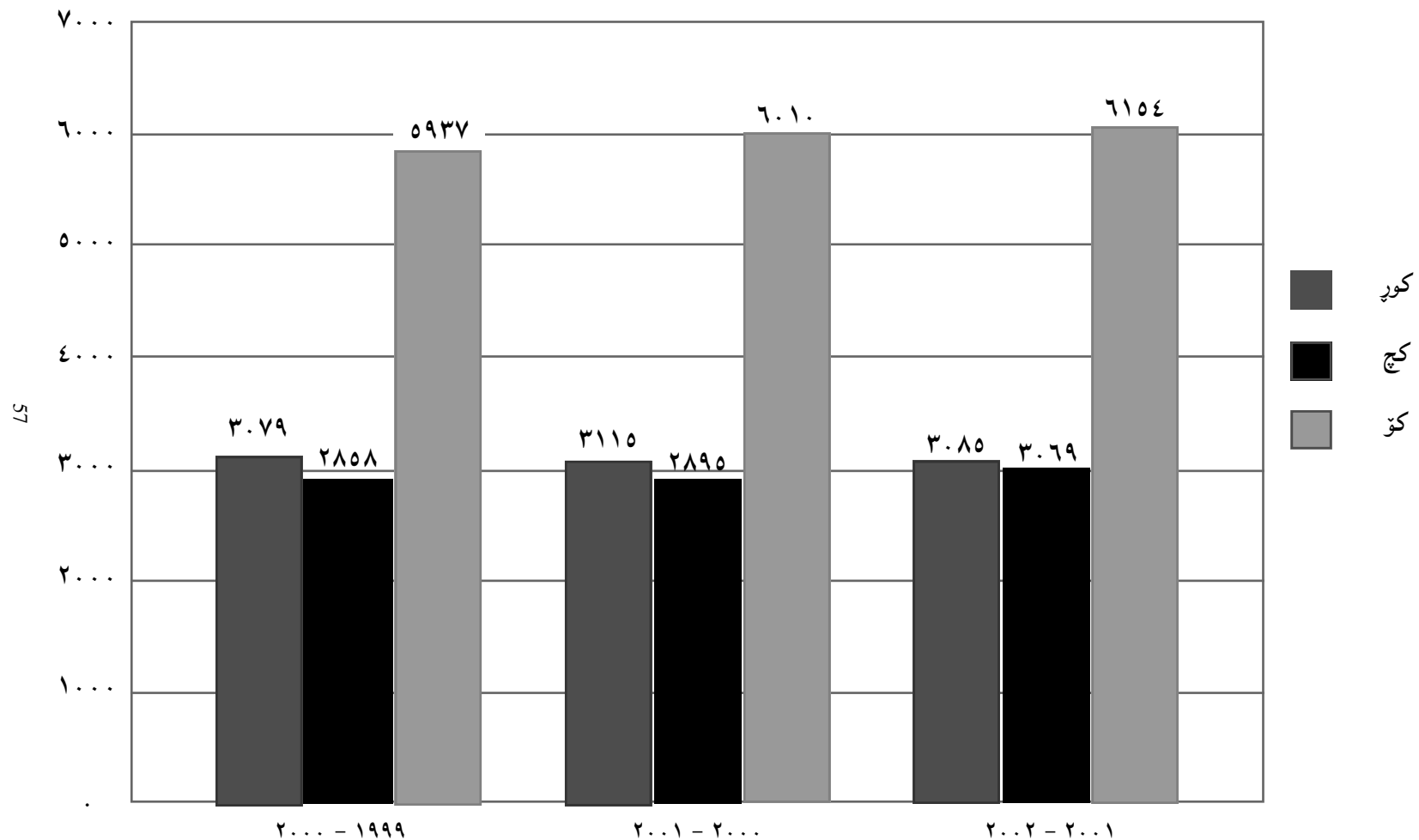
خشتهی ژماره (۴)

هیئتی بهیانی ژماره ۲- ژمارهی قوتابخانهکان

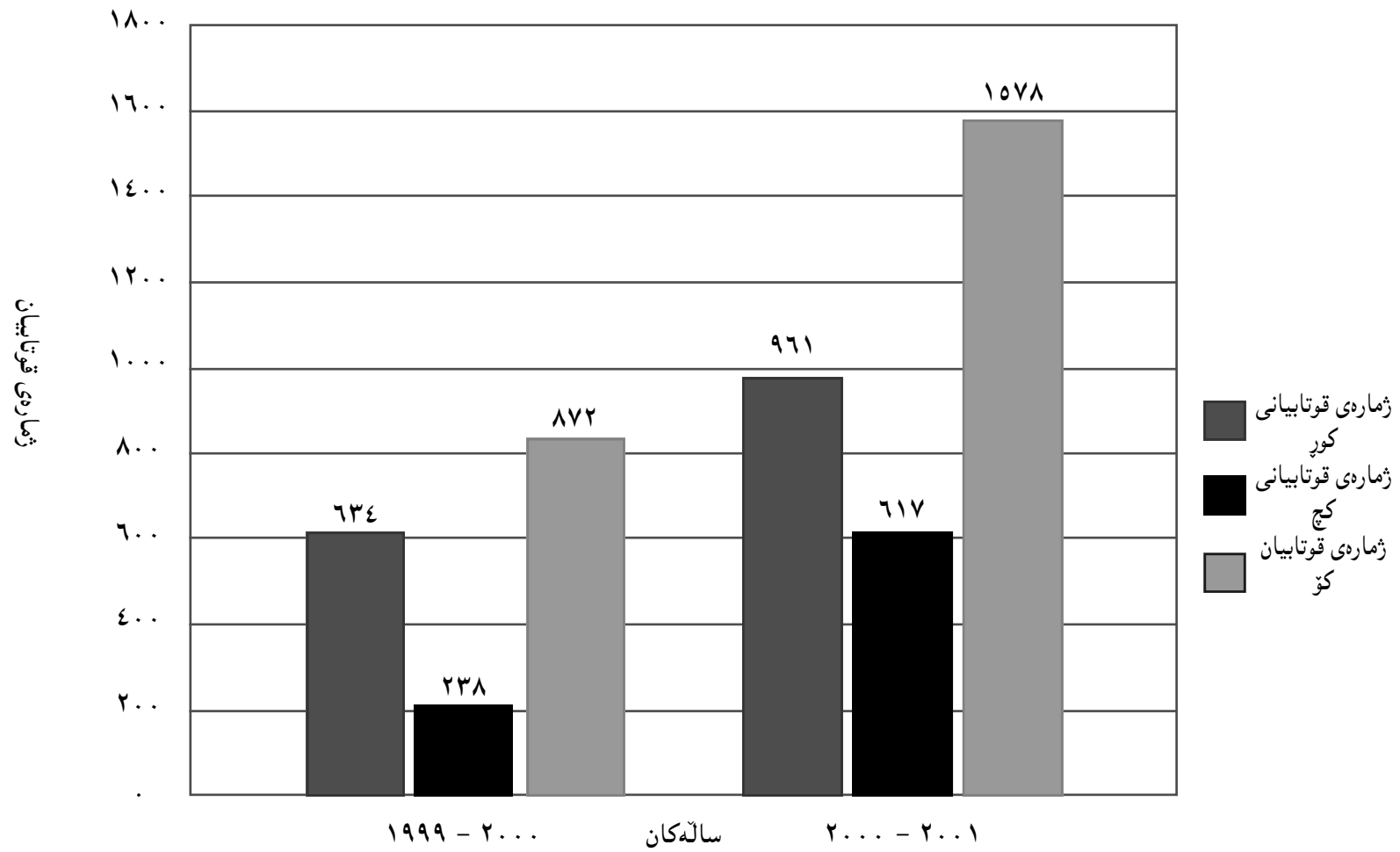
کۆی قوتابخانهکان

خشته‌ی ژماره (۵)
ژماره‌ی فوتابیانی باخچه ساویه‌کان

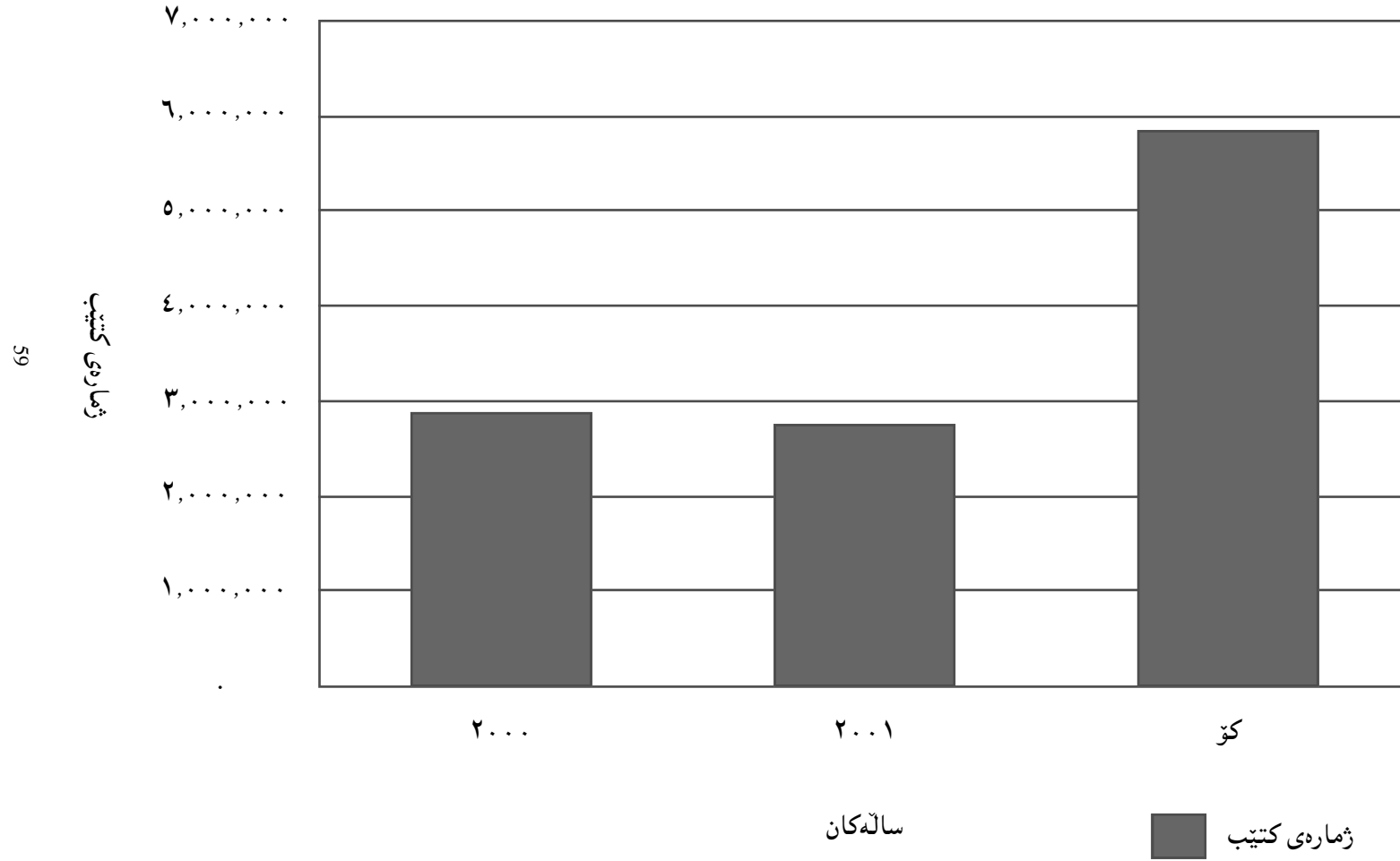
خشته‌ی ژماره (۶)

ژماره‌ی فوتابیانی فوتابخانه پیشه‌ییی‌کان

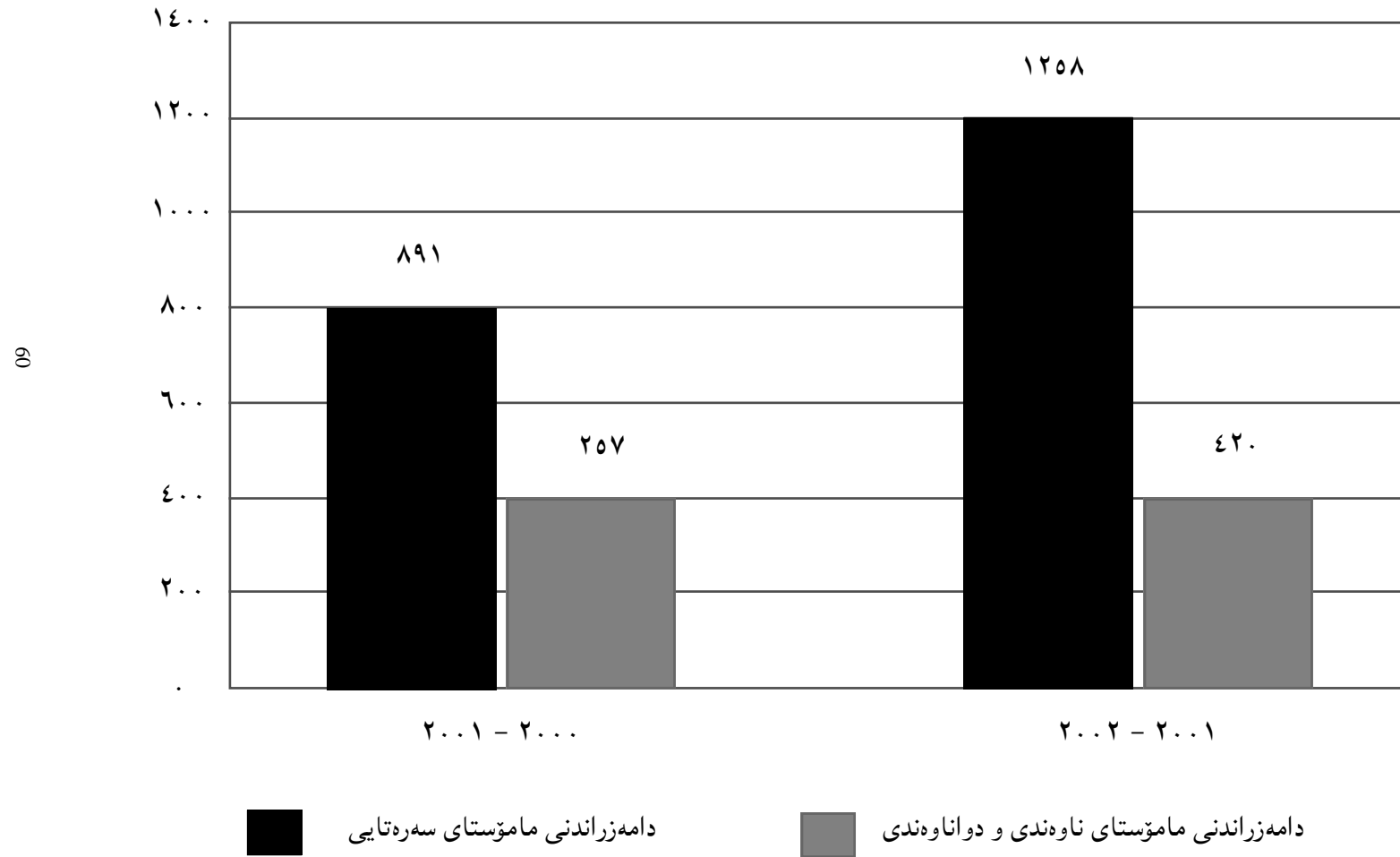
خشته‌ی ژماره (۷)

ژماره‌ی کتیبی چاپکراو

خشته‌ی ژماره (۸)

هیئتی بهیانی ژماره (۱۳) دامه‌زاندنی مامۆستایان

له بواری دارایی و ئابووریدا

له بواری دارایی و ئابووریدا

ئابووری ژیرخانی کۆمه‌لگه‌یه و پیشکەوتنی ولاته‌که‌مان له بواره جیاجیاکاندا به پله‌ی یه‌که‌م پشت به بووژانه‌وه و به‌ره‌وپیش چوونی باری ئابوورییه‌وه ده‌به‌ستیت، هه‌ر له‌م روانگه‌یه‌وه حکومه‌تی هه‌رێم له‌ ڕێگه‌ی وه‌زاره‌تی دارایی و ئابوورییه‌وه بایه‌ختیکی زۆری به‌ڕێکخستنی کاروباری دارایی و په‌ره‌پێدانی ئابووری ولاته‌که‌مان داوه.

بێگومان داهااتی حکومه‌تی هه‌رێم که له‌ ڕێگه‌ی باج و گومرگ و سه‌رچاوه‌کانی تهره‌وه‌ دیته‌ دی، داهااتیکی سنووردار و نه‌چه‌سپاوه و به‌ گۆتیه‌ی سیاسه‌تی هه‌رێمی و باروودۆخی ناوچه‌که له‌ به‌رز بوونه‌وه و نزمبوونه‌وه‌ی به‌رده‌وامدایه. له‌گه‌ڵ ئەوه‌شدا، له‌ ڕێگه‌ی دارشتن و په‌یره‌وکردنی پلانیکی ڕێکوپێکه‌وه توانراوه، به‌ پشت به‌ستن به‌م داهاته‌ سنوورداره، سه‌ره‌رای دابینکردنی مووچه‌ی فه‌رمانبه‌ر و شه‌هید و پێشمه‌رگه و خانه‌نشینان و نه‌سریه‌ی سه‌رجه‌م وه‌زاره‌ت و دامو‌ده‌زگاگان، زۆر پرۆژه و چالاکی و کاری گرینگ له‌ بواره‌ جو‌راو‌جو‌ره‌کانی ئاوه‌دان‌کردنه‌وه‌ی کوردستاندا ئەنجام بدین و ده‌سکه‌وتی به‌رچاو پیشکیش به‌ جه‌ماوه‌ری گه‌له‌که‌مان بکرتیت، ئەمه‌ش له‌ کاتی‌که‌دا‌یه که تا ئێسته دوو گه‌مارۆی ئابووری له‌سه‌ر کوردستان به‌رده‌وامن.

ئهمه‌ی خواره‌وه‌ش گرینگترین کار و چالاکییه‌کانه له‌م بواره‌دا:

١- سالی ٢٠٠١ و هه‌كو سالی پيشوو بودجه‌ی حکومه‌تی هه‌رێم و ئەنجومه‌نی نیشتمانی کوردستان بۆ سالی ٢٠٠١ که ٢,٢٧٢,٣٢٥,٠٠٠ دینار و ١٨٠ هه‌زار دۆلار بوو ئاماده‌کرا و، دوا‌ی په‌سندکردنی له‌لایه‌ن ئەنجومه‌نی نیشتمانی کوردستانه‌وه جێبه‌جێ کرا، وه‌ک له‌ خواره‌وه‌دا روون کراوه‌ته‌وه:

أ- ئەنجومه‌نی نیشتمانی کوردستان: ٣٨,٢٥١,٠٠٠ دینار و ١٨٠ هه‌زار دۆلار .

ب- وه‌زاره‌ت و دام و ده‌زگا‌کانی حکومه‌تی هه‌رێمی کوردستان: ٢,٢٣٤,٠٧٤,٠٠٠ دینار.
ئامانجی بودجه‌که‌ش بریتی بوو له‌:

أ- مسۆگه‌رکردنی مووچه‌ی مانگانه‌ی فه‌رمانبه‌رانی هه‌موو ده‌زگا‌کانی حکومه‌تی هه‌رێمی کوردستان.

ب- مسۆگه‌رکردنی مووچه‌ی مانگانه‌ی شه‌هیدان و پێشمه‌رگه و خانه‌نشینانی که‌رته‌ جیاجیاکان.

ج- بایه‌خدان به‌ به‌دیه‌تینی پێداوێستیه‌کانی بواری ته‌ندروستی و په‌روه‌ده و پته‌وکردن و دابینکردنی ئەمن و ئاسایشی ناوخۆ.

د- بایه‌خدان به‌ به‌هێزکردنی ئابووری کوردستان له‌ ڕێگه‌ی پالپشتی‌کردنی پرۆژه‌کانی ئاوه‌دان‌کردنه‌وه و خزمه‌تگوزاری له‌ بواره‌ جیاجیاکاندا.

دوا‌ی په‌سندکردنی بودجه‌که و دابه‌شکردنی به‌سه‌ر وه‌زاره‌ت و فه‌رمانگه‌کاندا، ئاگاداری بانکه‌کان و گه‌نجینه‌کان کراوه‌ته‌وه بۆ ئەوه‌ی کاری پێ بکرتیت و جێبه‌جێ بکرتیت. هه‌روه‌ها نامیلکه‌ی ژماره ١٣ ی سالی ٢٠٠١ که تایبه‌ته به‌ ڕێنۆتینییه‌کانی جێبه‌جێکردنی بودجه‌ی سالی ٢٠٠١ ده‌رکراوه.

دوا‌ی ئەوه‌ش به‌پیتی یاسای بودجه‌ی سالی ٢٠٠١ پێرستی کاروهران (موفه‌داتی میلاکات) ی وه‌زاره‌ت و فه‌رمانگه‌کان به‌ گۆتیه‌ی یاسای میلاک په‌سند کراوه و دابه‌ش کراوه به‌سه‌ریاندا.

به‌هه‌مان شێوه پێش کۆتایی هاتنی سالی ٢٠٠١ بودجه‌ی سالی دارایی ٢٠٠٢ دوا‌ی تاوتوێکردنی دارپێژاوه و

پهسند کراوه.

۲- جیبه جی کردنی فهرمانی بهرپز سهروکی حکومته تی ههریم سهبارت به سهرفکردنی ۱۵۰ دینار بۆ خانه نشینانی ههریمی کوردستان له مانگی مایسی سالی ۲۰۰۱ دا.

۳- تهواوکردنی مامه لهی تهملیک کردنی ۲۹۸ شوقه و خانوی حکوممی به نرخیتی ههزران به سهه هاوولا تیاندا، که داها تی ئهه ههنگاوه ۹۸۶.۹۳۷ دینار بوو.

۴- گوروتین به خشین به سیسته می به کارهیتانی پولی دارایی و چاپکردنه وهی سههله نویتی پولی دارایی جوړی بهک دیناری به شتویه بهکی تازه و گونجاو.

۵- له بهر روژنایی رینوینییه کانی بهرپز نیچیرقان بارزانی سهروکی حکومته تی ههریمی کوردستان بهردهوام پشتگیری کهرتی تایبه تی و سیسته تی بازاری نازاد کراوه. بۆ به روژ به دوای روژ ئهه کهرتی زیاتر ده بووژیتته وه و جموجوئی بازرگانی زیاتر به ره و پیشه وه ههنگاوه ده نیت. له سالی ۲۰۰۱ دا ۱۷۱۲ مؤلهت بهو بازرگانانه دراوه که له ریگهی گومرگی ئیبراهیم خه لیله وه بازرگانیی که رهسته ی جوړاوجوړ ده کهن و رینوینی تایبهت بۆ ریکخستنی ئهه بواره ده رکراوه.

۶- بۆ ئه وهی کهرتی تایبه تی بتوانی روژیتی کاریگه ره له پرۆسه ی ئاوه دانکردنه وهی کوردستاندا بگیتیت، بۆ به کهم جار له سالی ۲۰۰۱ دا رینوینییه کانی پولینکردنی به لیتنده ران جیبه جی کرا، ئه مهش کاریگه ری ئیجابی هه بووه له سهه ریکخستن و په ره پیدانی ئیشوکاری به لیتنده راندا.

۷- حکومته تی ههریمی کوردستان بهردهوام هانی کوپانیا بیانیه کانی داوه بۆ ئه وهی سهه رمایه کانی خوین له کوردستاندا بخه نه کار و روژی خوین له بووژاندنه وهی ولاتدا بگیتین، بۆ ئهه مه بهسته ش پیشوازی له چه ندین شاندی ئابووری تورکی و ئیرانی کراوه و کارناسانی ته و اوایان بۆ ئه نجام دراوه. دیاره ئهه ههنگاوه کوپانیاکانی ناوه خویش هان ده دا که ناستی کاره کانیان په ره پی بدن و پیشبرکی له گه ل کوپانیا بیانیه کاندا بکهن.

ژماره ی ئهه کوپانیا یانه ی که له سالی ۲۰۰۱ دا تو مار کراون بهم شتویه بهی خواره وه بوو:

أ- تو مارکردنی ۱۳۳ کوپانیا.

ب- نو یکردنه وهی مؤله تی ۳۵۵ کوپانیا.

ج- گوژانکاری له جوړ و هاوبه شانی ۶۷ کوپانیا.

د- کو ی ئهه کوپانیا بیانیه ی که له کوردستاندا کارده کهن گه یشته ۲۴ کوپانیا.

ه- کو ی گشتی کوپانیاکان تا کوتایی سالی ۲۰۰۱ گه یشته ۴۹۱ کوپانیا.

۸- بۆ یارمه تیدانی جوتیاران و رزگارکردنیان له مهینه تی، برپاری حکومته تی ههریم، سهبارت به کرپنه وهی گه نفی جوتیارانی کوردستان له ههردو پاریزگهی ههولیر و دهوک جیبه جی کرا. ئهه بهرنامه به له ۲۰/۶/۲۰۰۱ تا مانگی ۹ی هه مان سال درپژه ی کیشا و لهه ماوه به دا ۴۹,۰۰۰ تن گه نم که ده کاته ۳۰٪ به ره می گه نفی جوتیاران کرایه وه.

کردنه وهی قوتابخانهی نمونهیی له ههولیتیر
له لایهن بهریتز نیچیرفان بارزانی سهروکی حکومهتی ههریمی کوردستان

کردنه وهی پیتشانگهی دهزگای (النبی الاکرم)ی کۆماری ئیسلامی ئیران له ههولیتیر
له لایهن بهریتز نیچیرفان بارزانی سهروکی حکومهتی ههریمی کوردستان

دانانی بهردی بناخه‌ی ئاواکردنه‌وه‌ی هۆتیلی (هه‌ولیر پالاس)
له‌لایه‌ن به‌رێز سامی عه‌بدوپه‌حمان

کردنه‌وه‌ی چاپخانه‌ی رینوئینییه‌ کشتوکالییه‌کان
له‌لایه‌ن به‌رێز جیڤگری سه‌رۆکی حکومه‌ت

کردنهوهی بهشی دووهمی شهقامی دوساییدی ههولتیر - پیرمهه
له لایهن بهریتز شهوکهت شیخ بهزدین وهزیری کاروباری نهنجومهنی وهزیران

بهسهرکردنهوهی نهخشهی پروژههکانی نهشغال و نیشتهجێتکردن
له لایهن بهریتز شهوکهت شیخ بهزدین

دهرچوونی قوتابییانی کولیجی پولیس

خونواندنی کولیجی پولیس

مەشقی ئافرەتانی پۆلیس

بەرتۆه بەرایه تی پۆلیسی هاتوچۆ

هۆلى دەرس خويىندى كۆليجى پۆليس - ههوليت

هۆلهكانى كۆليجى پۆليس

به پرتیز وه زیری ناوه خۆ له کاتی سهردانی به ږتوبه به رایه تیبی
پۆلیسی هاتوچۆی هه ولتیر

ئه کادییهی عهسکه ریی زاخۆ

لەشکری کوردستان لە کاتی مەشق و خۆناندندا

خۆناندنی سەربازی لەشکری کوردستان

کردنه‌وی پیشانگه‌ی قوتابخانه‌کان
له‌لایهن به‌ریتز وه‌زیری په‌روه‌رده

قوتابخانه‌یه‌کی سه‌ره‌تایی

سهره‌تای ده‌ست پیکردنی ده‌وامی قوتابخانه‌یه‌ک به‌ئاماده‌بوونی به‌رپیز وه‌زیری په‌روه‌رده

وه‌رزشی قوتابخانه‌کان

نالاهه لکردن له قوتابخانه کانی کوردستاندا

پیشانگهی پیشه دهستییه کانی قوتابیان و کهله پووری میلیلی کوردهواری

پیشانگهی هونه ره میللییه کانی قوتابخانه کان

ناههنگی تیپه کانی قوتابیان

یاریبه کانی مندالان

باخچه‌ی ساوایانی تیپه‌کانی تورکمان

کردنه وهی بانکی ههریم له ۱۶ ی ئابی ۲۰۰۱

بانکی ههریم دواى تهواوبوونى

بازاری ناوهندیی ههولێر
دوای ئاواکردنهوهی

بانکی رزگاری - ئیبراهیم خهلیل

بانکی ناوہندیی دھوک

سہرپہرشتی کردنی چالاکیی و ہرزشی قوتابخانہ کان
لہ لایہن بہرپیزان و ہزیر و بہرپوہ بہرہ گشتیبہ کانی و ہزارہتی پہرورہدہ

۹- بۆكۆنترۆل كىردى لايەنى دارايى له دامودەزگاكانى حكومەتى ھەرئىمدا، بەرپۆبەرايەتتى چاودىرى دارايى له وەزارەتى دارايى و ئابوورى له سالى ۲۰۱۱د ۲۰ فەرمانگەى جۆراوجۆرى له رووى ژمىرىبارىيەو و ردىبىنى كىردو، وەك له خىستەى ژمارە (۱)دا دەردەكەوئى.

۱۰- ھەرچەندە كە حكومەتى ھەرئىم سىياسەتى بازارى ئازاد جىبەجى دەكات، بەلام لەگەل ئەوئەشدا بە شىوئەيەكى بەردەوام چاودىرى بازارەكانى كوردستان دەكرىت و فرۆشتنى كەلوپەلى جۆراوجۆر رىك دەخرىت و نرخی گونجاويان بۆ ديارى دەكرىت، چونكە بەھۆى بەرزىوونەو و دابەزىنى نرخی دىنارى عىراقى بەرامبەر بە دراوە بىانىيەكان نرخی كەلوپەل بەردەوام لە گۆراندایە. بۆيە رۆژانە بەرپۆبەرايەتتى چاودىرى بازار له وەزارەتى دارايى و ئابوورى بەھاوئاھەنگى لەگەل لىژنەى ئابوورى له پارتىزگەكاندا، بازارەكان دەپشكنن و كارى خۆيان ئەنجام دەدەن.

۱۱- گەورەترىن كۆگاكانى وەزارەتى دارايى و ئابوورى له ھەولپىر و دەھۆك بۆ ئەمباركردنى كەرسەى خواردەمەنى بەرنامەى ۹۸۶ تەرخان كراون. جگە لەوئەش بەشە ئازووئەھى ھاوولالتىيان لە رىگەى برىكارەكانى خۆزاكەو كە سەر بەوئەزارەتى دارايى و ئابوورى ئەنجام دەدرىت.

ژمارەى برىكارەكانىش بەم شىوئەيەى خوارەوئەى:

- ژمارەى برىكارەكانى خۆزاك لە پارتىزگەى ھەولپىر: ۲,۹۸۶ برىكار.
- ژمارەى برىكارەكانى ئارد لە پارتىزگەى ھەولپىر: ۸۴۷ برىكار.
- ژمارەى برىكارەكانى خۆزاك لە پارتىزگەى دەھۆك: ۱,۱۹۱ برىكار.
- ژمارەى برىكارەكانى ئارد لە پارتىزگەى دەھۆك: ۴۶۵ برىكار.
- كۆى گىشتى برىكارەكان لە ھەردوو پارتىزگەدا دەكاتە: ۵,۴۸۹ برىكار.
- ۱۲- بۆ بەرزكردنەوئەى ئاستى فەرمانبەرانى ژمىرىارى و وردبىنى لە گىشت وەزارەتەكاندا، سالى ۲۰۰۱ نۆخولى جۆراوجۆر كراوئەتەو كە لە خىستەى ژمارە (۲)دا دەردەكەوئى.
- ۱۳- بۆ ئەوئەى كاروبارى وەرگرتنى باج رىكوپىكتەر بكرىت، سالى ۲۰۰۱ بۆ يەكەمىن جار فاىلى ھاوولالتىيان خرايە ناو كۆمپىوتەرەو، تا لەم رىگەيەو كارى رۆتەن كەم بكرىتەو و مامەلەى ھاوولالتىيان بە خىرايى و بەشىوئەيەكى ئاسان ئەنجام بدرىت.
- له ماوئەى سالى ۲۰۰۱دا لە بەرپۆبەرايەتتى باجى دەرامەتى ھەولپىر و دەھۆكدا ۶۳,۹۱۶ فاىلى تازە خرايە ناو كۆمپىوتەرەو.

۱۴- له رووى كارگىرىيەو ئەم چالاككىيانەى خوارەوئەى ئەنجام دراون:

أ- خانەنشەينكردنى ۱۲۰ فەرمانبەر بەپىيى ياسا.

ب- گواستەوئەى رازەى ۱۸۰ فەرمانبەر.

ج- كۆتايى ھىنان بە رازەى ۸۸ فەرمانبەر بەپىيى ياسا.

د- دەرکردنى فەرمانى وەزارى وچانى بە مووچە بۆ ۱۷۰ فەرمانبەر لەسەر ئاستى وەزارەتى دارايى و ئابوورى.

- ھ- دەرکردنى فەرمانى ۋەزارىيى ۋچانى بەبى مووچە بۆ ۷۰ فەرمانبەر لەسەر ئاستى ۋەزارەتى دارايىيى ۋ ئابوورى.
- و- دەرکردنى فەرمانى ۋەزارىيى بۆ پىيدانى سەرموۋچەي سالانە بۆ ۱۰۲ فەرمانبەر.
- ز- دەرکردنى فەرمانى ۋەزارىيى بۆ بەرزكردنەۋەي پلەي ۳۵ فەرمانبەر.
- ۱۵- بۆ كۆنتروۆلكردنى مووچەي خانەنشىنان، ناو ۋ ژمارەي خانەنشىنانى دەرەۋەي ھەرتىمىش كە ژمارەيان لە ۲۴,۰۰۰ كەس زياترە خرايە ناو بەرنامەي تازەي كۆمپىيوتەرەۋە.
- ۱۶- لە سالى ۱۹۹۰د چەندىن پروژەي جۆراۋجۆري بىناسازى لە ھەردوو پارىزگەي ھەولتير ۋ دھۆك جىبەجى كراون يا لە ژتير جىبەجى كردندان كە بە گشتى ۱۷,۷۵۱,۵۰۹ دىنارىان تى چوو بەم شىۋەبەي خوارەۋە:
- أ- ئەو پروژانەي كە لە سالى ۱۹۹۰د تەۋا كراون:
- پروژەكانى كۆمەلگەي ئىبراھىم خلىل: ۳,۶۰۷,۶۹۵ دىنار.
 - پروژەكانى بەرتۆبەرايەتى گومرگى دھۆك: ۳,۷۱۳,۳۹۵ دىنار.
 - پروژەكانى پارىزگەي ھەولتير: ۱,۹۱۹,۳۳۴ دىنار.
- ب- ئەو پروژانەي كە لە ژتير جىبەجى كردندان:
- پارىزگەي ھەولتير: ۲۸۲,۵۱۵ دىنار.
 - كۆمەلگەي ئىبراھىم خلىل: ۸,۲۲۸,۵۷۰ دىنار.
- لىستى پروژەكان لە خستەكانى ژمارە ۵,۴,۳ دا پروون كراونەتەۋە.
- ۱۷- لەبەر ئەۋەي رىگەۋبان شادەمارى ئابوورىي كوردستان پىك دەھىتنى ۋ زۆربەي رىگەۋبانەكانى ۋلاتەكەمان پىۋبستىيان بە قىرتاۋكردن ۋ چاككردنەۋە ھەيە، بۆيە لە سالى ۱۹۹۰د ۷۰,۰۰۰ تۆن قىرى شل بەگرتىبەست لەگەل كۆمپانىيانى ناۋخۆكراۋە ۋ بەسەر ۋەزارەتى ئەشغال ۋ ئاۋەدانكردنەۋە ۋ شارەۋانىدا دا بەش كراۋە.

خشته‌ی ژماره (۱)

ناوی نهو وهزاره‌نانه و فه‌رمانگانه‌ی وردبین کراون له سالی دارایی ۱۳۰۰

۲۰۰۱/۱/۱۸	۱	وردبینکردنی مووچه و ده‌رماله‌ی زانکۆی دهۆک و په‌یمانگه‌ی ته‌کنیکیی دهۆک	۱
۲۰۰۱/۳/۲۹	۴/ن	وردبینکردنی مووچه و ده‌رماله‌ی وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده - گشت فه‌رمانگه‌کانی له دهۆک	۲
۲۰۰۱/۳/۲۹	۴/ن	وردبینکردنی مووچه و ده‌رماله‌ی وه‌زاره‌تی ناوخۆ - گشت فه‌رمانگه‌کانی له دهۆک	۳
۲۰۰۱/۳/۲۹	۴/ن	وردبینکردنی مووچه و ده‌رماله‌ی وه‌زاره‌تی گواستنه‌وه و گه‌یاندن - گشت فه‌رمانگه‌کانی له دهۆک	۴
۲۰۰۱/۳/۲۹	۴/ن	وردبینکردنی مووچه و ده‌رماله‌ی وه‌زاره‌تی په‌یشه‌سازی و وزه - گشت فه‌رمانگه‌کانی له دهۆک	۵
۲۰۰۱/۳/۲۹	۴/ن	وردبینکردنی مووچه و ده‌رماله‌ی وه‌زاره‌تی نه‌شغال و نه‌یسته‌جیکردن - گشت فه‌رمانگه‌کانی له دهۆک	۶
۲۰۰۱/۳/۲۹	۴/ن	وردبینکردنی مووچه و ده‌رماله‌ی وه‌زاره‌تی ئاوه‌دانکردنه‌وه و گه‌شه‌پێدان - گشت فه‌رمانگه‌کانی له دهۆک	۷
۲۰۰۱/۳/۲۹	۴/ن	وردبینکردنی مووچه و ده‌رماله‌ی وه‌زاره‌تی نه‌وقاف و کاروباری ئیسلامی - گشت فه‌رمانگه‌کانی له دهۆک	۸
۲۰۰۱/۳/۲۹	۴/ن	وردبینکردنی مووچه و ده‌رماله‌ی وه‌زاره‌تی ته‌ندروستی و کاروباری کۆمه‌لایه‌تی - گشت فه‌رمانگه‌کانی له دهۆک	۹
۲۰۰۱/۳/۲۹	۴/ن	وردبینکردنی مووچه و ده‌رماله‌ی وه‌زاره‌تی پڕۆشنیبری - گشت فه‌رمانگه‌کانی له دهۆک	۱۰
۲۰۰۱/۳/۲۹	۴/ن	وردبینکردنی مووچه و ده‌رماله‌ی وه‌زاره‌تی کشتوکال و ئاودێری - گشت فه‌رمانگه‌کانی له دهۆک	۱۱
۲۰۰۱/۳/۲۹	۴/ن	وردبینکردنی مووچه و ده‌رماله‌ی وه‌زاره‌تی شاره‌وانی و گه‌شتوگوزار - گشت فه‌رمانگه‌کانی له دهۆک	۱۲
۲۰۰۱/۳/۲۹	۴/ن	وردبینکردنی مووچه و ده‌رماله‌ی وه‌زاره‌تی دارایی و ئابووری - گشت فه‌رمانگه‌کانی له دهۆک	۱۳

۲۰۰۱/۳/۲۹	۴/ن	وردبینکردنی مووچه و دهرماله‌ی وهزاره‌تی داد - گشت فه‌رمانگه‌کانی له دهۆک	۱۴
۲۰۰۱/۴/۲۹	۶/ن	وردبینکردنی به‌شی په‌ره‌پیدان له وهزاره‌تی ته‌ندروستی	۱۵
۲۰۰۱/۴/۲۹	۵/ن	وردبینکردنی ده‌زگای شه‌هید	۱۶
۲۰۰۱/۶/۲۳	۳۳/ن	وردبینکردنی ب. تاقیگه‌ی بیناسازی	۱۷
۲۰۰۱/۶/۱۲	۲۸/ن	وردبینکردنی پارێزگای سلیمانی و که‌رکووک	۱۸
		وردبینکردنی که‌لویه‌لی یه‌ده‌کی ترومپای ئاو له بریاری ۹۸۶ له وهزاره‌تی کشتوکال و ئاودیری	۱۹
۲۰۰۱/۱۰/۶	۴۰/ن	وردبینکردنی داها‌تی ب. پۆلیسی ها‌توچۆی هه‌ولیتیر	۲۰

خشته‌ی ژماره (۲)

خوله‌کانی ژمیریاری و وردبینی و کارگیری له سالی داراییدا ۲۰۰۱

ژماره‌ی به‌شداربووان	میژووه‌که‌ی	جۆری خول	ز
۱۱۹	له ۲۰۰۱/۵/۵ هه‌تا ۲۰۰۱/۵/۱۰	خولی ریک‌خستنی مووچه له هه‌ولیتیر	۱
۱۰۴	له ۲۰۰۱/۵/۱۲ هه‌تا ۲۰۰۱/۵/۱۷	خولی خه‌زنه‌دار له هه‌ولیتیر	۲
۱۱۵	له ۲۰۰۱/۵/۱۹ هه‌تا ۲۰۰۱/۵/۲۴	خولی کو‌گادار له هه‌ولیتیر	۳
۷۷	له ۲۰۰۱/۵/۱۹ هه‌تا ۲۰۰۱/۵/۲۴	خولی ریک‌خستنی مووچه له دهۆک	۴
۶۸	له ۲۰۰۱/۵/۱۶ هه‌تا ۲۰۰۱/۵/۳۱	خولی خه‌زنه‌دار له دهۆک	۵
۶۹	له ۲۰۰۱/۶/۲ هه‌تا ۲۰۰۱/۶/۷	خولی کو‌گادار له دهۆک	۶
۱۱۵	له ۲۰۰۱/۸/۱۸ هه‌تا ۲۰۰۱/۸/۳۰	خولی وردبینی له هه‌ولیتیر	۷
۱۶۱	له ۲۰۰۱/۹/۸ هه‌تا ۲۰۰۱/۹/۲۰	خولی کارگیری له هه‌ولیتیر	۸
۸۶	له ۲۰۰۱/۱۱/۳ هه‌تا ۲۰۰۱/۱۱/۱۲	خولی کارگیری له دهۆک	۹

خشتهی ژماره (۳)

خشتهی دابهشکردنی که لویه لی خوراک به پپی بریاری ۹۸۶ له ۲۰۰۱/۱/۱ هه تا ۲۰۰۱/۱۲/۳۱ له پاریزگهی هه ولیر

ز	ناوی که رسته	که رستهی هاتوو		دابهشکراو		دابهش نه کراو		نه خشتهی کیشراو (مخطط)		ژمارهی که سه کان	ژمارهی مندال	رئیزهی جیبه جیکردن
		ت	کگم	ت	کگم	ت	کگم	ت	کگم			
۱	تارد											
۲	برنج	۴۶,۹۶۶	۸۳۲	۴۶,۹۶۶	۸۳۲	-	-	۴۶,۹۶۶	۸۳۲	۱۵,۰۵۳,۴۷۲	-	٪۱۰۰
۳	پروون	۱۹,۱۹۳	۱۷۶	۱۹,۱۹۳	۱۷۶	-	-	۱۹,۱۹۳	۱۷۶	۱۵,۰۵۳,۴۷۲	-	٪۱۰۰
۴	خوی	۲,۱۱۳	۲۴۲	۲,۱۱۳	۲۴۲	۱۸۹	۹۳۹	۲,۳۰۳	۱۸۱	۱۵,۰۵۳,۴۷۲	-	٪۹۲
۵	تاید	۷,۸۹۴	۶۷۷	۷,۸۹۴	۶۷۷	-	-	۷,۸۹۴	۶۷۷	۱۵,۴۷۹,۷۵۹	۴۲۶,۲۸۷	٪۱۰۰
۶	سابون	۳,۸۶۹	۹۴۰	۳,۸۶۹	۹۴۰	-	-	۳,۸۶۹	۹۴۰	۱۵,۴۷۹,۷۵۹	۴۲۶,۲۸۷	٪۱۰۰
۷	نیسک/نوک/فاصولیا	۱۱,۶۰۸	۸۸۵	۱۱,۶۰۸	۸۸۵	۳,۷۴۵	۶۵۶	۵,۳۴۵	۵۴۱	۱۵,۰۵۳,۴۷۲	-	٪۷۶
۸	شه کر	۳۰,۷۰۹	۰۸۲	۳۰,۷۰۹	۰۸۲	-	-	۲۰,۷۰۹	۰۸۲	۱۵,۰۵۳,۴۷۲	-	٪۱۰۰
۹	چا	۲,۸۳۹	۱۷۸	۲,۸۳۹	۱۷۸	-	-	۲,۸۳۹	۱۷۸	۱۵,۰۵۳,۴۷۲	-	٪۱۰۰
۱۰	شیری گهوران	۵,۹۶۴	۹۶۵	۵,۹۶۴	۹۶۵	۱,۲۵۰	۵۸۸	۷,۲۱۵	۵۵۳	۱۵,۰۵۳,۴۷۲	-	٪۸۳
۱۱	شیری مندال	۱,۶۴۴	۱۷۱	۱,۶۴۴	۱۷۱	-	-	۱,۶۴۴	۱۷۱	-	۴۲۶,۲۸۷	٪۱۰۰
۱۲	سیریلک	۲۴۳	۶۶۱	۲۴۳	۶۶۱	۶۸	۵۴۵	۲۱۲	۲۰۶	-	۴۲۶,۲۸۷	٪۷۸

خشتهی ژماره (۴)

خشتهی دابه شکردنی که لویه لی خوراک به پیی بریاری ۹۸۶ له ۲۰۰۱/۱/۱ هه تا ۲۰۰۱/۱۲/۳۱ له پاریزگهی دهۆک

ز	رونکر	داهاتی		به لافکری		به هرین بری		نه به لافکری		ره نگریژی		ژمارا که سان	به هزا ههر که سه کی	پیتا بجه ئینانی
		ت	کگم	ت	کگم	ت	کگم	ت	کگم	ت	کگم			
۱	نار	88.515	452	87.914	206	-	668	-	-	83.565	842	9.103.033	9.18	%105.20
۲	برنج	29.097	813	28.397	419	2	215	-	-	28.399	790	910.2497	3.12	%99.99
۳	روون	12.279	150	11.604	710	-	905	-	-	11.605	683	9.102.497	1.275	%99.99
۴	خوی	1.302	868	1.410	709	-	033	-	-	1.392	682	9.102.494	0.153	%101.29
۵	تاید	4.220	337	4.174	011	-	248	240	235	4.422	507	9.364.923	0.51	%94.38
۶	سابین	2.721	109	2.425	099	-	168	-	117	2.341	213	9.364.852	0.250	%103.58
۷	نیسک/ نوک/ فاصولیا	7.837	387	6.998	932	-	261	-	264	9.391	457	9.102.497	1.04	%74.52
۸	شهکر	17.589	845	18.567	542	1	427	-	-	18.569	094	9.102.497	2.04	%99.99
۹	توف چا	1572	258	1.662	005	-	101	-	203	1.716	626	9102.556	0.201	%96.81
۱۰	شیری بچیکا	643	871	1.010	576	-	104	-	-	1.010	615	262.357	3.6	%99.99
۱۱	سیریلاک	247	271	151	101	-	002	-	-	151	103	199.751	0.8	%99.99
۱۲	شیری مهزنا	3.500	013	3.606	053	-	190	-	944	4.551	025	9.102.050	0.5	%79.23
۱۳	په نیبر	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

خشتهی ژماره (۵)

لیستی نهو پروژانهی تهواو بوونه له سالی ۲۰۰۱د کومه لگه ی ئیبراهیم خلیل - دهوک

ز	ناوی پروژه	شوینی پروژه	پاتی پروژه «دینار»	ریتزی نه نجامدان
۱	دهرگای که وانه یی سییه م	له ناو سنووری گومرگ	۲۳۱,۲۰۰	٪۱۰۰
۲	چاک کردنه وهی مالی به ریتوه بهر	له ناو سنووری گومرگ	۲۷۰,۳۷۰	٪۱۰۰
۳	دروستکردنی بۆ فیهی دار	له ناو سنووری گومرگ	۲۷,۵۳۰	٪۱۰۰
۴	بینایه کی نویتی کارمه ندانی ژماردنی سووته مه نی	له ناو سنووری گومرگ	۶۹,۷۵۰	٪۱۰۰
۵	چاک کردنه وهی بینایه ی پۆلیسی - پیشوازی	له ناو سنووری گومرگ	۶۵,۸۴۰	٪۱۰۰
۶	دروستکردنی باخچه ی (هاتن) لای تورکیا	له ناو سنووری گومرگ	۲۹۷,۱۰۰	٪۱۰۰
۷	گه یاندنی هیتلی کۆمپیوتەر بۆ پردی هاتن	له ناو سنووری گومرگ	۴۴,۱۵۰	٪۱۰۰
۸	ریتکخستنی باخچه له بهر دهرگای که وانه یی	له ناو سنووری گومرگ	۲۱۵,۷۵۰	٪۱۰۰
۹	چاک کردنه وهی بینایه ی بهرگری شارستانی	له ناو سنووری گومرگ	۲۴,۲۸۵	٪۱۰۰
۱۰	کرېستونی کۆگای له پشت پهرژین بینایه ی بیتهل	له ناو سنووری گومرگ	۱۸۷,۷۰۰	٪۱۰۰
۱۱	چاک کردنه وهی ۱۲ بورجی کاره با له نیوان گۆره پان	له ناو سنووری گومرگ	۴۷,۸۷۰	٪۱۰۰
۱۲	دروستکردنی تانکی معجل له گۆره پان	له ناو سنووری گومرگ	۵۶,۷۵۰	٪۱۰۰
۱۳	کاره با بۆ کابینه کان و زیراب بۆ بنکه ی گومرگی سه رزیتیر	بنکه ی گومرگی سه رزیتیر	۲۷۵,۳۵۰	٪۱۰۰
۱۴	دیواری کابینه و کۆنکریتی گۆره پانی سه رزیتیر	بنکه ی گومرگی سه رزیتیر	۳۳۱,۴۰۰	٪۱۰۰
۱۵	پهرژین به BRC	بنکه ی گومرگی سه رزیتیر	۱۷۳,۸۵۰	٪۱۰۰
۱۶	دروستکردنی بنکه ی کۆنکریت بۆ قه پانی سووته مه نی	له ناو سنووری گومرگ	۳۷,۳۰۰	٪۱۰۰
۱۷	دابه شکردنی تیکه له بۆ گۆره پانی کۆگه	له ناو سنووری گومرگ	۹۰,۰۰۰	٪۱۰۰
۱۸	۳ ژووری پاسه وان له گۆره پانی سووته مه نی	له ناو سنووری گومرگ	۳۴,۳۶۰	٪۱۰۰

٪۱۰۰	۴۶,۵۵۰	له‌ناو سنووری گومرگ	دانانی قه‌پان له خه‌ملانی سووته‌مه‌نی	۱۹
٪۱۰۰	۴۹,۸۳۰	له‌ناو سنووری گومرگ	چاک‌کردنه‌وه‌ی به‌رده‌م بانکی ره‌شید	۲۰
٪۱۰۰	۴۳,۸۹۰	له‌ناو سنووری گومرگ	چاک‌کردنه‌وه‌ی ده‌زگای ناو به‌رگری شارستانی	۲۱
٪۱۰۰	۲۸,۶۰۰	له‌ناو سنووری گومرگ	چاک‌کردنه‌وه‌ی بینایه‌ی تاقیگه‌ی بیناسازی	۲۲
٪۱۰۰	۲۵,۸۷۰	له‌ناو سنووری گومرگ	دروستکردنی ژووری بریکارانی (اخراج) پشکنینی چوونه‌ژوور	۲۳
٪۱۰۰	۲۷۸,۰۰۰	له‌ناو سنووری گومرگ	دروستکردنی په‌رژین له چیشته‌خانه‌ی په‌رله‌مان بو‌ده‌رچوون	۲۴
٪۱۰۰	۲۳۳,۷۳۵	له‌ناو سنووری گومرگ	کاره‌کانی نه‌له‌منیۆم له‌گه‌ل نه‌نیاری ئاو	۲۵
٪۱۰۰	۹۲,۹۱۵	له‌ناو سنووری گومرگ	گه‌یاندنی تۆری ئاو بو‌باخچه‌ی هاتن	۲۶
٪۱۰۰	۵۴,۲۵۰	له‌ناو سنووری گومرگ	فراوانکردنی چیشته‌خانه‌ی فه‌رمانبه‌ران	۲۷
٪۱۰۰	۱۶۶,۴۹۰	له‌ناو سنووری گومرگ	گۆرینی هیللی کاره‌با له‌بستان بو‌لای تر	۲۸
٪۱۰۰	۴۶,۴۸۰	له‌ناو سنووری گومرگ	دروستکردنی ژووری کۆمپیوتەر بو‌/رۆیشتن	۲۹
٪۱۰۰	۶۰,۷۰۰	له‌ناو سنووری گومرگ	ژووری بریکارانی (اخراج) له‌سه‌ر بینایه‌ی گه‌راجه‌کان	۳۰
	۳,۶۰۷,۶۹۵	کۆی گشتی		

لیستی نه‌و پرۆژانه‌ی ته‌واو بوونه له سالی ۲۰۰۱ دا به‌رپه‌وه‌به‌رایه‌تی گومرگی دهۆک

ز	ناوی پرۆژه	شوێنی	پات	رێژه‌ی نه‌نجام دان
۱	بنکه‌ی گومرگی خه‌راب دیم	خه‌راب دیم - دهۆک	۲۸,۰۰۰	٪۱۰۰
۲	بنکه‌ی گومرگی بیسری	بیسری	۲۹,۵۰۰	٪۱۰۰
۳	بنکه‌ی گومرگی نه‌تروش	نه‌تروش	۴۸,۲۰۰	٪۱۰۰
	کۆی گشتی			۱۰۵,۷۰۰

سه‌رجه‌م پاتی پرۆژه‌کانی ته‌واو بوونی له سالی ۲۰۰۱ دهۆک	۳,۷۱۳,۳۹۵
---	-----------

خشتهی ژماره (۶)

لیستی ئەو پرۆژانەى ئەواوبوونە لە سالی ۲۰۰۱ / پارێزگەى هەولێر

ز	ناوی پرۆژە	شوێنی پرۆژە	کوژمەى پرۆژە «دینار»	پێژەى ئەنجامدان
۱	دروستکردنى گۆرەپان بۆ لۆرى و تریله له بنکەى گومرگى بەستۆرە	بەستۆرە	۲۵,۰۰۰	٪۱۰۰
۲	دروستکردنى گەراجى ئۆتۆمبیل ریکخستنى بەردەوام بازرگانى گشتى	هەولێر	۴۶,۹۲۹	٪۱۰۰
۳	هۆلى کۆمپيوتهر بۆ خانەنشینی گشتى	هەولێر	۳۶,۰۰۰	٪۱۰۰
۴	دروستکردنى (۴) دوکان گۆرانکاری له بەردەم باجى خانوبەرەى هەولێر	هەولێر	۴۰,۸۲۵	٪۱۰۰
۵	بالیکی نوێ بۆ بریکارهکانى کەلۆپەلى خۆراکى هەولێر	هەولێر	۴۳,۰۰۰	٪۱۰۰
۶	دروستکردنى هەيوان / جەمەلۆن بۆ قەپانى بیناسازى هەولێر	هەولێر	۴۳,۱۲۵	٪۱۰۰
۷	۲ کابینهى ئەله منیۆم بۆ بەردەم وەزارەت	هەولێر	۲۱,۰۰۰	٪۱۰۰
۸	ئاواکردنەوێ بالاخانەى چاودێرى دارایی	هەولێر	۱,۵۳۷,۴۲۳	٪۱۰۰
۹	قەپانى پردى له گومرگى هەولێر و ئامادەکردن وە ئاواکردنەوێ جینگاکەى	هەولێر	۹۷,۹۴۲	٪۱۰۰
۱۰	چاککردنەوێ کارناوێ خانەنشینی گشتى	هەولێر	۱۱,۰۵۰	٪۱۰۰
۱۱	ئامادەکردن و ئاواکردنەوێ ژوورەکانى کاروبارى گومرگى هەولێر	هەولێر	۱۷,۰۴۰	٪۱۰۰
کۆى گشتى			۱,۹۱۹,۳۳۴	

لیستی ئەو پرۆژانەى بەردەوامن لە سالی ۲۰۰۱ - پارێزگەى هەولێر

ز	ناوی پرۆژە	شوێنی پرۆژە	پاتى پرۆژە «دینار»	پێژەى ئەنجام دان تا ۱۲/۲۵
۱	(۵) ژوور هۆلیک بۆ بریکارانى کەلۆپەلى خۆراکى هەولێر	هەولێر	۱۵۸,۶۱۵	٪۸۵
۱	قەپانى پرۆژە بۆ بنکەى گومرگى چۆمان	چۆمان	۱۲۳,۹۰۰	٪۸۰
کۆى گشتى			۲۸۲,۵۱۵	

خشتهی ژماره (۷)

لیستی نهو پروژانهی بهردهوامن له سالی ۲۰۰۱ کۆمه‌لگهی ئیبراهیم خه‌لیل - دهۆک

ز	ناوی پروژهی	شوینی پروژه	پاتی پروژه «دینار»	پێژهی نه‌نجام دان
۱	گۆرینی چیشته‌خانهی بارزان بۆ هۆلی پیشوازی	له‌ناو سنووری گومرگ	۳,۱۰۹,۷۰۰	٪ ۲۵
۲	دروستکردنی خالی پاسه‌وانان له‌گه‌ڵ باره‌گای پۆلیس له‌سه‌ر جادهی دووه‌لی	له‌ده‌روازهی کۆمه‌لگه	۲۳۷,۲۷۰	٪ ۵۰
۳	بینه‌یه بۆ به‌ریوه‌به‌ری گشتی (۲) نهۆم	له‌ناو گومرگ	۵۳۱,۴۵۰	٪ ۹۵
۴	دروستکردنی چیشته‌خانه له‌گۆره‌پانی (سالۆن)	له‌ناو گومرگ	۱,۴۱۱,۲۵۰	٪ ۳۰
۵	دروستکردنی بینه‌یهی جه‌وازا‌ت له‌سه‌ریانی گه‌راجی ئۆتۆمبیلان	له‌ناو گومرگ	۷۸۸,۱۸۰	٪ ۷۵
۶	دروستکردنی خالی پاسه‌وانان له‌سه‌رزێر	بنکه‌ی سه‌رزێر	۲۸۹,۷۰۰	٪ ۲
۷	کۆنکریتی شیشدار بۆ گۆره‌پانی ناوه‌وه	له‌ناو گومرگ	۱,۸۳۶,۰۰۰	٪ ۴۵
۸	چاک‌کردنه‌وهی بنکه‌ی گومرگ (تلکبر)	بنکه‌ی تلکبر	۲۵,۰۲۰	٪ ۹۵
	کۆی گشتی		۸,۲۲۸,۵۷۰	

له بوارى ئهوقاف و كاروبارى ئاينيدا

له بواری نهوقاف و کاروباری ئایینیدا

ئاشکرایه که زۆریه هه ره زۆری گهلی کورد له کوردستانی عێراقدا موسلمانن و سالانی ساله له تهک برا مهسیحی و یهزیدییهکاندا به ناشتی پیکهوه ژیاون و بهرگریان له مخاکه کردوه.

حکومهتی هه ریمی کوردستان بو پته وکردنی ئەم ته بایی و برایه تیییه و په ره پیدانی هوشیاری ئایینی و کۆمه لایه تیی گه له که مان و به هیزکردنی پیتوهندی له گه ل جیهانی ئیسلامیدا گه لیک چالاکی و پروژه و کاری خزمه تگوزاری جوړاوجۆری ئەنجام داوه، که وا له م چهنه خاله ی خواره ودا ده یانخه ینه روو:

یه که م- مزگهوت و باله خانه کان:

۱- دروستکردن و چاککردنهوی باله خانه:

- له سالی ۲۰۰۱دا پاتی ۱.۵۸۲.۸۱۱ دینار سهرف کراوه بو چاککردنهوی ئەم باله خانه ی خواره وه:
- دروستکردنی هۆلی بۆنه ئایینییه کان له سه لاهه دین: ۹۱۸.۸۱۴ دینار.
- دروستکردنی کۆگایه ک بو هۆلی بۆنه ئایینییه کان له سه لاهه دین: ۴۱.۹۷۷ دینار.
- چاککردنهوی باله خانه ی وه زاره تی نهوقاف و کاروباری ئیسلامی: ۲۱۱.۳۰۰ دینار.
- ئاواکردنهوی باله خانه ی به ریوه به رایه تیی نهوقافی هه ولیتر: ۱۷۳.۵۹۰ دینار.
- دروستکردنی بالیک بو وه زاره تی نهوقاف: ۱۱۵.۳۳۶ دینار.
- چاککردنهوی باره گای لقی یه کیتی زانایانی ئایینی ئیسلامی: ۱۳.۲۷۵ دینار.
- چاککردنهوی هۆلی بۆنه ئایینییه کانی مزگهوتی مالتای خواروو: ۶۸.۶۱۹ دینار.
- چاککردنهوی تیبینه رایه تی نهوقافی ئاکری: ۱۵.۵۴۸ دینار.
- چاککردنهوی خانوی ئیمامی مزگهوتی ماله سوار: ۲۴.۰۵۰ دینار.

۲- دروستکردن و فراوانکردنی مزگهوت:

- پاتی ۳.۴۷۱.۱۹۷ دینار سهرف کراوه بو دروستکردن و فراوانکردنی ئەم مزگهوتانه ی خواره وه:
- دروستکردنی مزگهوتیک له ناحیه ی بهرده رهش: ۱.۸۱۰.۰۰۰ دینار.
- دروستکردنی مزگهوتیک له قهزای ئاکری: ۹۷۷.۰۰۰ دینار.
- دروستکردنی مناره یه ک بو مزگهوتی ئال میران له شه قلاوه: ۲۷۰.۰۸۰ دینار.
- دروستکردنی ژماره یه ک ئاوده ست بو قوتابخانه ی ئایینی ئیسلامی له مزگهوتی سهواف له هه ولیتر ۸۵.۷۰۵ دینار.
- فراوانکردنی مزگهوتی هه مزه له سه لاهه دین: ۱۵۰.۰۰۰ دینار.
- فراوانکردنی مزگهوتی سهفین له شه قلاوه: ۱۲۱.۱۳۲ دینار.

- فراوانکردنی مزگهوتی لائقه زهنون له ههولتير: ۵۷,۲۸۰ دینار.

۳- چاککردنهوه و ئاواکردنهوهی مزگهوت:

له سالی ۲۰۰۱ دا ۳۴ مزگهوت له سهرتاسهري كوردستان چاك و ئاواكرانهتهوه كه كۆي گشتی تیچووی ئەم بریگه به نیتزیکه ی ۲ ملیۆن دینار بووه. مزگهوتهكانیش ئەمانه ن:-

- مزگهوتی بیلال حه بهشی: ۶۰۰۰ دینار.
- مزگهوتی ئیبارهی محهلی له شاوتیس: ۴۷,۲۰۰ دینار.
- مزگهوتی كانی قور له پرواندوز: ۲۲,۸۰۰ دینار.
- مزگهوتی كهوره سوور له خهبات: ۱۹,۶۵۰ دینار.
- مزگهوتی گوندی شیركاوه له چۆمان: ۶۷,۱۵۰ دینار.
- مزگهوتی مهلا عیسا له خهبات: ۱۷,۳۵۰ دینار.
- مزگهوتی نازادی له ههولتير: ۳۲,۶۵۰ دینار.
- مزگهوتی حاجی بهكري زيرينگر له ههولتير: ۱۲,۵۴۲ دینار.
- مزگهوتی ئەرماواني خواروو: ۲۳,۲۰۰ دینار.
- مزگهوتی مهزاري تهوسكه: ۲۹,۸۵۰ دینار.
- مزگهوتی سديق له عهناكاه: ۹۰۰۰ دینار.
- مزگهوتی حاجی محه مه د سه عید له ههولتير: ۱۹,۸۲۵ دینار.
- مزگهوتی گوندی ولاش له چۆمان: ۳۶,۸۰۰ دینار.
- مزگهوتی ئیسماعیل یه عقوبی: ۵۵,۶۷۵ دینار.
- مزگهوتی گوندی قهفهز: ۳۴,۰۵۵ دینار.
- مزگهوتی گوندی بندایزان له چۆمان: ۴۷,۵۶۱ دینار.
- مزگهوتی خانهقا له ههولتير: ۱۳۱,۲۱۱ دینار.
- مزگهوتی گوندی شاوراوه: ۷۵,۶۵۳ دینار.
- مزگهوتی قوشته په: ۵۹,۵۸۳ دینار.
- مزگهوتی گوندی شهوهك: ۵۹,۱۱۵ دینار.
- مزگهوتی مهلا زاهیر له ههولتير: ۲۸,۰۰۰ دینار.
- مزگهوتی كۆمه لگه ی به ستۆره: ۱۱,۲۵۵ دینار.
- مزگهوتی مهلا خدر له خهلیفان: ۱۸,۹۱۶ دینار.
- مزگهوتی خیرات له بنه سلاوه: ۳۳,۵۷۵ دینار.

- مزگهوتی گوندی ئاکۆیان: ۲۰,۱۸۳ دینار.
- مزگهوتی گوندی پیران له بهحرکه: ۴۱,۳۵۳ دینار.
- مزگهوتی سهواف: ۴,۹۵۰ دینار.
- مزگهوتی گوندی کهورین: ۱۷۴,۴۹۹ دینار.
- مزگهوتی چوارخولهفا له سهلاحه دین: ۱۳۹,۲۰۰ دینار.
- مزگهوتی قهسری: ۹۶,۱۴۸ دینار.
- مزگهوتی فرقان له ههولتیر: ۹۳,۷۴۵ دینار.
- مزگهوتی بامه پنی: ۴۸,۷۸۵ دینار.
- مزگهوتی باقیان له قهسرۆک: ۲۷,۶۹۵ دینار.
- مزگهوتی نازادی له دهۆک: ۳۹۴,۵۵۵ دینار.

۴- دابینکردنی کهلوپهل:

- ههر له سالی رابردودا حکومهتی ههریمی کوردستان پاتی ۷۲۹,۴۱۷ دیناری تهرخان کردووه بۆ دابینکردنی کهلوپهلی جۆراوجۆر بۆ بالهخانه و شوتینه ئایینییهکان ههروهک:
- دابینکردنی کهلوپهل بۆ دیوانی وهزارهتی نهوقاف: ۱۹۲,۰۰۰ دینار.
 - کرینی مافور بۆ مزگهوتهکان: ۳۳۶,۰۰۰ دینار.
 - کرینی کهلوپهل بۆ مزگهوتی سهلاحه دینی نهیبوی له خهلیفان: ۲۰,۷۵۰ دینار.
 - کرینی کهلوپهل بۆ مزگهوتی سهواف له ههولتیر: ۴۰۸۰ دینار.
 - کرینی کهلوپهل بۆ مزگهوتی زتیوکی له ئاکری: ۱۵,۵۵۰ دینار.
 - کرینی کهلوپهل بۆ مزگهوتی موفتی له ئاکری: ۶,۸۰۰ دینار.
 - کرینی کهلوپهل بۆ مزگهوتی گهورهی ئاکری: ۶,۸۰۰ دینار.
 - کرینی کهلوپهل بۆ مزگهوتی ئیمام له ئاکری: ۱۲,۰۰۰ دینار.
 - کرینی کهلوپهل بۆ مزگهوتی مهلا عارف: ۱۱,۹۰۰ دینار.
 - کرینی کهلوپهل بۆ مزگهوتی گوندی گۆندک: ۲۲,۳۱۲ دینار.
 - کرینی کهلوپهل بۆ مزگهوتی سهرسهنگ: ۵۹,۱۲۵ دینار.
 - کرینی کهلوپهل بۆ مزگهوتی ئاقدهل ئاغا: ۶,۸۰۰ دینار.
 - کرینی کهلوپهل بۆ مزگهوتی بجیل: ۱۰,۳۰۰ دینار.
 - کرینی پارچه زهوییهک بۆ بهشی ناوخی قوتابخانهی ئیسلامی له ئاکری: ۲۵,۰۰۰ دینار.

دووهم- تهكیه و قوتابخانه ئیسلامییهكان:

- بۆ چاككردنهوه و كړینی كه لویهل بۆ تهكیه و قوتابخانه ئایینییهكان له ههولیتیر پاتی ۸۶۶,۵۱۶ دینار بهم شیتویهیهی خوارهوه سهرف كراوه:
- كړینی كه لویهل بۆ تهكیهكانی سهید محهمهه و شیخ جهعفر له ههولیتیر و كړینی موهلیدهیهك بۆ تهكیهی شیخ مستهفا نه قشبهندی له ههولیتیر كه به گشتی ۱۳۰,۱۵۰ دیناری تیچوووه.
- چاككردنهوهی تهكیهكانی عهباسی و شیخ مستهفا نه قشبهبهندی و شیخ محیدین له ههولیتیر كه تیچوووی ئەم پرگهیه ۶۳۱,۴۱۹ دینار بووه.
- چاككردنهوهی قوتابخانهی مهلا فائز له ههولیتیر و قوتابخانهی ئیبن ئادهمی ئیسلامی له سوۆران كه ۲۹,۰۲۵ دیناری تی چوو.
- كړینی كه لویهل بۆ قوتابخانهی ئیسلامی ههریر و قوتابخانهی ئیسلامی بهحرکه و قوتابخانهی ئیبن ئادهمی ئیسلامی له سوۆران و قوتابخانهی ئیسلامی ههولیتیر له مرگهوتی سهواف كه ۷۵,۸۵۰ دیناری تیچوووه.

سییهه: دروستکردنی شووره بۆ گۆرستان و مهزارهكان:

- پاتی ۵۸۸,۹۴۵ دینار له سالی ۲۰۰۱دا بۆ دروستکردنی شووره بۆ ههردوو گۆرستانی خهلیفان و ههریر و مهزاري سهید سمایل سهید عومهر سهرف كراوه بهم شیتویهیهی خوارهوه:
- دروستکردنی شووره بۆ مهزاري سهید سمایل سهید عومهر: ۳۵,۶۵۰ دینار.
- دروستکردنی شووره بۆ گۆرستانی خهلیفان: ۱۷۳,۰۴۰ دینار.
- دروستکردنی شووره بۆ گۆرستانی ههریر: ۳۸۰,۲۵۵ دینار.

چوارهم: مولکه وهقفیهكان:

- حكوممهتی ههریمی كوردستان بۆ گهشهپیدان و زیادکردنی داهااتی مولکه وهقفیهكان ههنگاوی بهرچاوی ناوه و توانیویهتی داهااتی سالانهی ئەم مولكانه بگهیینیتته نیتزیهکی ۲ ملیۆن دینار. ههروهها پاتی ۸,۴۴۶,۱۹۶ دینار له بهرامبهر گۆرینهوهی شهش پارچه زهوی له زاخۆ وهرگیراوه كه نیاز وایه بهم پارهییه پرۆژهی وهبهرهیتان ئەنجام بدری. جگه له مانهش مهبهلهگی ۱۸۸,۰۰۰ دینار له پینچ داوای ئیستیملاکی له پارێزگهی دهۆك وهدهست هاتوووه.
- حكوممهتی ههریمی كوردستان بۆ زیادکردنی داهااتی مولکه وهقفیهكان به نیازه چهندین پرۆژهی تر لهسهه مولکهكان ئەنجام بدات ههروهك:-
- دروستکردنی بالهخانهیهکی چوار نهۆمی لهسهه زهوی ژماره ۱۳۴-۱۳۵ كهرتی ۴۵ وارش له ههولیتیر له رینگهی (مساطحه).
- دروستکردنی گهرواویکی نوێ لهسهه مولکی ژماره ۳۹۳ له رینگهی (مساطحه).
- ههروهها توانراوه كۆنترۆلی ئەو مولکه وهقفیهانهش بكریت كه له لایهن موتهوه لیبیهكانهوه بهرپهوهدهچن و رپهژی ۱۰٪ داهااتیان به شیتویهیهکی رپكوپینك كۆكراوتهوه.

دانانی بهردی بناخه‌ی مزگه‌وتی چۆمان

مزگه‌وتی بهرده‌په‌ش - ئاکری

هۆلى بۆنە ئاينىيەكان - پيرمهه

مىرگه وتى شه قلاوه

شاندى ئەزهەرى شەرىف سەردانى مەزارى نەمران لە بارزان دەكەن

پروژەى بالەخانەى وەزارەتى داد

وہزیری داد و سہرچہم دادوہران

پروژہی بالہ خانہی تہ لاری ہونہر لہ ہہولیتیر

ٹاھەنگی پەردەلادان لەسەر دیواری ھۆلی گەل لە ھەولێر
لەلایەن بەرپێز وەزیری رۆشنبیری بەھاوکاری یونیسەف

ٹاھەنگی پەردەلادان لەسەر دیواری شوقەکانی ئیسکان لە رۆژی مافەکانی منداڵاندا

کردنه وهی پيشانگه‌ی کتیبی ده‌زگای ئاراس
له‌لایهن به‌رئیز فه‌له‌که‌دین کاکه‌ی

پاله‌وانیه‌تیبی ماراسۆن

پیشانیگه به کی شیوه کاری

ناهه نگی تیپی چل دهف

دیمه نیک له پارکی ههولیر له بهرامبهر په رله مانى کوردستان و
سه روکایه تیبى نه نچوومه نى وه زیراندا

سەردانى نەمامگەى پەرۆردەبى له ههولير
له لایهن جیگري سه روکى حکوومهت و وهزىرى کشتوکال و ناودىرى

بەرد کۆکردنەوه

پروژهی بەخپۆکردنی ماسی

تیپه‌کانی کوتانی نازهل

هه‌لمه‌ته‌کانی نه‌مام چاندن

بهره‌میهنانی پهنجه‌ماسی

کوتینی دهره و گوله‌به‌رژه

به‌نداوی دهرکار عه‌جه‌م

نه‌مامگه

ٹامپیری زہوی پشاندن لہ کیلگہ

ویستگہی کہ شناسی لہ بہ نداوی دھوک

ههلمه تی کوتانی نازهل

به رهه مهیتانی نه مام له نه مامگه کان

پروژهی ئاودیریی گوندی کوسه (مانگیش)

هه‌لکه‌نندی بییر

کوتانی ناژہل

نہمامگہی پلاستیکی

پینجهم له رووی کاروباری ئیسلامی و ئیرشادی ئایینییهوه:

حکومته تی ههریمی کوردستان له ههول و کۆششی بهردهوامدا به بۆ باشکردنی گوزهرانی مامۆستایانی ئایینی و بهرزکردنهوهی ئاستی زانستییان و هاندانیان بۆ خزمهتکردنی زیاتری ئایین و ولاتهکهمان و پیشخستنی ئەزمونی گهلهکهمان. لهم بوارهدا بهرپرسانی پێوهندیاری حکومته تی ههریم سهردانی قهزا و ناحیه و شارهکانیان کردووه و سهرنج و تیبینی و پیشبازی مامۆستایان رهچاو کردووه و دواي لیکۆلینهوهیان ریگهچارهیان بۆ دۆزراوهتهوه.

له رووی کاروباری ئیسلامی و ریتوتی ئایینییهوه گهلیک چالاکي نهنجام دراون که گرینگترینیان نهمانه:

- به مهبهستی جیههتی کردنی ناوهپرۆکی مادهدهی ۲/نۆبه له یاسای وهزارهتی ئهوقاف و کاروباری ئیسلامی ژماره (۷) سالی ۱۹۹۲ که تاییهته به پتهوکردنی پتهوندی لهگهڵ گهلانی موسلمان و جیهانی ئیسلامی، له ماوهی ئەم سالهدا شانديکی کۆماری ئیسلامی ئیران به سهروکایهتیی سهد مستهفا خاتمه ئهنادمی ئەنجومهنی شورای ئیسلامی و وهفده یاوهرهکهی پیشوازییان لی کرا.
- ههروهها له ریکهوتی ۲۶/۸/۲۰۰۱ وهکیلی ئەزههري شهريف بهریتز (د.مهحمود عهبدولغهنی عاشور) بوو بهمیوانی حکومته تی ههریمی کوردستان و ماوهی یهک ههفته له ههریم مایهوه و چهندین دیدار و چاوپیتکهوتنی لهگهڵ بهرپرسانی حزبی و حکومی نهنجام دا.
- بهجیهتینانی فهریزهی حهج بۆ سالی رابردوو که بۆ ئەم مهبهسته دوو وهفده بهناوی حکومته تی ههریمی کوردستانهوه سهردانی ولاتی عهرهبی سعودییان کرد.
- هاوکاریکردنی مادهی ژمارهیهک له مامۆستایانی ئایینی پهککهوته و پیتوست.
- پرینهوهی مووجهی ۲۰۰ دوو سهد دینار بۆ زیاتر له ۳۰۰ نابینا له ههریم.
- دابهشکردنی نهوت بهسهر سهرحهه تهکیه و مزگهوت و قوتابخانه ئیسلامیهکاندا.
- داڕێژکردنی کتیبی پرۆگرام بۆ قوتابخانه ئیسلامیهکانی سهریه وهزارهت به بری ۱۶۰,۰۰۰ سهد و شهست ههزار دینار.
- داڕێژکردنی جلوهههگ بۆ قوتابیانی گشت قوتابهکانی قوتابخانه ئیسلامیهکانی سهریه وهزارهتی ئهوقاف و کاروباری ئیسلامی، که ۴۳۶,۱۸۳ چوار سهد و سی و شهش ههزار و سهد و ههشتا و سێ دیناری تی چووه.
- کردنهوهی پیشانگهیهک بۆ دهستنووسی ئیسلامی له شاری ههولیر.
- کردنهوهی پیشانگهیهک بۆ ژمارهیهک خوشنووسی ههریمی کوردستان تاییهت به خهتی ئیسلامی.
- دهرکردنی گۆفاریکی وهزری بهناوی خۆزی ئیسلام.
- پیشکیشکردنی بهرنامهیهکی ههفتانهی ئایینی له تهلهفزیونی ههریم.
- دهرکردنی رۆژمهیریکی سالانه بهناوی وهزارهتی ئهوقاف و دابهشکردنی بهسهر هاوولاتیاندا.
- دهرکردنی ئیمساکیه مانگی رهمهزانی پیرۆز بۆ یهکخستنی رۆژووشکاندن له سهراسههري ههریم و دابهشکردنی بهسهر هاوولاتیاندا.
- پیشکیش کردنی وهعزی رۆژانه له مانگی رهمهزان و ریکخستنی بهرنامه ئایینییهکان له دهزگاکانی راگهیاندا.

- ئەنجامدانى كۆپ و سىمىنار بۆلۈمىدەك لە مامۇستايانى ئايىنى لە بۇنە ئايىنى و نىشتىمانىيەكاندا.
- كوردنەۋەى دوو خول بۆ بەرزكردنەۋەى ئاستى زانستىيى و تارىپتەكان لە ھەرىتى كوردستاندا.
- يادكردنەۋەى يادى ئيسرا و ميعراجى پىغەمبەر (د.خ).
- يادكردنەۋەى مەۋلودى پىغەمبەرمان محەمەد (د.خ).
- ئەنجامدانى دوو خوان لە مانگى رەمەزان بۆ مامۇستايان و پياوماقولان و فەقىيانى ھەرىتىم.
- يادكردنەۋەى شەۋى بەدرى گەورە و سەرى سالى كۆچى.
- چاپكردنى ژمارەيەك كىتەب بۆ مامۇستايانى ئايىنى.
- دامەزراندنى دەستەيەكى بالاي فتوا بە ھاۋكارى لە گەل مەكتەبى تەنقىزىيە يەكىتەبى زانايانى ئايىنى ئىسلامى پىرۆز.
- دامەزراندنى دەستەيەك بۆ راگەياندى ئايىنى لە ديوانى وەزارەتى ئەوقاف.
- دانانى رېنۆيىنى تايبەت بە قورئان خوتنەكانى ھەرىتىم و يەكخستىيان لە رېگەى ئەنجامدانى تاقىكردنەۋەى پىويست و پىدانى مۆلەتى قورئان خوتنەكان بە دەرچوۋەكان.
- ئەنجامدانى ئەزمونىيىكى تايبەت بە يەكسان كوردنى پروانامە بۆ دەرچوۋانى خاۋەن پروانامە زانستىيەكان، ئەمەش لەسەر تىشكى برىارى ئەنجومەنى نىشتىمانىيە كوردستان ژمارە ۲۳ لە ۱۰/۹/۱۹۹۴.
- پاتى ۳۰.۰۰۰ سى ھەزار دىنار بۆ ئەم ئەزمونە تەرخان كرا و ۸۷ خاۋەن مۆلەت لە ھەموو ھەرىتى كوردستان بەشدارىيان تىادا كرد.
- كوردنەۋەى ۷۳ خولى لە بەركردن و فېركردنى قورئانى پىرۆز بۆ قوتابىيانى ھەرىتىم لە ۷۳ ھەرىتى ھاۋىندا.
- كوردنەۋەى ۷ خولى بەردەۋام بۆ فېركردنى زانستەكانى ئايىنى ئىسلام لە پارىزگەى ھەۋلىتەر.
- ئەنجامدانى تاقىكردنەۋەى وەزارى بۆ قوتابىيانى قوتابخانەكانى ئىسلامى لە قۇناغەكانى كۇتايى و ناۋەندى و ئامادەيى لە پارىزگەكانى ھەرىتىمدا.
- كوردنەۋەى خولى لە بەركردنى قورئانى پىرۆز بۆ نابىيانى پارىزگەكانى ھەۋلىتەر و دھوك و سلىمانى و كەركوك.
- بەبۇنەى يادەكانى ئادار و نەۋرۆزەۋە ھەلمەتتىكى نەمام چاندن ئەنجام درا لە ناۋ مزگەوتەكان و شورەى گۆرستانەكان.
- بەبۇنەى يادەكانى ئادار و نەۋرۆزەۋە سەردانىتەك رېتك خرا بۆ سەرجمە فەرمانبەران و مامۇستايانى ئايىنى بۆ مەزارى نەمران.
- بە ھەمان بۇنەى ئادار و نەۋرۆزەۋە ئاھەنگىتەك رېتك خرا بۆ دەرچوۋانى خولە جۆراۋجۆرەكانى سەربە وەزارەتى ئەوقاف و چەند پىشانگەيەكى دەستىنوس و خۇشنىۋوسان كرانەۋە كە لەلايەن مامۇستايانى ئايىنى و خۇشنىۋوسانەۋە ئامادە كرابوون.
- لەبەر گىرنگىيى توپتى فەقىيان لە ھەرىتى كوردستان و بە مەبەستى رېتكخستىيان ھەۋلىتەكى جدى دراۋە بۆ ناۋنوس كوردىيان و كۆكردنەۋەيان لە رېتكخراۋەكانى قوتابىيان و، ھاندانىيان بە رېتكخستىنى زنجىرەيەك كۆپ و سىمىنار بۇيان و، ھاۋكارىكردنىيان لە رېگەى تەرخانكردنى ۱۵۰۰۰ پازدە ھەزار دىنار ۋەكو پىشپىنەى مانگانە.

له بواری داد و پاراستنی سهروهیری یاسادا

له بواری داد و پاراستنی سهروهیسی یاسادا

بیگومان پایه‌ند بوون به یاسا و ریساکان و جیبه‌جی کردنیان بنه‌مایه‌کی سه‌ره‌کیی پیکه‌یتانی هر سیستمیکی دیوکراتییه له جیهاندا، له کۆمه‌لگه‌ی دیوکراتیدا یاسا حوکمران و سه‌روهه و له سه‌رووی هه‌موو ئیعتیبار و ده‌سه‌لاتیکی تره‌وه دیت. هر له‌م روانگه‌یه‌وه کابینه‌ی چواره‌می حکومه‌تی هه‌ریم هر له سه‌ره‌تاوه دروشمی پاراستنی سه‌روهیسی یاسای به‌رز کردوه‌ته‌وه و زۆر به جدی کاری بۆ کردوه و هه‌ولتی بۆ داوه. ئەمه‌ی خواره‌وه‌ش پوخته‌ی گرینگترین کار و چالاکییه‌کانه له ماوه‌ی سالی ۲۰۰۱د:

یه‌که‌م:

هه‌ول و کۆشش به‌رده‌وام بووه له‌گه‌ل دادگه‌کان و دادوه‌راندا به مه‌به‌ستی توندوتۆڵکردنی زیاتری کاروباری دادگه‌کان و پزگرتن له بریاری دادگه و نه‌هیشتنی ده‌ستتیه‌وردانی نایاسایی و یه‌کلاکردنه‌وه‌ی کیشه‌کان له کاتی خۆیاندا. دادگه‌کان ئازادانه کاروباری خۆیان پاپه‌راندوه و حوکمی یاسایی یه‌کلاکه‌ره‌وه‌ی خۆیان سه‌باره‌ت به‌کیشه جۆراوجۆره‌کان ده‌رکردوه. بۆ نمونه له ماوه‌ی سالی ۲۰۰۱د دادگه‌ی پیداپه‌چونه‌وه ۳۲۱ کیشه و دادگه‌ی تاوان ۶۶۳ کیشه و دادگه‌ی نه‌وجه‌وان ۳۱۶ کیشه و دادگه‌ی که‌تن ۳۴۹۹ کیشه‌یان یه‌کلا کردۆته‌وه.

سه‌ره‌کایه‌تی سه‌ره‌رشته‌یاری دادی به‌شپه‌یه‌کی به‌رده‌وام سه‌ردانی دادگه و ده‌زگا دادییه‌کانی کردوه بۆ ئه‌وه‌ی له به‌رپه‌چوونی ئیشوکاره‌کان به‌شپه‌یه‌کی ئوسولی و ریکوییت دلتیا بی.

هر له ماوه‌ی سالی رابردودا ده‌سته‌ی داریشتنی یاسایی. کاری داریشتنی ۸ پرۆژه‌ی یاسایی و ۶ پرۆژه‌ی پێپه‌وی جۆراوجۆری ئه‌نجام داوه. له دادگه‌کانی پارێزگه‌ی هه‌ولێر و ده‌وک و ده‌وره‌یه‌دا ۳۲,۶۳۵ مامه‌له‌ی جۆراوجۆری ماره‌پین و له دایکبوون و وه‌فاتنامه و دابه‌شنامه‌ی شه‌ری و مامه‌له‌ی تر ئه‌نجام دراون. به‌رپه‌یه‌رایه‌تی گشتی تۆمارگای خانویه‌ره له ماوه‌ی سالی ۲۰۰۱د ۳۵,۴۸۶ مامه‌له‌ی په‌فتاری جۆراوجۆری ئه‌نجام داوه وه‌ک فرۆشتن و به‌مولک‌کردن و داپه‌کردن و دابه‌شکردن و به‌خشین و میرات و کاری تری هه‌مه‌جۆر. هه‌مان به‌رپه‌یه‌رایه‌تی ۶,۶۵۹ کاری هونه‌ری جۆراوجۆری به‌ ئه‌نجام گه‌یاندوه له جۆری نۆرین و سنور چه‌سپاندن و ئه‌نجامدانی نه‌خشه‌ی پیوان و نه‌خشه‌ی داپه‌کردن و یه‌کخستن.

دووه‌م- ئه‌نجامدانی کار و چالاکی هه‌مه‌جۆر وه‌ک:

- ۱- بریاری کردنه‌وه‌ی دادگه له هه‌ریر و چۆمان و تیبینه‌رایه‌تی (ملاحظیه) تۆمارگه‌ی خانویه‌ره له بنه‌سلاوه.
- ۲- ده‌ستپیکردنی به‌نامه‌یه‌کی کۆمپیه‌ته‌ری بۆ داگردن (خزن)ی سه‌رجه‌م فایل‌ه‌کانی تاپۆی هه‌ولێر و ده‌وک له‌سه‌ر دیسک بۆ هه‌لگرتن و پاراستنیان له له‌ناوچوون.
- ۳- به مه‌به‌ستی ئاسان کردنی کاروباری هاوولاتیان هه‌ول دراوه به‌رپه‌یه‌رایه‌تی تاپۆی هه‌ولێر دابه‌ش بکریت بۆ دوو به‌رپه‌یه‌رایه‌تی.
- ۴- وه‌رگێرانی زیاتر له ۲۰۰ فۆرم له زمانی عه‌ره‌بیه‌وه بۆ سه‌ر زمانی کوردی و ئاماده‌کردنی ۱۰۰۰ زاره‌وه‌ی یاسایی به‌ زمانی کوردی.
- ۵- کردنه‌وه‌ی خولیک بۆ به‌کاره‌یتانی فۆرمه‌ کوردیه‌کان له پارێزگه‌ی ده‌وک که ۱۵ رۆژی خایاند.

ئەمە پوختە يەك بوو لە گرینگترین چالاكییه كانی حكومەتی هەریمی كوردستان لە بواری پاراستنی سەرودری یاسادا. شایانی باسە هەموو پرۆژەکانی ئەم بواری لەسەر بودجە ی حكومەتی هەریم و بە پشت بەستن بە توانای خۆیی و خۆمالی ئەنجام دراون. هەول و كۆششیش بەردەوامە بۆ ئەوەی هەنگاوی زیاتر لەم بواری بە هاوئێرتیت تا بە هاوکاری جەماوەری كوردستان ولاتێکی دیموکرات و ئاوەدان و كۆمەلگە یەكی شارستان و پیشكەوتوو بنیات بنێی كە یاسا تیایدا سەرودر بیت و ماف و ئەركە كانی هەموو لایەك بە پێی یاسا دیاری كرابیت.

داهانه‌کانی وه‌زاره‌تی داد
له ماوه‌ی ۲۰۰۱/۱/۱ هه‌تا ۲۰۰۱/۱۲/۳۱

ز	ناوی فه‌رمانگه	پاتی پاره به دینار
۱	دیوانی وه‌زاره‌تی داد و رۆژنامه‌ی وه‌قایی کوردستان	۷,۸۱۵
۲	سه‌رۆکایه‌تیبی دادگه‌ی ته‌مییزی هه‌ریمی کوردستان	۲۸,۳۳۷
۳	سه‌رۆکایه‌تیبی دادگه‌ی تبه‌ه‌لچوونه‌وه‌ی ناوچه‌ی هه‌ولتیر	۱,۱۳۶,۱۰۷
۴	سه‌رۆکایه‌تیبی دادگه‌ی تاوانی دهۆک	۶۲۹,۷۲۱
۵	به‌ریتوه‌به‌رایه‌تیبی چاودتیری ناکامانی هه‌ولتیر	۱,۲۶۲
۶	به‌ریتوه‌به‌رایه‌تیبی تاپۆی هه‌ولتیر و تیبینه‌رایه‌تیبیه‌کانی (ملاحظیه)	۱۹,۳۶۵,۶۷۳
۷	به‌ریتوه‌به‌رایه‌تیبی تاپۆی دهۆک و تیبینه‌رایه‌تیبیه‌کانی (ملاحظیه)	۱۱,۲۳۲,۲۹۳
	کۆی گشتی	۳۲,۴۰۱,۲۰۸

مامەلەكانى بەرپۆبەرايەتتى گىشتى تۆمارگەي خانوبەره
لە ماوهي ۲۰۰۱/۱/۱ ھەتا ۲۰۰۱/۱۲/۳۱

يەكەم - مامەلە رەفتاركارىيەكان

ز	ناوى فەرمانگە	ھەولتير	دھۆك	كۆي
۱	فرۆشتن	۱۰,۶۵۸	۵,۱۸۹	۱۵,۸۴۷
۲	بە مولككردن	۳,۴۹۸	۱,۲۲۶	۴,۷۲۴
۳	رەگەز راستكردنەوه	۱,۶۶۷	۶۳۴	۲,۳۰۱
۴	سەرلەنوئى	۱۲۵	۵۹	۱۸۴
۵	دابركردن	۹,۰۸۰	۱۱۷	۹,۱۹۷
۶	گەراندىنەوهي سامانى دەست بەسەرداگىراو		۱	۱
۷	دابەشكردن		۷۷	۷۷
۸	بەخشين		۹	۹
۹	گۆرپنەوه	۸۲	۵	۸۷
۱۰	بانانە		۶	۶
۱۱	مىرات	۱,۱۴۱	۴۵۹	۱,۶۰۰
۱۲	كارى تر	۷۱۴	۶۹۴	۱,۴۰۸
۱۳	ھەلۆەشاندىنەوهي قەرزكارى	۲۴	۲۱	۴۵
	كۆي گىشتى	۲۶,۹۸۹	۸,۴۹۷	۳۵,۴۸۶

دووھەم - كارە پەرتەوازانەكان:

ز	جۆرى مامەلە	ھەولتير	دھۆك	كۆي
۱	مامەلەي پيشينەدانى تايبەت بەبەنكەكان		۲۶	۲۶
۲	پشتگىريەكان	۴,۶۳۴	۸۱۹	۵,۴۵۳
۳	ويتەي تۆمار	۲۷,۲۸۸	۱۱,۰۱۳	۳۸,۳۰۱
۴	مامەلەي رۆژانە	۱۲,۹۸۳	۵,۷۰۹	۱۸,۶۹۲
۵	گلدانەوه	۸۸۱	۴۲۲	۱,۳۰۳
۶	دۆسيە دەرھاتووەكان	۴۶,۸۴۸	۷,۱۳۱	۵۳,۹۷۹
۷	مامەلەي لىژنەكانى نۆزىن	۷,۹۸۵		۷,۹۸۵
	كۆي گىشتى	۱۰۰,۶۱۹	۲۵,۱۲۰	۱۲۵,۷۳۹

سپيەم - كارە ھونەريەكان:

ز	جۆرى مامەلە	ھەولتير	دھۆك	كۆي
۱	نۆزىن و سنوور چەسپاندن	۲,۴۰۸	۱,۹۵۹	۴,۳۶۷
۲	نەخشەي پيوان	۱۶۱	۱۳۲	۲۹۳
۳	نەخشە كيشراوہكان	۹۷۶	۶۰۱	۱,۵۷۷
۴	نەخشەي دابركردن	۲۱۶	۱۸۹	۴۰۵
۵	يەكخستەن		۱۷	۱۷
	كۆي گىشتى	۳,۷۶۱	۲,۸۹۸	۶,۶۵۹

مامه له کانی نه نجامدراو له دادگه کانی پاريزگه ی ههولير و دهوك و دهوروبهري

له ماوهی ۲۰۰۱/۱/۱ ههتا ۲۰۰۱/۱۲/۳۱

ز	جۆری مامه له	ههولير	شه قلاوه	سۆزان	خهبات	بهنه سلاوه	دهوك	ئاكری	زاخۆ	ئامیدی	سمیل	سرسنگ	بهرده ردهش	كۆی
۱	ماره پرین	۵,۹۱۵	۸۲۲	۵۳۶	۲۸۵	۳۳۷	۱۰۳۸	۴۹۷	۴۲۳	۴۱۸	۲۱۶	۱۰۸	۶۱۲	۱۱۲.۷
۲	په سنه کردنی ماره پرینی ده رده کی	۸۹۹	۹۱۶	۸۴۶	۵۹۳	۱۲۱	۹۱۹	۵۴۱	۹۴۴	۸۱	۲۳۸	۱۳	۳۴۵	۶۴۵۶
۳	دابه شننامه ی شهرعی	۲.۷۹	۷۸۳	۳۲.	۸۵	۲۹۱	۳۶۲	۱۷۶	۳۲۶	۵۵۳	۹۶	۱۵۳	۹۳	۵۳۱۷
۴	دابه شننامه ی یاسایی	۳۳	۸	۳۴	۱		۲۸	۱۲	۴	۲	۱۲	۴	۸	۱۴۶
۵	به لگه نامه ی له دایکبوون	۹۸۶	۵	۱۵۷	۲۱۹	۹۱	۲۲۱	۴۴۲	۷۹	۴۳	۴۱	۱۷	۳۰.۸	۲,۶.۹
۶	پیسپیترنامه	۶.۴	۱۲۱	۷۵	۲۹	۴۴	۱۲.	۴۷	۱۱۹	۴۸	۲۲	۴۳	۲۳	۱,۲۹۵
۷	وهفاتنامه	۱,۶۴۶	۸۵۱	۲۸۸	۱۸۲	۳۴۸	۳۶.	۲۸۴	۲۲۴	۲۹۹	۱۱.	۷۵	۱۴۶	۴,۸۱۳
۸	سه رکارنامه	۳۶	۱۴	۴		۲	۱۸	۱	۲	۲	۵			۸۴
۹	ریتیدان به ژنهینانی دووهم	۴۰	۶۴	۳۵	۸	۲۶	۷	۲۱	۲	۱۲	۱۱	۲	۱۳	۲۴۱
۱۰	به لگه نامه ی لیک ده رچوون	۲۵	۵	۵			۲		۱۳		۱		۱	۵۲
۱۱	به لگه نامه ی تر	۱۰.۶	۲	۱۵			۸	۱۷		۱			۲	۱۵۱
۱۲	نۆزینی به په له	۳۳		۱			۳۲	۸	۲		۱		۱	۷۸
۱۳	گلدانه وه	۱۶	۲				۷		۲۳				۱	۴۹
۱۴	له جیاتی دانان (الأنابة)			۱۱	۱				۲۹		۲			۴۳
۱۵	سه رپه رشتیی هه لبراردن	۶	۳	۳	۱		۳	۳	۱		۹		۱	۳.
۱۶	مامه له ی تر	۲۵	۵	۱۵		۱۰.	۴			۵				۶۴
	كۆی گشتی	۱۲,۴۴۹	۳,۶۰۱	۲,۳۴۵	۱,۴۰۴	۱,۲۷۰	۳,۱۲۹	۲,۰۴۹	۲,۱۹۱	۱,۴۶۴	۷۶۴	۴۱۵	۱,۵۵۴	۳۲,۶۳۵

کاره‌کافی سه‌رؤکایه‌تیی دادگهی پی‌داجوونه‌وهی کوردستان به‌گیۆره‌ی ده‌سته‌کان

له‌ ماوه‌ی ۲۰۰۱/۱/۱ هه‌تا ۲۰۰۱/۱۲/۳۱

تییینی	کۆی داوای مایه‌وه بۆ سالی داها‌توو	ئه‌و داوایانه‌ی ره‌وانه‌ی ده‌سته‌کانی تر کراون	داوای یه‌کلاکراوه	کۆی	ئه‌و داوایانه‌ی ئه‌م سال وه‌رگیراون	داوای مایه‌وه له سالی رابردوو	ناوی ده‌سته‌کان	ز
				۳۲۱	۳۲۱		ده‌سته‌ی شارستانی	۱
				۳۵۵	۳۵۵		ده‌سته‌ی سزایی	۲
				۱۸	۱۸		ده‌سته‌ی گشتیی سزایی	۳
				۲۱۳	۲۱۳		ده‌سته‌ی باری که‌سایه‌تی	۴
				۵	۵		ده‌سته‌ی په‌رته‌وازه	۵
				۸	۸		ده‌سته‌ی شارستانی فراوان	۶
				۱۱	۱۱		ده‌سته‌ی کشتوکالی	۷
							ده‌سته‌ی کیشه‌ی کار	۸
							ده‌سته‌ی گو‌مرگ	۹
				۱۸	۱۸		ده‌سته‌ی گشتیی شارستانی	۱۰
				۹۴۹	۹۴۹		کۆی گشتی	

خشته‌ی برپاری دهرچوو له سه‌روکایه‌تیی دادگهی پیداجوونه‌وه - نه‌مییز

له ماوه‌ی ۲۰۰۱/۱/۱ هه‌تا ۲۰۰۱/۱۲/۳۱

تیبینی	سه‌رحه‌م	دواخستنی داوا بینین	په‌کاکردنه‌وه	په‌تکرده‌وه‌ی داوا	په‌وانکردن بۆ دادگهی دی	گواستنه‌وه‌ی داوا و دیاریکردنی دی	په‌تکرده‌وه‌ی داخوازی راستکردنه‌وه	په‌سه‌ندکردنی داخوازی راستکردنه‌وه	هه‌موار کردن	گه‌راندنه‌وه	هه‌لوه‌شانده‌وه	په‌سه‌ند کردن	ناوی ده‌سته
	۳۲۱	۶	۳	۱۹	۱۶		۴۱	۱		۱	۹۱	۱۴۳	ده‌سته‌ی شارستانی
	۳۸۷						۳۱			۱	۹۴	۲۶۱	ده‌سته‌ی سزایی
	۱۸									۳	۶	۹	ده‌سته‌ی گشتیی سزایی
	۲۱۳			۱۱			۴				۷۶	۱۲۲	ده‌سته‌ی باری که‌سایه‌تی
													ده‌سته‌ی په‌رته‌وازه
	۸			۲		۵					۱		ده‌سته‌ی فراوان
	۱۱										۱	۱۰	ده‌سته‌ی کشتوکالی
	۵										۱	۴	ده‌سته‌ی کیشه‌ی کار
													ده‌سته‌ی گومرگیی
	۱۸			۴							۷	۷	ده‌سته‌ی گشتی شارستانی
	۹۸۱	۶	۳	۳۶	۱۶	۵	۷۶	۱		۵	۲۷۷	۵۵۶	کۆی گشتی

لە بواری پۆشنبیرییدا

له بواری رۆشنبیرییدا

به‌رده‌وامبوونی چالاکیی جۆراوجۆری رۆشنبیری و وهرزشی له کوردستاندا روویه‌کی گه‌شی تری چالاکییه‌کانی حکومه‌تی ههریتمه که بایه‌خی به پاراستنی زمان و فۆلکلۆری میللی و بووژاندنه‌وه‌ی هونه‌ر و ئەده‌بی کوردی و رۆشنبیری تورکمانی و ئاشوری داوه.

حکومه‌تی ههریتمی کوردستان له سالی ۲۰۰۱دا به‌رده‌وام بووه له‌سه‌ر به‌ستنی کۆر و کردنه‌وه‌ی پیتشه‌نگه و کاری راگه‌یانندن و بلاوکردنه‌وه‌ی هوشیاری کۆمه‌لایه‌تی و سیاسی نیشتیمانپه‌روه‌رانه و بیروپای دیموکراتی. هه‌روه‌ها گرینگیشی داوه به پاراستنی شوپنه‌واره میترووییه‌کانی کوردستان که نیشانه‌ی ره‌سه‌نایه‌تی و ده‌وله‌مه‌ندی شارستانی نیشتمانین و مووزهی شارستانی کوردستانی به‌رووی قوتابیان و بینه‌راندا، به‌تایبه‌تیش میتوانانی ههریتم کراوه بووه.

جگه له چالاکیی رۆشنبیری، حکومه‌تی ههریتم بایه‌خی به وهرزشی لاوان داوه و له‌م بواره‌دا سه‌ره‌رای هه‌ولیتی پایه‌ته‌خت و شاری دهۆک، چالاکی وهرزشی جۆراوجۆر له زۆریه‌ی شار و شارۆچکه‌کاندا ئەنجام دراوان. ئەمه‌ی خواره‌وه‌ش پوخته‌ی ئاماری چالاکییه‌کانه:

یه‌که‌م- رۆشنبیری و هونه‌ر و راگه‌یانندن:

له‌م بواره‌دا گه‌لێک چالاکی ئەنجام دراوان وه‌ک:

۱- گۆفاره‌کانی وه‌زاره‌تی رۆشنبیری که هه‌ندیکیان مانگانه و هه‌ندیکیان وه‌رزین به‌گشتی له کاتی خۆیاندا ده‌رچوون و چه‌ند کتیپیک چاپ کراوه. بو ئەم مه‌به‌سته‌ش له سالی رابردوودا ۲.۷۶۵.۱۲۸ دینار بو چاپکردنی گۆفار و کتیپی جۆراوجۆر خه‌رج کراوه.

گۆفاره‌کانیش ئەمانه‌ن:

- گۆفاری کاروان، ئاسۆی فۆلکلۆر، ههریتم و سینه‌ما و شانۆ که تاییه‌تن به رۆشنبیری گشتی و ئەو بواره‌دا ده‌گره‌ خو که له ناو نیشانیاندا ده‌رده‌که‌وی.

- گۆفاری هه‌نگ که تاییه‌ته به مندالان مانگانه بلاوکراره‌ته‌وه و جیگای خۆی کردووه‌ته‌وه، هه‌روه‌ها له رادیۆ و ته‌له‌فزیۆنی ههریتم به‌شیوه‌یه‌کی ریکویپیک و به‌رده‌وام بایه‌خ به رۆشنبیری مندالان دراوه، جگه له‌مه‌ش به‌رپه‌رايه‌تیییه‌کی تاییه‌تی به‌م رۆشنبیرییه له وه‌زاره‌تی رۆشنبیری و راگه‌یانندا هه‌یه.

- گۆفای دیجله به پیتی لاتینی و به زاراوه‌ی کرمانجی سه‌روو ده‌رده‌چیت و جیگه‌ی خۆی کردووه‌ته‌وه.

- ۴۳ ژماره له هه‌فته‌نامه‌ی وهرزش به شیوه‌یه‌کی ریکویپیک بو وهرزشکاران و جه‌ماوه‌ری وهرزش دۆست بلاوکراره‌ته‌وه.

- گۆفاری بارش که تاییه‌ته به رۆشنبیری و زمانی تورکمانی و له‌لایه‌ن به‌رپه‌رايه‌تیی رۆشنبیری تورکمانی له وه‌زاره‌تی رۆشنبیری ده‌رده‌چیت و گۆفاری پانیپال که به‌رپه‌رايه‌تیی رۆشنبیری ئاشوری له وه‌زاره‌تدا ده‌ری ده‌کات به‌رپه‌رايه‌تییکی چاپ و بلاو کرانه‌ته‌وه. ده‌رچوونی ئەم دوو گۆفاره نیشانه‌ی ئەوه‌یه که حکومه‌تی ههریتم

بەپىتى ئەو تۈوانايەى لە ئارادايە ھەلۈمەرجى لەبارى بۆگەشەکردنى زمان و ئەدەبىيات و فۆلكلورى توركىمانى و ئاشورى رەخساندوۋە.

۲- ھكۈمەتى ھەرىم بەردەوام بوۋە لە پشتگىرىبىكردنى ھونەرمەندانى شىۋەكار و لە سالى ۲۰۰۱ دا ۲۴ پىشەنگەى تايىبەتى و ھاۋبەشيان بۆكراۋتەۋە و ۳۴ تابلۆى جۆراۋجۆر بۆھاندان و پشتىيوانى ھونەرمەندان كراۋن. خەرجى پىشەنگەكان زياتر لە ۱۰۰ ھەزار دىنار و نرخی تابلۆكانىش ۵۶,۸۰۰ دىنار بوۋە.

۳- ۲۷ ئاھەنگى ھونەرى و كۆمەلايەتى و بۆنە مېتروۋى جۆراۋجۆر لە ماۋەى ئەم سالىدا سازكراۋن و بەگشتى (۷۴,۱۸۰) دىنارىان تى چوۋە.

۴- ھەر لەم سالىدا ۲۹ بەرھەمى شانۆگەرى و فىلمى سىنەمايى دەرھىنراۋن كە ۲۰۶,۸۴۱ دىنارىان تى چوۋە و لەم بوارەشدا پىشكەۋتنى بەرچاۋ ھاتوۋتەدى.

۵- لە تەلەفېزىۋن و رادىۋى ھەرىمدا بە ھاۋكارى رۆشنىيران و ھونەرمەندانى ھەرىم بەگشتى ۲۵۵ بەرھەمى ھونەرى و رۆشنىيرى و كۆمەلايەتى و مېتروۋى و زانستى و ھى تر تۆمار كراۋن، لەگەل ئامادەكردن و پىشكىشكردنى ۱۰۲ بەرنامەى تايىبەتى و دۆبلاجكردنى ۶۳ بەرھەمى سىنەمايى و بەلگەيى و ھونەرى.

۶- ۳ كۆر و سىمىنار و ۲ فىستىفالى گەرە سازكراۋن كە بەگشتى ۱۳۴,۳۶۵ دىنارىان تى چوۋە، لەۋانەش فىستىفالىك بەبۆنەى رۆژى جىھانى مندالان و فىستىفالىك دەربارەى شاعىرى گەرەى كورد مەھۋى.

۷- رادىۋ و تەلەفېزىۋنى ھەرىم، جگە لە بۆنە مېتروۋىيەكان و يادى دامەزراندنى ھكۈمەتى ھەرىم و مېواندارى ھونەرمەندان و رۆشنىيران، بە درىزايى مانگى رەمەزانى پىرۆز و بۆنە ئايىنەكاندا بايەخى تايىبەتى بەراگرتنى رىز و پاىيە ئەو رۆژانە داۋە و بەرنامەى تايىبەتى ئامادە كىردوۋە. ھەرۋەھا كۆنفرانس و ئاھەنگە گرىنگەكانى بۆ ئەرشىف تۆمار كىردوۋە.

۸- ۷۷,۰۰۰ دىنار ۋەكو يارمەتى پىشكىش بە رىكخراۋ و كۆمەلە ھونەرىيەكان كراۋە.

۹- سەرھەم خاۋەن پىشەكان بۆ نوپىكردنەۋەى مۆلەتەكانيان بەسەركرانەتەۋە و، ھەمان شت دەربارەى رۆژنامە و گۆقارەكان ئەنجام دراۋە كە تا ئىستە زياتر لە ۱۰۰ چاپەمەنى مۆلەت دراۋن.

۱۰- چاپخانەى ۋەزارەتى رۆشنىيرى كە يەككە لە چاپخانە گەرە و مۆدىرنەكانى ھەرىم، لەم سالىدا بە شىۋەيەكى رىكويىك، جگە لە گۆقارەكانى ۋەزارەتى رۆشنىيرى دەيان رۆژنامە و گۆقارى ھكۈمى و حزبى جۆراۋجۆر و دەيان كىتېبى بۆ نوسەران و كەرتى تايىبەتى بەچاپ گەباندوۋە و لەۋ ماۋەيەدا زياتر لە ۱۰۰ ھەزار دانە بەرھەمى جۆراۋجۆرى چاپ كىردوۋە.

چاپخانەكە بايەخ بە پاكىي چاپ و بەرگ و، وىنەى رەنگىن و رىكويىك دەدات.

۱۱- كىردنەۋەى پىشانگەيەكى زانستىيى سالانە لە بوارە جىاجىياكانى زانستىدا ھەرۋەك: كىمىا، فىزىيا، ئەستېرەناسى... ھتد.

۱۲- كىردنەۋەى خولى كۆمپىوتەر بۆ فەرمانبەرانى ۋەزارەت و، چەندىن خولى كۆمپىوتەر و فىرپوۋنى زمانى ئىنگلىزى بۆ لاۋان بەگشتى.

۱۳- كىردنەۋەى چەندىن پىشەنگە ھەرۋەك: پىشەنگەيەكى تايىبەت بە فۆلكلور.

دووهم- شوپنهوار:

- ۱- موزه‌خانه‌ی شارستانی پایتخت به رووی قوتابیان و میوانان و بینه‌راندا کراوه‌توهه، بۆ نمونه تهنیا له مانگی ئایاری ۲۰۰۱ د ۸۵۸ قوتابی سهردانی موزه‌خانه‌که‌یان کردوهه، ئه‌مه جگه له ده‌یان میوان و هاوولاتی.
- ۲- هه‌ر له ماوه‌ی ئه‌م ساله‌دا ۱۱۶ مۆلته له لایه‌ن به‌رپوه‌به‌رایه‌تی گشتی شوپنه‌واره‌وه به‌پروژه‌ی جوړاو جوړ به‌خشراوه، هه‌روه‌ک پروژه‌کانی په‌له‌وه‌ر و به‌خیتوکردنی ماسی و باخچه‌ی میوه و به‌خیتوکردنی مانگا و چه‌ندین پروژه‌ی جوړاو جوړی تر.
- ۳- شوپنه‌واره گرینگه‌کانی هه‌ولتیر و دهۆک پارێزراون و به‌رده‌وام به‌سه‌رکراونه‌توهه و هه‌ول و کوشش به‌رده‌وامه بۆ ئاواکردنه‌وه‌ی ئه‌و باله‌خانه و ئاسه‌وارانه‌ی که مه‌ترسیی رووخان و له‌ناوچوونیان هه‌یه به‌تایبه‌تیش له رینگه‌ی به‌رنامه‌ی (۹۸۶)ه‌وه.

سپه‌م- وه‌رزش و لاوان:

- ۱- بایه‌خ دراوه به وه‌رزشی لاوان و به‌پیتی توانا پشتگیری و یارمه‌تیی ده‌یان تپیی وه‌رزشی لاوان له شار و شارۆچکه‌کاندا کراوه و ده‌یان چالاکیی وه‌رزشی ئه‌نجامدراوه.
 - ۲- به‌پیتی ئامار له سالی ۲۰۰۱ د ئه‌م یارییه‌ن رێک خراون و سه‌ره‌رشتی کراون: ۲۷ یاری توپی پێ، ۲۰ یاری باسکه و ۲۸ یاری باله، ۱ خولی توپی سه‌رمیت.
 - ۳- سێ کۆر و سمینار له هه‌ردوو پارێزگه‌ی هه‌ولتیر و دهۆک سازکراون.
 - ۴- هه‌ول دراوه زۆربه‌ی ناوچه‌کانی هه‌ردوو پارێزگه‌ به‌شداری له خوله وه‌رزشییه‌کاندا بکه‌ن، جگه له مانه‌ش مه‌شق و راهیتانی تپیه‌کان به‌رده‌وام بووه.
 - ۵- به‌گشتی ۱۵۰,۰۰۰ دینار وه‌کو هاوکاری پێشکیش به‌و تپیه‌ میللیانه کراوه که به‌شدارییه‌کان له خولی توپی پیتی (بارزانی نه‌مر) دا کرد.
 - ۶- پێشپه‌رکیی یاری شه‌تره‌نج له‌سه‌ر ئاستی هه‌ولتیردا کرایه‌وه و، دوو پێشپه‌رکیی راکردن له هه‌ولتیر و زاخۆ به‌بۆنه‌ی جه‌ژنه‌کانی ئادار و نه‌ورۆزه‌وه ئه‌نجام دران.
 - ۷- دا‌بینکردنی که‌لوپه‌ل و پێداو‌یستی جوړاو جوړ بۆ بنکه وه‌رزشییه‌کان.
- له‌مه‌وه بۆمان ده‌رده‌که‌وی که حکومه‌تی هه‌ریم به‌پیتی ئه‌و توانایه‌ی بۆی ره‌خساوه، چالاکییه‌ ره‌شنییری و وه‌رزشییه‌کانی به‌رپوه‌ بردوه و پێشی خستون.
- له‌ بوا‌ری پێوه‌ندیی ره‌شنییری به‌ ده‌روه‌ی هه‌ریمیش، حکومه‌تی هه‌ریم به‌رده‌وام بووه له‌سه‌ر میوانداریکردنی هونه‌رمه‌ند و نووسه‌ر و تپیه‌ هونه‌رییه‌کانی کوردستانی ئێران و شوپنه‌ی تر، بۆ ئه‌وه‌ی ئاشنایه‌تی له‌گه‌ڵ ئه‌زمونی هه‌ریمدا په‌یدا بکه‌ن به‌ تاییه‌تیش له‌سه‌ر ئاستی ره‌شنییریدا و، نووسه‌ر و هونه‌رمه‌ندانی ناوه‌وه و ده‌روه‌ ئه‌زمونی خۆیان به‌یه‌کتر بگه‌یه‌نن.
- سیاسه‌تی ره‌شنییری هه‌ریم له‌سه‌ر بنه‌مای ئازادی بیرو‌را و بلاوکردنه‌وه‌ی ره‌شنییری دیموکراتی و گیانی ته‌بابی و لیبره‌دی له‌ نیو‌خه‌لکی کوردستاندا، به‌ کورد و تورکمان و ئاشوری و کلدانییه‌وه، دامه‌زراوه. هه‌روه‌ها بایه‌خ به‌ پێوه‌ندیی ره‌شنییری و کۆمه‌لایه‌تی ره‌شنییرانی هه‌ریم به‌ ره‌شنییرانی ناوچه‌کانی تری عێراق دراوه، که ره‌نگدانه‌وه‌ی رێباز و به‌رنامه‌ی حکومه‌تی هه‌ریمه بۆ عێراقیکی دیموکراتی په‌رله‌مانی فیدرالی فره‌ ره‌شنییری.

ئەو گۆفارانەى ئە ماوەى يەك سالددا دەرچوون

ز	ناوى گۆفار	ژمارە	پارەى تىچوو (دينار)
۱	گۆفارى دجلە	۹	۳۱۵,۰۰۰
۲	گۆفارى ھەنگ	۱۰	۳۰۰,۰۰۰
۳	گۆفارى پانىپال	۳	۷۵,۰۰۰
۴	گۆفارى كاروان	۸	۵۶۰,۰۰۰
۵	گۆفارى ئاسۆى فۆلكلورى	۳	۱۰۵,۰۰۰
۶	گۆفارى بارش	۴	۱۹۲,۰۰۰
۷	گۆفارى ھەرئىم	۲۰	۷۰۰,۰۰۰
۸	گۆفارى سىنەما و شانۆ	۲	۹۰,۰۰۰
۹	ھەفتەنامەى وەرزش	۴۳	۳۷۶,۲۵۰
كۆى گشتى		دينار	۲,۷۱۳,۲۵۰

له بوارى كشتوكال و ئاوديريدا

له بواری کشتوکال و ئاودیریدا

کوردستان ولایتیکی کشتوکالییه و بهرهمی کشتوکالی بهشیکی سهرهکی ئابووری ولاته کهمان پیتک دههینی و پۆلئیکی کاریگهری ههیه له بنیاتنانهوهی ژیرخانی ئابووری و دابینکردنی ئاسایشی خۆراک بۆ کهمان. ههر لهم روانگهیهوه حکومهتی ههریم بایهخیکی زۆری به پهرهپیدانی بهروبوومی رووهکی و ئاژهلی داوه.

ههروهها له بهر گرینگیی رواندنێ دار و درهخت و پشتینهی سهوز له پهرهپیدانی ژینگهیی کوردستان و پاراستنی تهنروسستی هاوولاتیان، گرینگییهکی تایبتهت به زیادکردنی رووبهری دارستان و پاوانهکان دراوه.

ئهمهی خوارهوهش کورتهی گرینگترین چالاکییهکانی حکومهتی ههریمی کوردستانه له سالی رابردوودا:

یهکهم- بهروبوومی رووهکی:

له بهرتهوهی ههموو پیداوایستیهکانی پهرهپیدانی کشتوکال له کوردستاندا رهخساوه، ههر له خاکی بهپیت و ئاووههواي له بار و زۆری سهرچاوهی ئاوهوه تا دهگاته فراوانیی رووبهری ئه و زهویبانهی که بۆ کشتوکال و چاندنی دانهویله و سهوزه و دار و درهختی بهردار دهستن دهدهن، ههر بۆیه حکومهتی ههریم بایهخیکی زۆری به زیادکردن و پهرهپیدانی بهروبوومی رووهکی داوه، بۆ ئهوهی لهم رینگهیهوه نهک ههر پیداوایستیهکانی ناوخۆ دهسته بهر بکریته، به لکو له رینگهیی ناردنه دهرهوهی بهرهمی جۆراوجۆر له داها توودا داها تیکی بهرچا و بۆ ولاته کهمان مسۆگهر بکریته.

له بواری پهرهپیدانی بهروبوومی رووهکیدا زۆر کار و چالاکی ئه نجام دراون وهک:

۱- له سالی ۲۰۰۱دا رووبهری ۶۸۵.۳۲۰ دۆنم گهنم و ۳۵۷.۷۳۰ دۆنم جۆ له ههر دوو پارێزگهیی ههولێر و دهۆک چیتراون. حکومهتی ههریمی کوردستان به مه بهستی هاندانی جوتیاران و پشتگیری کردنی زیاتری بهرهمهینانی دانهویله و به تایبتهتیش گهنم له کوردستاندا ۷۲ ملیۆن دیناری تهرخان کرد بۆ کرینهوهی (۴۸) ههزار تۆن گهنم له جوتیارانی کوردستان.

۲- بۆ پاراستنی رووهک و دار و درهخت له میرووی زیانبهخش له سالی ۲۰۰۱دا ۲۱۶ تۆن دهرمانی جۆراوجۆری میرووکۆژ به کارهاتوووه بۆ قهلاچۆکردنی میروو. لهم هه لمه ته دا رووبهری ۱.۲۱۲.۰۰۶ دۆنم زهوی له گشت دهرده کشتوکالییهکان پاک کراوه ته وه. ههروهها رووبهری ۱۴۲.۳۵۰ دۆنم له میرووی تۆیکلندی نهرم پاکتاو کراوه و ئهم هه لمه ته ۸۰۰.۰۰۰ دۆلاری تیچوووه.

۳- ههر له سالی ۲۰۰۱دا پیداوایستی جۆراوجۆری بهرهمهینانی رووهکی بهم شیوهیهی خوارهوه به سهه جوتیاراندا دابهش کراوه:

أ- تۆی جۆراوجۆری دابهشکراو: ۴۰ تۆن.

ب- پهینی کیمیاوی: ۹۱۱۴ تۆن.

ج- تایه و سپیپارت بۆ تراکتۆر: ۲۷.۴۵۸ پارچه.

د- سپیپارت و تایهیی ده راسه: ۳,۹۹۰ پارچه.

ه- شانەى ھەنگى دابەشكراو: ۲,۵۰۸ شانە.

و- گەمى باوھپىتكرائو: ۲,۷۲۵ تۆن.

ز- جوۆ ۲,۳۵۲: تۆن.

ح- نىزىكەى ۶ مىيۆن لىتر گازوايل دابەش كراوھ بەنرخى پەسىمى كە دەكاتە (۶۰۰) فىلس بەسەر جوتياراندا، بەم جوۆھە حكومەتى ھەرېم تەنيا لە نرخی گازوايلدا بايى نىزىكەى ۵.۵ مىيۆن دىنار پشتگىرى جوتيارانى كرددوھ.

ط- پرووبەرى ۷۷۶۵ دۆنم زەوبى جوتياران لە بەرد پاك كراوھتەوھ، كە ۴۳۰ جوتيار لە ۹۷ گوندى ھەردوو پارىزگەى ھەولېر و دەھۆك سووديان لى وەرگرتوھ.

دووھم- دارستان و پەزگەرى:

كوردستان بە زۆرى دارستان و پرووھكى خۆپسك بەناوبانگە، كە بەداخوھە سالانى پېشوو لە ئاكامى سىياسەتى چەوتى خاپووركردنى كوردستان و تېكدانى گوندىكان و سووتاندنى رەز و باخ و بىستانەكان لەلايەن حكومەتى ناوھندىيەوھ، ئەم سامانە بەنرخە زەرەر و زىانېكى زۆرى لىكەوتوھ. كابىنەى چوارەمى حكومەتى ھەرېمى كوردستان ھەر لە سەرەتاي دەست بەكاربوونىيەوھ بايەخىكى گەورەى بە پاراستن و بووژاندەوھى دارستانە خۆپسكەكان و چاندنى نەمامى جوۆراو جوۆر و دروستكردنى دارستانى دەستكرد داوھ. ئەمروۆ ئەنجامى ئەو سىياسەتەى حكومەتى ھەرېم بە راشكاوى لە دوو خالدا دەردەكەوئ:

يەكەميان: بووژانەوھى دارستانەكان و زيادبوونى پرووبەرى ئەو زەويىانەيە كە بە دار و دەرخت چىنراون، **دووھميشيان:** برىتىيە لە زيادبوونى ھوشيارى ھاوولالتيان و بايەخدانيان بە بابەتى چاندن و پاراستنى دار و درەخت.

ئەمەى خوارەوھش پوختەى گرىنگترىن كار و چالاكىيەكانە لەم بواردەدا:

۱- چاندنى پرووبەرى ۶,۲۹۸ دۆنم لە دارستانى دەستكرد كە ۵۹۴.۸۸۰ نەمامى جوۆراو جوۆرى تىادا چىنراوھ لە ھەردوو پارىزگەى ھەولېر و دەھۆك.

۲- بەرھەمھىنەنى ۲.۸۲۲.۹۲۰ نەمامى جوۆراو جوۆر بو دارستانەكان، كە تىچووى ئەم دوو خالەى سەرەوھ ۵۳۴.۷۹۵ دۆلار بووھ.

۳- دروستكردنى ۶۵ رەزى بچووكى مېوھ و بىستە و باھىف بو جوتياران لە سنوورى پارىزگەى ھەولېر كە ۲۴۴ دۆنم بو ئەم مەبەستە تەرخان كراوھ و پرووبەرى ھەر رەزىك (۲-۵) دۆنمە.

۴- حكومەتى ھەرېم بايەخىكى زۆرى بە پەرەپىدانى پاوانەكان داوھ كە دروستكردنى ھىلى گرادۆنيدايە و بەنداوى بەردىن و پەرزىنى پرووھكى و زۆر كارى تر دەگرتەوھ. لەم بواردەدا پرووبەرى ۴۴۸ دۆنم لە ھەردوو پارىزگە كراون بە پاوان و جوتياران سووديان لى وەردەگرن.

۵- دابىنكردنى ۱۳ ئۆتۆمبىلى تانكەرى تازە جگە لەوانەى كە پىشتر دابىن كرابوون بو ئاودانى پرۆژەكانى دارستان و رەزگەرى و پاوان و بەرھەنگارىبوونەوھى ھىشكەسالى.

سپهه- بهر ووبومی نازهلئی:

حکومه تئ هه ریمی کوردستان بهرده وامه له سهه بایه خدان به پاراستنی سامانی نازهلئی و لهه بواره دا زۆر چالاکی ئه نجام دراون وهک:

۱- کردنه وهی ۳۷ پرۆزه ی به ره مهینانی ماسی له هه ولتیر و دهوک، بهم جۆره کۆی ژماره ی پرۆزه کانی ماسی گه یشته ۴۷ پرۆزه.

۲- کردنه وهی ۹۸ پرۆزه ی نوئی به ره مهینانی په له وهی گوشت، بهم جۆره ژماره ی گشتی پرۆزه کانی په له وهی (ده واجن) گه یشته ۳۵۳ پرۆزه له هه ولتیر و دهوک.

۳- ئه نجامدانی په راندنی ده سترکد (التلیح الاصطناعی) بۆ ۱۳.۲۲۶ مانگا.

۴- دابه شکردنی ۲۳.۵۱۲ تۆن پرۆتین و فولی سوپا و گه نمه شانی، له گه ل ۷۹۱ پارچه پیداو یستی په له وهی جۆراوجۆر به سهه پرۆزه کانی په له وهی که رتی تاییه ت له هه ولتیر و دهوک.

۵- دابه شکردنی ۲۸۴ هه زار په نجه ماسی له گه ل ۲۳۷ تۆن (پرۆتین، سوپا، ئالیک) به سهه پرۆزه کانی به خپوکردنی ماسی له هه ولتیر و دهوکدا.

۶- دابه شکردنی ۸۵.۶۷۵ تۆن ئالیکی خه ست بۆ نازهلئه کاویژکه ره کان.

۷- جورعه ده رمانی جۆراوجۆر به کار هاتوه له هه لمه ته کانی کوتانی نازهلئ دژی نه خوشییه جۆراوجۆره کان.

۸- دابه شکردنی ده رمان و فاکسینی جۆراوجۆری په له وهی به سهه پرۆزه کانی په له وهی ده را.

۹- بۆ کۆنترۆلکردنی نه خوشی تای ته بهق (الحمی القلاعیة) له بازگه کانی سنووری هه ریمدا ۲۰.۹.۷۴۴ ئۆتۆمۆبیل و له سنووره کانی هه ریمیشدا ۱.۰۲۷.۷۷۵ کهس ته عقیم کراون.

۱۰- له تاقیگه ی ناوه ندی به یته ره دا ۴۷.۹۶۷ نازهلئ و ۳۳.۶۰۳ نمونه په له وهی پشکنراون بۆ دلنیا بوون له سه لامه تی و دووربوونیان له هه ر جۆره نه خوشییه کی مه ترسیدار.

۱۱- له بنکه و تیمارخانه کانی به یته ریدا ژماره یه کی زۆری نازهلئ و په له وهی جۆراوجۆر چاره سهه کراون.

۱۲- پرۆزه ی نه ورۆز بۆ به خپوکردنی مانگا و مه ر سه رکه و توهانه درێژه ی به چالاکییه کانی خۆی داوه و داها تی ئه م پرۆزه یه له سالی رابردوودا ۵۳۹.۳۶۱ دینار بووه.

چواره م- رینوینی کشتوکالی و تۆزینه وه:

بایه خپکی تاییه تی به به رزکردنه وهی ئاستی زانستی و شاره زایی ئه ندازیاران و فه رمانبه رانی ده زگا کشتوکالییه کانی حکومه تی هه ریم دراوه، له هه مان کاتیشدا هه ولتیک زۆر دراوه بۆ ئه وهی به یی به رنامه یه کی ریکوپییک و له رینگه ی هوشیارکردنه وه و رینوینیکردنی به رده وامه وه جوتیارانی کوردستان هان بدرین که به ره مه کانیان زۆرتر و باشر بکه ن.

بۆ ئه م مه به سه ته ش گه لیک خولی جۆراوجۆری مه شق و راهینان کراوه ته وه و به رنامه ی کشتوکالیی هه مه جۆر

به شيوه يه كى به رده وام له دهزگانى راگه ياندندا پيشكيش كراوه.

ئەمەش پوختەى چالاكییه كانه لەم بواره دا:

- ۱- ئەنجامدانى ۷۱ خولى رېنوينى كشتوكالىي جۆراوجۆر بۆ فەرمانبهران كه ۱,۲۷۵ فەرمانبەر به شدارییان تیا دا كردهوه، له گه ۳۳۶ خول بۆ جوتیاران كه ۱۰,۲۱۷ جوتیار سوودیان لى وه رگرتووه.
- ۲- ئەنجامدانى ۱۹۶ به نامەى كشتوكالى له كه ناله كانى رادیۆ و تهله فزیۆندا.
- ۳- دهرهینانى چەندین پۆستەر و نامیلکه و رۆژمێر.
- ۴- ئەنجامدانى ۸۰ تاقیکردنه وهى جۆراوجۆر له بواره كانى كشتوكالدا.
- ۵- ئەنجامدانى كار و چالاكیى جۆراوجۆر وهك كرده وهى نه مامگه ی فیکرکردن و مۆزه خانه ی میژوو و بنكه كانى مهلبه ندى تووتن.
- ۶- دا بینکردن و دامه زراندى چاپخانه يه كى ئۆفسیتى پيشكه وتوو به ۷۴۰,۰۰۰ دۆلار.
- ۷- كرىنى ۲,۹۳۷ تۆن گه فى باوه رپیتكراو به ۵,۲۷۱,۰۰۰ دینار له لایهن مهلبه نده كانى تویتزینه وه به هاوكارىی رېكخراوى FAO كه دواى پا كرده وهى به سه ر جوتیاراندا دابه ش كراوه.

پینجه م- كه شناسى و به رهنگار بوونه وهى هیشكه سالى:

- ۱- دا بینکردن و دامه زراندى ۴ ویتسگه ی كه شناسی ئۆتۆماتیکى له گه ۴ ویتسگه ی كلاسیکى له هه ولپیر و دهۆك.
- ۲- دامه زراندى ۶ ویتسگه ی نوپى باران له هه ر دوو پارێزگه دا. ئەم دوو خاله ی سه ره وه ۷۵۰,۰۰۰ دۆلاریان تی چوو ه.
- ۳- وه زاره تی كشتوكال و ئاودپیری هه لمه تیکى به رفراوانى ئەنجام دا بۆ به رهنگار بوونه وهى هیشكه سالى و ئەم هه لمه ته ۲۶۴ گوندى پارێزگه ی هه ولپیر و ۱۶۸ گوندى پارێزگه ی دهۆكى گرته وه. له م هه لمه ته دا ۱۲,۸۵۴ دۆنم دارستان و رەزى جۆراوجۆر و ۶۶۵,۹۹۷ سه رئاژه ل سوودمه ند بوون.

شه شه م- ئاودپیری:

- ۱- ئەنجامدانى ۲۸ پرۆژه ی ئاودپیری له سنوورى پارێزگه ی هه ولپیر به برى پارەى ۱,۶۶۰,۸۶۱ دۆلار و ۱,۳۳۶,۱۴۹ دینار.
- ۲- ئەنجامدانى ۲۸ پرۆژه ی ئاودپیری له سنوورى پارێزگه ی دهۆك به برى پارەى ۹۴۰,۱۶۲ دۆلار و ۱,۲۷۳,۳۵۲ دینار.
- ۳- دروستکردنى ۱۸۸ ئەستیلک و كۆل و ژوور به برى پارەى ۲۵۸,۲۹۹ دینار له هه ولپیر و دهۆك.
- ۴- هه لکه ندى ۵۵ بېر له گه ل پشکنین و پا كرده وهى ۱۱۱ بېر له هه ولپیر و دهۆك.

حه ونه م- پرۆژه كانى بېناسازى:

حكومه تی هه ریمى كوردستان له پیناوى په ره پیدانى كه رتى كشتوكالدا به رده وامه له سه ر ئاوكردنى پرۆژه ی

جۆراوجۆرى بىناسازى له شار و شارۆچكه كاندا، وهك بىناکردنى چه ندىن مهلبه ندى پاراستنى رووهك و كوگه و ناواهى هممه جۆر و تىمارخانهى به يته رى و گه لىك پرۆژهى تر كه به گشتى پاتى ۷۳۲،۳۱۲ دىنار و ۱،۲۹۹،۵۰۰ دۆلارىن تى چوو بهم شىبهه بهى خواره وه:

۱- ئه نجامدانى ۳۹ پرۆژهى ئه ندازهى و بىناسازى به ۲۲۸،۴۵۳ دىنار و ۷۱۱،۶۴۲ دۆلار له سنوورى پارىزگهى ههولير.

۲- ئه نجامدانى ۱۷ پرۆژهى ئه ندازهى و بىناسازى به ۵۰۳،۸۵۹ دىنار و ۵۸۷،۸۵۸ دۆلار له سنوورى پارىزگهى دهۆك.

هه شته م- رووپى زه وىوزار:

له سالى ۱۹۲۰.۱ پرۆژهى رووپى زه وىوزارى كوردستان به رده وام بووه و، له ماوهى ئه م سالىدا ۱،۲۰۹ كه رت كه ۱،۸۸۳ گوند ده گرتته وه له هه ردوو پارىزگهى ههولير و دهۆكدا بهم شىبهه بهى خواره وه رووپى كراون:

أ- رووپى كردنى ۳۲۹ كه رت له پارىزگهى ههولير كه ۹۴۱ گوند ده گرتته وه.

ب- رووپى كردنى ۸۸۰ كه رت له پارىزگهى دهۆك كه ۹۴۲ گوند ده گرتته وه.

كارى رووپى كردنى سه رجهم زه وىوزاره كانى هه ردوو پارىزگه درىزهى هه به و، وا چاوه پروان ده كرى له سالى ۱۹۲۰.۲ دا ته و او بيت. ئه م رووپى زه وىوزارى ورد و به نرخ و ته و او ده داته ده زگا پىه ندىداره كانى حكومه تى هه رىمى كوردستان له بواره كانى:

- رووبه رى زه وىوزارى گونجاو بو كشتوكال و ئه و زه وىبانهى كه به كه لكى كشتوكال نايهن.

- رووبه رى زه وى دىمى و زه وى به راو.

- زانىارى ته و او ده ربارهى رووبه رى رهب و دارستان و پاوان.

- زانىارى ته و او ده ربارهى شوين و ناوى گونده كان، چ كوڤ و چ تازه.

ئهمه جگه له زانىارى ترى به نرخ له رووى سامانى كشتوكالى و سامانى تازه لىبه وه كه رۆللىكى به رچاوه ده گىرى له دارشتنى نه خشه و پلانى داها تووى حكومه تى هه رىمى كوردستان له بوارى كشتوكال و بواره كانى ترى تا وه دان كرده وهى ولا ته كه ماندا.

خشتهی ژماره (۱)

به ره مهینانی پرووکی

به رووومی هاوینهی سالی ۲۰۰۱

ژ	ناوی به روووم	هه ولیر			دهوک			هه ولیر + دهوک		
		رووبه ری	رووبه ری	ریشهی %	پیشنیارکراو	پیشنیارکراو	ریشهی %	پیشنیارکراو	پیشنیارکراو	ریشهی %
۱	ته ماته	۲۱,۸۷۰	۲۰,۶۳۷	%۹۴	۲۸,۴۵۰	۲۰,۶۸۰	%۷۳	۵۰,۳۲۰	۴۱,۳۱۷	%۸۲
۲	تاروو	۱۲,۴۱۴	۱۲,۳۴۸	%۹۹	۴,۲۱۰	۷,۶۵۵	%۱۸۱	۱۶,۶۲۴	۲۰,۰۰۳	%۱۲۰
۳	باینجان	۳,۱۱۵	۳,۱۰۵	%۹۹	۱,۴۲۵	۱,۳۰۴	%۹۲	۴,۵۴۰	۴,۴۰۹	%۹۷
۴	بامیه	۱,۷۳۱	۱,۷۴۶	%۱۰۱	۷۰۸	۵۸۸	%۸۳	۲,۴۳۹	۲,۳۳۴	%۹۵
۵	لویا	۵۵۰	۵۵۵	%۱۰۱	۲۹۴	۳۱۹	%۱۰۸	۸۴۴	۸۷۴	%۱۰۳
۶	کودی	۲,۶۵۷	۲,۷۴۲	%۱۰۳	۳,۷۳۰	۴,۲۱۰	%۱۱۳	۶,۳۸۷	۶,۹۵۲	%۱۰۸
۷	گوله به پوژده	۱,۸۵۷	۲,۱۲۱	%۱۱۴	۲,۱۳۵	۲,۸۰۵	%۱۳۱	۳,۹۹۲	۴,۹۲۶	%۱۲۳
۸	کالهک	۱۰,۴۷۰	۱۴,۱۹۴	%۱۳۶	۳۱,۳۸۰	۳۳,۲۶۰	%۱۰۵	۴۱,۸۵۰	۴۷,۴۵۴	%۱۱۳
۹	ته ریزی	۱,۸۱۱	۲,۸۲۳	%۱۵۶	-	-	-	۱,۸۱۱	۲,۸۲۳	%۱۵۶
۱۰	برنج	۳۰۵۰	۱,۸۱۰	%۵۹	۲۰,۹۱۰	۱۷,۳۹۸	%۸۳	۲۳,۹۶۰	۱۹,۲۰۸	%۸۰
۱۱	تووتن	۵,۰۷۵	۲,۸۱۳	%۵۵	۳۱۰	۱۸۵	%۶۰	۵,۳۸۵	۲,۹۹۸	%۵۵
۱۲	کونجی	۱,۲۲۱	۱,۱۳۹	%۹۳	۵,۰۲۵	۵,۴۸۶	%۱۰۹	۶,۲۴۶	۶,۶۲۵	%۱۰۶
۱۳	بیبه	۹۶۹	۹۵۴	%۹۸	۳۵۲	۴۵۰	%۱۲۸	۱,۳۲۱	۱۴۰۴	%۱۰۶
۱۴	شووتی	۵,۹۲۵	۵,۷۳۲	%۹۷	۴,۰۲۰	۵,۶۸۵	%۱۴۱	۹,۹۴۵	۱۱,۴۱۷	%۱۱۴
۱۵	په تاته	۶۵۰	۵۹۰	%۹۱	۷۵۰	۲,۹۹۲	%۳۹۹	۱,۴۰۰	۳,۵۸۲	%۲۵۵
۱۶	ماش	۵۴۶	۳۲۴	%۵۹	۶۶۰	۷۳۴	%۱۲۸	۱,۲۰۶	۱,۰۶۷	%۸۸
۱۷	کودی زرد	۵۰	۴۵	%۹۰	-	-	-	۵۰	۴۵	%۹۰
۱۸	گهغه شامی	۷۷۶	۸۴۰	%۱۰۸	۱,۲۰۰	۳۱۸	%۲۷	۱,۹۷۶	۱,۱۵۸	%۵۸
۱۹	فاسولیا	۳۵	۴۵	%۱۲۹	۵۵	۵۵	%۱۰۰	۹۰	۱۰۰	%۱۱۱
۲۰	فستقی کینگه	۱۴	۵۰	%۳۵۷	۹۱۷	۲,۱۷۵	%۲۳۷	۹۳۱	۲,۲۲۵	%۲۳۸
۲۱	لۆکه	۲۰۰	۲۰۰	%۱۰۰	-	-	-	۲۰۰	۲۰۰	%۱۰۰
۲۲	فول سويا	-	۲	-	۴۰	۲۰	%۵۰	۴۰	۲۲	%۵۵
۲۳	وینجه	۱۴۵	۱۳۹	%۶۹	-	-	-	۱۴۵	۱۳۹	%۹۵

تیبینی:

- ۱- که متر چاندنی تووتن له رووبه ری پیشنیارکراو ده گه ریتته وه بۆ ناره زوو نه بوونی جووتیار له بهر دابه زینی نرخی تووتن له بازار.
- ۲- که متر چاندنی برنج له رووبه ری پیشنیارکراو ده گه ریتته وه بۆ که میی ئاو.

خشتهی ژماره (۲)

بهره‌مه‌پینانی رووه‌کی

بهره‌بوومی زستانه‌ی سائی ۲۰۰۱ - ۲۰۰۲

ژ	ناوی بهره‌بووم	هه‌ولتیر			دهۆک			هه‌ولتیر + دهۆک		
		رووبه‌ری پیشنیارکراو دۆنم	رووبه‌ری جیبه‌جی کراو/دۆنم	ریتیه‌ی % جیبه‌جی کراو	رووبه‌ری پیشنیارکراو دۆنم	رووبه‌ری جیبه‌جی کراو/دۆنم	ریتیه‌ی % جیبه‌جی کراو	هه‌ولتیر پیشنیارکراو دۆنم	هه‌ولتیر جیبه‌جی کراو/دۆنم	هه‌ولتیر + دهۆک جیبه‌جی کراو
۱	گهنم	۵۹۷,۰۸۴	۴۷۶,۸۲۰	%۷۹	۵۰۸,۲۰۰	۲۰۸,۵۰۰	۴۱%	۱,۱۰۵,۲۸۴	۶۸۵,۳۲۰	%۶۲
۲	جۆ	۳۳۷,۵۶۰	۲۸۲,۰۳۰	%۸۳	۱۵۸,۴۵۰	۷۵,۷۰۰	%۴۷	۴۹۶,۰۱۰	۳۵۷,۷۳۰	%۷۲
۳	نۆک	۱۳,۴۸۰	له‌کاتی خۆی ده‌چینریت	-	۱۴۶,۹۲۰	له‌کاتی خۆی ده‌چینریت	-	۱۶۰,۴۰۰	له‌کاتی خۆی ده‌چینریت	-
۴	نیسک	۳,۲۱۰	۸۳۵	%۲۶	۵,۸۲۵	۱۷۲۰	%۲۹	۹۰۳۵	۲۵۵۵	%۲۸
۵	پیازی ته‌ر	۱۸۱۰	۹۵۰	%۵۲	-	-	-	۱۸۱۰	۹۵۰	%۵۲
۶	پیازی وشک	۴,۴۶۲	۵۰۰	%۱۱	۴,۵۹۵	۱۱۵۰	%۲۵	۹۰۵۷	۱,۶۵۰	%۱۸
۷	پاقله	۱۴۸۰	۱۴۸۰	%۱۰۰	۱۷۶۰	۴۹۰	%۲۷	۳۲۴۰	۱,۹۷۰	%۶۰
۸	شیلیم	۴۲۵	۴۰۵	%۹۵	۴۰۰	۹۸	%۲۴	۸۲۵	۵۰۳	%۶۰
۹	که‌له‌م	۹۹۵	۹۹۵	%۹۷	۱۷۹	۵۱	%۲۸	۱,۱۷۴	۱,۰۴۶	%۸۹
۱۰	توور	۱۱۳۹	۱۱۰۹	%۹۷	۵۳۶	۱۱۸	%۲۲	۱,۶۷۵	۱,۲۲۷	%۷۳
۱۱	سلق	۱۱۰۲	۱۰۶۷	%۹۶	۴۸۴	۱۰۰	%۲۰	۱۵۸۶	۱,۱۶۷	%۷۳
۱۲	قه‌رنابیت	۵۳۵	۵۲۰	%۹۷	۶۰	۱	%۱	۵۹۵	۵۲۱	%۸۷
۱۳	گیتزه‌ر	۵۶	۵۶	%۱۰۰	-	-	-	۵۶	۵۶	%۱۰۰
۱۴	خاس	۳۱۱	۲۸۱	%۹۰	-	-	-	۳۱۱	۲۸۱	%۹۰
۱۵	سیر	۱۶	۱۱	%۶۸	۵۵۷	۷۷۸	%۱۲۹	۵۷۳	۷۸۹	%۱۳۷
۱۶	په‌تاته	۶۲	۳۲	%۵۱	۲۵۴۰	۵	-	۲,۶۰۲	۳۷	%۱
۱۷	چه‌وه‌نده‌ر	۷۰	۷۰	%۱۰۰	۸۸	۳۲	%۲۶	۱۵۸	۱۰۲	%۶۴
۱۸	سه‌وزی جۆراوجۆر	۴۸۲	۴۴۷	%۹۲	۱۰۹	-	-	۵۹۱	۴۴۷	%۷۵
۱۹	کزیره	-	-	-	۶,۶۴۰	۹,۰۹۰	%۱۲۶	۶,۶۴۰	۹,۰۹۰	%۱۳۶
۲۰	گوله‌به‌رۆژه	-	-	-	۳,۳۵۰	۱۰	-	۳,۳۵۰	۱۰	-
۲۱	شملی (حلبه)	-	-	-	۱۰۰	-	-	۱۰۰	-	-
۲۲	په‌شکه	-	-	-	۵۰	-	-	۵۰	-	-

تیبینی:

چاندنی بهره‌بوومه‌کان هه‌ر بهره‌وامه‌ له‌هه‌ردوو پارێزگه.

خشتهی ژماره (۳)

خزمه تگوزاریه کشتوکالیبه کان

تۆ و کلهوپه لی دابه شکر او

ژ	دهۆک			هه ولتیر			جۆری پید او یستی
	ژماره ی جوو تیاری سوودمه ند	ژماره ی جوو تیاری سوودمه ند	بری دابه شکر او	ژماره ی گوندی سوودمه ند	ژماره ی جوو تیاری سوودمه ند	بری دابه شکر او	
۱	-	-	-	۱۷	۲۰	۳۷۵	دابه شکر دنی تۆوی فول الصویا / کگم
۲	۷	۷	۵۰.۸۰	-	-	-	دابه شکر دنی تۆوی گو له به پرۆژه / کگم
۳	۱۷۵۰	۱۸,۶۶۴	۲,۶۵۲	۱۵۳۶	۳۸,۴۵۹	۶,۴۶۲	دابه شکر دنی پهینی کیمیای و دهجبه ی یه کهم و دهجبه ی دوو دم
۴	۲۰۳	۶۳۴	۱۲۸	۳۵۶	۳,۳۸۳	۷۵۴	دابه شکر دنی تۆوی ته ماته / کگم
۵	۳۵۲	۱۴۷۵	۷۳۷	۳۵۶	۳,۱۵۷	۸۳۹	دابه شکر دنی تۆوی ئاروو / کگم
۶	۱۰	۱۷	۱۶	۳۵۵	۱,۷۱۱	۱,۲۲۵	دابه شکر دنی تۆوی پیاز / کگم
۷	۱۱۶	۵۹۲	۶,۴۳۵	۱۱۹	۱,۰۱۵	۲۳,۱۳۲	دابه شکر دنی تۆوی ده ره ی زه رد / کگم
۸	۴۸۱	۲۳۴۶	۱,۳۹۲	۸۴۱	۲,۲۳۱	۱,۳۳۳	دابه شکر دنی تۆوی گه نمی با و هری پیکرا و / تۆن
۹	۳۲۰	۱۲۴۸	۶۲۴	۲۰۶	۱,۰۱۸	۵۶۱	دابه شکر دنی تۆوی کودی / کگم
۱۰	۲۴۲	۵۶۴	۱۵,۴۹۴	۲۳۵	۴۴۱	۱۱,۹۹۶	دابه شکر دنی یه ده گ و تایه بۆ تراکتۆری جۆرا و جۆر / پارچه
۱۱	۱۰۵	۱۲۳	۲,۶۵۴	۱۰۷	۱۹۰	۱,۳۳۶	دابه شکر دنی یه ده گ بۆ ده راسه ی جۆرا و جۆر / پارچه
۱۲	۷۸	۴,۶۷۳	۵۰۰	۲۵۲	۴,۰۴۲	۱,۸۵۲	دابه شکر دنی جۆ / تۆن
۱۳			۳۳	-	-	-	دروستکردنی ر ه ف له و ه ر شه ی مالتا و دابه شکر دنی
۱۴			۳	-	-	-	دابه شکر دنی خه رمان کۆ (دارسه جوب) له گه ل سپیره کانی
۱۵	-	-	-	۱۰۷	۴۶۰	۲۹۵۰	تۆوی کونجی
۱۶	-	-	-	۸۴۶	۵۵۴	تۆن ۵۲	تۆوی ئالیک
۱۷	حکومه تی هه ریم		۱,۱۷۷,۵۰۰ لیتر		۴,۶۲۹,۲۰۰ لتر		دابه شکر دنی گازوایل به سه ر ئامیر و پرۆژه و بی ره کان
۱۸							پیداویستی هه نگی دابه شکر او
بریاری ۹۸۶			۱,۸۱۲			۶۹۶	ا- شان ه ی نو ی / دانه
			۲,۴۱۴			۱,۳۱۱	ب- شه می / کگم
			۱۲۷			-	ج- سلک / کگم
			۱,۵۵۸			-	د- بزیه نی (مغذی) / کگم

خشتهی ژماره (۴)

دارستان

ژ	جۆری چالاکى	ههولتير	دهۆک	تیبینی
۱	ئامادهکردن بۆ چاندنی دارستانی دهستکرد:			
	ا- دروستکردنی هیللی گرادۆنی / م. دریتی	۹۹۲,۹۶۱	۷۲۰,۲۵۰	
	ب- ههلهکهندنی قۆرت / ژماره	۴۹۵,۲۹۷	۲۷۰,۱۷۱	
۲	رووبهیری چاندراو له دارستانی دهستکرد/ دۆنم	۳,۳۲۵	۲,۹۷۳	له وانه ۲۲۰ دۆنم له ههولتير و ۱۱۰ دۆنم له دهۆک له رینگاویان چاندراوه
۳	ژماره ی نه مامی دارستانی چاندراو / نه مام	۴۳۰,۰۹۷	۱۶۳,۷۸۳	
۴	دروستکردنی بهنداوی بهردین (سدود حجریه) / م	۱,۵۶۲	۲۰۱	
۵	دروستکردنی په رژینی رووهکی / م. دریتی	۱۹۰.۴	۱۰۰۰	
۶	به ره مهینانی نه مامی دارستان له نه مامگه کان	۱,۴۱۶,۰۷۰	۱,۴۰۶,۸۵۰	له گهله مانه وهی ۷۶۲۳۹۸ نه مامی سالی ۲۰۰۰
۷	موتوربه کردنی دارستانی سروشتی / ژماره	۵,۲۰۴	۳۸,۹۷۰	
۸	په ره پیدان و چاککردنه وهی دارستانی سروشتی	۴۵۰	۱۲۰۰	
۹	نه مامی دارستانی دابه شکراو به سه ر هاوولاتیان و فه رمانگه کان			
	ا- به خۆپایی / نه مام	۱۶۴,۸۹۸	۳۷۲,۵۲۶	
	ب- به پاره / نه مام		۲۱,۵۱۰	
۱۰	کۆی نه مامی فه وتاو له پرۆژه کان له سالاتی پیشوو / ژماره	۱۸۱,۰۰۰	۹۵۰,۰۰۰	نه مامی فه وتاو له سالاتی ۲۰۰۱/۲۰۰۰/۱۹۹۹
۱۱	چاندنه وهی نه مام له شوینی فه وتاو کان (الترقیع)	۸۸,۱۵۰	۳۵,۰۰۰	چاندنی نه مام هه ر به رده وانه له شوینی فه وتاو کان
۱۲	کۆکردنه وهی تۆی داری دارستان / کگم	۲۷۵	۱۷۰	
۱۳	دروستکردنی هیللی ئاگره ست (خطوط النار) / کم	-	۴	
۱۴	بژارکردن و بن کۆل / العزق والتعشيب / دۆنم	۵,۱۰۰	۴,۰۰۰	
۱۵	په بینکردنی دارستان به (اقراص) / ژماره	۱۳,۱۴۸	-	
۱۶	ئاودان / دۆنم	۶,۰۰۰	۴,۰۰۰	

تیبینی:

- ۱- له پارێزگهی ههولتير له بره (۲) رووبهیری ۳,۳۲۵ دۆنمی چاندراو له ژیر بریاری ۹۸۶ به م شیتوهیهی خواره وهیه:
- ا- ۲۸۵۰ دۆنم پیشنیارکراوی پلانی سالی ۲۰۰۱ و نهو رووبهیرهش به م شیتوهیه جیبه جیکراوه (۲,۴۰۰ دۆنم له گشت پرۆژه کان به شیتوهی گرادۆنی چاندراو + ۲۲۰ دۆنم رینگاویان چاندراوه + ۲۳۰ دۆنم ته نهها چال ئاماده کراوه بۆ چاندن).
- ب- ۴۷۵ دۆنم پاشماوهی پلانی سالی ۲۰۰۰ بوو.
- ۲- له پارێزگهی دهۆک و له هه مان بره رووبهیری ۲,۹۷۳ دۆنمی چاندراو له ژیر بریاری ۹۸۶ به م شیتوهیهی خواره وه بوو.
- ا- رووبهیری ۲۰۰۰ دۆنم پیشنیارکراوی پلانی سالی ۲۰۰۱ بوو به م شیتوهیه جیبه جیکراوه (۱,۸۹۰ دۆنم له گشت پرۆژه کانی به شیتوهی گرادۆنی چاندراوه + ۱۱۰ دۆنم رینگهویان چاندراوه).
- ب- رووبهیری ۹۷۳ دۆنم پاشماوهی پلانی سالی ۲۰۰۰ بوو.
- ۳- وهزارتهی کشتوکال و ئاودیری ههلسا به دا بینکردنی ۱۳ ئۆتۆمبیلی تانکه ری تازه له سالی ۲۰۰۱ جگه له (۱۳) تانکه ره که پیشتر دا بین کرابوون نه وهش توانای وهزارهت زیاتر دهکات بۆ ئاودانی پرۆژه کانی دارستان و رهزگه ری و پوان له گهله ههلمه تی به رهنگاری بوونی وشکاییدا.

خشتهی ژماره (۵)

کار و چالاکیهکانی رهزگه‌ری

پارٲیزگه‌ی دهۆک	ژ	پارٲیزگه‌ی هه‌ولٲیر	ژ
ویستگه‌ی رهزگه‌ری ئیبراهیم خه‌لیل که پروبه‌ری ۵۰ دۆمه	۱	چاندنی نه‌مامی سیئو له باخچه‌ی بارزانیی نه‌مر له قه‌سری / ۵۰۰ نه‌مام	۱
ا- چاندنی تۆوی میوه‌ی جۆراوجۆر / ۱۰۴ کگم ب- چاندنی ره‌گی میوه‌ی جۆراوجۆر / ۱,۶۵۹ دانه		چاندنی نه‌مامی دارستان له ده‌وروبه‌ری باخچه‌ی بارزانیی نه‌مر له قه‌سری / به‌شٲیوه‌ی باگیٲه‌وه / ۱۱۰۰ نه‌مام	۲
ج- موٲوره‌کردنی نه‌مامی میوه‌ی جۆراوجۆر / ۲۳۹۰۰ نه‌مام		خزمه‌تکردنی باخچه‌ی بارزانیی نه‌مر به‌به‌رده‌وامی له قه‌سری.	۳
نه‌مامگه‌ی مالتا پروبه‌ری ۳ دۆمه	۲	چاندنی تۆی قه‌یسی له حوجران / ۲ کگم	۴
ا- چاندنی تۆوی یه‌نگی دنیا / ۶ کگم		دابه‌شکردنی نه‌مامی قه‌یسی به‌سه‌ر ۲۲۳ جووتیار به‌پری ۱۵ نه‌مام بۆ هه‌ر جووتیارٲیک	۵
ب- چاندنی ره‌گی میوه‌ی جۆراوجۆر / ۱۰۰۰ دانه		دابه‌شکردنی ۶۰۰ نه‌مام له‌شۆرش وه ۲۷ نه‌مام له سه‌لاحه‌دین	۶
ج- چاندنی قه‌له‌می میوه‌ی جۆراوجۆر / ۶۰۰ قه‌له‌م			
د- به‌ره‌مه‌هٲتانی نه‌مامی جۆراوجۆر / ۳۵۰۰ دانه			
نه‌مامگه‌ی زاخۆ که پروبه‌ری ۲۰ دۆمه، قه‌له‌می جۆراوجۆری میوه‌ی لی چاندراره / ۵۳۰۰ قه‌له‌م	۳		
دابه‌شکردنی ۹۸۰ تۆن په‌ینی کیمیاوی به‌سه‌ر جووتیارانی ره‌زه‌واندا.	۴		

تٲیبینی:

هه‌لمه‌تی پٲوانه‌ی ره‌زگه‌ری نه‌نجام درا بۆ ماوه‌ی ۲۰ رۆژ له‌هه‌ر پارٲیزگه‌یه‌ک بۆ ئاماده‌کردنی هه‌موو جۆره باخچه‌کانی میوه.

خشتهی ژماره (۶)

پروژه‌کانی ره‌زگه‌ری بچووکی نه‌نجام‌دراو له‌سه‌ر خه‌رجی LGF بۆ جووتیاران

پارێزگه	شوێنی پروژه			ژماره‌ی جووتیارێ سوره‌ده‌ند	دروستکردنی ریزی تازه / دۆزم	نۆزانه‌که‌وه‌یه‌ی ریزی کۆن / دۆزم	خۆزی نه‌مامی چاندراو	په‌ره‌په‌یدانی پاوانی سروشتی / دۆزم	چاک‌کردنی دارستانی سروشتی / دۆزم	دروستکردنی هه‌تلی گراوه‌نی / دۆزم	دروستکردنی دایه و سه‌گۆن .م	دروستکردنی به‌نداوی به‌ردین .م	دروستکردنی په‌رژینه‌یی پرووه‌کی .م / دۆزم	تێبینی
	قه‌زا	ناحیه	گوند											
هه‌وایر	شه‌قلاوه	شه‌قلاوه	-	۱۹	۸۰		میوه			۶۲	۶۰	۱۴۱۰	۶۰۹۰	هه‌له‌مه‌ته‌کانی LGF به‌رده‌وامه له‌ته‌نجه‌مه‌کانی ته‌م خۆزه پروژه بچووکی نه‌ په‌روه‌به‌ری (۲-۵) دۆزم بۆ هه‌ر جووتیارێک
		شوێش	کانی دریه‌ند	۱۹	۴۱		میوه + فستق + باوی	۲۰						
		شوێش	سوسنی	۲۲	۲۶		میوه + فستق + باوی	۲۰						
	سۆران	رواندوز	به‌رسرین	۱۴	۷,۵		میوه + فستق + باوی	۳۳						
	سۆران	برادۆست	هاودیان	۱۵	۴۶			۲۳						
	سۆران	رواندوز	ده‌رگه‌له	۱۴	۴۳	۴۳		۲۰						
ده‌وک	ته‌م خۆزه پروژه‌انه له‌سالی ۲۰۰۱ له پارێزگه‌ی ده‌وک ته‌نجام نه‌دراوه و پرپار وایه له‌ سالی ۲۰۰۲ ته‌نجام بدری													

خشتهی ژماره (۷)

پروژه‌کانی نه‌نجامدراوی پاوان

پاريزگه	شونینی پروژه	جۆری پروژه	پروبه‌ری پروژه/دۆنم	هیللی گرادۆنی /م /دریژی	دایه / سه‌کۆ /م	به‌نداوی به‌ردین .م	چال لی‌دان / ژماره	نهمامی چاندراو / ژماره	چاندنی تۆی پاوانی (جۆراو جۆر) / کگم
هه‌ولتیر	شۆرش (دیگه‌له)		۴۴	۱۴,۳۰۰	۱۶	۱۸۰	۳,۶۱۰	۳,۶۱۰	۱۲
	که‌سنه‌زان		۵۶	۱۸,۸۹۵	-	۵۴	۴,۶۰۰	۴,۶۰۰	۲۹
	کۆرچی (سه‌لا‌حه‌دین)	په‌ره‌پیدانی پاوان	۶۷	۲۲,۶۳۰	۱۶	-	۵,۹۲۵	۵,۹۲۵	۲۳
	چیای شه‌کروک (هه‌ریر)		۸۰	۲۵,۰۵۰	۲,۲۵۶	-	۷,۰۰۰	۷,۰۰۰	۲۹
	گوندی چوله‌میترگ خه‌لیفان		۳۳	۹,۸۲۵	۸۰.۵	-	۳,۵۶۵	۳,۵۶۵	۱۴
	گوندی زیوه (سۆران)		۳۵	۹,۴۰۰	۱,۷۶۴	۴۰	۳,۴۴۰	۳,۴۴۰	۱۵
	کۆی گشتی		۳۱۵	۱۰۰,۱۰۰	۴,۸۵۷	۲۷۴	۲۸,۱۴۰	۲۸,۱۴۰	۱۲۱ کغم
دهۆک	گوندی بادئ	په‌ره‌پیدانی پاوان	۴۳	۵,۵۰۰	۴۱۵		۲,۷۵۰		۲ دۆنم
	گوندی نوردینا‌فا		۵۰	۹,۵۰۰	۲۵۰		۵,۱۰۰		۳ دۆنم
	هه‌یزاوا		۴۰	۱,۳۰۰	۶۵۰		۷,۱۵۰		۷ دۆنم
	کۆی گشتی		۱۳۳	۱۶,۳۰۰	۱,۴۱۵		۱۲,۲۵۰		۱۲ دۆنم
	په‌ره‌پیدانی پاوانی سروشتی/دۆنم		۱- نه‌مامگه‌ی مالتا ۱۵۰,۰۰۰ کیس ئاماده‌کراوه بۆ چاندنی نه‌مامی جۆراو جۆری پاوان (ده‌وه‌ن)						
	۲- نه‌مامگه‌ی زاخۆ ۱۵۰,۰۰۰ کیس ئاماده‌کراوه بۆ چاندنی نه‌مامی جۆراو جۆری پاوان								
	کۆی گشتی		۳۰۰,۰۰۰ کیس ئاماده‌کراوه						

خشته‌ی ژماره (۸)

پیداویستی دابه‌شکراو به‌سەر پرۆژه‌کانی په‌له‌وهر (که‌رتی تایبەت)دا

ژ	جۆری پیداویستی	یه‌که	بری دابه‌شکراو		کیلگه‌ی سوودوهرگر	
			هه‌ولتیر	دهۆک	هه‌ولتیر	دهۆک
۱	پرۆتین	تۆن	۲۶۴	۱,۰۰۵	۷۱	۳۴
۲	صۆبا	تۆن	۷,۱۹۵	۵,۵۵۲	۲۲۴	۳۴
۳	گه‌مه‌شامی	ته‌ن	۵,۴۹۱	۴۰۰۵	۲۴۸	۳۰
۴	حاضنه‌ غازیة	ژماره	۱۲۰	۲۲۶	۳۰	۱۶
۵	کۆنتروۆل حاضنه	ژماره	۴	۴۶	۲	۹
۶	باکیشی گه‌وره	ژماره	۱۷۴	۴۷	۱۵	۱۰
۷	کۆلی ناو	ژماره	۱۳	۲۰۳	۵	۲۳
۸	کۆنتروۆلی کۆلی ناو	ژماره	۴	-	۳	-

پیداویستییه دابه‌شکراوه‌کان به‌سەر پرۆژه‌کانی ماسیدا

ژ	جۆری پیداویستی	یه‌که	بری دابه‌شکراو		کیلگه‌ی سوودوهرگر	
			هه‌ولتیر	دهۆک	هه‌ولتیر	دهۆک
۱	په‌نجه ماسی (الاصبعیات)	ژماره	۱۹۸,۶۵۰	۸۲,۰۰۰	۳۴	۱۲
۲	الکفیات	ژماره	-	۴,۰۰۰		
۳	تالیکی ماسی	کگم	۱۰,۵۰۰	۵,۶۰۰		
۴	پرۆتین ۳۴٪	کگم	۱۴۹,۳۰۰	-		
۵	فول الصویا	کگم	۲۰,۵۰۰	۵۱,۵۰۰		
۶	تۆری ماسی گرتن	ژماره	۳۲	۱۸		
۷	المعالف	ژماره	۳۵	۳۴		
۸	ماتۆری ناو	ژماره	۱۶	۵		
۹	سۆنده‌ی ماتۆر ۴ ئینج	مه‌تر	۵۰.۱	۱۰۰		
۱۰	فرۆشتنی ماسی	کگم	۱,۴۹۲ ماسی به‌کیشی ۱۸۱ کگم	-		

دابه‌شکردنی مریشکی هیلکه و ئالیک به‌سەر خیزانه که‌م ده‌رامنه‌کان

پارتیزگه	ژماره‌ی هه‌لمه‌ت	ژماره‌ی مریشکی دابه‌شکراو	بری تالیکی دابه‌شکراو / تۆن	ژماره‌ی خیزانی سوودمه‌ند	ژماره‌ی گوندی سوودمه‌ند
هه‌ولتیر	-	-	-	-	-
دهۆک	۱	۱۵,۴۰۰	۳۰.۸	۷۷۰	۴۳

خستهی ژماره (۹)

تالیکی خهستی دابه شکراو بهسهر نازه له کاویژکه ره کان له سالی ۱۵۲۰۰۱

تیبینی	ژماره خیزانی سوودمهند	ژماره ی نازه لی سوودمهند		بری تالیکی دابه شکراو/ تون	جوری تالیکی دابه شکراو	پاریژگی
		ره شه ولاغ	مه + بز			
دابه شکرا بهسهر هه موو کاویژکاره کان	۳۴,۵۰۳	۱۴۲,۳۷۶	۸۶۸,۱۹۱	۴۹,۷۴۷ تون	۱۶٪ پروتین	هه ولیسر
تهنیا بهسهر مانگاکاندا دابه شکرا	۹,۰۲۷	۱۶,۵۳۴	-	۱,۳۷۷	۳۴٪ پروتین	
	۱۱,۳۳۰	۳۷,۷۱۱	-	۱,۳۸۵	ناوکه په مو	
ئهو بره تالیکه دابه شکرا بهسهر ئهو خیزانانه ی مه ریان وه رگرتووه له ریک خراوی WFP	۳,۴۸۵	-	۱۶,۹۴۶ مه ری دابه شکراو له لایه ن ریک خراوی WFP	۴۲۴	۱۶٪ پروتین	
بو هه موو کاویژکه ره کانی هه ریم	۲۲,۱۲۱	۶۴,۷۹۸	۷۷۸,۵۴۹	۳۱,۸۹۴	۱۶٪ پروتین	دهوک
تهنها بو مانگاکان	۷,۲۲۹	۵۶,۴۱۵	-	۴۸۷	۳۴٪ پروتین	
	۷,۲۲۹	۵۶,۴۱۵	-	۳۹	ناوکه په مو	
ئهو بره تالیکه دابه شکرا بهسهر ئهو خیزانانه ی مه ریان وه رگرتووه له ریک خراوی WFP	۱۲,۸۵۲	-	۱۲,۸۵۲ مه ری دابه شکراو له لایه ن ریک خراوی WFP	۳۲۱	۱۶٪ پروتین	

تیبینی:

ریک خراوی WFP هه لسا به دابه شکردنی ۱۶,۹۴۶ سهر مه ری له هه ولیسر و ۱۲,۸۵۲ سهر مه ری له دهوک بهسهر خیزانه کم ده رانه ته کانداندا.

خشتهی ژماره (۱۰)

دهرمان و فاکسینی دابهشکراو بهسهه پرؤژهکانی پهلهوهه

جۆرهکانی دهرمان بهپتوههری جؤراوجؤر							جۆرهکانی فاکسین					ژماره	پاریژگه
مضادات حیویه مختلفه	مضافات علفیه	انواع المعقمات	مبيدات الحشرات	مضادات کوکسیدیا	فیتامینات و مقویات	کۆی فاکسینهکان	نیوکاسل زیتی	BHI120	که مپورؤ	لاسوتا	B1	جوجهلهی سوودمههه	
۱۲,۶۹۵	۹۷۲	۲,۴۹۴	۱۹۰	۷۲۰	۱,۸۰۵	۲۹,۷۱۲	۹۲۶	۲,۸۳۵	۱۰,۸۹۳	۹,۱۵۴	۵,۹۰۴	۱۶,۳۰۷,۶۵۹	ههولیتیر
۲,۸۶۲	۴,۸۸۸	۹۴۵	۱۲۸	۵۰۳	۱,۸۷۹	۱۵,۵۶۳	-	-	۷,۴۶۵	۸,۰۲۸	۷۰	۷,۴۰۱,۹۸۶	دهۆک
۱۵,۵۵۷	۵,۸۶۰	۳,۴۳۹	۳۱۸	۱,۲۲۳	۳,۶۸۴	۴۵,۲۷۵	۹۲۶	۲,۸۳۵	۱۸,۳۵۸	۱۷,۱۸۲	۵,۹۷۴	۲۳,۷۰۹,۶۴۵	کۆی گشتی

خشتهی ژماره (۱۱)

پیداویستییه دابه شکراره کانی بواری ناودییری

ژ	جوړی پیداویستی	هه ولیتر	دهوک	کوگی گشتی	لایه نی دایبنکه ری پاره
۱	تاقمی ترومپای بیری قوول	۱۱		۱۱	
۲	سۆندهی پلاستیکی ۵ ئینج	م ۹۵۰		۹۵۰	
۳	۱،۸۰ (په مپ گرانده فۆس)	۷۲ پارچه		۷۲	
۴	بوړی پالنه ری ۱،۸۰ م به چیتوهی جیا جیا	۲۴۸ پارچه		۲۴۸	
۵	شهفتی چیتوهی جیا جیا ۱،۸۰ م دریتی	۲۵۹ پارچه		۲۵۹	
۶	سیل به قه باره ی جیا جیا	۵۷ پارچه		۵۷	
۷	سپایدر به چیتوهی جیا جیا	۶۳۷ پارچه		۶۳۷	
۸	گیری درایف ۲۰ و ۴۰ ئه سپ	۸ پارچه		۸	
۹	ماتوری هیزی جیا جیا	۱۸	-	۱۸	
۱۰	پارچه سپیری ترومپای لستر	-	۷۹۱ پارچه	۷۹۱	
۱۱	پارچه سپیری ترومپای راجان	-	۸۲۱ پارچه	۸۲۱	
۱۲	پارچه سپیری ترومپای گرانده فۆس	-	۲۶۲ پارچه	۲۶۲	
۱۳	پارچه سپیری ترومپای ینمار	-	۴ پارچه	۴	
۱۴	پارچه سپیری ترومپای اندرویا	-	۱۶ پارچه	۱۶	
۱۵	پارچه سپیری ترومپای دويز	-	۱۶۶ پارچه	۱۶۶	
۱۶	پارچه سپیری ترومپای برنادو	-	۵۱ پارچه	۵۱	
۱۷	پارچه سپیری خه نزیره	-	۱۰۴ پارچه	۱۰۴	

برياری
۹۸۶

خشته‌ی ژماره (۱۲)

هه‌لمه‌تی روویپوکردنی زهویی کوردستان

پارێزگه‌ی دهۆک				پارێزگه‌ی هه‌ولێر					
ژماره‌ی گونده‌کانی روویپوکراو	ژماره‌ی که‌رته‌کانی روویپوکراو	ناحیه	قه‌زا	ژ	ژماره‌ی گونده‌کانی روویپوکراو	ژماره‌ی که‌رته‌کانی روویپوکراو	ناحیه	قه‌زا	ژ
۷۳	۶۵	مه‌رکه‌زی قه‌زا	سمی‌ل	۱	۱۳	۱۵	مه‌رکه‌زی چۆمان	چۆمان	۱
۶۸	۶۰	باتیل			۲۰	۱۸	حاجی ئۆمه‌ران		
۷	۶	فایده			۲۶	۲۲	گه‌لاله		
۱۸	۱۵	مه‌رکه‌زی قه‌زا	ئاگرێ	۲	۳۵	۲۰	سمیلان	سۆزان	۲
۸۴	۷۹	به‌رده‌ره‌ش			۳۸	۳۰	ره‌واندوز		
۸۹	۸۴	گرده‌سین			۹۵	۶۱	سیده‌کان		
۴۳	۳۵	بجیل			۲۱	۱۸	دیانا		
۳۹	۳۵	دینارته			۴۸	۳۶	خه‌لیفان		
۹	۹	مه‌رکه‌زی قه‌زا	شیخان	۳	۴۰	۲۱	پیران	میترگه‌سۆر	۳
۲۱	۲۰	ئه‌تروش			۳۷	۲۷	مه‌رکه‌زی میترگه‌سۆر		
۶۳	۶۰	قه‌سروک			۳۳	۱۹	مه‌زنێ		
۵	۵	باعه‌دری			۴۱	۳۵	بارزان		
۳	۳	مه‌رکه‌ز	مه‌رکه‌زی دهۆک	۴	۲۹	۱۵	شیروان مه‌زن	شه‌قلاوه	۴
۶۲	۶۲	مانگیش			۸۶	۷۶	حه‌ریب		
۷۹	۷۶	زاویته			۸۶	۷۵	سه‌لاحه‌دین		
۳۸	۳۸	پزگاری	زاخۆ	۵	۲۹	۲۵	هیران	مه‌رکه‌زی هه‌ولێر	۵
۴۲	۴۰	ده‌رکار			۸۸	۸۴	قوشته‌په		
۵۹	۵۷	باطوفه			۴۶	۳۹	عه‌نکاوه		
۴	۴	سندی			۲۵	۱۵	به‌حرکه		
۱۵	۱۳	مه‌رکه‌زی قه‌زا	نامیدی	۶	۲۲	۱۴	بنه‌سالاوه	کۆبه	۶
۴۴	۴۲	سه‌سه‌نگ			۴۲	۲۷	خه‌بات		
۲۲	۲۰	دیره‌لوک			۳	۳	مه‌رکه‌زی کۆبه		
۲۲	۲۱	بامرنی	کانی ماسی	۶	۳۴	۳۰	شۆرش	مه‌خمور	۷
۳۳	۳۱	کانی ماسی			۴	۴	گوێر		

خشتهی ژماره (۱۳)

چاپه مه نییه کان

پارتیزگه‌ی دهۆک				پارتیزگه‌ی ههولتیر			
لايه‌نی داينكه‌ری پاره	ژماره	جۆری چاپه مه‌نی	ژ	لايه‌نی داينكه‌ری پاره	ژماره	جۆری چاپه مه‌نی	ژ
986 / بېيارى	750	ده‌ركردنى فۆلده‌ر (الحمى القلاعية)	1	بېيارى/986	1,000 دانه	ده‌ركردنى پۆژژمىترى كشتوكالى 2001	1
	2000	ده‌ركردنى پۆسته‌ر و فۆلده‌رى (پيشانگه‌ى كشتوكالى) دهۆك	2	حكومه‌تى هه‌رېم	1,000 دانه	ده‌ركردنى پۆسته‌ر به‌بۆنه‌ى له‌دايكبوونى بارزانىبى نهمر	2
	1000	ده‌ركردنى پۆسته‌رى مشه‌خۆرى ده‌ره‌كى له‌سه‌ر په‌له‌وه‌ر	3		350 دانه	كارتى پڕۆژه‌ى ئاودىربى شىره‌سوار	3
	1000	ده‌ركردنى پۆسته‌رى قه‌له‌مكردنى په‌زى ميوه‌جات	4		بېيارى / 986	3,000 دانه	ده‌ركردنى گۆقارى كشتوكالى ژماره (10, 9, 8)
	1000	ده‌ركردنى فۆلده‌رى (تغطيس)	5	1,000 دانه		ده‌ركردنى ناميله‌كه‌ى فيبركردن به‌پىنوئىنى كشتوكالى	5
	1000	ده‌ركردنى ناميله‌كه‌ى خولى كشتوكالى	6	1,000 دانه		پۆسته‌رى پيشانگه‌ى كشتوكالى هه‌ولتير	6
	1000	ده‌ركردنى پۆژژمىترى كشتوكالى 2001	7	500 دانه		پۆسته‌رى ئامىترى كشتوكالى	7
	1500	ده‌ركردنى فۆلده‌رى (FMA) تاي ته‌به‌قه	8				
	2250	ده‌ركردنى فۆلده‌رى كرتىنه‌ره‌كان و گۆله‌به‌رۆژه و ناميله‌كه‌ى گۆله‌به‌رۆژه	9				

تېيىنى:

وه‌زاره‌تى كشتوكال هه‌لسا به‌داينكردنى چاپخانه‌يه‌كى نوئى زۆر پيشكه‌وتوو ئۆفسىت به (740,000) دۆلار بۆ چاپكردنى گۆقار و ناميله‌كه و پۆسته‌ر بۆ رېنمايى كشتوكالى.

چالاکییہ کانی زہویوزار

پارٹیزگہ	ژمارہی بہستہ کان	دابہ شکردن دۆنم	استثمار دۆنم	دہست بہسہر داگرتن	بہ کردان دۆنم	تہر خانکردن دۆنم
ہہولیر	۹۷۹	-	۶۹	-	۲۸,۸۴۲	۱۵۱
دھۆک	۱۶۳	-	۲۸۲	۲۷	۲,۵۳۳	۸۰۵

تیبینی:

ہہندی لہ ناوچہ کانی ہہردوو پارٹیزگہی (ہہولیر + دھۆک) رووپیو نہ کراون لہ بہر چہندین ہڑی تاییہت بہ ناوچہ کہ و بریار وایہ لہ سالی ۱۵۲۰۰۲ نہ نجام بدرتین.

له بواری شارهوانی و گهشتوگوزاردا

له بواری شارهوانی و گهشتوگوزاردا

له سالی ۱۰۰۱د۲ به پیتی بهرنامه یه کی ریکویتی گه لیک پرۆزه ی جوړاوجوړ له شار و شارۆچکه و کۆمه لگه کان له بواره کانی خزمه تگوزاری و کردنه وه و چاک کردنه وه ی شه قام و ناوهرۆ و دروستکردنی پارک و باخچه و دابینکردنی ناوی خواردنه وه و دروستکردنی نه خشه ی بنچینه ییدا نه انجام دراون. له بواری گهشتوگوزاریشدا، چ له سهر بودجه ی حکومتی ههریم و چ له رتیگه ی کهرتی تاییه تییه وه، پرۆزه و چالاکی ههمه جوړ نه انجام دراون. به گشتی کهرتی شارهوانی و گهشتوگوزار له سالی ۱۰۰۱د۲ وه چهرخانیتی گرینگی کردوه و کار و چالاکییه کانیش له رویی دارشتنی بهرنامه و جیبه جی کردنی پرۆزه کانه وه گۆرانکاری و پیشکته وتنی بهرچاویان به خویانه وه بینیه.

هه لبراردنی سه رۆک و نه دامانی نه نجومه نه کانی شارهوانی له ههر دوو پارتیگه ی هه ولیر و دهۆک و کردنه وه ی چه ندین شارهوانیی تازه له کۆمه لگه و قهزا و ناحیه و گونده کاند، شان به شانی بهرده و امبوونی پرۆزه ی بهر پیدانی هه ولیری پایه ته ختی ههریم و شار و شارۆچکه کانی کوردستان و دروستکردنی چه ندین پارکی تازه و نویتکردنه وه ی هاوینه هه وارده کان و کردنه وه ی گه لیک شه قامی نوئ و که نالی ناوهرۆ و نه انجامدانی گه لیک پرۆزه ی ناوی خواردنه وه و دروستکردنی نه خشه ی بنه رته ی بو شار و قهزا و ناحیه و کۆمه لگه کان و چه ندین پرۆزه ی تری خزمه تگوزاری ههمه جوړ، نه مانه هه موویان ته کانیتی گه وره یان به م بواره گرینگی داوه و بوونه ته مایه ی بهر وه پیش بردن و گه شه پیدانی سیمای شارستانی له شاره کانی کوردستاندا.

نه موی خواره وه ش پوخته ی گرینگترین کار و چالاکییه کانه له ماوه ی سالی ۱۰۰۱د۲:

یه که م- هه لبراردنی شارهوانییه کان:

۱- له ماوه ی نه م ساله دا حکومتی ههریمی کوردستان بو یه که مین جار له سه رتاسه ری ههر دوو پارتیگه ی هه ولیر و دهۆک پرۆسه ی هه لبراردنی سه رۆک و نه دامانی نه نجومه نه کانی شارهوانیی نه انجام دا. هه لبراردنه که به شتیوه یه کی دیموکراتی و شارستانی به رتیوه چوو و نوینه رانی سه رجه م حزب و لایه نه سیاسییه کانی کوردستان به شداریبیان تیادا کرد و هاوولاتیانی کوردستانیش بو هه لبراردنی نوینه رانی خویان له نه نجومه نه کانی شارهوانییدا به نازادییه وه روییان له سندوقه کانی دهنگدان کرد. جگه له وهش چاودیرانی ناوخۆ و بیانی چاودیری چۆنیه تیبه به رتیوه چوونی پرۆسه که یان ده کرد و ستایشی پاکی و ریکویتییه هه لبراردنه که یان کرد و به راشکاوی نه م رایه ی خویان بلاو کرده وه.

له و هه لبراردنه دا ۵۴۵ کهس به سه رۆک یا نه دامی نه نجومه نه کانی ۸۵ شارهوانی کۆن و نوئی ههر دوو پارتیگه ی هه ولیر و دهۆک هه لبراردان.

بیگومان نه و هه لبراردنه سه ره رای نه وه ی که پرۆسه یه کی دیموکراتی و پیاده کردنی مافیتی ره وای هاوولاتیانی کوردستان بوو بو هه لبراردنی نازادانه ی نوینه رانی شایانی خویان له نه نجومه نه کانی شارهوانییدا، له هه مان کاتیشدا فاکتهریتی گرینگ بوو بو گور و تین به خشین به کار و چالاکییه شارهوانییه کان و پیشکیتشکردنی خزمه تگوزاری زیاتر به هاوولاتیانی کوردستان له م بواره گرینگه دا.

۲- کردنهوهی چهندين شارهوانی تازە لەو شونانەى كە پيشتر شارهوانيان تبادا نهبووه. بهم جوژه ۲۴ شارهوانی تازە لە پاريزگەى ههولير و ۱۹ شارهوانی تازە لە پاريزگەى دهوك، له چهندين كۆمه‌لگه و ناحيه و نهو گونده گه‌ورانهدا كرانهوه كه ژماره‌ى دانيشتوانيان له ۳,۰۰۰ كهس زياتر بوو.

ليستی ناوی شارهوانییه كۆن و تازەکانی ههردوو پاريزگه له خسته‌کانی ژماره ۱ و ۲ و ۳ و ۴ ديارى كراوه.

دووهم- په‌ره‌پيدانى پايه‌ته‌خت:

پروژه‌ى په‌ره‌پيدانى ههوليرى پايه‌ته‌خت و سه‌رجه‌م شار و شاروچكه‌کانی كوردستان دريژه‌ى ههيه و تا كۆتايى سالى ۲۰۰۱، زياتر له ۱۳۳ پروژه‌ى جو‌راوجو‌ر له شارى ههوليردا نه‌نجام دراون كه ۲۹.۳۲۳.۲۵۲ دينار يان تى چوووه.

هه‌روه‌ها ۲۷ پروژه‌ى تر كه به‌گشتى ۳۴.۳۵۹.۸۵۸ دينار يان تى ده‌چي‌ت له ژير جيبه‌جى كردنان و، له به‌رنامه‌شدايه كه ۶۰ پروژه‌ى تر به ۱۲.۷۳۱.۰۲۹ دينار له داها‌تو‌دا جيبه‌جى بكرين.

واته كۆى گشتى تىچووى سه‌رجه‌م پروژه‌ه‌كان ۷۶.۴۱۴.۱۳۹ دينار و گه‌لي‌ك بوارى جيا جياى گرتو‌ته‌وه وه‌ك: كردنه‌وه و چاك‌كردنه‌وه‌ى شه‌قامه‌كانى ناو شار و قيرتاو‌كردن‌يان، چاك‌كردنه‌وه‌ى شوسته‌كان و شتايگه‌ركردنى رتيگه‌كانى ها‌تو‌چۆى هاوولت‌يان، چاندنى نه‌مام و دار و دره‌خت له هه‌ردوو به‌رى شه‌قامه‌كاندا، بووژاندنه‌وه و په‌ره‌پيدانى باخچه‌كان و كۆسپه‌ى ناوه‌ندى شه‌قامه‌كان.

سپه‌م- دابه‌شكردنى زهوى:

له ماوه‌ى ۲۰۰۱ تا ۳,۵۳۲ پارچه زهوى به‌سه‌ر بنه‌ماله‌ى شه‌هيدان و پيشمه‌رگه و هاوولت‌ياندا بهم شيوه‌يه‌ى خواره‌وه دابه‌ش كراوه:

- پيشمه‌رگه‌كانى شو‌رشى نه‌يلول و گولان و كه‌م نه‌ندامان: ۳,۱۳۶ پارچه زهوى.

- بنه‌ماله‌ى شه‌هيدان: ۲۷۰ پارچه زهوى

- هاوولت‌يان: ۱۵۶ پارچه زهوى

- هه‌قالانى بارزانى نه‌مر: ۷۰ پارچه زهوى

چوارهم- گه‌شتوگوزار:

له ماوه‌ى سالى ۲۰۰۱ تا گه‌لي‌ك پروژه‌ى جو‌راوجو‌ر بو په‌ره‌پيدانى بوارى گه‌شتوگوزار له‌سه‌ر بودجه‌ى حكومه‌تى هه‌ريم له ناوچه جو‌راوجو‌ره‌كانى كوردستان نه‌نجام دراوه كه به‌گشتى ۲,۴۷۴.۴۲۵ دينار يان تى چوووه، وه‌ك: نو‌ي‌كردنه‌وه‌ى هاوينه‌هه‌وارى جونديان، دانانى به‌ردى بناخه‌ى پروژه‌ى خانزاد و شيره‌سوار، دروست‌كردن يا چاك‌كردنه‌وه‌ى گازينو و بينايه و كه‌لوپه‌لى جو‌راوجو‌ر كه به‌وردى له خسته‌ى ژماره (۵) دا پوون كراوه‌ته‌وه.

جگه له‌مانه‌ش چهندين پروژه‌ى گرینگ له‌لايه‌ن كه‌رتى تايبه‌ته‌وه نه‌نجام ده‌درين كه ژماره‌يه‌كيان ده‌ستيان پى كراوه و له‌ژير جيبه‌جى كردنان وه‌ك:

۱- پروژەى دروستکردنى ئوتتېل و كافتېرىيا و شوتنى گەشتىارى لە خانزاد:

ئەو پروژەىە لە سى بەش پىك دىت:

۱- مېوانخانى، كە برىتېىيە لە ھەوت نھۆم، بەگشت ئەو پىداوېستىيانەو كە تايبەتن بە مېوانخانى پىنج ئەستېرە لە مەلەوانگە و چىشتخانە و ھۆلى وەرزشى و گەرماوى سۇنا و ھۆلى كۆيونەوھەكان و سوبت و شتى تر.

۲- چىشتخانەى تايبەت بە بۆنەكان: كە جىگەى نىزىكەى (۵۰۰) كەسى تىادا دەبىتەو، دەتوانى ئاھەنگ و كۆرىشى تىادا بگىردى.

۳- كافتېرىيا و مەلەوانگە و مارق عامە.

ھەرەھا پروژەكە چاندنى ناوچەى خانزاد بە دار و درەخت دەگرىتەو، لەگەل دروستکردنى دەرىچەبەكى دەستكرد. ئىستە ئا و گەبەنراوھتە ئەم شوتىە.

بودجەى پروژەكە (۷) مىيۇن دۆلارە و كەرتى تايبەتى جىبەجى دەكات.

ب- نۆزەنكردنەو ھۆتېلى شىراتون لە پارىزگەى ھەولتېر:

ئەم ھۆتېلە بەپى ستانداردى پىنج ئەستېرەى جىھانى نۆزەن دەكرىتەو، دواى نۆزەنكردنەو دەبىتە يەكېك لە باشتىن ھۆتېلەكانى ھەرىم. ھۆتېلى شىراتون لە ۱۱ نھۆم پىك دىت و ۱۶۷ ژوورى نوستن و ۳۱ سوبتى تىادا دەبىت.

ھەرەھا ۲ چىشتخانەش كە شوتىنى ۵۰۰ كەسىان تىادا دەبىتەو لە پروژەكەدا ھەبە. جگە لەمانەش دوو مەلەوانگەى داخراو و گەرماو و سۇنا و رىستورانىكى ھاوېنە و باخچە و ھۆلى ئاھەنگ و ھۆلى سېنەما و شانوى تىادا دەبىت، لەگەل پاشكۆبەكى سەنتەرى بازىرگانى بۆ جۆرەھا كاروبارى بازىرگانى. بودجەى پروژەكە (۶) مىيۇن دۆلارە و كەرتى تايبەتى ئەنجامى دەدات.

پىنجەم- پارك و ناوچەى سەوز:

لە بوارى پەرەپىدان و دروستکردنى پارك و ناوچەى سەوز لە پارىزگەى ھەولتېر و دھۆك دا زۆر كارى گىرنگ ئەنجام دراو. جگە لە ھەلمەتى بەردەوامى چاندنى دار و درەخت لە شەقامەكانى ناو شار و دەوروبەرى شارەكان و لە شوتىنەكانى گەشتوگوزاردا، پروژەى دروستکردنى چەندىن پاركى گەورە لە ھەولتېر و دھۆك و زاخۆ و شوتىنەكانى تردا ئەنجام دراوە يا لە ژىر جىبەجى كىردنبايە. جگە لەمانەش لەناو زۆر لە گەرەكەكانى شارەكاندا باخچەى بچووك بۆ دانىشتوانى گەرەك دروستكراو.

پاركى ھەولتېر يەكېكە لە گىرنگىرىن پروژەكان لەم بواردەدا كە ھۆمەتى ھەرىمى كوردستان بايەخىكى تايبەتى پىداو، بە تايبەتىش كە شارى ھەولتېر گەورەترىن شارى ھەرىمى كوردستانە و خەلكەكەى پىبوسىيان بە شوتىنېك ھەبە كە بۆ گەشتوگوزار و بەسەربردنى كاتى بىكارى روى تىبىكەن. ئەم پروژەىە پروژەىەكى شارستانى كەم وىنەبە و لەسەر بودجەى ھۆمەتى ھەرىمى كوردستان ئەنجام دراو. روبرەرى پروژەكە بە گشتى ۲۰۰۰ دۆنمە و تا ئىستە قۇناغى يەكەم (A) ئەنجام دراو كە روبرەرى كەى ۳۵۰ دۆنمە و، قۇناغى يەكەم (B) كە روبرەرى كەى ۴۵۰ دۆنمە لەژىر جىبەجى كىردنبايە.

- أ- له خشتهى ژماره (۶) دا ئەو پرۆژانه ديارىكراون كه تا ئىستته له قوناغى يه كه م (A) له سه ر بودجهى حكومه تى هه رىم ئەنجام دراون و به گشتى ۲۸.۶۰۳.۹۵۵ دىنارىان تىچوووه، وهك:
- دروستكردى ده رباچه يه كى ده ستركرد كه رووبه ره كه ي ۳۰.۰۰۰ مه ترى چوارگوشه يه ۷.۸۸۸.۰۰۰ دىنار.
 - دروستكردى خواردنگه ي گه شتيا رى: ۱.۸۸۹.۵۵۸ دىنار.
 - دروستكردى ۱۰ كوشك و ۳ شوپنى ده ست شو رىن: ۹۲۲.۷۶۵ دىنار.
 - دروستكردى دوو شانۆى كراوه و ئاو پىژىنىك: ۵۷۰.۱۰۵ دىنار.
 - دروستكردى بينايه ي كارگى رى پارك: ۲.۷۲۱.۶۱۵ دىنار.
 - لىدانى دوو بى رى ئى رتيا وى و خا وى نكر د نه وه ي ۴ بى رى تر: ۲۱۸.۰۰۰ دىنار.
 - پاكى شانى تو رى ئاو و دروستكر دن و قى رپا تا وكر دى شه قامه كان و دروستكر دى شو سته و شتا يگه ركردى رى ره وه كان و هى تانى ۳م ۴۵۰.۰۰۰ لى مى بى ژى نى گ كرا و ته وا وكر دى شو وه ي پارك و چه ندى ن ئى شو كارى تر.
- ب- ئەو پرۆژانهى خاواره وهش له قوناغى يه كه م (A) له ژى ر جى به جى كرى ددان كه به گشتى ۵۶.۰۰۰ دۆلار و ۱.۷۱۰.۰۰۰ دىنارىان تى ده چى ت به م شى به يه ي خاواره وه:
- دروستكردى ئاو پىژىنىك له ناو گو له كه: ۴۶.۰۰۰ دۆلار.
 - كرى نى دوو ئامى رى برى نه وه ي فرى ز: ۱۰.۰۰۰ دۆلار.
 - رى كخستنى پى ش ده رگائى پاركى هه ولى تر: ۱.۴۰۰.۰۰۰ دىنار.
 - دروستكردى ده روازه ي پاركى هه ولى تر: ۶۰.۰۰۰ دىنار.
 - دروستكردى ۳ ژو و رى موه لى ده ي كاره با: ۲۵۰.۰۰۰ دىنار.
- ج- له خشتهى ژماره (۷) دا ئەو پرۆژانه ديارى كراون كه نه خشه يان بو كى شراوه و برپاره له قوناغى يه كه م B دا جى به جى بكرى ن. ئەمه ش زۆر پرۆژه ي گرى نى گ ده گرى ته وه وهك: دروستكر دى تا وه رى ك كه به رزى به كه ي ۴۰ مه تره، دروستكر دى چه ند مه له وانگه يه ك، دروستكر دى مه لى به ندى كى يارى كو مپى و ته ر بو مندالان، دروستكر دى چه ند گو ره پانى كى تى نس و باله و چه ندى ن كار و پرۆژه ي جو را و جو رى تر.
- د- سه باره ت به قوناغى دووه مى ش ئەو پرۆژانهى خاواره وه كه ۲۶۵.۰۰۰ دۆلارىان تى ده چى ت، پاره يان بو ته رخان كراوه و له داها تو وى به كى نى زى كدا ده ست ده كرى به جى به جى كرى ن. پرۆژه كانى ش ئەمانه ن:
- دروستكر دى ۵۷۰ م په رژى نى BRC، دروستكر دى نه مامگه يه ك به ۴۰ هه زار دۆلار، لى دانى دوو بى رى ئى رتيا وى و دابى نكر دى ۶ ترومپاى ئاو، دروستكر دى دوو ژو و رى بى ر ئاو، دروستكر دى باخچه يه ك تا بى به ت به دار و ده ختى جو را و جو ر، دابى ن كرى ۲۰.۰۰۰ دارى دارى ستان، دروستكر دى چوار ده روازه.
- شه شه م- چالاكى جو را و جو ر:**
- أ- له پى نا وى رى كخستى و رى كو پى ك كرى نى ها تو چو رى ئو تومو وى ل و ها وولا تى ان له سه ر شه قام و شو سته كانى

پایه تهختی هەریتمدا چەندین نیشانە و ھێمای جۆراوجۆری ھاتوچۆ دانراوە کە بە گشتی زیاتر لە ۲ ملیۆن دیناریان تی چووہ.

۲- ژمارەلێدانی سەرچەم شەقام و گەرەک و کۆلان و مائەکان لە پارێزگە ھەولێردا، کە تیچووی ئەم ھەنگاوە ۹۵.۰۰۰ دۆلار بوو.

۳- دەستکردن بە دروستکردنی بەرزە پرد لە شاری ھەولێر کە ۱.۳۲۶.۹۲۵ دۆلاری تی دەچیت و دەبیتە مایە ئاسانکردن و رێکخستنی ھاتوچۆ ئۆتۆمۆبیلەکان و کەمکردنەوی قەرەباڵغی لە چوارپانەکاندا.

۴- لە بواری دروستکردنی نەخشە بنەرەتی بۆ شار و قەزا و ناحیە و کۆمەڵگەکان لە ھەردوو پارێزگە ھەولێر و دھۆک زۆر کاری گرینگ ئەنجام دراوە وەک:

- دانانی نەخشە بنەرەتی شار و شارۆچکەکان لە پارێزگە ھەولێر و دھۆک.

- پروپۆتی ناو مەلەندی شاری ھەولێر و دھۆک و شارۆچکەکان.

- بەستنی گرێبەست بۆ ئەنجامدانی ژمارەلێدانی شاری ھەولێر.

- بەستنی گرێبەست بۆ نەخشەسازی لەگەڵ کۆلیجی ئەندازیاری.

- دانانی نەخشە کەرتی و جیاکردنەوی زەوی لە ناو مەلەندی شاری ھەولێر و دھۆک و ھەندیک لە شار و شارۆچکەکان.

- بەستنی گرێبەست بۆ پروپۆتی کردن لە پارێزگە ھەولێر.

حەفتەم- تیچووی کار و چالاکییەکان:

۱- لەسەر بودجە ھێمەتی ھەریم:

سالی ۲۰۰۱، جگە لە پرۆژەکانی پارکی ھەولێر، لەسەر بودجە ھێمەتی ھەریمی کوردستان لە ھەردوو پارێزگە ھەولێر و دھۆک بە کۆی گشتی ۱۰۶.۳۱۰.۷۷۸ دینار گەلیک پرۆژە جۆراوجۆر ئەنجام دراوان یان لە ژێر جێبەجێ کردنان، وەک لە خوارەویدا روون کرانەتەوہ:

ا- ئەو پرۆژانە ھەولێر کە جێبەجێ کران لە پارێزگە ھەولێر:

- ئەنجامدانی ۵۰ پرۆژە ئاوەرۆ: ۲.۴۸۸.۶۰۰ دینار.

- قیارتا کردنی ۴۷۵.۳۲۶ م ۲ شەقامی جۆراوجۆر: ۱۵.۰۷۱.۳۵۴ دینار.

- ئەنجامدانی ۱۱۳ پرۆژە ئاوی خواردنەوہ ۵.۳۶۶.۰۰۷ دینار.

- چاککردنەوی بالەخانە و کپینی کەلوپەلی جۆراوجۆر: ۱۲.۷۴۴.۰۴۷ دینار.

ب- ئەو پرۆژانە ھەولێر کە جێبەجێ کران لە پارێزگە ھەولێر:

- ۳۷ پرۆژە ئاوی و ئاوەرۆ: ۵۷۰.۲۲۵ دینار.

- کپینی کەلوپەل و پرۆژە جۆراوجۆر: ۱.۹۵۸.۴۳۵ دینار.

ج- ۳۴ پرۆژە لەسەر بودجە ھێمەتی ھەریم لە پارێزگە ھەولێر لە ژێر جێبەجێ کردنان کە بە گشتی ۵۴.۴۵۹.۱۴۶ دیناریان تی دەچیت.

د- ۶ پروژە له پارتیزگه‌ی دهۆک له ژێر جیبه‌جی کردندان که تیچووی هه‌ر ۶ پروژەکه: ۱۳.۶۵۲.۹۶۴ دیناره.

ئهمه‌ش له خشته‌کانی ژماره ۸ و ۹ دا روون کراونه‌ته‌وه.

۲- له‌سه‌ر بودجه‌ی به‌رنامه‌ی ۹۸۶:

هه‌ر له سالی ۲۰۰۱ دا له‌سه‌ر بودجه‌ی به‌رنامه‌ی ۹۸۶ چه‌ندین کار و چالاکیی هه‌مه‌جۆر ئه‌نجام دراون یا له ژێر جیبه‌جی کردندان که به‌ گشتی ۲۰.۱۴۰.۱۴۲ دۆلاریان تی ده‌چیت، وه‌ک له خواره‌وه‌دا روون کراونه‌ته‌وه:

أ- ئه‌و پروژانه‌ی که له پارتیزگه‌ی هه‌ولێردا ئه‌نجام دراون: ۹.۲۰۶.۸۹۰ دۆلار.

ب- ئه‌و پروژانه‌ی که له پارتیزگه‌ی دهۆک ئه‌نجام دراون: ۸.۶۸۸.۲۰۰ دۆلار.

ج- ئه‌و پروژانه‌ی که له ژێر جیبه‌جی کردندان له پارتیزگه‌ی هه‌ولێر: ۷۷۱.۴۲۹ دۆلار.

د- ئه‌و پروژانه‌ی که له ژێر جیبه‌جی کردندان له پارتیزگه‌ی دهۆک: ۱.۴۷۳.۶۲۳ دۆلار.

ئهمانه‌ش به‌ وردی له خشته‌کانی ژماره (۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳) دا روون کراونه‌ته‌وه.

بینایه‌ی چیشتنخانه له‌ناو پارکی هه‌ولیردا

ئیداره‌ی پارک

پروژهی ناواکردنه‌وهی هۆتیلی هه‌ولێر پالاس

دیمه‌نیک له پارکی هه‌ولێر

دیمه نیک له ټاواکردنه وهی (باگیټرا)

دانانی موه لیده (دهوک)

کارگهی غازی ههولیر

به‌پێزان وه‌زیر و بریکاری وه‌زاره‌تی پیشه‌سازی و وزه
له سه‌ردانی ویستگه‌یه‌کی کاره‌بادا

کارگهی قوتوویه ندی هه ریر

کارگهی مافووری دهستکرد - هه ولیر

بنکەى تەندروستى وەرزشى شههید فرەتسوۆ هەریرى

مخەویلهى کارهبا - ههولتیر

چاگردنه وهی تۆرپه کانی کارهبا - دهۆک

چاگردنه وهی تۆرپه کانی کارهبا - دهۆک

کیلگی مین هه لگرتنه وه له چۆمان

پروژهی رینکخراوه کانی سهر به نه ته وه یه کگرتووه کان

وهرشهی دارتاشی

کاری دهستی

پهیمانگه‌ی نابینایان

پروژه‌کانی ئاوه‌دانکردنه‌وه

یاریگه‌ی پیرمام

به‌فر پامالین

شوقه کانی که سینه زان

خانوه کانی ئیتوون

خانوی ئاواره گه‌پاوه‌کان - گوږه‌توو

خانوی ئاواره گه‌پاوه‌کان - سیده‌کان

ثامپیری بیر هه لکه نندن

پزیشکی ددان

وهزیری ئیشغال و نیشته چی کردن
له سەردانی پرۆژهی جووت سایدی ههولپیر - سه لاجه دین

پرۆژهی (۲۰۰) خانووی بنه ماله‌ی شه هیدان

بانه خانهدى كۆرى زانىارى كوردستان - ههولير

پردى سپيندارى - دهوك

خشتهی ژماره (۱)

ناوی شارهوانیییهکانی ههولپیر - کۆن

پله	ئەندامانی ئەنجومەن	ناوی شارهوانی	ژ
تایبەت	۱۷	شارهوانیی ههولپیر	۱
۲	۹	شارهوانیی عینکاوه	۲
۲	۹	شارهوانیی میترگهسۆر	۳
۳	۷	شارهوانیی قوشتەپه	۴
۴	۵	شارهوانیی شیروان مەزن	۵
۴	۵	شارهوانیی گەلاله	۶
۴	۵	شارهوانیی سبیدهکان	۷
۴	۵	شارهوانیی سمیلان	۸
۲	۹	شارهوانیی شه قلاوه	۹
۴	۵	شارهوانیی شۆرش	۱۰
۲	۹	شارهوانیی خەبات	۱۱
۱	۱۱	شارهوانیی سۆران	۱۲
۴	۵	شارهوانیی حاجی ئۆمەرەن	۱۳
۳	۷	شارهوانیی خەلیفان	۱۴
۳	۷	شارهوانیی چۆمان	۱۵
۲	۹	شارهوانیی پیرمام	۱۶
۲	۹	شارهوانیی بنه سلاوه	۱۷
۳	۷	شارهوانیی بارزان	۱۸
۲	۹	شارهوانیی رەواندز	۱۹
۲	۹	شارهوانیی هەریر	۲۰
۴	۵	شارهوانیی هیران	۲۱

تێبینی تاکو ۲/۱۸ « ۴۰ » کۆبوونەوه کران له ئەنجومەنی شارهوانیدا

خشته‌ی ژماره (۲)

شاره‌وانییه‌کانی سەر به‌به‌رئوه‌یه‌رایه‌تی شاره‌وانییه‌کانی هه‌ولێر - نوێ

ژ	ناوی شاره‌وانی	ئه‌ندامانی ئه‌نجومه‌ن	پله
۱	شاره‌وانییه‌ی داره‌توو	۹	۲
۲	شاره‌وانییه‌ی تۆزاهه	۹	۲
۳	شاره‌وانییه‌ی کۆرێ	۷	۳
۴	شاره‌وانییه‌ی به‌حرکه	۷	۳
۵	شاره‌وانییه‌ی شاوه‌یس	۷	۳
۶	شاره‌وانییه‌ی که‌ورگۆسک	۷	۳
۷	شاره‌وانییه‌ی که‌سنه‌زان	۷	۳
۸	شاره‌وانییه‌ی باسرمه	۷	۳
۹	شاره‌وانییه‌ی به‌ستۆره	۷	۳
۱۰	شاره‌وانییه‌ی مه‌لا ئۆمه‌ر	۵	۴
۱۱	شاره‌وانییه‌ی پیرزین	۵	۴
۱۲	شاره‌وانییه‌ی شاخولان	۵	۴
۱۳	شاره‌وانییه‌ی بازی	۵	۴
۱۴	شاره‌وانییه‌ی بلی	۵	۴
۱۵	شاره‌وانییه‌ی قه‌سری	۵	۴
۱۶	شاره‌وانییه‌ی قرژاله	۵	۴
۱۷	شاره‌وانییه‌ی پیران	۵	۴
۱۸	شاره‌وانییه‌ی مه‌زنی	۵	۴
۱۹	شاره‌وانییه‌ی سیبیران	۵	۴
۲۰	شاره‌وانییه‌ی وه‌رتنی	۵	۴
۲۱	شاره‌وانییه‌ی باله‌کیان	۵	۴
۲۲	شاره‌وانییه‌ی سریشمه	۵	۴
۲۳	شاره‌وانییه‌ی مه‌جیداوه	۵	۴
۲۴	شاره‌وانییه‌ی سفه‌ییه	۵	۴

خشتهی ژماره (۳)

ناوی شاره‌وانییه‌کانی دهۆک - کۆن

پله	ئه‌ندامانی ئه‌نجومه‌ن	ناوی شاره‌وانی	ژ
تایبته	۱۳	شاره‌وانییه دهۆک	۱
۱	۱۱	شاره‌وانییه زاخۆ	۲
۲	۹	شاره‌وانییه ئاکری	۳
۲	۹	شاره‌وانییه ئامیدی	۴
۳	۷	شاره‌وانییه دینارته	۵
۲	۹	شاره‌وانییه به‌رده‌ره‌ش	۶
۴	۵	شاره‌وانییه گرده‌سین	۷
۳	۷	شاره‌وانییه سه‌سه‌نگ	۸
۲	۹	شاره‌وانییه سمیل	۹
۴	۵	شاره‌وانییه مانکیف	۱۰
۴	۵	شاره‌وانییه ئه‌تروش - شیخان	۱۱
۴	۵	شاره‌وانییه رزگاری - ئیبراهیم خه‌لیل	۱۲
۳	۷	شاره‌وانییه باطوفه	۱۳
۴	۵	شاره‌وانییه باتیل	۱۴
۴	۵	شاره‌وانییه بامه‌پنی	۱۵
۳	۷	شاره‌وانییه بجیل	۱۶
۴	۵	شاره‌وانییه زاویته	۱۷
۳	۷	شاره‌وانییه قه‌سرۆک	۱۸
۴	۵	شاره‌وانییه ده‌رکار	۱۹
۳	۷	شاره‌وانییه دیره‌لوک	۲۰

خشته‌ی ژماره (۴)

شاره‌وانییه‌کانی سهر به‌پاریزگی دهۆک - نوی

ژ	ناوی شاره‌وانی	ئه‌ندامانی ئه‌نجومه‌ن	پله
۱	شاره‌وانی کله‌چی	۹	۲
۲	شاره‌وانی چره	۷	۳
۳	شاره‌وانی باعذری	۷	۳
۴	شاره‌وانی خانکی	۷	۳
۵	شاره‌وانی سیریک	۷	۳
۶	شاره‌وانی شاریا	۷	۳
۷	شاره‌وانی تناهی	۷	۳
۸	شاره‌وانی تلکیر	۷	۳
۹	شاره‌وانی شیلادزی	۷	۳
۱۰	شاره‌وانی سیری	۷	۳
۱۱	شاره‌وانی قدش	۷	۳
۱۲	شاره‌وانی بیرسفی	۷	۳
۱۳	شاره‌وانی هیزاوا	۷	۳
۱۴	شاره‌وانی کانی ماسی	۵	۴
۱۵	شاره‌وانی بیکوفا	۵	۴
۱۶	شاره‌وانی باکیرات	۵	۴
۱۷	شاره‌وانی کوریت کافانا	۵	۴
۱۸	شاره‌وانی بشیریان / سهر به‌شاره‌وانی هه‌ولیتیر	۵	۴
۱۹	شاره‌وانی داره‌توو	۵	۴

خشتهی ژماره (۵)

وهزارهتی شارهوانی و گهشتوگوزار
 ئەو پرۆژانهی که سالی ۲۰۰۱ جییه جی کراون

دهستهی گشتی گهشتوگوزار		
۱۸۰,۴۰۰	خانزاد	دروستکردنی ۲۲ که پر له خانزاد
۲۷,۰۰۰	شه قلاوه-هه ناره - شیره سوار	چاککردنه وهی ئاودهست له سه ر پێگهی هه ولێر - شه قلاوه - هه ناره - شیره سوار
۸,۷۰۰	خانزاد	چاککردنه وهی ئاودهست و شوینی دانیشتن له خانزاد
۲۳,۰۰۰	پێگهی هه ولێر-سه لاهه دین	بۆیه کردن و چه سپاندنی کورسی و میز له سه ر پێگهی هه ولێر - هاوینه هه واری سه لاهه دین - شیره سوار
۲,۵۶۰	خانزاد-شیره سوار	دانانی به ردی بناخه ی پرۆژه ی خانزاد و شیره سوار
۸,۳۴۰	خانزاد	دانانی به ردی بناخه له خانزاد
۳۴,۲۰۰	خانزاد	دروستکردنی کورسی و میز له ناو که پره کانی خانزاد ۱۸ یه که
۱۱,۰۰۰	خانزاد	دروستکردنی (۲۰) کورسی تاک له خانزاد
۷,۶۰۰	خانزاد	دروستکردنی کورسی و میز له ناو که پره کانی خانزاد ۴ یه که
۱۹,۸۵۰	هه ولێر	دروستکردنی کورسی و میزی کۆنکریتی پێگهی هه ولێر
۹,۹۲۵	دهۆک	دروستکردنی کورسی و میزی کۆنکریتی بۆ خنس له دهۆک
۷۵۰	له خانزاد	بۆیه کردنی میزی ناو که پره کان
۲۷۳,۰۰۰	سه لاهه دین	دروستکردنی نافوره و چپای دهستکرد له سه لاهه دین
۵,۶۰۰	له خانزاد	دروستکردنی چنال بۆ راگرتنی قامیشی که پره کان
۲۹۸,۷۳۰	شه قلاوه	دروستکردنی بینایه ی کارگێری و کوشک و کۆگا و ئاودهست و پارک له سۆرک - شه قلاوه
۴۱,۸۰۰	دهۆک	دروستکردنی ۲ ئاودهست له خنس
۵۴,۰۰۰	شه قلاوه	دروستکردنی هه وزی ئاو گه یاندنی ئاو بۆ سۆرک - شه قلاوه
۱,۴۶۷,۹۷۰		ئاوه دانکردنه وهی هاوینه هه واری جوندیبیان
۲,۴۷۴,۴۲۵		کۆ

لیستی ئەو پرۆژانهی که له ژێر چاککردنان له گهشتوگوزار:

- ۱- دروستکردنی ئوتیلی گهشته وهی له گه ل کافتیریا له خانزاد له لایه ن که رتی تایبته ت.
- ۲- ئاو اکرده وهی ئوتیلی شیراتۆن له لایه ن که رتی تایبته ت له هه ولێر.

خشتهی ژماره (٦)

قۇناغى يەكەمى دروستکردنى پاركى ھەولپىر لەسەر رووبەرى
٣٥٠ دۆنم كە لە ٢٠٠٠/٣/١٤ دەستى پى كراوھ

ز	ناوى پروژە	پاتى پارەى تىچوو (دینار)
١	دروستکردنى دەرياچە و كۆنكرىتکردنى بە رووبەرى ٢م٣٠,٠٠٠ و پەرژىنکردنى بە ئاسن بە درىژى ١٢٠٠م و دروستکردنى جۆگەلەى بە تالکردن بە درىژى ٢٠٠م.	٧,٨٨٨,٠٠٠
٢	دروستکردنى خواردنگەى گەشتىارى	١,٨٩٩,٥٥٨
٣	دروستکردنى ١٠ كوشك و ٣ ئاودەستى گشتى	١,٨٨٤,٨٦٥
٤	دروستکردنى دوو شانۆى كراوھ و ئاوپرېنېك	٥٧٠,١٠٥
٥	لیدانى چوار بىرى ئىرتىوازی و خاوپىنکردنەوى ٧ بىرى تر و دروستکردنى شەش ژوور بۆ بىرەكان	٥٨١,٤٠٠
٦	پراكىشانى تۆرى ئاو و دروستکردنى دوو كۆگەى ئاو و دانانى ٤ ترومپا	١,٨٢٩,٩٢٠
٧	دروستکردنى شەقامەكان و قىرتاوكردنى تەنيا بەچىنى ستابلايزەر	٢,١٣٨,٣١٥
٨	دروستکردنى شوسته و رېرەوكان و لیدانى شتايگەر بە رووبەرى ٢م٦٠,٠٠٠	٢,٩١٤,٥٠٠
٩	ھىنانى (٤,٥٠٠)م لىمى لە بېژىنگ دراو بۆ باخچەكان	١,٢٤٥,٠٠٠
١٠	كارەكانى كشتوكالى كە برىتېيە لە چاندنى ٦٥,٠٠٠ دارى جۆراوجۆر و چاندنى ٢م١٢٠,٠٠٠ فرىز و ٥٥,٠٠٠ گولى جۆراوجۆر	٣,٠٩١,٤٢٧
١١	تەواوكردنى شوورەى پارک بە درىژى ١م١,٥٠٠ و چەورپىژکردنى يارىگەى مندالان و داپۆشېنى كورسى بەدارى رووسى	٣١٠,٢٥٠
١٢	كارەكانى كارەبايى پارک	١,٥٢٩,٠٠٠
	كۆى گشتى: بىست و پىنج ملىون و ھەشت سەد و ھەشتا و دووھەزار و سى سەد و چل دینار.	٢٥,٨٨٢,٣٤٠

تېبىنى: دروستکردنى بىنايەى كارگىرى پارک (مىزانىيەى تايبەت) بە پاتى (٢,٧٢١,٦١٥) دینار.

خشتهی ژماره (٧)

Dear Sir;

Kindly be inform that Erbil park project (stage 1/B) includes following departments:

N0.	Item Description	Unit	Qnit	Price US\$	Amount US\$
1	Tourist Tower with all Iandscapes around, as total heigth (40)m	L.S	L.S		320.000
2	Swimming center includes indoor swimming pool, gymnasium, three uot door swimming pools, childern pool and services.	L.S	L.S		285.000
3	Indoor play grounds (computer games, electrical machine's andbillyardo halls)	L.S	L.S		250.000
4	Selling units (small shops)	NO.	12	7.000	84.000
5	W.c in different areas distributed around main walkways	NO.	10	9.200	92.000
6	open yards				
	A- Football	NO.	1	8.000	8.000
	B- volley basket ball	NO.	2	3.000	6.000
	C- Tennis yards	NO.	4	2.500	10.000
7	Out door play grounds	NO.	2	40.000	80.000
8	Picnic area includes walkways, sitting area and grassing	Unit	1		185.000
9	Green area includes piping systems, darinage and grassing.	m2	1440.000	0.3	432.000
10	Walkways (6m width) shtyger covered with all necessary requirements.	m2	36.000	2	72.000
11	Main Streets width (10m) covered with asphalt	m2	40.000	2	80.000
12	Water fountain with all necessary requirements	Unit	3	6.500	19.500

خشتهی ژماره (۸)

وهزارهتی شارهوانی و گهشتوگوزار

ئهو پروژانهی كه سالی ۲۰۰۱ جیبهجي كراوه لهسهه بودجهی حكومهتی ههريم - پاريزگهی ههولير

ژ	بابهت	هيند	ژمارهی پروژه	پات/دينار
۱	پروژه كانی ئاوهريۆ	۲۰.م.د. - ۱۵سم (تيره) ۳۸.م.د. - ۲۰سم (تيره) ۱۵۷.م.د. - ۳۰سم (تيره) ۴۷۶.م.د. - ۴۰سم (تيره) ۶.م.د. - ۴۵سم (تيره) ۹۷۸.۵.م.د. - ۶۰سم (تيره) ۴۰۲.م.د. - ۹۰سم (تيره)	۵۰	۲,۴۸۸,۶۰۰
۲	قيرتاوكردنی شهقام	۲م۴۷۵۳۲۶	۱۱۷	۱۵۰,۷۱۳,۵۴
۳	پروژه كانی ئاو	۳۴۵۶.م.د. (۴ انج مغلون) ۳۷۰۶.م.د. (۳ انج مغلون) ۶۲۷۸.م.د. (۳ انج دكتايل) ۲۰۷۸۲.م.د. (۴ انج دكتايل) ۴۱۱۰.م.د. (۴ انج پلاستيك) ۳۳۹۹.م.د. (۶ انج دكتايل) ۲۳۰.م.د. (۳ انج پلاستيك) ۶۰۰.م.د. (۶ انج پلاستيك) ۳۴۲.م.د. (۴ انج ئاسن) ۱۲.م.د. (۸ انج دكتايل) ۴۲۰.م.د. (۲.۵ انج مغلون)	۱۱۳	۵,۳۶۶,۰۰۷
۴	چاكردنی بينا و كرينی كه لويه لی (ههमे جۆر)	*	۲۸	۱۲,۷۴۴,۰۴۷
	كۆی گشتی		۳۰۸	۳۵,۶۷۰,۰۰۸

ئهو پروژانهی كه سالی ۲۰۰۱ جیبهجي كراون لهسهه بودجهی حكومهتی ههريم - پاريزگهی دهۆك

ژ	بابهت	هيند	ژمارهی پروژه	پات/دينار
۱	پروژه كانی ئاوهريۆ		۳۷	۵۷۰,۲۲۵
۲	كرينی كه لويه لی و پروژهی ههमे جۆر		۴	۱,۹۵۸,۴۳۵
	كۆی گشتی		۴۱	۲,۵۲۸,۶۶۰

	كۆی گشتی ههردوو پاريزگه		۳۴۹	۳۸,۱۹۸,۶۶۸
--	-------------------------	--	-----	------------

خشتهی ژماره (۹)

ئەو پرۆژانەى كە لەژێر ئەنجامدانان و تەواو نەبوو لە ساڵى ۲۰۰۱

لەسەر بودجەى حكومەتى هەرێم

ژ	پارتیزگە	ژمارەى پرۆژەكان	پات / دینار
۱	هەولێر	۳۴	۵۴,۴۵۹,۱۴۶
۲	دھۆك	۶	۱۳,۶۵۲,۹۶۴
	كۆى گشتى	۴۰	۶۸,۱۱۲,۱۱۰

خشتهی ژماره (۱۰)

وەزارەتى شارەوانى و گەشتوگوزار

لیستی پرۆژەكانى پارێزگەى هەولێر بۆ ساڵى ۲۰۰۱ كە لەسەر بېرىارى ۹۸۶ جێبەجێ كراو

ژ	ناوى پرۆژە	پات/دۆلار	ژمارەى پرۆژەكان	بېر
۱	دروستکردنى ژوورى بېر	۵۶,۷۶۲	۲۹ دانە	۲۹ دانە
۲	لېدانى بېر و دروستکردنى ژوور و دانانى ترومپا	۱۸۸,۴۷۶	۱۶ دانە	۱۶ دانە
۳	دروستکردنى كۆگای ئاوى پرۆژەى ئاوى	۲۲۰,۱۶۰	۲ دانە	۲ دانە
۴	دانانى ترومپای بېر و پرۆژەكان	۴۲۰,۰۰۰	۴۰ دانە	۴۰ دانە
۵	دانانى موەلیدەى كارەبا بۆ بېرەكان و پرۆژەكان بەقەبارەى KVA (۱۰۰, ۱۰۰۰)	۴,۶۰۰,۰۰۰	۷۰ دانە	۷۰ دانە
۶	دانانى تۆرى ئاوى لەناو هەولێر و سۆران و مېترگەسۆر و چۆمان و گەلالە و حاجى ئۆمەران و كۆمەلگەكان لە بۆرى (۳ - ۴ - ۶ - ۸ - ۱۰ - ۱۲) ئېنج دكتايل	۹۴۵,۰۰۰	۱	۸۶,۹۳۴ م.د
۷	پركردنەوہى زۆنگاوەكان	۱۰۲,۴۷۵	۵	۱۰۴,۱۹۲ م.د
۸	ئاوکردنەوہى كۆگەى شارەوانى هەولێر	۹,۸۹۳	۱	
۹	چاكردەنەوہى ئامبىرى ئېسكانىباى سەحب	۳,۹۶۰	۱	
۱۰	دروستکردنى ئاوەرۆى سندووقى و لوولەبى و جۆراو جۆر	۲,۶۱۶,۶۲۹	۲۵	۷۳,۴۹۳ م.د
۱۱	دروستکردنى گەراجى چاكردەنەوہى ئامبىرەكان	۳۲,۹۳۵	۱	
۱۲	دروستکردنى ۱۳ لەخۆگرى زېل	۱۰,۶۰۰	۱۳	۱۳
	كۆى گشتى	۹,۲۰۶,۸۹۰		

خشتهی ژماره (۱۱)

وهزارهتی سارهوانی و گهشتوگوزار

لیستی پروژهکانی پاریزگی دهۆک بۆ سالی ۲۰۰۱ که لهسهر برپاری ۹۸۶ جیهجی کراون

ژ	ناوی پروژه	پات/دۆلار	ژمارهی پروژهکان	پات
۱	کردنهوه و تیکهلهکردن و قیپرتاوکردنی رینگهکان	۲,۴۰۶,۰۹۵	۲۵	دریژی: ۵.۹ کم تیکهله: ۲م ۲۹۶.۲۴ کم قیپرتاو: ۲م ۵۴۶.۲۴ کم کریستون: ۲م ۵۵.۲ کم
۲	دروستکردنی ئاوهرو	۷۷۹,۶۰۱	۱۱	دریژی: ۱۲.۰۵ کم
۳	رێکخستنی رووباری دهۆک	۶۱۰,۷۰۷	۲	دریژی: ۲.۱۲ کم
۴	پروژهی فراوانکردنی پرد	۲۷۹,۵۶۳	۲	دریژی: ۸۰ م
۵	گهشهپیدانی پروژهی ئاو	۴,۳۰۶,۶۸۱	۵۳	(۵۳) شوپین
۶	دانانی (۲۲) ئامبیری پاکههروهی بهتۆز بۆ بیرهکانی ئاو	۱,۲۴۱	۱	(۲۲) ئامبیر
۷	دروستکردنی بینایهی پروژهی ئاو و بینایهی جوژاوجۆر	۸۲,۴۸۹	۳	۳
۸	دانانی ترومپای کلۆز	۲,۷۸۴	۱	
۹	دروستکردنی تانکیی کۆنکریتی و ژوور بۆ موهلیده	۲۱۹,۰۳۹	۵	(۵) تانکی (۷) ژوور
کۆی گشتی		۸,۶۸۸,۲۰۰		

کۆی گشتی ههردوو پاریزگی	۱۷,۸۹۵,۰۹۰ دۆلار
-------------------------	------------------

خشتهی ژماره (۱۲)

وهزارهتی سارهوانی و گهشتوگوزار

لیستی پروژهکانی پاریزگهی ههولیر بو سالی ۲۰۰۱ لهسهر بریاری ۹۸۶ که لهژیر جیهجی کردندان

ژ	ناوی پروژه	ژمارهی پروژهکان	پات/دۆلار	بر	تیبینی
۱	دروستکردنی ئاوه‌رۆی سندوقی و لووله‌یی و جوراوجۆر له ناو شار و دهره‌وه‌ی	۷	۶۷۸,۷۸۲		
۲	دروستکردنی کۆگهی به‌پتیه‌به‌رایه‌تیبی ئاوه‌رۆکانی ههولیر	۱	۳۷,۸۷۷		
۳	دروستکردنی ئاوپه‌پینه‌وه و دانانی دهمه‌وانه‌ی مه‌نهۆل و چاککردنی چالی پشکنین له‌چهند شوپنیککی جوراوجۆر	۳	۵۴,۷۷۰		
	کۆی گشتی		۷۷۱,۴۲۹		

خشتهی ژماره (۱۳)

وهزارهتی سارهوانی و گهشتوگوزار

لیستی پروژهکانی پاریزگهی دهۆک بو سالی ۲۰۰۱ که لهسهر بریاری ۹۸۶ که لهژیر جیهجی کردندان

ژ	ناوی پروژه	ژمارهی پروژهکان	پات/دۆلار	بر	تیبینی
۱	گه‌شه‌پیدان به‌پروژه‌ی ئاوه‌رۆی	۲۱	۱,۳۴۹,۳۷۷	(۲۱) شوپن	
۲	دروستکردنی کۆگهی لووله له سمیل	۱	۶۵,۸۸۹	۱	
۳	دروستکردنی تانکی کۆنکریتی و ژوور بو موهلیده	۲	۵۸,۳۵۷	(۳) تانکی (۱) ژوور	
	کۆی گشتی		۱,۴۷۳,۶۲۳		

له بواری پیشه‌سازی و وزه‌دا

له بواری پیشه‌سازی و وزه‌دا

له ماوه‌ی سالی ۱۰۰۱-۱۵۲۰ حکومته‌ی ههریمی کوردستان هه‌ولتی به‌رده‌وامی داوه بۆ به‌ره‌وو پیش بردنی که‌رتی پیشه‌سازی و دابینکردنی وزه‌ی پیوست و چاره‌سه‌رکردنی ئەو گپروگرفتانه‌ی که ته‌گه‌ره ده‌خه‌نه به‌رده‌م پیشه‌چوونی ئیشوکاره‌کان و، له‌م بواره‌دا پیشکەوتنی به‌رچاو هاتوونه‌ته‌دی.

ئه‌مه‌ی خواره‌وه‌ش پوخته‌ی گرینگترین چالاکیه‌کانه له سالی ۱۰۰۱-۱۵۲۰:

یه‌که‌م- کاره‌با:

هه‌رچه‌نده ریژه‌ی به‌ره‌مه‌یتانی وزه‌ی کاره‌با تا ئیسته که‌متره له دابینکردنی پیتداویستیه‌کانی هه‌رتی کوردستان، به‌لام حکومته‌ی هه‌رتیم چ له ریگه‌ی به‌نامه‌ی ۹۸۶ و چ به پشت به‌ستن به‌توانای زاتی خو‌ی، له هه‌ولتی بێ وچاندايه بۆ دابینکردنی کاره‌با بۆ هاوولاتیان و، له‌م بواره‌دا ده‌سکه‌وتی باش به‌دی هاتووه و کاری گرینگ ئه‌نجام دراون وه‌ک:

۱- کردنه‌وه‌ی دوو ویستگه‌ی ۲۹ میگاواتی، یه‌کیکیان له هه‌ولتیر و ئه‌وه‌ی تریان له ده‌وک، که زیاتر له ۵۵ ملیۆن دۆلاریان تی چوو و کاره‌با بۆ شوینه پیوسته‌کان دابین ده‌کهن.

۲- هینانی ۴۰۹ موه‌لیده‌ی بچووک بۆ پارێزگه‌ی هه‌ولتیر که توانای گشتی به‌ره‌مه‌یتانیان ده‌گاته ۶۷۸۰ K.V.A. بۆ ئه‌م مه‌به‌سته‌ش ۶.۶۲۹.۰۰۰ دۆلار خه‌رج کراوه.

۳- هینانی ۲۷۲ موه‌لیده‌ی بچووک بۆ پارێزگه‌ی ده‌وک که توانای گشتی به‌ره‌مه‌یتانیان ده‌گاته ۳۰۸۲۰ KVA و پاتی ۴.۴۸۴.۰۰۰ دۆلار بۆ ئه‌م مه‌به‌سته خه‌رج کراوه.

ئه‌م موه‌لیدانه کاره‌بای پیوست بۆ گه‌ره‌که هه‌ژاره‌کان و بیره‌کانی ئاو و نه‌خۆشخانه‌کان له هه‌ردوو پارێزگه‌دا دابین ده‌کهن.

۴- لیکۆلینه‌وه‌ی ته‌واو ئاماده‌کراوه بۆ ئاو‌اکردنه‌وه‌ی تۆره‌کانی ناو‌خۆی دابه‌شکردن و تۆره‌کانی گواستنه‌وه‌ی وزه‌ی کاره‌با و دامه‌زراندنی ویستگه‌ ناوه‌ندییه‌کان و پاره‌ی پیوست بۆ ئه‌م مه‌به‌سته له‌سه‌ر بودجه‌ی به‌نامه‌ی ۹۸۶ ته‌رخان کراوه. به‌ ئه‌نجامدانی ئەو پرۆژانه‌ش وا پیتشبینی ده‌کری که گرتی کاره‌با تا پاده‌یه‌کی زۆر چاره‌سه‌ر بکریت و هاوولاتیانی کوردستان چیتر له کاره‌بای گشتی بێ به‌ش نه‌بن.

خشته‌ی ژماره (۱) ئەو پرۆژانه ده‌ستنیشان ده‌کات که له‌سه‌ر بریاری ۹۸۶ ئه‌نجام دراون و ریژه‌ی جیبه‌جی کردنیان دیاری ده‌کات. وه‌ک له خشته‌که‌دا ده‌رده‌که‌وی تا ئیسته ۲۵۳.۳۹۲.۵۲۲ دۆلار له بودجه‌ی بریاری ۹۸۶ بۆ ئه‌م مه‌به‌سته ته‌رخان کراوه.

۵- چه‌ندین پرۆژه‌ی کاره‌با له‌سه‌ر بودجه‌ی حکومته‌ی هه‌رتیم ئه‌نجام دراون وه‌ک: دامه‌زراندنی تۆری کاره‌بای هه‌سنی، دامه‌زراندنی تۆری کاره‌بای بلی، دامه‌زراندنی تۆری کاره‌بای لیتری، دامه‌زراندنی تۆری کاره‌بای شیخ سه‌یدا و چه‌ندین پرۆژه‌ی تر که له خشته‌ی ژماره (۲) دا روون کراونه‌ته‌وه. ئه‌م چالاکییانه به‌گشتی ۱.۵۴۷.۹۰۲ دیناریان تیچوووه.

دووهم- تهکنیک و بهره‌م:

۱- له‌سەر راسپارده‌ی به‌پرز سه‌رۆکی حکومه‌تی هه‌رێم هه‌ولتی زۆر دراوه بۆ پشت‌گیربکردن و هاندانی که‌رتی تایبەت و پینونیکردنیان، له‌ ئه‌نجامی ئه‌وه‌شدا نیتزیکه‌ی ۵۰ کارگه له هه‌رێمدا دامه‌زراون که سه‌رچاوه‌ی که‌ره‌سته‌ی خاویان له کوردستان ده‌سه‌ ده‌که‌وێت و زیاتر له ۳۰ ملیۆن دیناریان وه‌ک سه‌رمایه بۆ ته‌رخان کراوه.

۲- کارگه حکومه‌یه‌کان:

که بریتین له کارگه‌ی جگه‌ره‌ی هه‌ولتیر و کارگه‌ی رستق و چینی هه‌ولتیر و کارگه‌ی مه‌رمه‌ری هه‌ولتیر و کارگه‌ی قوتوبه‌ندی هه‌ریر و بنکه‌کانی مافووری هه‌رێم. له‌ سالی ۲۰۰۱دا هه‌ولتی زۆر دراوه بۆ دۆزینه‌وه‌ی سه‌رچاوه‌ی که‌ره‌سته‌ی خاو و په‌یداکردنی بازار بۆ بهره‌مه‌کانی ئه‌م کارگانه بۆ ئه‌وه‌ی له زه‌ره‌ر و زیان رزگاربان بیت و به‌لای که‌مه‌وه‌ خه‌رجی و داهاته‌کانیان به‌رامبه‌ر بیت و بتوانن خۆیان ته‌مویلی خۆیان بکه‌ن، وه‌ک له‌ خواره‌وه‌دا روون کراوه‌ته‌وه:

أ- له‌ ریتگه‌ی به‌کرتیدانه‌وه‌ی چه‌ند بنکه‌یه‌کی مافووری ده‌ستکرد به‌که‌رتی تایبەتی، توانراوه ۸۰٪ی زه‌ره‌ر و زیانه‌کان که‌م بکرتیه‌وه و سالانه نیتزیکه‌ی ۱.۲ ملیۆن دینار بگه‌ریتیه‌وه بۆ خه‌زینه‌ی حکومه‌تی هه‌رێم.

ب- کارگه‌ی مه‌رمه‌ری هه‌ولتیر گه‌یشته‌وه‌ته‌ خالی به‌رامبه‌ر و توانیویه‌تی خه‌رجی و مووچه‌ی کارمه‌ندانی دا‌بن بکات که نیتزیکه‌ی ۹۰ کارمه‌ندن.

ج- توانراوه له‌ ریتگه‌ی دۆزینه‌وه‌ی بازار بۆ بهره‌مه‌کانی کارگه‌ی جگه‌ره‌ی هه‌ولتیر و ئه‌نجامدانی گرتیه‌ستیک له‌گه‌ڵ کۆمپانیای (کانی) بۆ دروستکردنی جگه‌ره‌ی تازه و به‌کرتیدانه‌وه‌ی، زه‌ره‌ر و زیانی ئه‌م کارگه‌یه که‌م بکرتیه‌وه و هه‌ول و کۆشش به‌رده‌وامه بۆ ئه‌وه‌ی هه‌موو گرتیه‌کانی کارگه‌که چاره‌سه‌ر بکرتین.

د- هه‌ولتیکه‌ی زۆر دراوه بۆ ئه‌وه‌ی بازاری گونجاو بۆ بهره‌مه‌کانی کارگه‌ی رستق و چینی بدۆزیتیه‌وه و له‌م بواره‌دا پینشکه‌وتنی به‌رچاو به‌دی هاتووه.

ه- کۆی گشتی داها‌تی کارگه حکومه‌یه‌کان له‌ سالی ۲۰۰۱دا ۱۹.۳۸۰.۴۵۹ دینار و خه‌رجیه‌کانیش له‌ هه‌مان سالدا ۱۶.۶۵۹.۶۱۵ دینار بووه.

واته له‌ سالی رابردوودا کارگه‌کان به‌گشتی سه‌ره‌رای ئه‌وه‌ی که توانیویانه له‌ داها‌تی فرۆشتنی بهره‌مه‌کانیان ته‌مویلی خه‌رجیه‌کانیان بکه‌ن، له هه‌مان کاتیشدا مه‌بله‌گی ۲.۷۲۰.۸۴۴ دینار قازانجیان هه‌بووه. ئه‌مه‌ش به‌وردی له‌ خشته‌ی ژماره ۱۳ روون کراوه‌ته‌وه.

۳- پرۆژه‌کانی پیشه‌سازیی خۆراک:

أ- له‌ سالی رابردوودا کارگه‌ی قوتوبه‌ندی هه‌ریر به‌پیتی پلانیکه‌ی ریکوپی‌ک دۆشاوی ته‌ماته‌ی بهره‌مه‌ هیناوه و ئه‌م بهره‌مه له‌ رووی چۆنایه‌تیه‌وه زۆر چاک و په‌سنده و له‌ دۆشاوی بیانی باشت‌تر بووه و توانیویه‌تی چ له‌ بازاره‌کانی ناوخۆ و چ له‌ بازاره‌کانی ده‌ورو به‌ردا سه‌رکه‌وتووه پینشپه‌که‌ی بهره‌مه‌کانی ناوچه‌که بکات و له‌ ماوه‌ی وه‌زی بهره‌مه‌هیناندا هه‌موو بهره‌مه‌که فرۆشراوه‌ته‌وه. هه‌روه‌ها بهره‌می ته‌ماته له‌ برا جوتیاره‌کان به‌ نرخیکه‌ی گونجاو کراوه‌ته‌وه که ئه‌مه‌ش هانیان ده‌دات بۆ په‌ره‌پیدان و زیادکردنی به‌روبوومه‌کانیان. له‌لایه‌کی

تربشەۋە ئىشوكارى دامەزاندنى ھېتلى دوومى كارگە قوتوبەندى ھەربىر (ھېتلى ئاۋى تىرى) بەردەۋامە و رېژە ۹۰٪ تەۋاۋ بوۋە. تىچوۋى ھەردوۋ ھېتلى كارگە ۵.۲۳۶.۵۱۰ دۆلار بوۋ.

ب- كارگە رۆنى ئاكرى لەسەر بىبارى ۹۸۶ جىبەجى كراۋە و ۱ چاۋەروان دەكرى لە داھاتوۋىيەكى نىزىكدا بىكەۋىتە كار و پىداۋىستىيەكانى بازارى ناخۆ لە بوۋى رۆنى روۋەكدا داۋىن بىكات. ئەم پرۆژەيەش ۹۰٪ رى ئەنجام دراۋە. تىچوۋى پرۆژەكە بەگشتى ۱.۷۰۹.۰۰۰ دۆلارە.

ج- ژمارەيەك پرۆژەي تىرى پىشەسازى خۆراك لەلايەن (UN) ھە پەسند كراۋن و پارەي پىۋىستىيان بۆ تەرخان كراۋە و لە قۇناغى موقاۋەلەدان ۋەك:

كارگە شىرەمەنى سىمىل، كارگە شىرەمەنى سۆران، كارگە بىسكوت، مەجزەرى ھەۋلىر، مەجزەرى دھۆك، كارگە مەككەرۆنى، كارگە سرگە لە دھۆك، تاقىگە تەكنەلۇجىيە خۆراك، تاقىگە پىشەسازىيە خۆراك، مەلبەندى كۆكردنەۋى شىر لە ھەۋلىر و چەندىن پرۆژەي تر كە بەگشتى ۲۳.۲۹۴.۰۰۰ دۆلارىان تىدەچىت. ناۋى پرۆژەكان و تىچوۋى ھەر پرۆژەيەك و شۆتەكەي لە خىشتەي ژمارە ۵ دا بلاۋ كراۋتەۋە.

بىگومان جىبەجى كىردنى ئەم پرۆژانە دەبىتە مایەي بوۋژاندنەۋە و پەرەپىدانی زىاترى ئابوۋرى ۋلاتەكەمان و دۆزىنەۋى دەرفەتى تىرى كار و بەرھەمھىتان بۆ ھاۋوللا تىيان و لە ھەمان كاتىشدا بوۋژاندنەۋى زىاترى كەرتى كىشتوكال و ھاندانى جوتياران بۆ پەرەپىدانی بەرھەمھىتان لە روۋى چەندايەتى و چۇنايە تىبەۋە.

د- جگە لەمانەش ژمارەيەك پرۆژەي تىرى پىشەسازىيە خۆراك كە بەگشتى ۱۶.۵۷۵.۰۰۰ دۆلارىان تى دەچىت خراۋنەتە ناۋ فېتەكانى رابردوۋى بەرنامەي ۹۸۶ ھە، بەلام تا ئىستە UN رەزامەندى لەسەر نەداۋن ۋەك:

يەكەي بەرھەمھىتانى قوتوۋى مەعدەنى و يەكەي بەرھەمھىتانى سىندوۋقى پلاستىكى لە كارگە ھەربىر، كارگە شوشتىنى خورى، كارگە بەرھەمھىتانى كارتونى ھىلكە، كارگە صابون، كارگە ئاۋى كانزايى لە حاجى ئۆمەران، كارگە شىرنەمەنى لە بەردەرەش، كارگە مافوۋرى مىكانىكى و چەندىن پرۆژەي تر كە لە خىشتەي ژمارە ۱۵۶ روۋن كراۋنەتەۋە.

سىيەم- لە بوۋى نەۋت و كانزاکاندا:

۱- سەرەراي گىروگرفتەكان و نەبوۋنى بەرھەمھىتانى نەۋت لە ھەرىم و كەمى بىرى ئەۋ سوۋتەمەنىيەي كە دەگاتە كوردستان و كەمى ئەمبارى پىۋىستى سوۋتەمەنى و كەلۋپەلى تاقىگەكان و كەمى ئامبىرى نوۋ بۆ كانەكان و روۋپىۋى جىۋلۇجى، لەگەل ئەۋەشدا ئەۋ برە سوۋتەمەنىيەي كە دەگاتە كوردستان بەشپەۋىيەكى رېكۆپىنك دابەش دەكرىت و سىستەمى كۆپۈن بۆ دابەشكردى بەنزىن و غاز پەپرەۋ دەكرىت، ئەمەش بۆتە ھۆي ئەۋەي كە ئەۋ برە سوۋتەمەنىيە بە دادپەرۋەرىيە بەسەر ھاۋوللا تىياندا دابەش بىكرىت.

لەماۋەي سالى رابردوۋدا ۵۹۲.۶۳۹.۰۷۵ لىتر سوۋتەمەنى و ۲.۸۰۰.۱۰۸ بوتلى غازى شل بە نىرخى رەسمى دابەش كراۋە.

لە كانە بەردەكانى حكومەتدا ۱۶.۶۵۰ تۆن بەردى مۆزايىك و ۲۱.۵۰۰ تۆن خۆل و تىكەلە دەرھىنراۋە و لە بازارەكاندا فرۇشراۋە.

ب- پروپیتی (مهسح) ی جیۆلۆجی:

له بواری پروپیتی جیۆلۆجیدا زۆر کار و چالاکی ئه نجام دراون وهک:

۱- پروپیتوکردنی نیتزیکه ی ۴,۹۰۰ کم له پارێزگه ی ههولێر که راپۆرت و نهخشه ی جیۆلۆجی بۆ ئاماده کراره و شۆینی بهرد و کانزاکان لهو ناوچانه ی که پروپیتوکاران دهستنیشان کراره.

۲- پشکنینی هونهری بۆ ۵۹,۰۴۹ تۆن بهرد له پارێزگه ی ههولێر ئه نجام دراوه که داهاته که ی ۲۹۵,۲۴۵ دینار بووه.

۳- ۸۷ مۆلهت له ههردوو پارێزگه ی ههولێر و دهۆک دراوه.

۴- جیبه جی کردنی پروپیتوکردنی کاره بایی بۆ گه ران بهدوای ئاوی ژیرزهوی له ناوچه ی گرده په شه له پارێزگه ی دهۆک.

۵- دروستکردنی نهخشه ی جیۆلۆجی ناوچه ی تاوکی له قهزای زاخۆ.

۶- دۆزینه وهی سێ جۆری بهردی مه پمه ر له ۳ شۆینی جیاجیا له پارێزگه ی دهۆک.

۷- داهاتی پشکنینی هونهری له پارێزگه ی دهۆک ۱,۳۵۸,۰۴۳ دینار بووه.

۸- جگه له مانه ش چه ندين پروپیتی جیۆلۆجی له پارێزگه کانی ههولێر و دهۆک ئه نجام دراون بۆ گه ران به دوای بهردی ههلان و بهردی مه پمه ر... هتد.

ئه مه پوخته یه ک بوو له گرینگترین کار و چالاکییه کانی حکومه تی هه ریم له بواری پیشه سازی و وزه دا. له بهراوردکردنی خه رجی و داهاته کانی ئه و بواره له نیوان سالانی ۲۰۰۰ و ۲۰۰۱ دا ده رده که وێ که له سالی ۲۰۰۰ دا نیتزیکه ی ۴۴ ملیۆن دینار قازانج به ده ست هاتوو، که چی له سالی ۲۰۰۱ دا بۆته ۱۷۲ ملیۆن دینار، که ئه مه ش ۴ به رامبه ری قازانجی سالی ۲۰۰۰ بووه. له روانگه ی ئه م راستیانه ی سه ره وه و به ره چاوکردنی بایه خدانی زیاتری حکومه تی هه ریم به بابه تی پلاندانانی زانستیانه و ریکهستن و بهدواداچوونه وهی سه رجه م ئیشوکاره کان و چاوه روان ده کرى دهسکهوتی زیاتر و بهرچاوتر له م بواره گرینگه دا پشکیش به هاوولاتیان بکریت و ئاوه دانکردنه وهی کوردستان به ههنگاوی خیراتر به ره و پیشه وه بچیت.

خشتهی ژماره (۱)

پروژه‌کانی کاره‌بایی که له‌سه‌ر بریاری ۹۸۶ نه‌نجام دراون

ریتزه‌ی جیبه‌جیکردنی پروژه %						پاره‌ی تهرخانکراو (دۆلار)			پروژه‌کان
کۆی گشتی		دهۆک		هه‌ولتیر		کۆی گشتی	دهۆک	هه‌ولتیر	
نه‌نجام دان	سه‌رف کردن	نه‌نجام دان	سه‌رف کردن	نه‌نجام دان	سه‌رف کردن				
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۵۵,۰۰۸,۷۰۰	۲۷,۵۰۴,۳۴۰	۲۷,۵۰۴,۳۶۰	پروژه‌ی ۲۹ میگاوات
۹۱	۱۰۰	۷۸	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۱,۱۱۳,۰۰۰	۴,۴۸۴,۰۰۰	۶,۶۲۹,۰۰۰	پروژه‌ی موه‌لیده‌ی دیزلی بچووک
۴۲	۵۰	۴۳	۴۸	۴۲	۵۲	۲۵,۸۷۹,۱۰۶	۱۰,۵۶۲,۳۲۸	۱۵,۳۱۶,۷۷۸	داب‌ه‌شکردن
۲۷	۲۷	۲۱	۲۳	۲۲	۲۴	۲۹,۷۷۰,۲۸۷	۱۴,۴۱۴,۰۰۰	۲۱,۰۰۰,۰۰۰	ویستگه‌کانی کاره‌بایی (قوناعی یه‌که‌م)
۳,۹	۱	۳,۳	۰,۵	۴,۵	۱,۵	۳۲,۹۴۸,۰۶۰	۱۴,۷۲۰,۰۰۰	۱۶,۶۵۰,۰۰۰	ویستگه‌کانی کاره‌بایی (قوناعی دووه‌م)
۶۹	۶۴	۲۰	۱۸	۸۴	۷۸	۱۷,۲۴۰,۰۹۷	۳,۹۴۰,۰۹۷	۱۳,۳۰۰,۰۰۰	ویستگه‌کانی ناوه‌ندی (نوێ‌کردنه‌وه)
-	-	-	-	-	-	۶۴,۱۳۸,۶۱۹	۲۳,۲۸۶,۱۰۹	۴۰,۸۵۲,۵۱۰	گواستنه‌وه‌ی وزه‌ی کاره‌با
۵	۱۷	۸	۳۳	۲	-	۶,۶۰۰,۰۰۰	۳,۳۰۰,۰۰۰	۳,۳۰۰,۰۰۰	پروژه‌کانی کارۆتاوی
۳۹	۳۵	۳۷	۳۸	۴۰	۳۳	۲۵۳,۳۹۲,۵۲۲	۱۰۸,۸۳۹,۸۷۴	۱۴۴,۵۵۲,۶۴۸	کۆی گشتی

خشتهی ژماره (۲)

پروژه‌کانی کاره‌با که له‌سه‌ر بودجه‌ی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان نه‌نجام دراوه

ژ	ناوی پروژه	شوینی پروژه‌که	پاره‌ی ته‌رخانکراو (دینار)	په‌ره‌ی پاره‌ی سه‌رفکراو %	په‌ره‌ی جیبه‌جیکردنی پروژه‌که
۱	ژماره‌کردنی خانووی هاوبه‌شه‌کان	ئامیدی، ئاکری، دهۆک	۱۱۶,۸۸۷	۹۰	۹۱
۲	دامه‌زاندنی تۆری کاره‌بای هه‌سنی	سۆران	۵۲,۴۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۳	دامه‌زاندنی تۆری کاره‌بای بلی	سۆران	۴۷۰,۷۲۰	۹۹	۱۰۰
۴	دامه‌زاندنی تۆری کاره‌بای لیپۆ	سۆران	۱۲۸,۰۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۵	دامه‌زاندنی تۆری کاره‌بای شیخ سه‌یدا	سۆران	۳۱,۲۸۰	۱۰۰	۱۰۰
۶	ئامیتری پیتوه‌ندی سینا و ۸۵۸	سۆران	۶۸,۲۰۰	۷۰	۵۹
۷	کپینی ئامیتر و که‌لوپه‌ل - پۆلیسی کاره‌با	هه‌ولیر	۵۲۶,۳۵۰	۱۰۰	۱۰۰
۸	کپینی ئامیتر و که‌لوپه‌ل - کاره‌بای سۆران	سۆران	۵۸,۹۸۰	۱۰۰	۱۰۰
۹	چاک‌کردنه‌وه‌ی بینایه‌ی پاسه‌وانه‌کانی پروژه‌ی ۲۹ میگاوات	پروژه‌ی ۲۹ میگاواتی	۲۳,۳۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۰	دروستکردنی سه‌قیفه و رووناکی ده‌ره‌وه‌ی ۲۹ میگاوات	پروژه‌ی ۲۹ میگاواتی	۷۱,۷۸۵	۹۰	۱۰۰
	کۆی گشتی		۱,۵۴۷,۹۰۲	۹۷	۹۵

خشتهی ژماره (۳)

بهره‌م و چالاکییه‌کانی کارگه‌کانی حکومتی - ۲۰۰۱

خه‌رجییه‌کان به‌دینار	داهات به دینار	بری بهره‌م		یه‌که	جوړی بهره‌م	ناوی کارگه	ژ
		بهره‌می هینراو	بهره‌می دانراو				
۵,۱۲۸,۲۴۲	۲,۰۶۴,۵۳۹	۴۹۵	۶۷,۶۰۰	کارتون	جگه‌ره	جگه‌ره‌ی هه‌ولیر	۱
۸,۲۸۴,۷۳۷	۸,۸۱۳,۶۲۹	۹۶,۶۵۷	۲۶۴,۰۰۰	م	کوتال	رستان و چینینی هه‌ولیر	۲
۸۴۳,۳۲۵	۶۳۱,۷۴۲	۲,۹۵۶	۱۰,۰۰۰	۲م	مه‌رمه‌ر	مه‌رمه‌ری هه‌ولیر	۳
۱,۹۴۷,۹۵۴	۵,۹۶۵,۴۲۰	۵۹۶,۵۴۲		قوتوو	دۆشاوی ته‌ماته	قوتوو به‌ندی هه‌ریر	۴
۴۵۵,۳۵۷	۱,۹۰۵,۱۲۹	۶۷۲	۳,۱۰۰	۲م	مافووری به‌شپوهی کۆن	بنکه‌کانی مافووری هه‌ریم	۵
		۲۷۵	--	۲م	مافووری به‌شپوهی نوی		
۱۶,۶۵۹,۶۱۵	۱۹,۳۸۰,۴۵۹	کۆی گشتی					

خشتهی ژماره (۴)

ئەو پرۆژانەى پيشەسازىي خۇراک که جيبه جۆ کراوه به اواناھەنگ لەگەڵ پیکجراوى فاو لەسەر جەم فيزەکاندا

ژ	ناوى پرۆژه	پارهى تىچوو US \$	پێژى جيبه جۆکردنى
۱	کارگەى قوتووبەندى ھەريەر- ھيلى بەرھەمھيئەتانی دۆشاوی تەماتە	2.650.460	% 100
۲	کارگەى قوتووبەندى ھەريەر- ھيلى بەرھەمھيئەتانی ئاوی ترى	2.586.050	% 90
۳	کارگەى رۆنى رووھکی لە ئاکرى	1.709.000	% 90
	کۆى گشتى	6.945.510	

خشتهی ژماره (۵)

پرۆژەکانى پيشەسازى خۇراک که پارهيان بۆ تەرخانکراوه و لە قۇناعى موفاوه لەدان

ژ	ناوى پرۆژه	US. \$	شوتىي پرۆژه
۱	کارگەى شيرەمەنىي سمييل	1.844.000	پاريزگەى دھۆک / سمييل
۲	کارگەى شيرەمەنىي سۆران	1.000.000	پاريزگەى ھەوليتير / سۆران
۳	کارگەى بسکوبت	5.243.000	پاريزگەى ھەوليتير / سۆران
۴	مەجزەرى ھەوليتير	3.650.000	پاريزگەى ھەوليتير / ھەوليتير
۵	کارگەى مەعکە رۆنى	3.000.000	پاريزگەى دھۆک / دھۆک
۶	کارگەى سرکە	1.613.000	دھۆک
۷	تاقىگەى تەکنۆلۆژياي خۇراک	1.200.000	ھەوليتير
۸	تاقىگەى پيشەسازى خۇراک	582.000	دھۆک
۹	مەلبەندى کۆکردنەوى شير	204.000	ھەوليتير
۱۰	مەجزەرى دھۆک	2.350.000	دھۆک
۱۱	مەلبەندى کۆکردنەوى شير	138.000	دھۆک
۱۲	پارچەى يەدەک و خزمەتگوزارىي ھونەرى	200.000	ھەوليتير
۱۳	راھيئەتانی ھونەرىي کارمەندان	452.000	ھەوليتير
۱۴	راھيئەتانی ھونەرىي کارمەندان	300.000	دھۆک
۱۵	پارچەى يەدەک و خزمەتگوزارىي ھونەرى	150.000	دھۆک
۱۶	پارەى يەدەک بۆ پرۆژەکانى ھەوليتير	816.000	ھەوليتير
۱۷	پارەى يەدەک بۆ پرۆژەکانى دھۆک	552.000	دھۆک
	کۆى گشتى	23.294.000	

خشتهی ژماره (۶)

ئەو پرۆژانەى كە داخلى فېزەكانى بەرنامەى ۹۸۶ كراون بەلام هېشتا پەسند نەكراون

ژ	ناوى پرۆژه	شوتېن	پارەى پېشنياركاراڧ US \$
۱	يەكەى بەرھەمھېتئانى قوتووى مەعدەنى لە كارگەى ھەربىر	ھەولېتېر	1.125.000
۲	يەكەى بەرھەمھېتئانى سىندووقى پلاستىكى لە كارگەى ھەربىر	ھەولېتېر	1.125.000
۳	يەكەى بەرھەمھېتئانى كارتۆن بۆ كارگەى ھەربىر	ھەولېتېر	1.125.000
۴	كارگەى شوشتنى خورى	ھەولېتېر	1.000.000
۵	كارگەى بەرھەمھېتئانى كارتۆنى ھېلكە لە كاغەزە لە ناوچووەكان	ھەولېتېر	1.125.000
۶	كارگەى صابون	ھەولېتېر	1.125.000
۷	كارگەى ئاوى كانزايى لە حاجى ئۆمەران	ھەولېتېر	1.000.000
۸	پېشانگەى پېشەسازى و بازرگانى	ھەولېتېر	1.000.000
۹	يەكەى بەرھەمھېتئانى بوتلى پلاستىكى بۆ كارگەى رۆنى رووھكى ئاكرى	دھۆك	1.125.000
۱۰	كارگەى بەرھەمھېتئانى كارتۆن بۆ كارگەى رۆنى رووھكى ئاكرى	دھۆك	1.000.000
۱۱	كارگەى شېرىنەمەنى لە بەردەرەش - ئاكرى	دھۆك	1.100.000
۱۲	كارگەى مافوورى ميكانىكى	دھۆك	1.125.000
۱۳	كارگەى شوشتنى خورى	دھۆك	600.000
۱۴	مەجزەرى ئازەل	دھۆك	3.000.000
	كۆى گشتى		16.575.000

خشته‌ی ژماره (۷)

بهره‌مه‌یانی وزه‌ی کاره‌با له سالی ۲۰۰۱ (Electricity Production 2001)

MWh

کۆی گشتی	سۆران	دهۆک		هه‌ولیر			مانگ
	موه‌لیده بچووکه‌کان	۲۹ میگاوات	موه‌لیده بچووکه‌کان	وارتسیلا	۲۹ میگاوات	موه‌لیده بچووکه‌کان	
۸,۳۵۶	۴۲۴	.	۷۷۲	۲,۸۵۷	.	۴,۳۰۳	۱
۷,۳۵۳	۳۸۳	.	۶۹۷	۲,۳۸۷	.	۳,۸۸۶	۲
۸,۰۵۹	۴۲۱	.	۷۶۹	۱,۷۷۴	۸۱۹	۴,۲۷۶	۳
۱۰,۵۶۰	۴۱۱	۱,۶۰۲	۷۴۷	۱,۸۸۲	۱,۷۵۴	۴,۱۶۴	۴
۱۸,۱۴۸	۴۲۲	۵,۴۳۶	۷۷۱	۱,۳۸۸	۵,۸۸۲	۴,۲۴۹	۵
۲۱,۹۵۷	۴۰۸	۵,۹۸۰	۹۶۸	۱,۴۷۹	۸,۸۴۶	۴,۲۷۶	۶
۲۵,۸۹۱	۴۲۴	۶,۸۱۴	۱,۰۰۲	۱,۴۹۲	۱۱,۳۴۵	۴,۸۱۴	۷
۲۵,۶۰۴	۱۱۱۰	۶,۱۷۴	۱,۱۱۷	۱,۰۴۴	۱۱,۲۱۹	۴,۹۴۰	۸
۲۵,۰۵۱	۱۲۹۱	۵,۶۸۴	۱,۴۹۱	.	۱۰,۶۴۱	۵,۹۴۴	۹
۲۶,۱۱۲	۱۳۹۸	۵,۸۴۹	۱,۶۵۹	.	۱۱,۱۶۴	۶,۰۴۲	۱۰
۲۲,۶۰۶	۱۳۴۲	۴,۵۹۸	۱,۶۱۰	.	۹,۵۵۳	۵,۵۰۳	۱۱
۲۴,۹۵۵	۱۳۸۶	۴,۴۹۵	۱۷۰۲	.	۱۱,۵۱۳	۵,۸۵۹	۱۲
۲۲۴,۶۵۲	۹,۴۲۰	۴۶,۶۳۲	۱۳۳۰۵	۱۴۳۰۳	۸۲,۷۳۶	۵۸,۲۵۶	کۆی گشتی
۱۳,۸	۵,۵	۲۹	۶,۵	۸,۸	۲۹	۳۵	Installed Power (MW)*
۳۷,۷	۴۹,۵	۲۶,۴	۴۸,۲	۲۷,۹	۴۱,۷	۴۷,۶	Production Efficiency (%)

200

*At the end of December 2001

لە بواری یارمەتی مرۆڤایەتی و هاوکاریدا

له بواری یارمه‌تیی مرؤفایه‌تی و هاوکاریدا

ئهمه‌ش زۆر بواری جیاجیا ده‌گریته‌وه هه‌روه‌ک ریک‌خستنی سه‌فه‌ری هاوولاتیان بۆ ده‌ره‌وه‌ی هه‌ریم یا به‌پێچه‌وانه‌وه، پێوه‌ندی له‌گه‌ڵ ریک‌خراو و ئازانسه‌ جۆراو‌جۆره‌کان، نوێنه‌رایه‌تی حکومه‌تی هه‌ریم له‌ ده‌ره‌وه‌ی ولات و چالاکییه‌کانی تایبه‌ت به‌هه‌ل‌گرته‌وه‌ی مین.

له‌ ماوه‌ی ساڵی ۲۰۰۱ زۆر کاری گرینگ له‌م بواره‌دا ئه‌نجام دراوین که‌وا له‌ خواره‌وه‌دا پوخته‌ی چالاکییه‌کان ده‌خه‌ینه‌ روو:

یه‌که‌م- دیدار و کۆبوونه‌وه‌کان:

۱- بۆ به‌دواداچوونی چۆنیه‌تی به‌رپه‌وه‌چوونی به‌نامه‌ی ۹۸۶ له‌ کوردستان و گوێ و تین به‌خشینی زیاتر به‌و کار و پرۆژانه‌ی که‌ له‌سه‌ر بودجه‌ی به‌نامه‌که‌ ئه‌نجام ده‌درین، ساڵی رابردوو به‌پیتی به‌نامه‌یه‌کی ریک‌پیتیک و به‌شپه‌یه‌کی به‌رده‌وام دیدار و گفتوگۆ له‌گه‌ڵ یونۆکی و سه‌رجه‌م ئازانسه‌کانی UN ئه‌نجام دراوه.

له‌ ئاکامی ئه‌و کۆبوونه‌وه و چاوپێکه‌وتنه‌وه‌دا هاوکاری و هاوئاهاهنگی له‌ نیوان ده‌زگا پێوه‌ندیده‌اره‌کانی حکومه‌تی هه‌ریم و ئازانسه‌کانی UN په‌ره‌ی سه‌ندوو و زۆر له‌ گیروگرفت و کۆسپه‌کانی به‌رده‌م جێبه‌جێکردنی به‌نامه‌که‌ له‌ کاتی خۆیاندا چاره‌سه‌ر کراوین، ئهمه‌ش په‌نگدانه‌وه‌ی ئه‌رتی هه‌بووه‌ له‌سه‌ر خه‌یراترکردنی پرۆسه‌ی جێبه‌جێکردنی پرۆژه‌کان که‌ له‌ به‌رژه‌وه‌ندیی هاوولاتیان و پرۆسه‌ی ئاوه‌دانکردنه‌وه‌ی خه‌یراتری ولاته‌که‌ماندايه.

۲- هه‌ر له‌ ساڵی ۲۰۰۱ چهندین دیدار و کۆبوونه‌وه له‌گه‌ڵ ئه‌و ریک‌خراوه‌ نا‌حکومه‌ییانه‌ ئه‌نجام دراوه که‌ له‌ کوردستاندا چالاکی ده‌نوێن و هه‌ک: SCF ی به‌ریتانی، ریک‌خراوی NWMT، ریک‌خراوی مین هه‌ل‌گرته‌وه‌ MAG، ریک‌خراوی ئیمپیرجینسی، کۆمه‌له‌ی ژین بۆ په‌که‌وته‌کان و چهندین ریک‌خراوی تر. له‌ کۆبوونه‌وه‌کاندا چۆنیه‌تی به‌رپه‌وه‌چوونی ئیشوکاری ریک‌خراوه‌کان له‌ کوردستان و په‌ره‌پیدانی چالاکییه‌کانیان به‌ هاوکاری له‌گه‌ڵ حکومه‌تی هه‌ریم باسیان لێ کراوه.

۳- پێشوازیی چهندین شاندی په‌سه‌می و غه‌یره‌ په‌سه‌می و که‌سایه‌تی جۆراو‌جۆر کراوه و دیدار و کۆبوونه‌وه‌یان له‌گه‌ڵدا ئه‌نجام دراوه، هه‌روه‌ک پێشوازیکردن له‌ شاندیکی بیرویی په‌ناهه‌نده‌کان له‌ سوئیسرا (به‌شی ئاسیا)، پێشوازیکردن له‌ شاندیکی ئه‌نجومه‌نی نه‌رویجی بۆ په‌نا به‌ران، کۆبوونه‌وه له‌گه‌ڵ شاندیکی ریک‌خراوی ئاشوری له‌ ئه‌مریکا و چهندین شاندی دیکه.

دووه‌م- ریک‌خستنی سه‌فه‌ری هاوولاتیان:

له‌ بواری ریک‌خستنی سه‌فه‌ر و هاتوچۆی هاوولاتیان بۆ ده‌ره‌وه و ناوه‌وه‌ی کوردستان له‌ ساڵی ۲۰۰۱ چالاکی جۆراو‌جۆر ئه‌نجام دراوه و هه‌ک:

۱- بۆ ئاسانکردنی سه‌فه‌ری هاوولاتیان بریاردا خالی پێشخاپوور که‌ ده‌که‌وتته‌ سه‌ر سنوری سووریا به‌ وه‌زاره‌تی یارمه‌تی و هاوکارییه‌وه به‌سه‌رتیته‌وه. دامه‌زراندنی ئیداره‌ی نوێ به‌ هه‌موو به‌شه‌کانیه‌وه و هه‌کو کارگێری و ژمێرباری و لیکۆلینه‌وه، سه‌رکه‌وتنی باشی به‌ده‌ست هیناوه. نرخی گواستنه‌وه‌ی هاوولاتیان چ به‌ به‌له‌م و چ به‌ ئۆتۆمۆبیل کۆنترۆل کراوه و له‌چاو جارێ زۆر هه‌رزانه‌تر ده‌هه‌ست. هه‌روه‌ها کردنه‌وه‌ی لقی بانک بۆ گۆرینه‌وه‌ی

پاره‌ی بیانی و په‌فتار و مامه‌له‌ی شارستانی و باش له‌گه‌ل ه‌اوول‌اتیاندا مایه‌ی په‌زامه‌ندی ئه‌و که‌سانه بووه که له‌م خاله‌وه سه‌فه‌ر ده‌که‌ن. پرۆژه‌ی دروست‌کردنی ته‌لاری بانک و ئی‌داره و بنکه‌ی پۆلیس به‌م زووانه ته‌واو ده‌بیت.

۲- هاوشان له‌گه‌ل گۆران‌کراییه‌کانی سه‌ر سنوور و که‌م بوونه‌وه‌ی فیزیا، توانراوه له‌ پرێگه‌ی به‌رپه‌رینه‌یه‌تی گشتی سه‌فه‌ر له‌ وه‌زاره‌تی مرۆفایه‌تیدا سه‌فه‌ری هاوول‌اتیان پرێک بخریت و زیاتر بایه‌خ به‌و که‌سانه دراوه که پیتوبستیان به‌سه‌فه‌ر هه‌یه. له‌م بواره‌دا هاوئا‌هه‌نگی ته‌واو له‌ نیتوان وه‌زاره‌ته پیتوهندیداره‌کانی حکومه‌تی هه‌ریم ئه‌نجام دراوه بۆ ده‌ستنی‌شان‌کردنی ئه‌و که‌سانه‌ی که پیتوبستیان به‌سه‌فه‌ر هه‌یه.

۳- دامه‌زراندنی کارمه‌ندی شاره‌زا و کردنه‌وه‌ی به‌که‌ی ژمیربیری و چاره‌سه‌رکردنی گرفته ئی‌داری و داراییه‌کانی به‌رپه‌رینه‌یه‌تی سه‌فه‌ری ده‌ۆک بۆ ئه‌وه‌ی ئیشوکاره‌کانی به‌شپه‌یه‌کی پرێکوپیتکتر ئه‌نجام بدات و خه‌لکی ده‌قه‌ره‌که ته‌نیا له‌کاتی سه‌فه‌رکردندا سه‌ردانی وه‌زاره‌تی مرۆفایه‌تی بکه‌ن.

۴- پرۆژه‌ی ته‌لاری نۆی به‌رپه‌رینه‌یه‌تی سه‌فه‌ری ئیبراهیم خه‌لیل به‌م نیتوبیکانه ته‌واو ده‌بی، ئه‌مه‌ش کاربگه‌ری ئه‌رتینی ده‌کاته سه‌ر به‌رپه‌رینه‌یه‌تی ئیشوکاره‌کانی ئه‌م به‌رپه‌رینه‌یه‌تییه.

هه‌روه‌ها به‌رپه‌رینه‌یه‌تی ناوبراو به‌ هاوکاری و هاوئا‌هه‌نگی له‌گه‌ل په‌یوه‌ندییه‌کان و گومرگ و به‌شه‌کانی تری کۆمه‌لگه کاره‌کانی خۆی به‌ شپه‌یه‌کی پرێکوپیتک ئه‌نجام داوه و ئاسانکاری پیتشکیش به‌ هاوول‌اتیان کردووه.

۵- داها‌تی هه‌موو به‌رپه‌رینه‌یه‌تییه‌کانی سه‌فه‌ر به‌ شپه‌یه‌کی یاسایی و به‌پیتی پسووله کۆکراوه‌ته‌وه و کۆی گشتییی داها‌تی گشت به‌رپه‌رینه‌یه‌تییه‌کانی سه‌فه‌ر له‌ سالی ۲۰۰۱ د ۲۰۰۹. ۱۵. ۶۴ دینار و ۱.۳۴۳.۷۳۰ دۆلار بووه.

سپه‌م- په‌یوه‌ندییه‌کان:

حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان له‌ پرێگه‌ی به‌رپه‌رینه‌یه‌تی گشتی په‌یوه‌ندییه‌کان له‌ وه‌زاره‌تی مرۆفایه‌تیدا به‌شپه‌یه‌کی به‌رده‌وام پیتوهندیی له‌گه‌ل ئه‌و پرێکخراوه بیانیانه‌دا کردووه که له‌ کوردستاندا چالاکیی ئه‌نجام ده‌دن. ناوی سه‌رجه‌م پرێکخراوه بیانییه‌کان به‌پیتی فۆرمیک تۆمار کراوه و زانیاری پیتوبست ده‌رباره‌ی هه‌ر پرێکخراوێک له‌ پرێگه‌ی نوپنه‌ری حکومه‌تی هه‌ریم له‌و ولاته‌ی که پرێکخراوه‌که‌ی لیتوه هاتووه کۆکراوه‌ته‌وه و له‌ فۆرمیکدا تۆمارکراوه. هه‌روه‌ها ئاسانکاری پیتوبست بۆ هاتوچۆی پرێکخراوه‌کان له‌ ده‌روه‌ بۆ ناوه‌وه‌ی هه‌ریم یا به‌ پیتچه‌وانه‌وه پیتشکیش کراوه.

له‌ ماوه‌ی سالی ۲۰۰۱ چالاکیی جۆراوجۆر له‌م بواره‌دا ئه‌نجام دراوه و هه‌ک:

۱- چوارده پرێکخراوی بیانی و ۳ پرێکخراوی ناوخۆیی تۆمارکراون. مه‌به‌ست له‌م تۆمارکردنه‌ش به‌دواداچوونی کاری پرێکخراوه‌کان و ئاگاداریبون له‌ چالاکییه‌کانیان و پرێکخستنی جۆری پیتوهندییانه له‌گه‌ل حکومه‌تی هه‌ریمدا.

۲- سه‌رپه‌رشته‌یکردنی ئیشوکاری لیتنه‌ی بالای ده‌رکراوه‌کان و هه‌ولدان بۆ هاوئا‌هه‌نگی و له‌به‌ک گه‌بشتنی باشتر له‌ نیتوان ئازانسسی UNOPS و لیتنه‌ی ناوبراوا. له‌م پرێگه‌یه‌وه توانراوه یارمه‌تی و هاوکاری به‌رچاو بۆ ئاواره‌کانی شه‌ری ناوخۆ و ده‌رکراوه‌کانی که‌رکوک و ئاواره‌کانی شه‌ری په‌که‌که و گه‌راوه‌کانی ئیتران و راگوازراره‌کانی ناوچه‌کانی تری عیراق هه‌روه‌ک مووسل و به‌غدا و خانه‌قین و مه‌نده‌لی و شنگار دابین بکریت.

دوای ههولتیکی زۆر توانراوه که لویه لیتیکی زۆر دابهش بکریت و تاوه کو ۳۱/۱۲/۲۰۰۱ زیاتر له ۳,۰۰۰ خیزان که لویه لی جۆراوجۆری هاوینه و زستانه یان بۆ دابین کراوه.

۳- چاره سه رکردنی کیشه و گرتی هاوولاتیان له گه ل ئاژانسه کانی UN و ریکخراوه ناحکومیه کاندای. له سالی ۲۰۰۱ دا توانراوه ۱۰ کیشه ی یاسایی له م جۆره به هاوئاهاهنگی له گه ل یونۆکی چاره سه ریکرتین یا به ره و چاره سه رکردن ههنگاو بنیتن.

۴- هاوئاهاهنگی تهواو له گه ل به که ی پلاندانان له یونۆکی له پیناوی جیبه جیکردنی خیراتر و باشتیری نه و پرۆژه و چالاکیانه ی پتوه ندیبان به به نامه ی ۹۸۶ هه هه یه.

۵- به شداریکردنی به رپتوه به ری گشتیی پتوه ندیبه کان و به رپرسی پتوه ندیبه کانی دهۆک له خولی راهینان له سه ر پلاندانان که زانکۆی دهۆک به هاوکاری زانکۆی دۆرتمۆندی ئەلمانای و ریکخراوی DHK نه نجامی دا.

۶- سه باره ت به چۆنیه تی به ره ننگار بوونه وه ی کاره ساتی سروشتی یا ده سترکرد، وه زاره تی مرۆقا یه تی به هاوکاری له گه ل ریکخراوی مندالپارتیزی به ریتانی خولتیکی بۆ داموده زگا کانی حکومه ت و ریکخراوه ناحکومیه بیانی و ناوخۆییبه کان و ئاژانسه کانی UN ریکخست به ناوی (خولی راهینان). دوای نه نجامدانی خوله که کۆمیته یه کی کاتی بۆ به دوا دچوونی ئیشوکاره کان دروست کرا که به تهواو بوونی کاره کانی ده بیته بناخه ی کۆمیته یه کی هه میشه یی بۆ دروستکردنی هاوئاهاهنگی تهواو له نیوان ده زگا جیا جیاکان له کاتی روودانی هه ر کاره ساتیکدا.

چواره م- نوینه رایه تی حکومه تی هه ریم له ده ره وه:

نوینه رانی حکومه تی هه ریمی کوردستان له ده ره وه ی ولات، چ له رتگه ی به شداریبوونیان له کۆنفرانس و کۆپ و کۆبوونه وه جۆراوجۆره کاندای، یا دیدار و کۆبوونه وه یان له گه ل به رپرسان و کاربه ده ستانی ولاتانی جیهان و چاوپیکه وتنی میدیاکانی جیهاندا توانیویانه رۆلیتیکی به رچاوه له ناساندنی دۆزی کورد به ناوه نده ره سمی و ناره سمیه کانی ده ره وه ی ولات بگرتن. ئەمه ی خواره وه ش پوخته ی چالاکییه کانه له م بواره دا:

۱- به مه ستی به ره و پیتش بردنی دیپلۆماسیه تی کورد له ده ره وه ی ولات نوینه رانی حکومه تی هه ریم له ده ره وه له زۆر له کۆنفرانس و کۆبوونه وه جیهانییه کاندای به شدارییان کردوه و به شتیوه یه کی به رده وام چاویان به به رپرسی ولاته جۆراوجۆره کان که وتوه و هاوئاهاهنگیان له گه ل بالۆتیزخانه کان له ده ره وه دا نه نجام داوه.

۲- له مانگی ته مووزی سالی ۲۰۰۱ دا له شارۆچکه ی سه لاهه دین کۆنفرانسیتک سازکرا که تایبه ت بوو به دیارکردنی ئیشوکاری نوینه رانی حزب و حکومه ت و هاوئاهاهنگی له نیوانیاندا.

۳- کردنه وه ی نوینه رایه تی حکومه تی هه ریم له فه ره نسا و روسیا و سويسرا.

۴- رۆلیتیکی به رچاویان گپراوه بۆ بانگه یشتن کردنی چه ندین شاندى کورد، چ له سه ر ئاستی سیاسی و چ له سه ر ئاستی فیکردنی بالا، بۆ ده ره وه ی هه ریم.

۵- رۆلیتیکی گرینگیان هه بووه له بانگه یشتن کردنی خه لکانی پسپۆر و شارهزا له بواره جیا جیاکاندا بۆ ناو کوردستان.

۶- به رپتوه بردنی ئیشوکاری کورده کانی ده ره وه ی ولات هه ره وه که وه کاله تنامه و زۆر له به لگه نامه یاساییبه کانی تر.

۷- رتگه گرتن له سه فه ری نایاسایی له رتگه ی ئاشکرکردنی چه ندین داوه تنامه ی نایاسایی و پاسپۆرتی ساخته.

۸- هاوکار بیکردن له هینانهوهی تهرمی ژماره بیک له و برا کوردانهی که له هه ندهران گیانیان له دهست دابوو.

۹- هاوکار بیکردن و پینوینی کردنی نیردراوه بیانییه کان له کاتی هاتنیان بۆ کوردستان.

۱۰- گه یاندنی چالاکیی داووده زگاکانی تری حکومه تی هه ریم به نامه ی ئه لیکترۆنی بۆ دهره وه.

پینجه م- مین هه لگرتنه وه:

حکومه تی هه ریمی کوردستان له رینگه ی به رتیه به رایه تی کاروباری مین هه لگرتنه وه له وه زاره تی یارمه تی مرۆفایه تی و هاوکاریدا، به هاوئا هه نگی له گه ل ئاژانسی یونۆپس و ریکخراوی MAG هه ولئى به رده وامی داوه بۆ به رده پیدانی چالاکیی هه لگرتنه وه ی مین و پاککردنه وه ی کوردستان له مینی جۆراوجۆر و پیشکیشکردنی خزمه تگوزاریی پزیشکی به قوربانیان و په ککه وتوانی ته قینه وه ی مین و هوشیارکردنه وه ی هاوولاتیان له مه ترسی مین و ته قه مه نی.

له م بواره دا چالاکی هه مه جۆره پیشکیش کراوه وه ک:

۱- جیبه جیکردنی سیاسه تی چه تری هاو به ش له نیوان به رتیه به رایه تی کاروباری مین هه لگرتنه وه له وه زاره تی مرۆفایه تی و یونۆکی بۆ ئه وه ی له م رینگه به وه هاوکاری و هاوئا هه نگی زیاتر له م بواره دا ئه نجام بدریت و چالاکی ریکخراوه کانی UNOPS له ژیر چاودیری و سه ره ره شتی به رتیه به رایه تی ناوبراودا ئه نجام بدرین.

۲- هه ول و کۆشش به رده وامه بۆ به رده پیدانی پرۆسه ی خۆمالیکردنی پرۆگرامی هه لگرتنه وه ی مین. یه که م ده سه که وتی ئه م هه ولدانه ش بریتی بووه له گواسته وه ی به شی (هوشیارکردنه وه له مه ترسی مین و ته قه مه نی) سه ره ره ریکخراوی UNOPS بۆ چوارچیه ی ریکخراویکی خۆمالی تاییه ت به هوشیارکردنه وه له مه ترسی مین که له لایه ن یونۆپسه وه پشتیوانی دارایی ده کریت. ته وای ستافی ئه م ریکخراوه خۆمالین و هه ر له کاتی دامه زرانده یه وه له جیاتی ریکخراوی UNOPS ئه رکی هوشیارکردنه وه ی هاوولاتیانی له مه ترسی مین و ته قه مه نی له ئه ستۆ گرتوه. هه روه ها هه ول و کۆشش به رده وامه بۆ پیکه پینانی ریکخراویکی تری خۆمالی تاییه ت به هه لگرتنه وه ی مین. له لایه کی تریشه وه حکومه تی هه ریم له هه ولئى بچاندایه بۆ ئه وه ی UN شان به شانی یارمه تی دارایی، یارمه تی ته کنیکی پتوبست بۆ ریکخراوه خۆمالیه کان دابین بکات و خولی مه شق و راهیتان بۆ به رده پیدانی ئاستی ته کنیکی کادیرانی خۆمالی بکاته وه.

۳- کردنه وه ی دوو نووسینگی سه ره ره به رتیه به رایه تی ناوبراوه له سۆران و دهۆک بۆ هاوئا هه نگی له گه ل به لئینه رانی سه ره ره UNOPS هه روه ک ELS و MECHEM. ئه م هاوئا هه نگییه ش کاریکی گرینگه، چونکه کاری مین هه لگرتنه وه له لایه ن ئه م به لئینه رانه وه ئه نجام ده دریت و له م رینگه به وه ده کری راسته و خۆ پاله په ستۆ بخریته سه ره به لئینه ره کان بۆ ئه وه ی کاره کان به ریکوپیتیکی و له کاتی خۆیدا ئه نجام بده ن.

۴- دواى هه ول و کۆششیکى زۆر توانرا ره زامه ندی وه ریکیریت بۆ ئه وه ی به شی عه مه لیاتی یونۆپس له شارۆچکه ی عه نکاوه بگوازیته وه بۆ حامیه ی ره واندوز له نیتزیک شاری سۆران چونکه زۆریه ی ناوچه مین ریکراوه کانی هه ریم له نیتزیک ناوچه سنووریه کانئیران و عیراقن و له م رینگه به وه ده توانریت به هاوئا هه نگی له گه ل نوینه رانی حکومه تی هه ریم چاودیری باشتری کاری مین هه لگرتنه وه بکریت.

۵- به شداریکردنی به رتیه به رایه تی کاروباری مین هه لگرتنه وه بۆ به که مین جار وه کو ئه ندامتیکى بریارده ره له

کۆنفرانسیسی سالانە ی ریکخراوی یونۆیس تایبەت بە پلاندانانی ستراتیجی بۆ چالاکیی هەلگرتنەوێ مین له کوردستاندا.

۶- چارەسەرکردنی کیشە کۆمەلایەتییهکان له نیوان یونۆیس و دانیشتیوانی ناوچهکاندا که ڕهنگه کاریگهری نهرتینی هه بێ له سهڕ خیرایی به ڕیوه چوونی پروسه ی مین هه لگرتنەوێ، ئەمەش له ڕیگه ی ناو بژیکردنی پاسته و خو له نیوان ههردوولا و قه ره بوو کردنه وێ که سوکاری قوربانیمان.

له بواری تهنروستی و کاروباری کۆمه‌لایه‌تییدا

له بواری تهندروستی و کاروباری کۆمه‌لایه‌تیدا

حکوممه‌تی ههریمی کوردستان بایه‌خپکی زۆری به‌م بواره داوه و سالانه ههول و ئیمکانیاتیکي زۆر بۆ دابینکردنی پیداوایستییبه جزاوجۆره‌کانی ئەم که‌رته گرینگه سهرف ده‌کرت.

له سالی ۲۰۰۱دا له‌سهر بودجه‌ی حکوممه‌تی ههریم ۲۳۶.۶۱۴.۸۳ دینار و له‌سهر بودجه‌ی بریاری ۹۸۶ پاتی ۱۹۴.۹۲۳.۱۸ دۆلار له‌که‌رتی تهندروستی و کاروباری کۆمه‌لایه‌تیدا سهرف کراوه.

دیاره ئەمه‌ش دوو بواری جیا‌جیای خزمه‌تگوزاری ده‌گرته‌وه که بریتین له‌ بواری تهندروستی و بواری کاروباری کۆمه‌لایه‌تی.

یه‌که‌م- بواری تهندروستی:

حکوممه‌تی ههریمی کوردستان له‌ ههولێ به‌رده‌وامدایه‌ بۆ ئەوه‌ی پیداوایستییبه‌کانی پاراستنی تهندروستیی هاوولاتیان چ له‌ بواری خۆپاراستن و چ له‌ بواری چاره‌سه‌رکردندا مسۆگهر بکات.

خۆپاراستن گه‌لیک بواری جیا‌جیا ده‌گرته‌وه وه‌ک: کوتانی مندالان و دایکان دژی نه‌خۆشییه‌ درمه‌کان، کۆنترۆلی نه‌خۆشی مه‌لاریا، چاودیری تهندروستی له‌ شۆپنه‌ گشتییبه‌کان وه‌کو چیشته‌خانه‌کان، چاودیری تهندروستی له‌ قوتابخانه‌کان، چاودیری تهندروستی دایکان و مندالان تا تهمه‌نی ۵ سالی، نه‌هیشته‌تی به‌دخۆراکی.

بواری چاره‌سه‌رکردنیش کۆمه‌لایه‌تیک خزمه‌تگوزاری جۆراوجۆر ده‌گرته‌وه ههر له‌ چاره‌سه‌رکردنی هاوولاتییه‌ک له‌ دوورترین بنکه‌ی تهندروستی له‌ گونده‌کان تا ده‌گاته‌ نه‌شته‌رگه‌ری و چاره‌سه‌ری پیشکه‌وتوو به‌ نویتترین نامیری پزیشکی له‌ نه‌خۆشخانه‌کانی ناو پارێزگه‌ و شاره‌کان. ئیسته‌ له‌ پارێزگه‌ی ههولێر ۱۲ نه‌خۆشخانه‌ و له‌ پارێزگه‌ی ده‌وکیش ۷ نه‌خۆشخانه‌ به‌ شپوه‌یه‌کی به‌رده‌وام خزمه‌تگوزاری تهندروستی پیشکێشی هاوولاتیان ده‌کهن. هه‌روه‌ها دوو کۆمه‌لگه‌ی پزیشکی ددانیش له‌ ههولێر و ده‌وکدا ههن و له‌ خزمه‌تی هاوولاتیاندا.

ئهمه‌ی خواره‌وه‌ش پوخته‌ی گرینگترین کار و چالاکییه‌کانی حکوممه‌تی ههریمی کوردستانه‌ له‌ بواری تهندروستیدا:

۱- پرۆژه‌کانی بیناسازی:

له‌ سالی ۲۰۰۱دا پاتی ۱۹۴.۲۰۷.۸ دۆلار سهرف کراوه بۆ ئەنجامدانی چه‌ندین پرۆژه‌ی جۆراوجۆری بیناسازی له‌ هه‌ردوو پارێزگه‌ی ههولێر و ده‌وکدا وه‌ک:

- بیناکردنی ۹ بنکه‌ی تهندروستی له‌ ههولێر و ۴ بنکه‌ی تهندروستی له‌ ده‌وک که ۵۰۶,۰۰۰ دۆلاریان تی چوووه.
- بیناکردنی ۲۰ خانوو بۆ کارمه‌ندان به ۲۰۰,۰۰۰ دۆلار.
- بیناکردنی دوو قوتابخانه‌ی په‌رستیاری، یه‌کیکیان له‌ ههولێر و ئەوه‌ی تریان له‌ ده‌وک که تیچووی هه‌ردوو قوتابخانه‌که ۲۴۶.۹۰۹ دۆلار بووه.

- بیناکردن و ئاواکردنەوێ بەشە جیا جیاکانی ۱۲ نەخۆشخانە و ۵ تاقیگە کۆنتڕۆلی جۆری لە هەردوو پارێزگەدا کە بە گشتی ۴.۶۷۲.۷۳۹ دۆلاریان تێ چوو.
- بیناکردنی بەشی پالائەتی خۆین (گورچیلە دەستکرد) لە پارێزگە دەھۆک بە ۱.۸۴۱.۴۰۴ دۆلار.
- بیناکردنی کارگە یەکی ئۆکسجین لە پارێزگە هەولێر بە ۱۶۹.۲۰۹ دۆلار.
- بیناکردنی دوو بەشی ناوخۆیی پەرستیاران لە هەولێر و یەک بەشی تریش لە دەھۆک، کە کۆی گشتیی تێچووی هەر سێ بەشە کە ۱۹۸.۹۳۳ دۆلار بوو.
- ئاواکردنەوێ ۱۳ بنکە تەندروستی بە ۳۷۲.۰۰۰ دۆلار.
- جگە لەمانەش لەسەر بودجە حکومەتی هەرێم چەندین پرۆژە بێناسازی و ئاواکردنەوێ و چاککردنەوێ ئەنجام دراوە کە زیاتر لە ۵۰۰.۰۰۰ دیناریان تێ چوو هەرۆک، دروستکردنی بنکە پۆلیس لە بەندیخانە ئافرەتان و نەوجەوانان، دروستکردنی چەند ژووڕێک لە وەزارەتی تەندروستی و کاروباری کۆمەڵایەتی و کڕینی موێلیدە و چەند پرۆژە یەکی تر.

۲- دەرمان و نامیری پزیشکی و کەلۆپەلی جۆراوجۆر:

- لە سالی ۲۰۰۱ دا پاتی ۱۰.۷۱۶.۰۰۰ دۆلار سەرف کراوە بۆ کڕینی دەرمان و نامیری پزیشکی پێشکەوتوو و کەلۆپەلی پیتویست بەم شێوەی خوارەو:
- کڕینی نامیری جۆراوجۆری پزیشکی و خزمەتگوزاری.
- کڕینی داوودەرمانی جۆراوجۆر و دابەشکردنی بەسەر نەخۆشخانە و بنکە تەندروستی بێهەکاندا کە ۵.۰۱۶.۰۰۰ دۆلاری تێ چوو.
- شایانی باسە پزێهەکی زۆر کەم لەو بەشە دەرمانە کە بە پێی بریاری ۹۸۶ بۆ کوردستان دیاری کراوە دەگاتە نەخۆشخانەکانی کوردستان و حکومەتی هەرێم لە هەولێ بەر دەوامدا بە بۆ ئەوێ لەگەڵ رێکخراوی WHO ئەم گرتە چارەسەر بکڕێت.
- کڕینی ۲۸ موێلیدە کارەبا بۆ نەخۆشخانە و بنکە تەندروستی بێهەکان.
- کڕینی ۱۸ ئۆتۆمۆبیلی فریاکەوتن و جۆری تر.
- کڕینی ۱۵ دەزگای کۆمپیوتەر.
- جگە لەمانەش حکومەتی هەرێمی کوردستان لەسەر بودجە خۆی ۶ ئۆتۆمۆبیلی جۆری تۆبۆتای بۆ بەرپێوەرایە تیبە گشتیبەکانی وەزارەتی تەندروستی و کاروباری کۆمەڵایەتی دابین کردوو.

۳- راگەیانندن:

- لە باری راگەیانندن و هوشیارکردنەوێ هاوولاتیاندا چالاکي جۆراوجۆر ئەنجام دراوە وەک:
- دەرکردنی ۸ ژمارە گۆفاری تەندروستی.
- دەرکردنی گۆفاری ژینامە.

- پيشكىش كىردنى ۳۶ بەرنامەى رېئوتىنى تەندروستى لە تەلەفزيۇنى ھەرىم.
- پيشكىش كىردنى ۱۸ بەرنامە لە تەلەفزيۇنى گولان، بەناوى (تەندروستى و ژيان).
- تايبەت كىردنى لاپەرەيەكى رېژنامەى برايه تى بۆ كاروبارى تەندروستى كە تا ئىستە ۱۳ ژمارەى لى دەرچووه.

۴- چالاكى جۆراوجۆر:

- لە رېژانى ۸-۹-۲۰۰۱/۵/۱۰-دا كۆنفرانسى بەشى كاروبارى كۆمەلايه تىبى وەزارەتى تەندروستى و كاروبارى كۆمەلايه تى سازكرا. لەو كۆنفرانسەدا باس لە ھەموو خزمەتگوزارىيەكانى وەزارەت كرا و چەندىن راسپارده و بربار لە كۆتايى كۆنفرانسەكەدا دەرچوون.
- رېژانى ۱۹-۲۰-۲۱/۹/۲۰۰۱ يەكەمىن كۆنفرانسى زانستى و پزىشكىي وەزارەتى تەندروستى و كاروبارى كۆمەلايه تى بەسترا بە تامادەبوونى ژمارەيەكى زۆر لە پسپۆرانى ھەموو پارىزگەكانى كوردستان و دەرەوى ولات. ئەنجامدانى چەندىن ھەلمەتى كوتانى ئەو مندالانەى تەمەنيان لە ۵ سال كەمتەرە دژى نەخۆشىي ئىفلىجى.
- بەستنى چەندىن كۆر و سمينارى جۆراوجۆر بۆ دكتور و كارمەندى نەخۆشخانە و تاقىگەكان بە مەبەستى بەرزكردنەوى ئاستى زانستىيان و شارەزابوونىيان لەسەر چۆنيە تىبى بەكارھىتانى ئامىترە پزىشكىيە پيشكەوتووهكان.
- ناردنى چەندىن تىمى پزىشكى جۆراوجۆر بۆ دەرەوى ولات، ھەروەك ناردنە دەرەوى ۵ پزىشك بۆ (خولى كارگىرپى تەندروستىي كۆمەلگە) لە ئەمريكا و ۳ پزىشك بۆ سمينارىك دەربارەى كارەساتى ھەلەبجە لە فەرەنسا و ۶ پزىشك بۆ مەشقكردن لەسەر نەخۆشپەكانى دل و چاو و ناردنى ۲ پزىشكى تىشك بۆ ئىسپانيا.
- كردنەوى چەندىن خولى مەشقى جۆراوجۆرى تەندروستى و خولى فيربوونى كۆمپيوترە بۆ كارمەندانى دەزگا و فەرمانگەكانى تەندروستى.
- ئەمە سەرەپراى چەندىن كار و چالاكىي ھەمەجۆرى تر.

دووھم- لە بوارى كاروبارى كۆمەلايه تىدا:

۱- چاودىرىي كۆمەلايه تى:

- كە گرىنگى دەداتە خانووى بەسالچووان و پەيمانگەى نابىنيان و كەرولان و كەم ئەندامەكان و بىركولەكان و داىبنكردنى پىداويستىيەكانيان. لەم بواردەدا ئەم چالاكىيانەى خوارەو ئەنجام دراون:
- كردنەوى (۳۰) خولى جۆراوجۆر بۆ فەرمانبەران و كارمەندانى چاودىرىي كۆمەلايه تى و ئەوانەى سوود لە خزمەتگوزارىيە كۆمەلايه تىيەكان وەردەگرن. ھەروەك خولى كۆمپيوترە و زمانى ئىنگلىزى و خولى دەرمان و خولى مافى مەژۆف و مۆسقىقا و وىنەكىشان و فيربوونى قورئانى پىرۆز و... ھتد.
- سازدانى ۱۴ ئاھەنگى جىاواز لە بۆنە جىاجىاكاندا وەك ئاھەنگى جەژنى سەرى سال بۆ خانەى چاودىرىي كورن و ئاھەنگى كۆتايى سالى خوتىدن بۆ پەيمانگەى بىركولان و ئاھەنگى جاردانى مافەكانى مندالان بۆ خانەى چاودىرىي كچان.

- سازدانی ۲۹ گهشتی جۆراوجۆر بۆ هاوینهههوارهکان.
- پیشکیشکردنی چهندين خزمهتگوزاریی تهندروستی بۆ خانهی بهسالآچووان و پهیمانگهی هیوا بۆ کهرولالان و خانهی چاودیری کچان و پهیمانگهی نابینایان و خانهی چاودیری کوران.
- دابهشکردنی جلوهرگ و دیاری و کهلوپهلی جۆراوجۆر بهسهر خانه و پهیمانگه و بنکه جۆراوجۆرهکاندا.
- کردنهوی ۴ پیشانگه.
- ئەنجامدانی چهنده پرۆژهیهکی بیناسازی به هاوکاری ریچکراوی یونیسیتف به ۵۲.۰۹۳ دۆلار.

۲- چاکسازی کۆمهلایهتی:

- ههولئیکي زۆر دراوه بۆ ئەوهی بهشپهوازیکی زانستی و به هاوکاریی شارهزایان رێژهی لاساریی نهوجهوانان و لاسارهکان کهم بکریتهوه و هۆکارهکانی پهیدابوونی لاساری و تاوان چارهسهر بکریته. لهم بوارهدا زۆر چالاکی ئەنجام دراوان وهک:
- کردنهوی ۱۰ خولی جیاجیای نههیشتنی نهخوتندهواری و فیترکردنی موسیقا و وینهکیشان و زمانی ئینگلیزی و رۆشنیبری... هتد. بۆ کارمهاندانی چاکسازی کۆمهلایهتی و بهندکراوان.
- پیشکیشکردنی خزمهتگوزاری تهندروستی جۆراوجۆر به شپهوهیهکی بهردهوام.
- سهردانی گرتووخانهکان و دابهشکردنی جلوهرگ و کهلوپهل و پهیداویستی جیاجیا بهسهر بهندکراوهکاندا.
- کردنهوی چهندين پیشانگه و سازدانی چهنده تاههنگیک.
- ئەنجامدانی چهنده پرۆژهیهکی ئاواکردنهوه لهسهر بودجهی حکومهتی ههریتم که ۲۳۲.۰۰۰ دیناریان تی چوهوه.

۳- کار و دابینکردنی کۆمهلایهتی:

- ئهم بواره تایبهته به دابینکردنی مافهکانی کریکاران بهپیتی یاساکانی خانهنشینی و دابینکردنی کۆمهلایهتی و ریچکخستن پیتوهندی له نیتوان کریکار و خاوهن کاردا.
- لهم بوارهشدا چالاکی جۆراوجۆر ئەنجام دراوه وهک پشکنینی پرۆژهکان و، جیههجهی کردنی پاداشتی کۆتاییی خزمهت بۆ کریکاران و قهرهبوکردن و خانهنشینکردنیان و، بهخشینی مۆلته به خاوهن پیشه و دوکاندارهکان... هتد.
- جگه لهمانهش چهندين خولی جۆراوجۆر سازکراوه وهک خولی کارگییری له مهلبهندی مهشقی پیشهیی و چهندين خولی دارتاشی و کارهبا و فینک کردنهوه و فیتربوونی کۆمپیوتهر و... هتد.
- ئهمه پوختهیهک بوو له گرینگترین کار و چالاکییهکانی حکومهتی ههریتم له بواری تهندروستی و کاروباری کۆمهلایهتیدا، بیگومان ههول و کۆشش بهردهوامه بۆ ئەوهی توانای دهزگا تهندروستییهکانی ههریتم چ له رووی شارهزایی و ناستی زانستی کارمهندانیهوه و، چ له رووی نامیر و کهرهستهی نوێبادی پیشکیشهوه پهرهیی بدری و لهو ریگهیهوه خزمهتگوزاری تهندروستی زیاتر و باشتر و پیشکهووتوتر پیشکیش به هاوولاتیان بکریته.

خشتهی ژماره (۱)

پوختهی چالاکییهکانی وهزارهتی تهندروستی و کاروباری کۆمهلایهتی بۆ سالی ۲۰۰۱

۱- پارێزگهی ههولێر

أ- پرۆژهکانی بیناکردن

پات \$	ژماره	ناوی پرۆژه
۴۰۰,۰۰۰	۹	بیناکردنی بنکهکانی تهندروستی
۲۰۰,۰۰۰	۲۰	بیناکردنی خانووی کارمهندان
۱۳۵,۴۴۶	۱	بیناکردنی قوتابخانهی په‌رستیاری
۳,۲۲۸,۸۰۶	۱۹	بیناکردن و ئاواکردنه‌وی به‌شه جیا جیاکانی پینج نه‌خۆشخانه و دوو تاقیگهی کۆنترۆلی جۆری بۆ ئاو
۱۶۹,۲۰۹	۱	بیناکردنی کارگهی ئۆکسجین
۱۷۹,۴۷۷	۲	بیناکردنی به‌شی ناوخوا بۆ په‌رستیاران
۲۵۲,۰۰۰	۵	ئاواکردنه‌وی بنکهکانی تهندروستی
۴,۵۶۴,۹۳۸	۵۷	کۆی گشتی

ب / کۆمپيوته‌ر، ئۆتۆمبیل، موه‌لیده و ئامییری پزیشکی

پات \$	ژماره	ناوی پرۆژه
	۸	کۆمپيوته‌ر
	۱۶	موه‌لیده
	۹	ئۆتۆمبیل (ئۆتۆمبیلی فریاکه‌وتن و جۆری تر)
		ئامییری پزیشکی
۳,۷۰۰,۰۰۰	۲۴	کۆی گشتی

پات \$	ناوی پرۆژه
۳,۳۱۹,۰۰۰	ده‌رمان

۱۱,۵۸۳,۹۳۸	کۆی گشتی پارێزگای هه‌ولێر
------------	---------------------------

خشتهی ژماره (۲)

پوختهی چالاکییهکانی وهزارهتی تهندروستی و کاروباری کۆمهلایهتی بۆ سالی ۲۰۰۱

۲- پارێزگهی دهۆک

أ- پرۆژهکانی بیناکردن

پات \$	ژماره	ناوی پرۆژه
۱۰۶,۰۰۰	۴	بیناکردنی بنکهکانی تهندروستی
۱,۴۴۳,۹۳۳	۹	بیناکردن و نوۆهنکردنهوی بهشه جیاجیایکانی ۷ نهخۆشخانه ۳ تاقیگهی کۆنترۆلی جۆری بۆ ئاو
۱,۸۴۱,۴۰۴	۱	بیناکردنی بهشی پالائوتنی خوتین (گورچیلهی دهستکرد)
۱۹,۴۵۶	۱	بیناکردنی بهشی ناوخۆیی په‌رستیاری
۱۱۱,۴۶۳	۱	بیناکردنی قوتابخانهی په‌رستیاری
۱۲۰,۰۰۰	۸	ئاواکردنهوی بنکه تهندروستییهکان
۳,۶۴۲,۲۵۶	۲۴	کۆی گشتی

ب/ کۆمپییوتەر، ئۆتۆمبیل، موهلبیده و ئامبیری پزیشکی

پات \$	ژماره	ناوی پرۆژه
	۷	کۆمپییوتەر
	۱۲	موهلبیده
	۹	ئۆتۆمبیل (ئۆتۆمبیلی فریاکهوتن و جۆری تر)
		ئامبیری پزیشکی
۲,۰۰۰,۰۰۰		کۆی گشتی

پات \$	ناوی پرۆژه
۱,۶۹۷,۰۰۰	ده‌رمان

۷,۳۳۹,۲۵۶	کۆی گشتی پارێزگهی دهۆک
-----------	------------------------

۱۸,۹۲۳,۱۹۴	کۆی گشتی هه‌ردوو پارێزگهی هه‌ولبیر و دهۆک
------------	---

خشتهی ژماره (۳)

خشتهی داهاته‌کانی وه‌زاره‌تی ته‌ندروستی و کاروباری کۆمه‌لایه‌تی

جۆره داهاته‌کان	عیاده میلییه‌کان		ب.گ. چاودیری کۆمه‌لایه‌تی		ب.گ. کار و دابینکردنی کۆمه‌لایه‌تی		ب. ف. ته‌ندروستی		وه‌رزه‌کان
	دهۆک	هه‌ولتیر	دهۆک	هه‌ولتیر	دهۆک	هه‌ولتیر	دهۆک	هه‌ولتیر	
۱- داهاته‌کانی پيسووله‌ی ته‌ندروستی.	۲۴۶,۶۵۲	۵۳۲,۱۶۴	۴,۷۲۶	۱۰,۳۶۳	۸۱,۴۳۲	۳۰۳,۶۲۶	۲,۱۸۰,۱۹۲	۲,۳۹۰,۶۹۴	یه‌که‌م
۲- داهاته‌کانی سزای دارایی (غهرامه).	۲۵۳,۶۴۷	۸۲۰,۸۹۴	۳,۰۲۳	۸,۸۹۹	۵۲,۰۹۳	۲۸۳,۳۰۶	۲,۰۷۳,۸۱۶	۲,۸۶۷,۸۸۱	دووه‌م
۳- داهاته‌کانی پروانامه‌ی له‌دابیکبوون.	۲۴۳,۸۴۹	۷۲۰,۵۰۴	۲,۸۷۲	۱۹,۴۹۸	۲۰۸,۵۱۷	۲۵۱,۶۵۶	۲,۵۲۴,۲۰۷	۲,۶۷۰,۳۲۹	سێیه‌م
۴- داهاته‌کانی جۆراوجۆر.	۲۳۵,۷۲۴	۶۳۷,۵۳۶	۱,۸۲۵	۳,۲۱۰	۹۰,۲۱۸	۲۴۹,۷۲۷	۲,۱۷۱,۸۵۷	۲,۵۰۱,۱۱۶	چواره‌م
	۹۷۹,۸۷۲	۲,۷۱۱,۰۹۸	۱۲,۴۴۶	۴۱,۹۷۰	۴۳۲,۲۶۰	۱,۰۸۸,۳۱۵	۸,۹۵۰,۰۷۲	۱۰,۴۳۰,۰۲۰	کۆی گشتی

217

خشتهی خه‌رجیه‌کانی وه‌زاره‌تی ته‌ندروستی و کاروباری کۆمه‌لایه‌تی

عیاده میلییه‌کان	ب.گ. چاکسازی	ب.گ. چاودیری کۆمه‌لایه‌تی			ب.گ. کاروباری کۆمه‌لایه‌تی			ب. ف. ته‌ندروستی		دیوانی وه‌زاره‌ت	وه‌رزه‌کان	
		دهۆک	هه‌ولتیر	ب.گ.	دهۆک	هه‌ولتیر	ب.گ.	دهۆک	هه‌ولتیر			
۱۵۱,۸۰۵	۴۰۹,۴۹۲	۳۱۷,۰۹۶	۵۱۸,۰۳۳	۸۴۷,۲۳۷	۴۴,۳۶۵	۴۶,۸۸۱	۹۵,۹۵۲	۵۸,۶۱۱	۴,۸۸۳,۵۵۳	۱۳,۵۸۲,۸۹۷	۲۸۰,۷۴۹	یه‌که‌م
۱۵۲,۷۱۰	۷۷۴,۲۸۷	۴۵۱,۲۱۴	۴۷۱,۳۲۳	۹۵۹,۰۴۲	۵۱,۲۷۶	۴۷,۱۱۱	۱۳۳,۳۷۱	۵۵,۸۴۲	۵,۷۸۳,۳۵۲	۱۴,۰۵۲,۸۴۴	۸۰۵,۲۲۷	دووه‌م
۲۱۶,۱۹۲	۸۹۰,۷۵۵	۴۲۱,۰۷۶	۴۹۵,۱۹۸	۹۰۸,۱۰۱	۴۶,۶۱۶	۴۹,۶۹۸	۱۰۵,۱۷۷	۵۳,۷۶۵	۵,۵۶۳,۱۲۲	۱۸,۹۵۰,۰۳۳	۳۵۸,۷۰۰	سێیه‌م
۲۳۲,۶۸۲	۵۹۶,۰۱۴	۶۱۷,۰۱۷	۵۴۷,۶۶۹	۱,۳۶۳,۴۴۷	۵۱,۹۷۵	۵۵,۹۱۳	۱۰۷,۸۲۱	۵۷,۰۵۱	۶,۸۹۰,۹۰۳	۱۸,۹۴۰,۶۳۰	۱,۹۳۱,۴۶۸	چواره‌م
۷۵۳,۳۸۹	۲,۶۷۰,۵۴۸	۱,۸۰۶,۴۰۳	۲,۰۳۰,۰۰۳	۴,۰۷۷,۸۲۷	۱۹۴,۲۳۲	۱۹۹,۶۰۳	۴۴۲,۳۲۱	۲۲۵,۲۶۹	۲,۳۱۲,۰۹۳	۶۵,۵۲۶,۴۰۴	۳,۳۷۶,۱۴۴	کۆی گشتی

خشتهی ژماره (۴)

یهکهکانی نهندروستی له ههردوو پارێزگی ههولێر و دهۆک

کۆی گشتی		وههزی چوارهه		وههزی سێیهه		وههزی دووهه		وههزی یهکهه		جۆری چالاکێ
دهۆک	ههولێر	دهۆک	ههولێر	دهۆک	ههولێر	دهۆک	ههولێر	دهۆک	ههولێر	
۷	۱۱	۷	۱۱	۷	۱۲	۷	۱۲	۷	۱۲	ژماره‌ی نه‌خۆشخانه‌کان له پارێزگه‌دا
۹۳	۱۵۲	۹۳	۱۵۲	۹۰	۱۵۰	۹۰	۱۴۹	۸۷	۱۴۸	ژماره‌ی بنکه‌ ته‌ندروستییه‌کان له پارێزگه‌دا
۵۴	۵۵	۵۴	۵۵	۵۵	۴۶	۵۵	۴۴	۵۴	۳۸	ژماره‌ی ئه‌و بنکه‌ ته‌ندروستییه‌کانه‌ی که له لایه‌ن پزیشک به‌رپه‌ده‌دبرێن
۳۹	۹۷	۳۹	۹۷	۳۵	۱۰۴	۳۵	۱۰۵	۳۳	۱۱۰	ژماره‌ی ئه‌و بنکه‌ ته‌ندروستییه‌کانه‌ی که له لایه‌ن پزیشک به‌رپه‌ده‌نابرین
۲۵	۱۰۸	۲۵	۱۰۸	۲۵	۱۰۸	۲۵	۱۰۸	۱۵۱	۵۳۰	ژماره‌ی پزیشکانی پسیپۆر
۳۹	۷۶	۳۹	۷۶	۳۵	۸۳	۳۵	۶۵	۶۵	۶۵	ژماره‌ی پزیشکانی گشتی (عام)
۶۸	۱۲۶	۶۸	۱۲۶	۶۹	۱۰۹	۶۹	۱۰۹	۶۹	۱۰۹	ژماره‌ی پزیشکانی شاره‌زای لقه‌کان (ممارس الفروع)
۹۲۷	۱,۶۶۳	۹۲۷	۱,۶۶۳	۹۷۸	۱,۶۴۷	۹۸۰	۱,۶۸۶	۹۸۰	۱,۷۰۵	ژماره‌ی ته‌ختی نه‌خۆشخانه‌کان (الاسره)
۹۷,۲۷۷	۱۳۳,۰۱۰	۲۸,۶۲۷	۳۰,۶۱۳	۲۳,۶۰۲	۳۶,۱۵۷	۲۲,۰۲۸	۳۴,۱۴۰	۲۳,۰۲۰	۳۲,۱۰۰	ژماره‌ی ئه‌و نه‌خۆشانه‌ی که خه‌وتوون
۱۶۴,۹۲۳	۸۴,۷۳۱	۲۶,۲۹۸	۲۷,۳۸۱	۲۰,۹۱۲	۳۳,۵۸۰	۱۸,۷۰۳	۲۱,۵۲۰	۹۹,۰۱۰	۲,۲۵۰	ژماره‌ی ئه‌و نه‌خۆشانه‌ی که چاک بوونه‌ته‌وه
۵۷۴	۱,۱۴۸	۱۶۳	۲۵۳	۱۲۹	۲۶۸	۱۴۵	۲۹۹	۱۳۷	۳۲۸	ژماره‌ی مردووه‌کان
۱۱,۹۷۸	۲۶,۸۰۰	۲,۷۱۲	۵,۶۳۵	۳,۲۱۱	۸,۴۵۷	۳,۱۶۶	۷,۲۷۸	۲,۸۸۹	۵,۴۳۰	ژماره‌ی نه‌شته‌رگه‌رییه‌کان به‌گشت جۆره‌کانی

خشته ژماره (۵)

له بواری دروستکردنی دهزگه تهنندروستییهکاندا

ز	له پارێزگه‌ی هه‌ولێر		له پارێزگه‌ی دهۆک
	دروستکردن	نۆژهنکردنه‌وه	دروستکردن
١	بنکه‌ی تهنندروستییه‌ی به‌رده‌زه‌رد / قه‌زای چۆمان	به‌شی دایه‌نگه / ن. هه‌ولێر	بنکه‌ی تهنندروستی ئۆمه‌ر سینان / ناحیه‌ی به‌رده‌ره‌ش / له قه‌زای ئاکری
٢	ب.ت. هه‌ولێر / قه‌زای می‌رگه‌سوور	به‌شی بووژانه‌وه‌ی دل / ن. هه‌ولێر	ب.ت. سعید پیران / له قه‌زای زاخۆ
٣	ب.ت. بیریساو / = = =	به‌شی تاقیگه / ن. هه‌ولێر	ب.ت. قازی محمد / له قه‌زای سمیل.
٤	ب.ت. بازی / = = =		ب.ت. دویان / له قه‌زای سمیل.
٥	ب.ت. بیدود / = = =		ب.ت. تهنندروستی نوردیناقا / ناحیه‌ی ئه‌تروش.
٦	ب.ت. هه‌رن / = = =		ب.ت. آمریه‌ی الموقف والتسفیرات / دهۆک.
٧	ب.ت. هه‌ریوو / = = =		ب.ت. سجن / ئاکری.
٨	ب.ت. شیخان / = = =		ب.ت. باوردی / ناحیه‌ی باتیل.
٩	ب.ت. مه‌مولا / = = =		ب.ت. شه‌رمن / ناحیه‌ی گرده‌سین.
١٠	ب.ت. ئیروان / = = =		
١١	ب.ت. بیه / = = =		
١٢	ب.ت. قلاجوگان / ناحیه‌ی خه‌بات		
١٣	ب.ت. وه‌رزشی شه‌هید فه‌ره‌نسۆ هه‌ری		
١٤	ب.ت. له‌یلا قاسم بو قوتابیان و مامۆستایان		
١٥	ب.ت. گه‌رۆته / قه‌زای شه‌قلاوه		
١٦	ب.ت. مه‌ئمون ده‌باغ بو قوتابیان و مامۆستایان		

خشتهى ژماره (٦)

احصائيات دائرة صحة اربيل ودهوك لعام ٢٠٠١

ت	الاحصائيات	محافظة اربيل	محافظة دهوك	المجموع
1	عدد المرضى المراجعين للوحدات الصحية	2.411.691	3.433.461	5.845.152
2	عدد المرضى الراقدين في الوحدات الصحية	150.661	113.831	264.492
3	عدد المرضى المتحسنين	115.115	86.106	201.221
4	عدد الولادات الحاصلة	43.583	26.481	70.064
5	عدد الوفيات الحاصلة	2.140	1.181	3.321
6	عدد العمليات الكبرى	8.344	5.211	13.555
7	عدد العمليات المتوسطة	12.121	6.315	18.436
8	عدد العمليات الصغرى	7.253	1.686	8.939
9	نسبة التغطية للقاح الثلاثي	37.40%	33.20%	35.3%
10	نسبة التغطية للقاح شلل الاطفال	68.90%	51.15%	60.0%
11	نسبة التغطية للقاح بي سي جي	105.30%	114.60%	110.0%
12	نسبة التغطية للقاح توكسيد الكزاز للحوامل	69.70%	41.30%	55.5%
13	نسبة التغطية للقاح الحصبة	83.80%	62.00%	72.9%
14	عدد الفحوصات المختبرية للمرضى المراجعين	647.793	180.307	828.100
15	الفحص الموجب	297.382	104.159	401.541
16	الفحص السالب	350.411	76.148	426.559
17	عدد المصابين بالالغام	1	9	10

خشتهى ژماره (٧)

عدد صالات العمليات في مستشفيات محافظة اربيل

المستشفيات

عدد صالات العمليات	م. رزگارى	م. اربيل التعليمى	م. الولادة والاطفال	م. طوارىء	م. ملازم كريم	م. شقلاوه	م. حمير	م. سوران	م. رواندوز	م. ميرگهسور	م. چومان	المجموع
	١٢	٧	٢	٢	٢	١	٠	١	٠	١	٠	٢٦

221

خشتهى ژماره (٨)

احصائية باعداد صالات العمليات المتوفرة في مستشفيات محافظة دهوك

المستشفيات

عدد الصالات	م. نازادي	م. الطوارىء	م. تاميدي	م. سرسنگ الجراحي	م. زاخو	م. روزانا	م. تاكري	المجموع
	7	2	1	0	2		1	13

له بوارى ئاوه دانگړنه وه و گه شه پيداندا

له بواری ئاوه‌دانکردنه‌وه و گه‌شه‌پیداندا

حکومه‌تی ههریمی کوردستان له ماوه‌ی سالی ۲۰۰۱ دا، له ڕینگه‌ی وه‌زاره‌تی ئاوه‌دانکردنه‌وه و گه‌شه‌پیدانه‌وه، گه‌لیک پرۆژه‌ی ئاوه‌دانکاری و ڕینگه‌وبان و خزمه‌تگوزاری پێشکێش به‌ گوندنشینان کردوه و توانیویه‌تی به‌ سوود وه‌رگرتن له‌ به‌هره و شاره‌زاییی کادیرانی ناوخۆ و، به‌ پشت‌به‌ستن به‌ بودجه‌ی حکومه‌تی ههریم و بودجه‌ی ڕیاری ۹۸۶ ژماره‌یه‌کی زۆر پرۆژه‌ی جۆراوجۆر ئه‌نجام بدات و گه‌لیک گوند ئاوه‌دان بکاته‌وه و خانوبه‌ره و قوتابخانه و بنکه‌ی تهن‌دروستی و پرۆژه‌ی ئاویان بۆ دروست بکات و ڕینگه‌یان بۆ ڕابکێشی و هانی خه‌لکه‌که‌ بدات که‌ بگه‌ڕینه‌وه سه‌ر ر‌ه‌ز و باخ و گوند و زیدی باب و باپیرانیان.

سالی ڕابردوو چ له‌سه‌ر بودجه‌ی حکومه‌تی ههریم و چ له‌سه‌ر بودجه‌ی ڕیاری ۹۸۶ گه‌لیک پرۆژه‌ی گرینگ ته‌واو کراون یا له‌ ژێر جیبه‌جێ کردندا، که‌ تێچووی گشتی ئه‌م پرۆژانه به‌م شتیه‌یه‌ی خواره‌وه بووه:

تێچووی ئه‌و پرۆژانه‌ی سالی ڕابردوو له‌سه‌ر بودجه‌ی حکومه‌تی ههریم ته‌واو کراون: ۸۶.۰۸۰.۵۹۶ دیناره.

تێچووی ئه‌و پرۆژانه‌ی که‌ له‌سه‌ر بودجه‌ی حکومه‌تی ههریم ئه‌نجام ده‌درین و له‌ ژێر جیبه‌جێ کردندا: ۴۳.۰۰۱.۶۹۲ دیناره.

تێچووی ئه‌و پرۆژانه‌ی که‌ سالی ڕابردوو له‌سه‌ر بودجه‌ی ڕیاری ۹۸۶ ته‌واو کراون ده‌کاته: ۱۳.۰۶۰.۳۹۳ دۆلار.

تێچووی ئه‌و پرۆژانه‌ی که‌ له‌سه‌ر بودجه‌ی به‌رنامه‌ی ۹۸۶ ئه‌نجام ده‌درین و له‌ژێر جیبه‌جێ کردندا: ۵۰.۲۱۸.۴۱۰ دۆلاره.

تێچووی ئه‌و پرۆژانه‌ی که‌ له‌سه‌ر بودجه‌ی به‌رنامه‌ی ۹۸۶ پلانیان بۆ دارێژراوه: ۶۳.۲۷۸.۸۰۳ دۆلاره.

ئهمه‌ی خواره‌وه‌ش گرینگترین کار و چالاکییه‌کانه له‌ بواری ئاوه‌دانکردنه‌وه و گه‌شه‌پیداندا:

- له‌ سالی ۲۰۰۱ دا ۵۰۳ خانوو دابه‌ش کراوه‌ته سه‌ر خێزانی سه‌ربه‌رزی شه‌هیدان و ئاواره و گه‌راوه‌کانی ئێران له‌ ناوچه‌کانی سووران و په‌واندز و میترگه‌سوور و سیده‌کان.

- ته‌واو کردنی پرۆژه‌ی بانکی ههریم که‌ له‌ ۲۰۰۱/۸/۱۶ دا له‌لایه‌ن به‌رێز نیچیرقان بارزانی سه‌رۆکی حکومه‌تی ههریمی کوردستان کرایه‌وه. ئه‌م پرۆژه‌یه که‌ بایه‌خێکی زۆری هه‌یه له‌ بواری کاروباری به‌رپه‌رینه‌ی دراوی له‌ کوردستاندا له‌سه‌ر بودجه‌ی حکومه‌تی ههریم به‌ شێوازیکی مۆدێرن ئه‌نجام درا و پاتی (۲۸.۵۰۰.۰۰۰) دیناری تێچووه.

- له‌ بواری ڕینگه‌وبانی‌شدا گه‌لیک پرۆژه‌ی گرینگ و ستراتیجی ئه‌نجام دراون که‌ به‌ وردی له‌ خسته‌کانی هاوپیچدا ڕوون کراوه‌ته‌وه.

لی‌ره‌دا ئاماژه به‌ شه‌قامی دوو سایدی ۱۱ی ئه‌یلول ده‌که‌ین که‌ ڕۆلێکی گرینگ ده‌گێڕی له‌ که‌مه‌کردنه‌وه‌ی قه‌ره‌بالغی هاتوچۆ له‌ ناو شاری هه‌ولێردا. قۆناغی یه‌که‌می ئه‌م پرۆژه‌یه ته‌واو کراوه و قۆناغی دووه‌میش له‌ ژێر جیبه‌جێ کردندا‌یه و تا ئێسته به‌شێکی به‌رچاوی لێ ته‌واو کراوه. تێچووی هه‌ردوو قۆناغی ئه‌م شه‌قامه ۶.۹۶۰.۰۰۰ دیناره و له‌سه‌ر بودجه‌ی حکومه‌تی ههریم ئه‌نجام ده‌دری.

- تهواو كردنى يارىگاي وهرزىبى سەلاخەدەين (پيرمام) كە ۲.۹۸۹.۶۳۲ دىنارى تى چوو و ئىستە لاوان و وهرزىوانانى ناوچەكە سوودى لى وەردهگرن.
- ھەر لە روانگەى بايەخدان بە ژيان و گوزەرانى بنەمالەى سەربەرزى شەھيدان (۲۵۰) خانوو لە كەسنەزان و ھەسارۆك و سۆران تەواو كراون و بەم نىزىكانە بەسەرياندا داھەش دەكرىت. تىچووى ئەم پرۆژەيە ۲۶.۴۶۶.۰۰۰ دىنار بوو و لەسەر بودجەى حكومەتى ھەرىم ئەنجام دراو.
- دروستكردنى ۱۰۰ خانوو بۆ ئاوارەكان لە كەسنەزان، ئەم پرۆژەيە ۸.۳۹۱.۵۰۰ دىنارى تى چوو و لەسەر بودجەى حكومەتى ھەرىم ئەنجام دراو.
- لە ماوہى سالى رابردوودا توانراو ۲۶۴ پرۆژەى ئا و بۆ گوندەكان دروست بكرىت.
- لىدانى ۴۳ بىرى ئىرتىوازي لە گوند و ناوچە جىاجىاكاندا.
- بۆ چارەسەركردنى گرفتى بى ئاوى و ھىشكەسالى رۆژانە بە تانكەر ئا و بۆ ۱۹۳ گوند دابىن كراو.
- دانانى بەردى بناخەى چەندىن پرۆژەى گرىنگى ئا و بۆ چارەسەركردنى گرفتى كەم ئاوى لە گوندەكاندا، وەك پرۆژەى ئاوى (كانى بەردەرى) كە پرۆژەيەكى كەم وىنەيە و بۆ يەكەمىن جارە بە مەبەستى دۆزىنەوہى رىگەچارەيەكى گونجاو بۆ گرفتى بى ئاوى گوندەكان نەخشەى بۆ كىشراو. ئەم پرۆژەيە لە يەك كات و يەك سەرچاوہە ئا و بۆ (۲۰) گوند دابىن دەكات و ۴۳۷.۸۹۹ دۆلارى تى دەچىت.
- گرىنگى زۆر دراو بە ھوشياركردنەوہى گوندنشىنان بۆ رەچاوكردنى پاك و خاوينى و سوود وەرگرتنى زياتر لە سەرچاوہى ئاوەكان و باش بەكارھىنانىان. بۆ ئەم مەبەستە بەشكى تايبەتى لە وەزارەتى ئاوەدانكردنەوہ و گەشەپىدان كراو تەوہ كە بەردەوامە لەسەر كردنەوہى خولى جۆراوچۆر بۆ گوندنشىنان و رىنوئىنى كردنىان.
- بۆ ئەوہى گىروگرفت بۆ ھا توچۆى ھاوولاتىان دروست نەبىت، چەندىن تىمى تايبەتى بۆ رامالينى بەفر و خاوين كردنەوہى رىگە سەرەكى و لارىبەكان لەو ناوچانەى كە لە زستاندا بەفرىكى زۆريان لى دەبارىت پىكھىتراو.
- دانانى بەردى بناخەى چەندىن كۆمەلگەى ھاوچەرخ لە ھەردو پارىزگەى ھەولير و دھۆك كە گشت پرۆژە خزمەتگوزارىبەكان و كارگىرىبەكانىان بۆ دابىن دەكرىت. ئەمەش ھەنگاويكى نوئى ھاوچەرخە بۆ گەشەپىدان و ئاسانكردنى ژيان و ئاسوودەيى ھاوولاتىان وەك: دروستكردنى ۹۰۰ شوقە لە كەسنەزان، كۆمەلگەى مىرۆز لە مىرگەسوور، كۆمەلگەى بىدھى لە كانى ماسى، كۆمەلگەى شوقەق لە زاخۆ، كۆمەلگەى ئىتوت لە ئامىدى، كۆمەلگەى برىفكا لە كانى ماسى و كۆمەلگەى خلىلكا لە ئاكرى.
- كردنەوہى چەندىن خولى رايىنان و فىركردنى زمانى ئىنگلىزى و كۆمپىوتەر و نەخشەسازى بۆ كارمەندانى وەزارەتى ئاوەدانكردنەوہ و گەشەپىدان بە مەبەستى بەرزكردنەوہى ئاستى زانستى و ھوشيارىيان. ھەروەھا بەشدارىبوونى كارمەندانى وەزارەتى ئاوبرا و لە كۆنفرانسى زانكۆى دھۆك كە بە ھاوكارى زانكۆى دۆرتمۆندى ئەلمانى بۆ فىربوونى چۆنەتى پلاندانان و نەخشەسازى سازكرا.
- شايانى باسە تا ئىستە نىزىكەى ۱۴۸۵ گوند لە ھەردو پارىزگەى ھەولير و دھۆك ئاوەدان كراونەتەوہ و خەلكى گەراونەتەوہ سەر جىگە و رىگەى خۆيان و پرۆژەى خزمەتگوزارىان پىشكىش كراو.
- حكومەتى ھەرىمى كوردستان سەرقالى دروستكردنى ھەزاران خانوو و شوقە و سەدان پرۆژەى ئا و كردنەوہ و

قېرىتاو كوردنى سەدان كېلۆمە تر پىگەوبان و گەلىك پروژەى ئاواكارىبە و سەدان پروژەى تىرى لەم بابەتەى لە پلانى خۆيدا جى كىردۆتەو بوئەوەى لە داھاتوودا جىبە جى بىكرىن.

ئەم چەند خىستە يەش دەقى چالاكىيەكانى حكومەتى ھەرىم لە بوارى ئاودان كىردنەو و گەشە پىيدان لە سالى ۲۰۰۱دا بەم شىوھىيەى خوارەو دەخەنە روو:

۱- خىستەى ژمارە ۱: ئەو پروژانە دەردەخات كە لەسەر بودجەى حكومەتى ھەرىم لە پارىزگەى ھەولتير ئەنجام دراون.

۲- خىستەى ژمارە ۲: ئەو پروژانە دەگىتەو كە لەسەر بودجەى حكومەتى ھەرىم لە پارىزگەى دەھوك ئەنجام دراون.

۳- خىستەى ژمارە ۳: ئەو پروژانە نىشان دەدات كە لەسەر بودجەى بىيارى ۹۸۶ لە پارىزگەى ھەولتير ئەنجام دراون، يان دەدرىن.

۴- خىستەى ژمارە ۴: ئەو پروژانە دەخاتە روو كە لەسەر بودجەى بىيارى ۹۸۶ لە پارىزگەى دەھوك ئەنجام دراون، يان ئەنجام دەدرىن.

۵- خىستەى ژمارە ۵: چالاكىيە بەرپۆھەرايە تىبى ئاوى گوندەكان و كۆگەكان لە ھەولتير و دەھوك لە دوو سالى رابردوودا (۲۰۰۰-۲۰۰۱) دەردەخات.

خشته‌ی ژماره (۱)

چالاکییه‌کانی وه‌زاره‌تی ئاوه‌دانکردنه‌وه و گه‌شه‌پیدان له سالی ۲۰۰۱

پاریژگه‌ی هه‌ولیر

برگی پرۆژه‌کان	جێبه‌جێ کران ٪ ۱۰۰	بری پاره	له‌ژێر جێبه‌جێکردندان	بری پاره به‌دینار
چالاکییه‌کانی به‌شی بیناسازی	پرۆژه‌ی سیاجی و قانی له رێگه‌ی خه‌لان - ریتزان	۱,۱۳۷,۰۰۰		
	پرۆژه‌ی چه‌وزی سوۆران	۸۵۵,۸۵۳		
۳۷۰ خانوو ۸ پرۆژه‌ی بینای حکومی	یاربگی سه‌لاحه‌دین	۲,۹۸۹,۶۳۲	پرۆژه‌ی باله‌خانه‌ی بنکه‌ی عیراق بۆ دیموکراتییه‌ت	۲,۹۱۱,۹۱۲
	پرۆژه‌ی بانکی هه‌ریم	۲۷,۲۷۵,۸۷۲	۵۰ خانوو بۆ شه‌هیدان له سوۆران	۵,۹۸۰,۰۰۰
	۵۰ خانوو بۆ شه‌هیدان له چه‌سارۆک	۵,۳۵۱,۵۰۰	یاربگی بلی	۲,۱۴۶,۱۳۰
	۱۰۰ خانوو بۆ ئاواره‌کان له که‌سنه‌زان	۸,۳۹۱,۵۰۰		
	۵۰ خانوو بۆ شه‌هیدان له سه‌ر رێگه‌ی که‌سنه‌زان	۵,۱۵۱,۵۰۰		
	۱۰۰ خانوو بۆ شه‌هیدان له سه‌ر رێگه‌ی که‌سنه‌زان	۹,۹۸۳,۰۰۰		
	خانویی مه‌لا فه‌رحان	۸۴,۹۹۸		
۲۰ خانوو له سه‌قره	۶۳۰,۱۲۰			
چالاکییه‌کانی به‌شی رێگه‌وبان	پرۆژه‌ی رێگه‌ و گۆره‌پانی سه‌لاحه‌دین (گواستنه‌وه‌ی سه‌ربازی)	۱۴۲,۰۵۰	قیرتاوکردنی رێگه‌ی حجران - دریند ۱۸ کم	۲,۶۵۴,۰۰۰
	قیرتاوکردنی گه‌ره‌که‌کانی ریتزان و خانوکه‌کان له ریتزان و بارزان ۲ کم	۴۷۰,۶۵۰	رێگه‌ی ماوه‌لو - سه‌ری بلند ۲ کم	۴۹۸,۰۵۰
	چاککردنه‌وه‌ی شه‌قامی سه‌لاحه‌دین ۳ کم	۹۴۱,۷۲۰	فراوانکردنی رێگای بارزان - بیان ۳ کم	۷۲۱,۸۰۰
	قیرتاوکردنی رێگه‌ی سپیلک خه‌لان ۱۸ کم	۱,۵۲۱,۰۴۱	دوو سایدی هه‌ژار موکریانی له سه‌لاحه‌دین ۲, ۴ کم	۶,۹۹۷,۴۹۶
	رێگه‌ی (۱۱/ئه‌یلول) به‌شی یه‌که‌م ۲, ۶ کم	۳,۵۰۰,۰۰۰	رێگه‌ی سه‌ری بلند ۳ کم	۴,۰۴۸,۶۶۸

٣,٤٦٠,٠٠٠	رېښه (١١) نه لول به شى دووه م ٢,١٠٠ كم			
١,٥٢١,٠٤١	صيانه كړدى رېښه سېپلك خه لان له گه ل دروست كړدى اكتاف ١٨ كم	١٣٣,٧٥٠	قيرتاو كړدى رېښه و گوره پان له بارزان	
١١,٤١٣,٨٠٠	قيرتاو كړدى رېښه خه لان - رېزان ٣٦ كم			
٢٥٣,٠٧٥	چوارپياني (١١) ي نه لول	٤١,٠٠٠	قيرتاو كړدى گوره پاني بارزان	
٣٩٥,٧٢٠	رېښه ناوخوى له سه لاهه ددين	٥٧,٠٠٠	قيرتاو كړدى شه قام و گوره پان له سه لاهه ددين	
		١٥,٥٠٠,٠٠٠	هه لمه تي جوانكارى ناو هه ولير	
٤٣,٠٠١,٦٩٢		٨٤,١٥٨,١٨٦		كوى گشتى

خسته ي ژماره (٢)

نهو پروژانه ي له سهر بودجه ي حكومه تي هه ريم دروست كراون
پاريزگه ي دهوك

پروژه كاني سالي ٢٠٠١

ت	اسم المشروع	الموقع	جهة التمويل	المبلغ	نسبة الانجاز
١	تحويل معمل الاسفلت من زاخو الى اتروش	اتروش	وزارة المالية	٣٧٣,٠٥٥	٪١٠٠
٢	صيانة معمل الفلدر في سرطنك	سرطنك	وزارة المالية	٢٦٣,٤٠٠	٪١٠٠
٣	حملة كسح الثلوج	كاني ماسي	وزارة المالية	٢٥٠,٠٠٠	٪١٠٠
٤	تصليح معمل اسفلت بلي مع الاليات والغريلة والكسارة	بلي	وزارة المالية	١٦٢,٨٩٠	٪١٠٠
٥	صيانة المكائن والاليات	دهوك	وزارة المالية	٥٥٤,٨٩٠	٪١٠٠

مشاريع عام ٢٠٠١

ت	اسم المشروع	الموقع	جهة التمويل	المبلغ	نسبة الانجاز
١	صيانة طريق طروانش	اتروش	محافظة	٦٩,٠٠٠	٪١٠٠
٢	صيانة طريق باروخ	كاني ماسي	محافظة	٩٥,١٧٥	٪١٠٠
٣	اكساء مدخل ابراهيم الخليل	زاخو	محافظة	١٤٠,٠٠٠	٪١٠٠
٤	تعديل وتنظيف مجمع طروانش	طروانش	محافظة	١٤,٠٠٠	٪١٠٠

خشتهی ژماره (۳)

پرۆژهکانی بریاری ۹۸۶ له سالی ۲۰۰۱

پاریزگی ههولیر

کۆی گشتی	لهژیر پلاندایه	لهژیر جیبه جی کردندایه		رێژهی جیبه جیکردن ۱۰٪		برگهکانی پرۆژه
		ژمارهی پرۆژه	بري پاره به \$	ژمارهی پرۆژه	بري پاره به \$	
۲۱۵۰	۱,۱۸۰	۶,۲۶۸,۱۱۶	۷۷۰	۳۹۱,۳۱۰	۲۰۰	IDPS
۵۰۰۰	۲۴۰۰	۲,۳۰۹,۴۸۴	۱۰۳۴ ۸۹۶ شوڤه	۱,۱۷۳,۲۸۲	۶۷۰	SHelter
۱۱۷	۲۶	۵,۴۴۷,۹۵۲	۷۷	۱,۵۵۶,۲۹۹	۱۴	پرۆژه پهروه رده بیهه کان
۱۲,۹۴۰,۱۲۸ کم	۷۸۷,۰۶۹ کم	۶,۸۴۵,۹۹۳	۲۶۰,۱۰۴۴ کم	۱,۵۴۴,۱۴۸	۲۴۶,۹۵۵ کم	رینگه
۴۸	۶	۵۷۹,۰۷۹	۲۵	۲۸۰,۵۳۴	۱۷	پرۆژه تهن دروستییه کان
۱۵	۳	۴۸۶,۴۵۶	۱۱	۳۲,۷۰۲	۱	پرۆژهی ئاو
م ۲۶,۶۱۶		۱,۳۱۹,۳۹۸	م ۱۸۴۴۶	۴۷۶,۷۷۷	م ۸۱۷۰	پرۆژهی ئاوه رۆ
۳	۱	۶۰,۵۶۴	۱	۳۷,۰۰۸	۱	پرد
۲		.		۹۷,۶۵۵	۲	بنکهی ئازهللی
۳۹	۱۳	۱,۵۷۲,۵۸۵	۲۱	۲۵۵,۰۸۶	۵	پرۆژهی جوړاوجۆر
۳۰,۷۳۴,۴۲۸		۲۴,۸۸۹,۶۲۷		۵,۸۴۴,۸۰۱		کۆی گشتی

خشتهی ژماره (۴)

پروژه‌کانی بریاری ۹۸۶ له سالی ۲۰۰۱

پاریزگی دهۆک

کۆی گشتی	له ژێر پلاندایه		له ژێر جیبه جی کردن دایه		رێژهی جیبه جیکردن ٪ ۱۰۰		برگه‌کانی پروژه
	ژماره‌ی پروژه	له ژێر پلاندایه	ژماره‌ی پروژه	بري پاره به \$	ژماره‌ی پروژه	بري پاره به \$	
۵,۷۸۴	۴,۲۸۴	۲,۲۲۷,۷۰۹	۵۳۷	۲,۴۲۴,۵۸۱	۹۶۳	IDPS	خانوو
۳۳۰	۱۰۴ شوقه	۲,۸۴۷,۹۵۸	۲۲۶	.	.	SHelter	
۱۰۴	۱۹	۶,۹۸۷,۴۸۲	۶۳	۲,۱۲۰,۷۶۷	۲۲	پروژه په‌روه‌رده‌ییبه‌کان	
۸۳۸,۴۴۸ کم	۳۴۴,۲۴۴ کم	۹,۱۵۴,۶۹۷	۴۴۳,۲۸۲ کم	۱,۱۵۷,۵۵۱	۵۰,۹۲۲ کم	رینگه	
۷		۴۸۱,۴۷۱	۵	۱۳۸,۸۱۱	۲	پروژه تهن‌دروستیبه‌کان	
۱۸	۳	۹۷۱,۸۶۲	۹	۶۱,۳۳۰	۶	پروژه‌ی ناو	
۵ پروژه ۸,۹ کم	۳,۲۱۳ م	۱,۵۰۶,۷۱۶	۲ پروژه ۵,۷۷۷ کم	۵۷۰,۵۱۲	۳	پروژه‌ی ناوه‌رۆ	
۳		۳۶۳,۴۷۲	۳	.		پرد	
۷	.	.		۲۵۳,۷۳۱	۷	بنکه‌ی ناژه‌لی	
۷	۲	۷۸۷,۴۱۶	۳	۴۸۸,۳۰۹	۲	پروژه‌ی جو‌راو‌جو‌ر	
۳۲,۵۴۴,۳۷۵		۲۵,۳۲۸,۷۸۳		۷,۲۱۵,۵۹۲		کۆی گشتی	

خشتهی ژماره (۵)

چالاکییهکانی به پړوکه به رایه تی ناوی گوندهکان و کوځاگان له ههولیر و دهوک
 بو دوو سالی رابردوو ۲۰۰۱-۲۰۰۰

کۆی گشتی		دهوک		ههولیر		سالی ۲۰۰۱	
پات به دۆلار	ژماره	پات به دۆلار	ژماره	پات به دۆلار	ژماره	بابهت	ژ
۳,۴۳۰,۷۴۱	۲۶۴	۹۸۷,۷۴۱	۹۵	۲,۴۴۳,۰۰۰	۱۶۹ گوند	پروژهی ناو (نوی و چاککردنه وه)	۱
۹۲۹,۴۹۵	۶۰۰ ناودهست له ۱۶۲ گوند	۴۶۱,۶۵۵	۲۶۵ ناودهست له ۶۸ گوند	۴۶۷,۸۴۰	۳۴۰ ناودهست له ۹۴ گوند	پروژهی ناودهست	۲
۲۱۷,۷۵۴	۱۹۳ گوند	۷۷,۷۵۴	۸۱ گوند	۱۴۰,۰۰۰	۱۱۲ گوند	گواستنه وهی ناو به تانکهر	۳
۲۹۰,۴۴۵	۴۳ بیر	۱۷۲,۹۴۵	۱۸ بیر	۱۱۷,۵۰۰	۲۵ بیر	بیر لیدان	۴
۳۵۶,۴۸۳	۵۶۶ گوند	۲۷,۴۸۳	۲۰۱ گوند	۳۲۹,۰۰۰	۳۶۵ گوند	سیانهی ترومپا و نامیرهکانی بیرهکان	۵
۲۶,۶۴۹	۱۰۲۱ گوند	۷,۴۵۰	۳۷۱ گوند	۱۹,۱۹۹	۶۵۰ گوند	دانان و دابه شکردنی نامیر و کلۆر	۶
۲۰,۶۸۰	۴۹۱ گوند	۱۲,۸۸۰	۲۷۶ گوند	۷۸۰۰	۲۱۵ گوند	خولی راهبندان و دابه شکردنی نامیری دهستی	۷
۵,۸۳۲,۴۳۵	۹۷ دانه	۲,۳۴۵,۰۰۰	۳۹ دانه	۳,۴۸۷,۴۳۵	۵۸ دانه	نامیری جوړاو جوړی وه رگیرو	۸
۱۱,۱۰۴,۶۸۲		۴,۰۹۲,۹۰۸		۷,۰۱۱,۷۷۴		کۆی گشتی پات به دۆلار	

له بواری ئه شفال و نيشته جيكر دندا

له بواری نه‌شغال و نیشته‌جیکردندا

له‌دریژهی پرۆسه‌ی ئاوه‌دانکردنه‌وه و بووژاندنه‌وه‌ی کوردستاندا، حکومه‌تی ههریم له ریگه‌ی وه‌زاره‌تی نه‌شغال و نیشته‌جیکردنه‌وه، چ له‌سه‌ر بودجه‌ی حکومه‌تی ههریم و چ له‌سه‌ر بودجه‌ی به‌رنامه‌ی ۹۸۶، گه‌لیک پرۆزه‌ی جوژاوجۆزی له بواری ریگه‌وبان و دروستکردن و چاککردنه‌وه‌ی پرد و چاککردنه‌وه‌ی کارگه و به‌ردشکینه‌کان و پرۆزه‌کانی بیناسازی و نیشته‌جیکردندا نه‌نجام داوه.

له سالی ۱۵۲۰۰۱ به‌گشتی ۱۷۳.۲۱۳.۵۵۰ دینار له پرۆزه‌کانی ریگه‌وبان و پرۆزه‌کانی بیناسازی و نیشته‌جیکردندا له هه‌ردوو پارێزگه‌ی هه‌ولێر و دهۆک سه‌رف کراوه به‌م شێوه‌یه‌ی خواره‌وه:

۱- ۷۶.۵۲۲.۶۸۹ دینار له‌سه‌ر بودجه‌ی حکومه‌تی ههریم له پرۆزه‌کانی ریگه‌وبان سه‌رف کراوه.

۲- ۳۹.۹۶۷.۸۳۸ دینار له‌سه‌ر بودجه‌ی حکومه‌تی ههریم له پرۆزه‌کانی بیناسازی و نیشته‌جیکردندا سه‌رف کراوه.

۳- (۵۶.۷۲۳.۰۲۳) دینار له‌سه‌ر بودجه‌ی به‌رنامه‌ی ۹۸۶ له پرۆزه‌کانی ریگه‌وبان خه‌رج کراوه.

جگه له‌وانه‌ش چه‌ندین پرۆزه‌ی گرنگ و ستراتیجی له بواری ریگه‌وبان و پرد و بیناسازیدا خراونه‌ته ناو فیتزه‌کانی به‌رنامه‌ی ۹۸۶ه‌وه که به‌گشتی ۸۹.۳۰۷.۴۱۳ دۆلاریان تی ده‌چیت.

وا له خواره‌وه‌شدا پوخته‌ی ئه‌و کار و چالاکییانه له ماوه‌ی سالی ۱۵۲۰۰۱ ده‌خه‌ینه روو:

یه‌که‌م- پرۆزه‌کانی ریگه‌وبان:

له‌به‌رئه‌وه‌ی که شه‌قام و ریگه‌وبان شاده‌ماری ئاوه‌دانکردنه‌وه‌ی ولاته‌که‌مانه، بۆیه حکومه‌تی ههریم بایه‌خپکی زۆری به چاککردنه‌وه و قیپرتاوکردنی ریگه‌سه‌ره‌کی و لاهه‌کیان داوه و له‌م بواره‌دا زۆر ئیشوکار و چالاکی گرنگ نه‌نجام دراوان، هه‌ر له نه‌خشه‌کێشان و دروستکردن و هیلکاری ریگه‌وبانه‌کانه‌وه تا ده‌گاته دانانی نیشانه‌کانی هاتوچۆ و پاراستنی ئه‌م ریگه‌بانه.

۱- له سالی ۱۵۲۰۰۱ له‌سه‌ر بودجه‌ی حکومه‌تی ههریم، چه‌ندین پرۆزه‌ی ریگه‌وبان به‌دریژی ۴۶۷ کم له هه‌ردوو پارێزگه‌ی هه‌ولێر و دهۆک نه‌نجامدراوان که به‌گشتی ۵۷.۸۳۹.۴۴۴ دیناریان تی چوووه. هه‌روه‌ک ریگه‌ی جووت سایدی هه‌ولێر سه‌لاحه‌دین (به‌شی خانزاد - به‌ستۆره)، ریگه‌ی پیره‌فات - شیروان مازن، ریگه‌ی جووت سایدی حاجی ئۆمه‌ران تا سنوور له پارێزگه‌ی هه‌ولێر، ریگه‌ی گرده‌شین- دیره‌بوون، ریگه‌ی دهۆک- زاخۆ، ریگه‌ی زاویته، ئاکری- قه‌ندیل له سنووری پارێزگه‌ی دهۆک، ئه‌مه‌ش به‌م شێوه‌یه‌ی خواره‌وه:

۱- ۱۶۹.۷۳ کم ریگه له پارێزگه‌ی هه‌ولێر دروستکراوه که ۲۵.۲۹۵.۲۹۳ دیناریان تی چوووه.

(خشته‌ی ژماره ۱)

ب- ۲۹۷.۴۳ کم ریگه‌وبان له پارێزگه‌ی دهۆک دروست کراوه و ۲۱۳۱۵۷۰ شه‌قام قیپرتاوکراوان، که به‌گشتی ۳۲.۵۴۴.۱۵۱ دیناریان تیچوووه.

(خشته‌ی ژماره ۲)

۲- له لایه کی ترهوه ۳۲ پرژهای ریځه و بان له سهر بریاری ۹۸۶ له ههردوو پارټیزگه دا نه نجام دراوان که به گشتی ۵۶،۷۲۳،۰۲۳ دیناریان تی چووه، نه مهش دروستکردن و چاککردنه وه و قیرتاوکردنی ۱۶۰ کم ریځه له سنووری ههردوو پارټیزگه دا ده گرتنه وه که له خشتهی ژماره (۳) دا پوون کراوه ته وه.

دووهم- پرد

ههر له سالی ۱۵۲۰۰۱، له سهر بودجهی حکومتی ههریم، ۱۳ پرد له سنووری ههردوو پارټیزگه دا دروست کراون یان چاک کراونه ته وه که به گشتی ۸،۳۹۸،۹۴۳ دیناریان تی چووه ههروهک له خواره وه دا دهرده که وی:

- ۱- دروستکردنی پردی به ستوره له ریځه ی سه لاجه دین- ههولیر که له ژیر نه نجامدایه: ۵،۵۸۴،۶۸۷ دینار.
- ۲- چاککردنه وهی پرده کانی (که له ک، که له کی کون، قه ندیل، پردی دیانا، میترگه سور، پردی گه لی عه لی به گ) له پارټیزگه ی ههولیر: ۴۲۴،۳۷۰ دینار.
- ۳- فراوانکردنی پردی جودی و پردی کاردوخ له زاخو: ۱۸،۸۸۶ دینار.
- ۴- دروستکردنی پردی گوندی کربراسکی له پارټیزگه ی دهوک: ۱۸۱،۰۰۰ دینار.
- ۵- چاککردنه وهی پردی سایلو و پردی حسینیبه له زاخو و پردی چره له پارټیزگه ی دهوک: ۱۹۰،۰۰۰ دینار.

سیهم- دروستکردنی چاله قیر:

به مه به سستی دابینکردن و داکردنی قیری شل بو کارگه کانی قیر له ههریم، ۸ چاله قیری قه باره جوړاوجور، که هه ندیکیان زیاتر له (۵۰) تون قیر ده گرت، له سهر بودجهی حکومتی ههریم دروست کراون که به گشتی ۳،۵۶۱،۵۳۱ دیناریان تی چووه، ههروهک له خواره وه دا دهرده که وی:

- ۱- دروستکردنی ۴ چاله قیر له گوړه توو و که سنه زان و سوران له پارټیزگه ی ههولیر: ۲،۲۳۳،۷۴۵ دینار.
- ۲- دروستکردنی ۴ چاله قیر له ناکرئ و سه رته ننگ و زاخو و لومانان له پارټیزگه ی دهوک: ۱،۳۲۷،۷۸۶ دینار.

چوارهم- رامالینی به فر:

کاری به فر رامالین و کردنه وهی ریځه کان له وهرزی زستان و پاراستنی ریځه و بان و پرده کان به شپوه یه کی به رده و ام نه نجام دراوه و، له سالی ۱۵۲۰۰۱ به گشتی ۶۱۳ کم ریځه له سهر بودجهی حکومتی ههریم له به فر و دارمانی خو له ههردوو پارټیزگه ی ههولیر و دهوک پاک کراونه ته وه و ۷۰۰ ههزار دینار بو نه مه به سته به م شپوه یه ی خواره وه خه رج کراوه:

- ۱- پاککردنه وهی ۲۴۱ کم ریځه له پارټیزگه ی ههولیر: ۳۵۰،۰۰۰ دینار.
- ۲- پاککردنه وهی ۳۷۲ کم ریځه له پارټیزگه ی دهوک: ۳۵۰،۰۰۰ دینار.

پینجهم- چاککردنه وهی کارگه و به ردشکینه کان و نامیری جوړاوجور:

له ماوهی نه مه ساله دا ۲۰ کارگه ی قیر و به ردشکین (۸ کارگه له پارټیزگه ی ههولیر و ۱۲ کارگه له پارټیزگه ی دهوک) دوا ی چاککردنه وهی بان دامه زراون و ناماده کراون بو کارکردن ههروهک له خواره وه دا دهرده که وی:

- ۱- چاککردنه وهی ۴ کارگه ی قیر و ۴ کارگه ی به ردشکین له پارټیزگه ی ههولیر.

۲- چاڭکردنه‌وهی ۶ کارگهی قیبر و ۶ کارگهی بهردشکین له پارتیزگهی دهۆک.
جگه له‌وانه‌ش ۳۱۰ ئامیری قورس که له بواری ریتگه‌وباندا به‌کار ده‌هینرتین چاک کراونه‌ته‌وه (۱۶۶ ئامیر له سنووری پارتیزگهی هه‌ولتیر و ۱۴۴ ئامیر له سنووری پارتیزگهی دهۆک).

شه‌شهم- په‌ره‌پیدانی شاری هه‌ولتیر:

وه‌زاره‌تی ئەشغال و نیشته‌جێکردن به‌شداری له هه‌لمه‌تی په‌ره‌پیدانی شاری هه‌ولتیردا کردووه و پرۆژه‌ی جۆراوجۆری له‌سه‌ر بودجه‌ی حکومه‌تی هه‌رێم ئەنجام داوه که به‌گشتی ۶۰.۲۲.۷۷۱ دیناریان تی چوووه‌وه‌ک:
- قیبرتاوکردنی ۳۵ کم ریتگه.
- ئەنجامدانی ۱۳ پرۆژه‌ی هه‌مه‌جۆر وه‌ک: دروستکردنی ریتگهی جووت ساییدی بنه‌سلاره له‌گه‌ڵ دروستکردنی ئاوه‌رۆیه‌کی سندووقی، دروستکردنی ۶۶ شه‌قام له‌گه‌ره‌کی ۱۱۵ و ۴۴ شه‌قام له‌گه‌ره‌کی ۹۹.
ده‌قی ئەم پرۆژانه له‌خشته‌ی هاوپیتچی ژماره ۱۴ دا‌بلاو‌کراونه‌ته‌وه.

هه‌فته‌م- هیلکاری و نیشانه‌کانی هاتوچۆ:

ئەنجامدانی کاری هیلکاری و دانانی نیشانه‌کانی هاتوچۆ به‌کیکه له‌برگه‌گرنگه‌کانی کاری ریتگه‌وبان که حکومه‌تی هه‌رێمی کوردستان بایه‌خیکه به‌رچاوی پێ داوه. بۆ ئەم مه‌به‌سته له‌سالی ۱۵۰۱د ۱۵۰ کم ریتگه هیلکاری کراوه و ۴۵۰ دانه له نیشانه‌کانی هاتوچۆ بۆ وشیارکردنه‌وه و رینوتینی کردنی شۆفیره‌کان له‌سه‌ر ریتگه‌وبانه‌کانی هه‌ردوو پارتیزگهی هه‌ولتیر و دهۆک دانراون.

هه‌شته‌م- نه‌خشه‌کێشان:

له‌سالی ۱۵۲۰۰۱ نه‌خشه‌ی چه‌ندین پرۆژه‌ی ریتگه و باله‌خانه‌ی جۆراوجۆر له‌ وه‌زاره‌تی ئەشغال و نیشته‌جێکردن کیشراون له‌وانه‌ش:

- ۱- کیشانی نه‌خشه‌ی ۸ پرۆژه‌ی ریتگه وه‌ک ریتگهی جووت ساییدی هه‌ولتیر- سه‌لاحه‌دین، ریتگهی زارگه‌لی- سۆران، لۆفه‌کانی ریتگهی سه‌لاحه‌دین - کۆرێ.
- ۲- کیشانی نه‌خشه‌ی ۳۰ پرۆژه‌ی بیناسازی و خانووی نیشته‌جێ، وه‌ک: باله‌خانه‌ی وه‌زاره‌تی شاره‌وانی و گه‌شتوگوزار، بینایه‌کانی کۆمه‌لگه‌ی سنووری حاجی ئۆمه‌ران که ۱۳ باله‌خانه‌یه، باله‌خانه‌ی یه‌کیتی زانایانی ئیسلامیی کوردستان، بینایه‌ی وه‌زاره‌تی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی، هۆلی کۆنفرانس به‌فراوانی ۱۵۰۰ که‌س و، چه‌ندین نه‌خشه و پلانی جۆراوجۆر.

نۆیه‌م- بیناسازی و نیشته‌جێکردن:

له‌بواری بیناسازی و نیشته‌جێکردنیدا چه‌ندین پرۆژه‌ی جۆراوجۆر له‌سه‌ر بودجه‌ی حکومه‌تی هه‌رێم له‌ هه‌ردوو پارتیزگه‌دا ئەنجام دراون که به‌گشتی ۳۹.۹۶۷.۸۳۸ دیناری تی چوووه‌وه‌ک له‌ خواره‌وه‌دا پروون کراوه‌ته‌وه:
۱- ۱۳.۸۰۷.۴۷۲ دینار بۆ دروستکردن و چاڭکردنه‌وه‌ی ۸ باله‌خانه‌ی هه‌مه‌جۆر له‌ هه‌ردوو پارتیزگهی هه‌ولتیر و دهۆک خه‌رج کراوه که ئەمانه‌ن:

- دروستکردنی باله‌خانه‌ی کۆری زانیاری کوردستان که له ژێر ئه‌نجام دایه: ٤,٣٤٩,٧٠٤ دینار.
- چاک‌کردنه‌وه و فراوانکردنی گرتوو‌خانه‌ی مه‌حه‌ته که ئه‌نجام دراوه: ٢,٨٤٦,٠٠٠ دینار.
- دروستکردنی باله‌خانه‌ی به‌رپه‌وه‌به‌رایه‌تی رینگه‌وبانی هه‌ولێر که له‌ژێر ئه‌نجامدایه: ١,٩٥٢,٠٠٠ دینار.
- دروستکردنی چه‌ند بینایه‌کی حکوومی له شاوێس که ته‌واوکراون: ١,٢٥٣,٢٠٨ دینار.
- دروستکردنی هۆلی مافه‌روه‌ران که له‌ژێر جێبه‌جێ کردنایه: ١١٦,٣٥٥ دینار.
- دروستکردنی باله‌خانه‌ی به‌رپه‌وه‌به‌رایه‌تی رینگه‌وبانی ده‌وک که له ژێر جێبه‌جێ کردنایه: ١,٥٨٥,١٩٢ دینار.
- دروستکردنی کۆمه‌له‌ بینایه‌ک له ته‌ناهی که ئه‌نجام دراوه: ١,٣٥٤,٠٠٠ دینار.
- دروستکردنی نه‌ومی دووم له به‌رپه‌وه‌به‌رایه‌تی ئه‌شغالی ده‌وک که ئه‌نجام دراوه: ٣٥١,٠١٣ دینار.
- ٢- پرۆژه‌ی دروستکردنی ٢٥٠ خانووی نیشته‌جێ بۆ خانه‌واده و که‌سوکاری شه‌هیدان له هه‌ولێر و سۆران که به‌گشتی ٢٦,١٦٠,٣٦٦ دیناریان تی‌ چوووه ئه‌نجام دراوه، وه‌ک له خواره‌وه‌دا ده‌رده‌که‌وی:
- دروستکردنی ٢٠٠ خانوو بۆ شه‌هیدان له هه‌ولێر: ١٨,٥٧٩,٩١٦ دینار.
- دروستکردنی ١٠٠ خانوو بۆ ئاواره‌کان له که‌سه‌زان: ٢,٧١١,٨٣٨ دینار.
- دروستکردنی ٥٠ خانوو بۆ شه‌هیدان له سۆران: ٤,٨٦٨,٦١٢ دینار.

ده‌یه‌م:

جگه له‌و پرۆژه‌ی سه‌ره‌وه‌ش چه‌ندین پرۆژه‌ی ستراتیجی و گرنگ له‌ بوا‌ری رینگه‌وبان و پرد و بیناسازی و نیشته‌جێکردن خراونه‌ته‌ ناو فیه‌زه‌کانی ١١,١٠٩,٨٠٠ ی به‌نامه‌ی ٩٨٦ ی نه‌ته‌وه یه‌ک‌گرتوو‌خانه‌وه وه‌ک: دروستکردنی ٢,٩٥٠ خانووی نیشته‌جێ، دروستکردنی ١٢ باله‌خانه‌ی جو‌راوجۆر، دروستکردن و قیپرتا‌و‌کردنی ٦٥٠ کم رینگه‌، دروستکردنی ٩ پردی گه‌وره و بچووک، کرینی ١٩٠ پارچه ئامیتری قورس و ٨ کارگه‌ی جو‌راوجۆر وه‌ک کارگه‌ی دروستکردنی چیمه‌نتۆ و کارگه‌ی دروستکردنی که‌رپووج و چه‌ندین پردی تر که به‌گشتی ٨٩,٣٠٧,٤١٣ دۆلاریان تی‌ ده‌چیت.

شایانی باسه‌ زۆریه‌ی پرۆژه‌کانی رینگه‌وبان و پرده‌کان پرۆژه‌ی گرینگ و ستراتیجین که رینگه‌ سه‌ره‌کیسه‌کان ده‌گرنه‌وه وه‌ک قیپرتا‌و‌کردنی رینگه‌ی سه‌ره‌کی هه‌ولێر - ده‌وک، پیره‌فات - کانی بۆت - شیلادزی، رینگه‌ی جوت سایدی سه‌لاحه‌دین - شه‌قلاوه، پردی ئیفراز و پردی قه‌ندیل و پردی چامه و پردی برسلین و چه‌ندین پرۆژه‌ی تر.

خشتهی ژماره (۱)

پروژه‌کانی ریگه‌وبانی نه‌نجامدراو له سنووری پاریزگهی هه‌ولیر له سالی (۲۰۰۱)

له‌سه‌ر بودجه‌ی حکومه‌تی هه‌ریم

ز	ناوی پروژه	دریزی (کم)	پات	تیبینی
۱	دروستکردن و قیرتاوکردنی ریگهی جووت ساییدی هه‌ولیر - سه‌لاحه‌دین أ- به‌شی خانزاد - به‌ستۆره ب- به‌شی به‌ستۆره - بانه‌مان	۴,۲ ۸	۳,۲۴۸,۱۰۰ ۴,۰۹۱,۴۳۷	نه‌نجام دراوه له‌ژیر نه‌نجامه
۲	دروستکردن و قیرتاوکردنی ریگهی پیره‌فات - شیروان مه‌زن	۲۳	۲,۴۷۵,۴۹۶	نه‌نجام دراوه
۳	دروستکردن و قیرتاوکردنی ریگهی جووت ساییدی حاجی ئۆمه‌ران - سنوور	۴,۴	۲,۰۴۰,۶۵۸	له‌ژیر نه‌نجامه
۴	دروستکردنی ۱۱ ریگه‌ بو (خه‌رده‌ن- ژاژۆک - بیدود - واژی - مامیسک و بیرسیاف - مه‌مۆلان - هه‌لون - خیره‌زوک - هه‌زیر - خالونه - موسی مه‌غریبی) له ناوچه‌ی میترگه‌سوور	۲۶	۲,۱۲۶,۷۶۸	له‌ژیر نه‌نجامه
۵	قیرتاوکردنی شه‌قامه‌کانی باره‌گای تایبه‌تی له هه‌ولیر	۸	۱,۷۲۰,۵۰۳	نه‌نجام دراوه
۶	چاک‌کردنه‌وه‌ی ریگهی بیتخال	۹	۱,۵۹۵,۲۰۴	نه‌نجام دراوه
۷	چاک‌کردنه‌وه‌ و قیرتاوکردنی ریگهی شه‌قلاره - هیران	۲۰	۱,۱۵۲,۸۴۵	نه‌نجام دراوه
۸	چاک‌کردنه‌وه‌ و قیرتاوکردنی ریگهی سپیلک - دووریانی هه‌ریر	۳,۵	۱,۰۸۳,۱۳۴	نه‌نجام دراوه
۹	چاک‌کردنه‌وه‌ و قیرتاوکردنی ریگهی خه‌لیفان - زارگه‌لی	۹	۸۸۹,۷۱۰	نه‌نجام دراوه
۱۰	چاک‌کردنه‌وه‌ و قیرتاوکردنی ریگهی حجران - سه‌لاحه‌دین	۶	۸۲۵,۹۳۸	نه‌نجام دراوه
۱۱	دروستکردن و قیرتاوکردنی شه‌قام و گۆره‌پانی مه‌شق له شه‌قلاره	۳	۶۱۰,۸۱۰	نه‌نجام دراوه
۱۲	دروستکردن و قیرتاوکردنی ریگهی دۆری - لیته‌بیل	۴	۵۳۷,۸۲۱	نه‌نجام دراوه
۱۳	دروستکردن و قیرتاوکردنی ریگه‌ و گۆره‌پان بو فیرگهی گولان له‌کانی قرژاله	۲	۵۱۱,۳۶۰	نه‌نجام دراوه
۱۴	دروستکردن و قیرتاوکردنی ریگهی سه‌روکانی	۲	۴۳۶,۹۶۹	نه‌نجام دراوه

ز	ناوی پروژه	دریژی (کم)	پات	تیبینی
۱۵	دروستکردن و قیرتاوکردنی ریگه و گۆره پان له سه‌ری بلند	۱,۷	۳۰۶,۸۳۳	ئه‌نجام دراوه
۱۶	دروستکردن و فراوانکردن و قیرتاوکردنی ریگه‌ی سه‌ره‌کی له‌ناو هه‌ریر	۶,۲	۲۵۰,۷۲۷	ئه‌نجام دراوه
۱۷	دروستکردن و قیرتاوکردنی ریگه و گۆره پان بو فیرگه‌ی پیرزین	۲	۲۳۶,۵۹۴	ئه‌نجام دراوه
۱۸	چاک‌کردنه‌وه‌ی ریگه‌ی خه‌لیفان - سریشمه	۶,۵	۱۹۷,۳۹۱	ئه‌نجام دراوه
۱۹	قیرتاوکردنی بازگه‌ی هه‌ولیر - سه‌لاحه‌دین له شاوئیس	۱	۱۸۵,۰۹۰	ئه‌نجام دراوه
۲۰	دروستکردن و قیرتاوکردنی چهند ریگه‌یه‌ک له ناوچه‌ی میترگه‌سرور	۲,۹۳	۱۸۱,۲۸۰	ئه‌نجام دراوه
۲۱	دروستکردنی شه‌قامه‌کانی ناوخۆیی (۱۰۰) خانوو له بنه‌سلاره	۳	۱۳۸,۵۵۳	ئه‌نجام دراوه
۲۲	رێکخستن و قیرتاوکردنی گۆره‌پانی که‌نالی KTV ناسمانی له هه‌ولیر.	۰,۳	۱۲۰,۹۸۸	ئه‌نجام دراوه
۲۳	چاک‌کردنه‌وه و قیرتاوکردنی ریگه و گۆره پان له سه‌ری بلند	۱,۸	۱۲۰,۰۰۰	ئه‌نجام دراوه
۲۴	رێکخستن و قیرتاوکردنی ریگه و گۆره‌پانی کۆمه‌لگه‌ی شاوئیس	۱,۷	۱۱۶,۶۱۸	ئه‌نجام دراوه
۲۵	چاک‌کردنه‌وه‌ی ریگه‌ی حجران - قه‌ندیل	۱۰	۶۲,۵۶۹	ئه‌نجام دراوه
۲۶	رێکخستن و قیرتاوکردنی شه‌قامی به‌رپه‌به‌رایه‌تی چاودیری دارایی	۰,۵	۳۱,۸۹۷	ئه‌نجام دراوه
	کۆی گشتی	۱۶۹,۷۳ کم	۲۵,۲۹۵,۲۹۳ دینار	

خشته‌ی ژماره (۲)

پروژه‌کانی ریگه‌وبانی نه‌نجامدراو له سنووری پاریزگه‌ی دهۆک له سالی (۲۰۰۱)

له‌سه‌ر بودجه‌ی حکومه‌تی هه‌رێم

ز	ناوی پروژه	دریژی (کم)	پات/دینار	تیبینی
۱	دروستکردن و قیپ‌تاوکردنی ریگه‌ی گرده‌شین - دیره‌بین	۳۰	۴,۷۸۲,۶۷۵	له‌ژێر نه‌نجامه
۲	دروستکردنی گۆره‌پانه‌کانی گومرگی ئیبراهیم خه‌لیل	۲م ۱۰۰,۰۰۰	۴,۴۷۳,۰۰۰	له‌ژێر نه‌نجامه
۳	چاک‌کردنه‌وه و قیپ‌تاوکردنی ریگه‌ی دهۆک - زاخۆ	۲۲	۲,۹۵۴,۴۶۴	نه‌نجام دراوه
۴	چاک‌کردنه‌وه و قیپ‌تاوکردنی ریگه‌ی زاویته - ئاکری - قه‌ندیل	۲۰	۱,۵۴۷,۱۷۱	نه‌نجام دراوه
۵	دروستکردن و قیپ‌تاوکردنی شه‌قامه‌کانی فه‌رمانده‌یی دهۆک	۴	۱,۲۳۱,۰۱۳	نه‌نجام دراوه
۶	دروستکردن و قیپ‌تاوکردنی شه‌قامه‌کانی گه‌ره‌کی سیمالکا له زاخۆ	۵,۵	۱,۹۸۵,۹۹۲	له‌ژێر نه‌نجامه
۷	فراوانکردن و قیپ‌تاوکردنی ریگه‌ی گرزنگل - قه‌سرۆک	۷	۳۷۳,۷۷۱	نه‌نجام دراوه
۸	قیپ‌تاوکردنی شه‌قامه‌کانی ناوخۆی زاخۆ	۸	۱,۴۱۲,۲۵۰	نه‌نجام دراوه
۹	قیپ‌تاوکردنی شه‌قامه‌کانی ناوخۆی سواره‌توکا و کانی و دیره‌لوک و سیری و شیلادزی	۶,۵	۱,۵۷۰,۰۰۰	نه‌نجام دراوه
۱۰	قیپ‌تاوکردنی ریگه‌ی سه‌ره‌کی سمیل - کۆمه‌لگه‌ی مرینا	۶,۶	۱,۴۲۶,۰۰۰	له‌ژێر نه‌نجامه
۱۱	چاک‌کردنه‌وه و قیپ‌تاوکردنی ریگه‌ی مقداد به‌درخان - کارگه‌ی قوتووبه‌ند	۶	۷۰۳,۶۷۱	نه‌نجام دراوه
۱۲	قیپ‌تاوکردنی ریگه‌ی فراوانکراوه‌ی مالتا - دووپانی دهۆک	۴,۲	۸۴۰,۰۰۰	نه‌نجام دراوه
۱۳	دروستکردن و قیپ‌تاوکردنی شه‌قامه‌کانی گه‌ره‌کی سه‌ره‌ل‌دان له زاخۆ	۱,۵	۶۰۶,۰۸۸	نه‌نجام دراوه
۱۴	چاک‌کردنه‌وه‌ی ریگه‌ی دهۆک - گه‌لی زاخۆ	۲	۵۷۷,۸۹۷	نه‌نجام دراوه
۱۵	دروستکردنی دیواری پالپشت له زاویته		۲۵۱,۶۷۲	نه‌نجام دراوه
۱۶	دروستکردن و قیپ‌تاوکردنی شه‌قامه‌کانی گه‌ره‌کی شه‌عبانییه - سیمالکا	۱	۳۸۶,۲۵۸	نه‌نجام دراوه
۱۷	چاک‌کردنه‌وه‌ی ریگه‌ی زاویته - نه‌تروش - پلان	۶۰	۴۹۹,۹۴۹	نه‌نجام دراوه
۱۸	قیپ‌تاوکردنی شه‌قامه‌کانی ناوخۆی به‌رده‌په‌ش	۲,۷	۴۹۹,۰۰۰	نه‌نجام دراوه

ز	ناوی پروژه	دریژی (کم)	پات/دینار	تیبینی
۱۹	دابینکردنی ئەسفەلت بۆ شارەوانی دهۆک		۳۷۷,۸۴۰	ئەنجام دراوه
۲۰	چاککردنه‌وه‌ی رینگه‌ی بامه‌رنی - ئینیشکی	۱۴	۳۹۴,۹۹۱	ئەنجام دراوه
۲۱	قیرتاوکردنی شه‌قامه‌کانی ناوخۆی دینارته	۲,۱	۳۷۷,۶۰۰	ئەنجام دراوه
۲۲	قیرتاوکردنی گۆره‌پانی ریک‌خراوی K.R.O بۆ رینگای دهۆک - زاخۆ	۱,۵	۳۷۴,۰۰۰	ئەنجام دراوه
۲۳	دروستکردن و قیرتاوکردنی رینگه‌ی دبی زانکو	۰,۳۵	۳۰۹,۰۰۰	ئەنجام دراوه
۲۴	دروستکردنی رینگه‌ی ناو دارستانی زاویته	۳	۳۰۶,۰۰۰	له‌ژیر ئەنجامه
۲۵	چاککردنه‌وه و قیرتاوکردنی رینگه‌ی زاخۆ - ئیبراهیم خه‌لیل	۹	۲۸۳,۰۰۰	ئەنجام دراوه
۲۶	دروستکردن و قیرتاوکردنی رینگه‌ی کارگه‌ی ئاردی مه‌تین	۰,۲۳۵	۲۵۹,۵۶۱	ئەنجام دراوه
۲۷	قیرتاوکردنی رینگه‌ی گوندی قسارا	۱,۷۵	۲۴۳,۰۰۰	ئەنجام دراوه
۲۸	چاککردنه‌وه‌ی رینگه‌ی سمیل - باستکی	۲۰	۲۴۰,۰۰۰	له‌ژیر ئەنجامه
۲۹	چاککردنه‌وه‌ی پیچه‌کانی زریزا	۰,۴	۲۵۹,۵۶۱	له‌ژیر ئەنجامه
۳۰	دروستکردن و قیرتاوکردنی رینگه‌ی قه‌سابخانه‌ی دهۆک	۰,۶۵	۲۱۹,۳۰۱	ئەنجام دراوه
۳۱	چاککردنه‌وه‌ی رینگه‌ی تل کبر - زاخۆ	۳,۵	۲۰۲,۰۰۰	ئەنجام دراوه
۳۲	دروستکردنی رینگه‌ی گوندی ارادن	۲	۱۸۱,۱۸۸	له‌ژیر ئەنجامه
۳۳	دروستکردنی رینگه‌ی په‌بیه‌ی سوتکی له‌ کانی ماسی	۰,۸۵	۱۹۲,۶۳۸	ئەنجام دراوه
۳۴	قیرتاوکردنی رینگه‌ی به‌ندیخانه‌ی نه‌وجه‌وانان له‌ ئیتوت	۰,۷	۱۹۰,۰۰۰	ئەنجام دراوه
۳۵	دروستکردنی رینگه‌ی قه‌لای خیلخ	۲,۳۵	۱۸۰,۰۰۰	ئەنجام دراوه
۳۶	دروستکردن و قیرتاوکردنی رینگه‌ی سه‌ره‌کییه‌کان له‌ ویستگه‌ی سه‌رتنه‌نگ	۰,۴۵	۱۵۹,۰۰۰	ئەنجام دراوه
۳۷	دروستکردنی دیواری پالپشت له‌ ئینیشکی		۱۲۹,۰۰۰	ئەنجام دراوه
۳۸	قیرتاوکردنی گۆره‌پانی سوپه‌رمارکیتی نوێ	۲م ۳۰۰۰	۱۲۶,۰۰۰	ئەنجام دراوه
۳۹	دروستکردنی رینگه‌ی (الماء البیدیل) له‌ زاخۆ	۰,۴	۸۸,۷۲۵	ئەنجام دراوه
۴۰	چاککردنه‌وه و قیرتاوکردنی رینگه‌ی پیشه‌سازی سمیل	۰,۷	۱۱۶,۰۰۰	ئەنجام دراوه
۴۱	چاککردنه‌وه‌ی شه‌قامه‌کانی ناوخۆی زاویته	۴	۱۰۷,۳۰۸	ئەنجام دراوه
۴۲	دروستکردن و قیرتاوکردنی رینگه‌ی گه‌ره‌کی ئەفسه‌ران	۰,۱۴	۱۰۲,۹۲۳	ئەنجام‌دراوه

ز	ناوی پروژه	دریژی (کم)	پات/دینار	تییبینی
۴۳	دروستکردن و قیپرتا و کردنی گۆرپه پانی به رامبه ر سوپهر مارکیت	۲م۲۷۰۰	۹۹,۲۱۰	ئه نجام دراوه
۴۴	دروستکردنی ریگهی نه خوشخانه هیقی بو مندالان	۰,۴	۸۶,۳۴۶	ئه نجام دراوه
۴۵	دروستکردن و قیپرتا و کردنی گۆرپه پانی نه کادییهی عهسکه ری له زاخۆ	۲م۴۰۰۰	۶,۲۲۰	ئه نجام دراوه
۴۶	دروستکردنی ریگهی ئاماده بی برین پیچی	۰,۵	۷۵,۰۰۰	ئه نجام دراوه
۴۷	قیپرتا و کردنی ریگهی قوتابخانهی شندو خا	۰,۲۵	۷۰,۰۷۴	ئه نجام دراوه
۴۸	قیپرتا و کردنی شه قامه کانی بازاری دهۆک	۰,۲۵۰	۵۷,۹۴۰	ئه نجام دراوه
۴۹	دروستکردن و قیپرتا و کردنی گۆرپه پانی ری کخرای دیاکونیا (دار الایتام)	۲م۳۲۰	۲۴,۴۶۰	ئه نجام دراوه
۵۰	چاک کردنه وهی ریگهی سه ره کی کورا - مانگیش	۳۵	۵۴,۰۰۰	ئه نجام دراوه
۵۱	دروستکردن و قیپرتا و کردنی شه قامیک بو گۆرستانی ئاکری	۰,۱۷	۵۳,۱۰۰	ئه نجام دراوه
۵۲	دروستکردنی ئاوه رۆی سندووقی له بهندی دهۆک		۳۸,۰۰۰	ئه نجام دراوه
۵۳	دروستکردن و قیپرتا و کردنی ریگهی په یمانگهی گه شتوگوزار	۰,۱۲	۶۵,۱۴۷	ئه نجام دراوه
۵۴	دروستکردن و قیپرتا و کردنی ریگهی کۆگای ده رمان له شه عبانییه له زاخۆ	۰,۱۴	۳۷,۰۰۰	ئه نجام دراوه
۵۵	دروستکردنی ئاوبه ری سندووقی له کری قه سرۆک		۷۲,۵۷۷	ئه نجام دراوه
۵۶	قیپرتا و کردنی گۆرپه پانی مه شقی لیخو رینی ئۆتۆمبیل	۲م۱۵۰۰	۳۳,۰۰۰	ئه نجام دراوه
۵۷	دروستکردنی ریگهی قوتابخانهی میه ره بان له مالتا	۰,۳	۳۱,۰۰۰	ئه نجام دراوه
۵۸	دروستکردنی ریگهی گوندی چلوان	۴	۲۶,۶۱۵	ئه نجام دراوه
۵۹	دروست کردن و قیپرتا و کردنی ریگهی په یمانگهی ته کنیکی	۰,۲	۲۳,۵۵۵	ئه نجام دراوه
۶۰	قیپرتا و کردنی ریگهی و گۆرپه پانی لیوای تایبه ت له زاویته	۲م۲۰۰۰	۳۰,۰۰۰	ئه نجام دراوه
۶۱	دروستکردنی ئاوه رۆی سندووقی له هیزاوه		۲۵,۴۰۰	ئه نجام دراوه
۶۲	دروستکردنی ریگهی قوتابخانهی باعه درئ	۰,۳	۲۶,۰۰۰	ئه نجام دراوه

ز	ناوی پروژه	دریژی (کم)	پات/دینار	تیبینی
۶۳	قیرتا و کردنی ریگهی ته نیشست کتیبخانهی به درخانیه کان	۰,۰۸	۲۶,۰۰۰	ئه نجام دراوه
۶۴	چاکردنه وهی ریگهی ئه فزروک	۰,۵	۲۵,۰۰۰	ئه نجام دراوه
۶۵	قیرتا و کردنی دوورپانی ئامیان	۰,۱۵	۱۹,۰۰۰	ئه نجام دراوه
	کزی گشتی	۲۹۷,۴۳۵ کم + ۲,۱۳۱۵۷	۳۲,۵۴۴,۱۵۱ دینار	

خشتهی ژماره (۳) - ۱
پروژه کانی بریاری ۹۸۶ له پارتیزگهی ههولیر

ز	ناوی پروژه	دریژی (کم)	پات/دینار	تیبینی
۱	دروستکردن و قیرتا و کردنی ریگهی جووت ساییدی کاوانیان - شه قلاوه	۴,۲	۲,۸۲۷,۰۸۱	له ژئیر ئه نجامه
۲	چاکردنه وهی ریگهی ساوه - تونیلی بیخمه - قه ندیل	۱۸,۵	۲,۱۲۸,۸۹۰	ئه نجام دراوه
۳	دروستکردن و قیرتا و کردنی ریگهی کانی ناو خویی له خه بات	۱۴	۲,۰۲۳,۸۰۷	ئه نجام دراوه
۴	دروستکردن و قیرتا و کردنی ریگهی ناو خویی و ئاوه رۆی (۸۰) خانوو له گۆرتهوو	۱,۳	۲,۷۴۵,۴۰۰	له ژئیر ئه نجامه
	کزی گشتی	۳۸ کم	۹,۷۲۵,۱۷۸ دینار	

خشتهی ژماره (۳) - ب

ط / پروژه‌کانی برپاری ۹۸۶ له پاریزگهی دهۆک

ز	ناوی پروژه	دریژی (کم)	پات/دینار	تییبینی
۱	دروستکردن و قیپرتاوکردنی شه‌قامه‌کانی کۆمه‌لگهی نازادی له سه‌سه‌سنگ	۴	۳,۸۲۲,۸۰۰	ئه‌نجام دراوه
۲	دروستکردن و چاک‌کردنه‌وه و قیپرتاوکردنی ریگهی دیره‌بین - په‌بوه‌ندی سوری	۹	۲,۶۲۷,۰۰۰	ئه‌نجام دراوه
۳	دروستکردن و قیپرتاوکردنی شه‌قامه‌کانی ناوخۆی ئاکری	۵	۲,۳۰۷,۵۰۵	ئه‌نجام دراوه
۴	دروستکردنی ریگهی گوندی هرور	۸,۷	۱,۶۹۱,۳۴۴	ئه‌نجام دراوه
۵	دروستکردن و قیپرتاوکردنی شه‌قامه‌کانی ناو کۆمه‌لگهی دینارته و به‌رده‌په‌ش	۲,۵	۱,۷۰۸,۰۰۰	ئه‌نجام دراوه
۶	قیپرتاوکردنی ریگهی کۆمه‌لگهی موقبلی	۶	۱,۵۰۰,۰۰۰	ئه‌نجام دراوه
۷	قیپرتاوکردنی ریگه‌کانی ناو زرگا	۷	۳,۰۸۸,۸۵۲	ئه‌نجام دراوه
۸	قیپرتاوکردنی شه‌قامه‌کانی ناوخۆیی باگیرات و مانگیش	۳,۱۵	۵,۳۳۵,۵۱۱	ئه‌نجام دراوه
۹	قیپرتاوکردنی ریگهی گشتی مسیری	۳,۷	۵,۱۳۰,۴۰۱	له‌ژیر ئه‌نجامه
۱۰	قیپرتاوکردنی شه‌قامه‌کانی ناوخۆی کۆمه‌لگهی کلکجی	۲,۴	۵۳۲,۰۰۰	ئه‌نجام دراوه
۱۱	قیپرتاوکردنی شه‌قامه‌کانی ناو سمیل	۲	۵۵۰,۹۸۵	ئه‌نجام دراوه
۱۲	قیپرتاوکردنی پردی برایه‌تی له دهۆک	۰,۵	۱۵۴,۰۰۰	ئه‌نجام دراوه
۱۳	قیپرتاوکردنی دوورپانی سمیل	۰,۹	۱۵۰,۰۰۰	ئه‌نجام دراوه
۱۴	قیپرتاوکردنی گۆره‌پانی شاره‌وانی پشت پیشانگاگان	۲م ۵۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	ئه‌نجام دراوه
۱۵	قیپرتاوکردنی سه‌ر ئاوبه‌ر له سمیل	۲م ۱۲۰۰	۷۹,۵۵۰	ئه‌نجام دراوه
۱۶	قیپرتاوکردنی ریگهی بنکه‌ی مه‌شقی چاودیری په‌روه‌ده‌یی	۲م ۸۸۰	۵۴,۰۰۰	ئه‌نجام دراوه
۱۷	قیپرتاوکردنی پردی داسنیا	۰,۱	۲۲,۰۰۰	ئه‌نجام دراوه
۱۸	قیپرتاوکردنی ریگهی دهۆک - زاخۆ	۹	۱,۹۴۷,۲۱۷	ئه‌نجام دراوه
۱۹	قیپرتاوکردنی ریگهی ناوخۆیی له زاخۆ	۸	۱,۵۹۹,۹۹۱	ئه‌نجام دراوه
۲۰	قیپرتاوکردنی ریگهی کۆمه‌لگهی خانک	۱۳,۵	۲,۸۱۵,۷۰۰	ئه‌نجام دراوه

ز	ناوی پروژه	دریژی (کم ۲)	گوژمه/دینار	تیبینی
۲۱	چاکرندنه وه و قیپرتا و کردنی ریگهی ناوخری له کهرتی مههاباد له دهوک	۷	۴,۵۲۵,۸۵۸	نه نجام دراوه
۲۲	قیپرتا و کردنی ریگهی کهرتی شه ندوخوا	۳,۴	۵۹۹,۹۹۲	نه نجام دراوه
۲۳	قیپرتا و کردنی ریگهی قه سروک - حسینییه	۱۱,۸	۱,۶۹۰,۲۰۶	نه نجام دراوه
۲۴	دروستکردنی ریگهی ناوخری له کانی ماسی	۱,۳	۸۲۲,۴۳۳	نه نجام دراوه
۲۵	قیپرتا و کردنی ریگهی دیره بون - فیشخابور	۱۰	۲,۶۸۲,۵۰۰	نه نجام دراوه
۲۶	دروستکردنی پردی سپیندار	۳۲م د	۱,۴۰۰,۰۰۰	نه نجام دراوه
	کۆی گشتی	۱۲۲,۷۸ کم + ۲۷۰.۸۰	۴۶,۹۹۷,۸۴۵ دینار	

خشتهی ژماره (۴)

ط / پروژهکانی پهره پیدانی شاری ههولیر که له سهر بودجهی حکومهتی هه ریم نه نجام دراوه

ز	ناوی پروژه	دریژی/کم	تیبینی
یه که م: دروستکردنی شه قامه سه ره کییه کان و ناوخرییه کانی گه ره که کان			
۱	دروستکردن و قیپرتا و کردنی (۶۶) شه قام له پارچه زهوی (۱۱۵)	۸.۵ کم	نه نجام دراوه
۲	دروستکردنی ناوهرۆی سندووقی و شه قامیکی دوو ساید له سهر ریگهی پنه سلاوه	۳ کم	نه نجام دراوه
۳	ریگهی گه یاندنی ریگهی شه قلاوه به ریگهی فرنی ساوه	۰.۵ کم	نه نجام دراوه
۴	دروستکردن و قیپرتا و کردنی (۴۴) شه قام له گه ره کی (۹۹) قوناعی یه که م	۶ کم	نه نجام دراوه
۵	شه قامه کانی گه ره کی (۹۴/۳۰) باداوه	۷ کم	له ژیر نه نجامه
دووه م: قیپرتا و کردن به ستابلا یزه ر			
۱	شه قامه کانی ناوچهی (۱۱۴)	۱۰ کم	نه نجام دراوه
۲	چهند شه قامیک له گه ره کی (۱۵۰)		نه نجام دراوه
۳	چهند شه قامیک له گه ره کی (۱۵۱)		نه نجام دراوه
۴	دوو شه قام له به رامبه ر نه خوشخانهی رزگاری		نه نجام دراوه
۵	شه قامه کانی گه ره کی مه نتکاوه		نه نجام دراوه
۶	چهند شه قامیک له گه ره کی موفتی		نه نجام دراوه
۷	شه قامیک له ته نیشته (TV) گولان		نه نجام دراوه
۸	چهند شه قامیک له گه ره کی کشتوکال		نه نجام دراوه
	کۆی گشتی دریژی	۳۵ کم	
	کۆی گشتیی پات	۶,۰۲۲,۷۷۱ دینار	

خشته‌ی ژماره (۵)

پروژه‌کانی بیناسازی و نیشته‌جیکردن که گشتیان له‌سه‌ر بودجه‌ی حکومتی هه‌ریم نه‌نجام دراوه

۱- پارێزگه‌ی هه‌ولێر

ز	ناوی پروژه	پات	تیبینی
۱	دروستکردنی (۲۰۰) خانوو بۆ شه‌هیدان له هه‌ولێر	۱۸,۵۷۹,۹۱۶	نه‌نجام دراوه
۲	دروستکردنی (۱۰۰) خانوو بۆ ئاواره‌کان له که‌سنه‌زان	۲,۷۱۱,۸۳۸	نه‌نجام دراوه
۳	دروستکردنی (۵۰) خانوو بۆ شه‌هیدان له سو‌ران	۴,۸۶۸,۶۱۲	له‌ژێر نه‌نجامه
۴	دروستکردنی باله‌خانه‌ی کۆری زانیاری کوردستان	۴,۳۴۹,۷۰۴	له‌ژێر نه‌نجامه
۵	چاک‌کردنه‌وه و فراوانکردنی گرتووخانه‌ی مه‌حه‌ته	۲,۸۴۶,۰۰۰	نه‌نجام دراوه
۶	دروستکردنی باله‌خانه‌ی به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی رینگه‌وبانی هه‌ولێر	۱,۹۵۲,۰۰۰	له‌ژێر نه‌نجامه
۷	دروستکردنی چه‌ند بینایه‌کی حکوومی له شاوه‌یس	۱,۲۵۳,۲۰۸	نه‌نجام دراوه
۸	دروستکردنی هۆلی مافی‌ه‌روه‌ران	۱۱۶,۳۵۵	له‌ژێر نه‌نجامه
	کۆی گشتی	۳۶,۶۷۷,۶۳۳ دینار	

۲- پارێزگه‌ی ده‌وک

ز	ناوی پروژه	پات	تیبینی
۱	دروستکردنی باله‌خانه‌ی به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی رینگه‌وبانی ده‌وک	۱,۵۸۵,۱۹۲	له‌ژێر نه‌نجامه
۲	دروستکردنی کۆمه‌له‌ بینایه‌ک له ته‌ناهی	۱,۳۵۴,۰۰۰	نه‌نجام دراوه
۳	دروستکردنی نه‌ومی دووهم له به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی نه‌شغالی ده‌وک	۳۵۱,۰۱۳	نه‌نجام دراوه
	کۆی گشتی	۳,۲۹۰,۲۰۵ دینار	

رینگه‌ی پیره‌فات - شیروان مه‌زن

رینگه‌ی گرده‌شین - دیره‌بوون دهۆک

پردي جوړدى له زاخو

پردي به ستوره له ههولير

رینگه‌ی دووسایدی خانزاد - به‌ستۆره

بگۆری سه‌ره‌کیی هه‌ولیتیر (دوای ئاواکردنه‌وه)

پروژهی تازهی گهرهکی زانکۆ له ههولێر

فهڕمانگه‌ی که‌شناسی ههولێر (دوای ئاواکردنه‌وه‌ی)

باله‌خانه و ته‌وه‌ری پوسته و گه‌یاندن له
میترگه‌سوور (بگۆری دیجیتال)

پاکیشانی کبیلی ته‌له‌فۆن له گه‌ره‌کی بیرئیشان
(هه‌ولپیر)

بنگاه تندرستی شهید د. نازدار بامهرنی
له هه‌ولتیر

نەخۆشخانەى فریاكەوتن له هه‌ولتیر

بهشی ناوځی قوتابیانې نهخوښیاری

تاقیگه‌ی ناوځو - نهخوښخانه‌ی فیترکاری ههولیتیر

بهشی دل و تاقیگه - نه خوشخانهی کۆماری

بنکهی تهن دروستیی شانهدهر

بنکە ی تەندروستی هەریر

بنکە ی تەندروستی سارداو

دروازهی نه‌خوشخانه‌ی فیکرایی هه‌ولیر

تاقیگه‌ی ناوخۆیی - نه‌خوشخانه‌ی فیکراری

خانه‌ی پزشکان - نه‌خوشخانه‌ی فیرکاری

قوتابخانه‌ی پرستاری - نه‌خوشخانه‌ی له‌دایکبوون

هۆلى دەرس گوتنه وه - په پمانگه ی ته کنیکیی هه ولیتر

به پرتزان وه زیر و بریکاری وه زاره تی ته ندروستی و کاروباری کۆمه لایه تی
له کردنه وه ی په کیتک له پرۆژه کانی وه زاره تدا

کردنه وهی یه کیتک له پروژه کانی وهزارهتی تهندرستی
له لایهن بهریتز وهزیری کاروباری نهنجومهنی وهزیران

پروژهی ئوتیلی خانزاد له هاوینهههوارى خانزاد

تاقیکردنه‌وهی ئامیتریکی تازهی دۆزینه‌وهی مین

په‌یمانگه‌ی هه‌ولێر و لالان
هه‌ولێر

به سه رکړنه وهی نه خشه ی پروژه کانی حکومتی هه ریم
له لایه ن به ریز وه زبری شاره وانی و گه شتوگوزار

هه لمه تی نه مام چان دن له قوتا بخانه کاندا

کردنه‌وهی پروژه‌ی نهننه‌رنییت
له‌لایهن به‌ریزان وه‌زیری مافی مرۆف و وه‌زیری گواستنه‌وه و گه‌یاندن

به‌سه‌رکردنه‌وهی یه‌کیک له‌پروژه‌کانی کشتوکالی
له‌لایهن به‌ریزان وه‌زیر و بریکاری وه‌زاره‌تی کشتوکال و ئاودیری

له بوارى گواستنهوه و گهيانندا

له بواری گواستنهوه و گه یانندا

له روانگه ی گرینگیی بواری گواستنهوه و گه یانندا له پهره پیدانی ولاته که مان و له سایه ی ههول و تهقه لای بی و چانی حکومه تی هه ریمی کوردستان بۆ نوێکردنهوه و پیشخستنی هۆیه کانی گه یانندا له شار و شاروچکه کانی کوردستاندا، ئەمڕۆ باری گه یانندا له هه ریم به شیشه یه کی بهرچاو به ره و پیشه وه هه نگای ناوه و دهسکه وتی گرینگ له م بواره دا هاتوه ته دی.

به هۆی گۆرینی بگۆره کۆنه کان به بگۆری نوێی دیجیتال و به ستنه وه ی شاره کانی هه ریم به ئامییری نوێ و له سایه ی سوود و هرگرتن له تهکنه لوجیا و سیسته می مۆدیرن و به کاره یانی به فراوانی توێ ئینته رنیته وه په ره سه ندنی بواری گه یانندا رۆژ له دوای رۆژ دیارتر و بهرچاو تر ده بی و، به شیشه یه کی ئه رینی کار ده کاته سه ر بووژاندنه وه و به ره و پیشه بردنی هه موو بواره کانی ئاوه دانکردنه وه.

گۆرینی بگۆره کانی هه ولیتر و دهۆک و سه لاهه دین و فراوانکردنی توێره کانی ته له فۆن و به ستنه وه ی به توێری مایکرو پیتف و به کاره یانی ته له فۆنی مۆبایل و چه ندین پرۆژه ی تر گۆرانکاری بهرچاویان به سه ر سیسته می گه یانندا له هه ریمدا هیناوه.

ئهمه ی خواره وه ش گرینگترین کار و چالاکییه کانه له ماوه ی ساڵی ۲۰۰۱:۱۵:

یه کهم- دانانی بگۆری نوێ و پیداو سیسته یه کانی:

- ۱- گۆرین و فراوانکردنی بگۆر و توێره کانی هیلتی ته له فۆنی پارێزگه کانی هه ولیتر- دهۆک- سه لاهه دین- عه نکاوه- شوێش- ئەنداز یاران- نزار به دوو قوئاغ که ۲,۶۱۸,۵۳۶ دۆلاری تیچووه.
- ۲- پرۆژه ی گه یانندی مایکرو پیتف له پارێزگه ی هه ولیتر- دهۆک: ۹۸,۰۸۰ دۆلار.
- ۳- دا بینکردنی پیداو سیسته یه کانی کردنه وه ی بگۆری نوێ له پارێزگه ی هه ولیتر: ۳۰,۰۰۰ دینار.
- ۴- دانانی بگۆری ۵۰۰ هیلتی جوێ دیجیتال له ئامیدی له گه ل توێری کیتلات: ۴۲,۰۰۰ دۆلار.
- ۵- پرۆژه ی دانانی بگۆری له زاخو به شیشه یه کی بازرگانی: ۵۲۰,۰۰۰ دۆلار.
- ۶- کرینی کارت بۆ بگۆری DX4 له دهۆک: ۱۰۰۰ دۆلار.
- ۷- دانانی کارت بۆ بگۆری خه بات: ۳۰,۷۲۰ دینار.
- ۸- دانانی بگۆری ۵۰۰ ژماره یی جوێ DX4 بۆ شاروچکه ی په واندوز.
- ۹- دانانی بگۆری ۵۰۰ ژماره یی جوێ DX4 بۆ شاروچکه ی میترگه سوور.
- ۱۰- دانانی بگۆری ۵۰۰ ژماره یی جوێ DX4 له خه بات.
- ۱۱- دانانی بگۆری ۵۰۰ ژماره یی جوێ DX4 بۆ شاروچکه ی باتووفه.

دووهم- فراوانکردن و دروستکردنی توێری کیتلات:

- ۱- کرینی کیتلات و فراوانکردنی هیلته کانی توێری ته له فۆناتی پارێزگه ی هه ولیتر - دهۆک: ۹۱,۰۱۹ دۆلار.

- ۲- دانانی تۆرى كىيىلات و بگۆر له فهريماندهيى له شارى دهۆك: ۵۹۳,۹۸۰ دىنار.
- ۳- پرۆژەى دانانى كىيىلات له گهريهكى راستى له ههوليتير: ۲۱۱,۳۸۰ دىنار.
- ۴- دانانى تۆرى كىيىلاتى زهويى له گهريه كوردنهوهى چهند دابه شيك له قوشته په: ۲۶۷,۵۱۰ دىنار.
- ۵- پرۆژەى تۆرى كىيىلاتى به ستوره: ۲۵۵,۰۴۰ دىنار.
- ۶- گهياندى كىيىلى سهريهكى له بينايهى كۆنه وه بۆ بينايهى نوي له شارۆچكهى خهليفان: ۲۰,۱۷۰ دىنار.
- ۷- دانانى تۆرى كىيىلات له بيتواتهى نوي: ۱۲۴,۶۰۰ دىنار.
- ۸- دانانى تۆرى كىيىلاتى سهريهوى بۆ بگۆرى كه سنه زان: ۴۰,۷۸۰ دىنار.
- ۹- گۆرىنى كىيىلات له گهريهكى رزگارى: ۱۴,۲۳۰ دىنار.
- ۱۰- چاك كوردنه وهى كىيىلاتى شه قامى نه خووشخانهى كۆمارى: ۱۲,۱۸۰ دىنار.

سييههه- كرىنى دهزگا و كه لويهلى جۆراوجۆر:

- ۱- دانانى تاوهري بورجى گهياندى له ميترگه سوور: ۲۶,۰۰۰ دىنار.
- ۲- دامه زاندى دهزگاي گهياندى جۆرى ئالكۆن له نيوان كۆرهك و گه لاله: ۳۷,۱۲۲ دىنار.
- ۳- دانانى دهزگاي Alcon له نيوان كۆرهك و ريزان: ۴۵,۱۷۵ دىنار.
- ۴- دانانى دهزگاي گهياندى جۆرى Alcon له نيوان قهلا و بنه سلاوه: ۲۵,۰۰۰ دىنار.
- ۵- دانانى دهزگاي Alcon له نيوان چۆمان و كۆرهك: ۳۹,۵۲۲ دىنار.
- ۶- دانانى دهزگاي Alcon له نيوان ئهنجوومهنى وه زيران و بابلۆ: ۹۱,۰۹۰ دىنار.
- ۷- چاك كوردنه وهى دهزگاي گهياندى بابلۆ: ۳۱,۴۰۰ دىنار.
- ۸- كرىنى دهزگاي كوردليس بۆ به ستنه وهى به رده ريهش: ۳۳,۶۲۵ دىنار.
- ۹- چاك كوردنه وهى موه ليه وهى بگۆرى ئاكري: ۲۶,۴۳۰ دىنار.
- ۱۰- كرىنى كه لويهلى جۆراوجۆر بۆ به ريه وه به رايه تى پۆستهى دهۆك: ۳۱,۳۰۰ دىنار.
- ۱۱- دروست كردنى جلويه رگ بۆ چاوديرانى هيله كانى گواستنه وه له ههوليتير: ۳۸,۸۰۰ دىنار.
- ۱۲- كرىنى سندوقى پۆسته و كرىنى كارت بۆ پۆسته و گهياندى زاخۆ: ۷,۹۸۰ دۆلار.

چوارهه- ئاواكردنه وهى باله خانه كان:

- ۱- ئاواكردنه وهى بينايهى بگۆرى تازهى ههوليتير: ۳۹۱,۳۸۶ دىنار.
- ۲- چاك كوردنه وهى بينايهى بگۆرى عه نكاوه: ۱۷,۲۱۲ دىنار.
- ۳- چاك كوردنه وهى بينايهى پۆستهى ههوليتير: ۱۹,۲۵۵ دىنار.
- ۴- ئاواكردنه وهى وهزاره تى گواستنه وه و گهياندى: ۲۳۲,۲۷۲ دىنار.
- ۵- دروست كردنى شوورهى بينايهى ئاكري: ۴۸,۲۸۰ دىنار.

۶- چاککردنه‌وهی بینایه‌ی پۆسته و گه‌یانندی زاخۆ ۸۳.۲۴۰ دینار.

۷- چاککردنه‌وهی بینایه‌ی بگۆپی دهۆک ۸۶.۶۸۰ دینار.

بەم جۆره له سالی ۲۰۰۱ دا ۳.۳۷۸.۶۱۵ دۆلار و ۲.۹۱۶.۰۴۳ دینار له‌سه‌ر بودجه‌ی حکوومه‌تی هه‌ریه‌م بۆ به‌ره‌وپیش بردنی بواری گه‌یاندن خه‌رج کراوه. جگه له‌وانه‌ش هه‌ول و کۆشش به‌رده‌وامه بۆ ئه‌وه‌ی له رینگه‌ی به‌رنامه‌ی ۹۸۶ه‌وه چهن‌دین پرۆژه‌ی گرینگ‌تری بۆ به‌ره‌پیدانی بواری گواستنه‌وه و گه‌یاندن و هه‌ینانی ئامی‌ر و ته‌کنه‌لۆجیای نوی جیبه‌جی بکرتن، که به‌ئه‌نجامدانی ئه‌و پرۆژانه گۆرانکاری بنه‌رته‌تی له‌م بواره‌دا دیتته دی.

له بواری فیڤکردنی باآ
دهزگای شهید
کۆری زانیاری کوردستان

له بواری فیترکردنی بالادا

کابینه‌ی چوارهمی حکومتی ههریمی کوردستان بایه‌خپکی تایبه‌تی به پهره‌پیدانی ناستی خویندن له زانکو و په‌یمانگه‌کانی کوردستان و پیشخستن خویندن بالادا و، له‌م بواره‌گرنگه‌دا چهن‌دین کار و چالاکی نه‌نجام دراون ههر له کردنه‌وهی کۆلیج و به‌شی نوو و دروستکردنی باله‌خانه‌ی گرنگ و هک باله‌خانه‌ی کۆلیجی ده‌رمانسازی له‌سه‌ر بودجه‌ی حکومتی ههریم و نه‌نجامدانی چهن‌د کۆنفرانسیکی گرنگ له جۆری کۆنفرانسی خویندن بالادا که بۆ یه‌که‌مین جاره له ههریمی کوردستاندا ساز ده‌کری، تا ده‌گاته‌دا بینه‌کردن و کرپنی که‌لوپهل و پیداو‌یستی جۆراو‌جۆری کۆلیج و به‌شه‌ زانستیبه‌کان.

وا له خواره‌وش پوخته‌ی نه‌و ده‌سکه‌وتانه له ماوه‌ی سالی ۲۰۰۱دا ده‌خه‌ینه پروو:

یه‌که‌م- نه‌نجومه‌نی فیترکردنی بالادا:

نه‌نجومه‌نی فیترکردنی بالادا و توپژینه‌وه‌ی زانستی ههریمی کوردستان له ماوه‌ی سالی ۲۰۰۱دا به‌سه‌رۆکایه‌تی به‌رپژێر نیچیرقان بارزانی سه‌رۆکی حکومتی ههریمی کوردستان و سه‌رۆکی نه‌نجومه‌نی فیترکردنی بالادا، دانیشتن و کۆبوونه‌وه‌ ناساییبه‌کانی خۆی نه‌نجام داوه و چهن‌دین رپنۆینی و راسپارده‌ و برپاری گرنگی بۆ به‌ره‌و‌پیشبردنی نه‌م بواره‌ پر بایه‌خه‌ ده‌رکردوه و هک:

۱- ده‌رکردنی برپاری سازدانی یه‌که‌مین کۆنفرانسی فیترکردنی بالادا له ههریمی کوردستاندا که له ماوه‌ی ۲۱ تا ۲۳ی نیسانی سالی ۲۰۰۱دا به‌شه‌داربوونی ژماره‌یه‌کی زۆر له مامۆستا و پسپۆر و شاره‌زایانی ناوه‌وه و ده‌ره‌وه‌ی ههریم له هه‌ولپیری پایه‌ته‌خت به‌سترا و برپار و راسپارده‌کانی له‌لایه‌ن نه‌نجومه‌نی فیترکردنی بالادا په‌سند کران.

۲- برپاری کردنه‌وه‌ی کۆلیجی په‌رستیاری و کۆلیجی مامۆستایان له زانکو سه‌لاحه‌دین.

۳- په‌سندکردنی خویندن بالادا (بۆرد) له بواری پزیشکیدا.

۴- په‌سندکردنی پلانی وه‌رگرتنی قوتابیان بۆ سالی خویندن ۲۰۰۱-۲۰۰۲ له زانکو و په‌یمانگه‌کانی ههریمدا.

۵- په‌سندکردنی پلانی وه‌رگرتن له خویندن بالادا (دبلۆم، ماسته‌ر، دکتۆرا) له زانکوکانی ههریم بۆ سالی خویندن ۲۰۰۱-۲۰۰۲.

۶- دامه‌زراندنی مۆزه‌خانه‌ی میژووی سروشتی له زانکو سه‌لاحه‌دین.

۷- په‌زاهه‌ندی درا بۆ ته‌واوکردنی خویندن بالادا له رپگه‌ی ئینته‌رنیته‌وه له زانکو ده‌ۆک.

۸- په‌زاهه‌ندی درا له‌سه‌ر په‌یره‌و‌کردنی ریسای په‌رینه‌وه (عبور) له زانکو و په‌یمانگه‌کانی ههریم به‌شیوه‌یه‌کی به‌رده‌وام.

۹- چاره‌سه‌رکردنی چهن‌دین کیشه‌ی جۆراو‌جۆری مامۆستایان و قوتابیان زانکوکان.

دووه‌م- زانکو ده‌ۆک:

له سالی ۲۰۰۱دا زانکو ده‌ۆک له سایه‌ی پشتگیری و به‌دواداچوونی به‌رده‌وامی حکومتی ههریمی کوردستانه‌وه چهن‌دین کار و چالاکی نه‌نجام داوه و هک:

- ۱- دەستپیتکردنى پرۆسەى خوتىندى بالا له رېگەى ئىنتەرنېتتە ۋە بەمەبەستى ۋەرگرتنى پرونامەى ماستەر له زانستى (حاسبات)دا.
- ۲- ئەنجامدانى كاروبارى رېكخستنى يەكەمىن كۆنفرانسى پزىشكى له ھەرىمى كوردستان كە له مانگى نىسانى سالى ۲۰۰۲دا ئەنجام دەدرئ.
- ۳- رېكخستنى كۆنفرانسىكى ھاوبەش له نىوان زانكۆى دۆرتمۆدى ئەلمانى ۋ ھەر سى زانكۆكانى ھەرىم له ماۋەى نىوان ۱۵ ھەتا ۲۵/۴/۲۰۰۱دا.
- ۴- بەشدارىكردى له كۆنفرانسى ئوسترالىا ۋ پىئوئەندىكردى بەردەوام لەگەل زۆر له زانكۆكانى جىھاندا.
- ۵- رېكخستنى خولېكى ئەكادېمى بەھاوكارى زانكۆى دۆرتمۆدى ئەلمانى كە چەندىن مامۆستاي زانكۆكانى كوردستان بەشدارىبيان تىادا كرد ۋ ژمارەبەك له پىسپۆرانى تايبەتى شارى دۆرتمۆند وانە ۋ بابەتى بەسووديان تىادا پىشكېش كرد. ئەم خولە له ۱۵/۹/۲۰۰۱ ھەتا ۴/۱۰/۲۰۰۱ درېژەى كېشا ۋ تىايدا چەندىن بابەتى بەنرخ له بوارى نەخشەكېشان له مەلئەندى شارەكاندا پىشكېش كران.
- ۶- ۋەرگرتنى ۵۰ قوتابى له خوتىندى بالا (ماستەر ۋ دكتورا).
- ۷- دەستپىكردى دروستكردى بالەخانەى كۆلېجى كارگېرى ۋ ئابوورى كە ۷۰۰,۰۰۰ دۆلارى تى دەچىت.
- ۸- دارشتنى نەخشەى بنچىنەى بۆ تەلارى كۆلېجى زانست ۋ كۆلېجى ئاداب.
- ۹- دروستكردى ۶ خانوو.
- ۱۰- كوردنەۋەى چەند خولېكى پىشكەوتووى فېركردنى زمانى ئىنگلىزى بۆ قوتابىيانى سەركەوتوو ۋ مامۆستاييانى كۆلېجەكانى زانكۆ.
- ۱۱- دەستپىشخەرى بۆ كوردنەۋەى بەشى ئىنگلىزى ئىتواران.
- ۱۲- بەشداربوون له ھەموو كۆنفرانسەكانى خوتىندى بالا دا.
- ۱۳- دابىنكردى ۴ پاسى ۳۰ نەفەرى بۆ گواستەنەۋەى مامۆستايان ۋ فەرمانبەران.

سىيەم- زانكۆى سەلاھەدىن:

- بۆ پەرەپىدانى زانكۆى سەلاھەدىن ۋ كۆلېج ۋ بەشە جۆراۋجۆرەكانى زۆر كار ۋ چالاكى ئەنجام دراۋن ۋەك:
- ۱- جىبەجىكردى پرپارى ئەنجوومەنى فېركردنى بالا سەبارەت بەكردنەۋەى كۆلېجى پەرستىيارى ۋ كۆلېجى مامۆستايان.
 - ۲- بەشداربوون له كۆنفرانسە زانستىيەكان لەسەر ئاستى كوردستاندا.
 - ۳- دروستكردى كۆلېجى دەرمانسازى كە ۹ مىليۆن دىنارى تى چوو ۋ لەسەر بودجەى حكومەتى ھەرىم ئەنجام دراۋە.
 - ۴- ئاواكردەۋەى بەشى ناوخۆبىي لەيلا قاسم.
 - ۵- ئاواكردەۋە ۋ پەرەپىدانى بەشى شوپنەوار.
 - ۶- دروستكردى بالەخانەى مەلئەندى رۆشنىبىرى كۆمەلەيەتى بۆ زانكۆ.

- ۷- دروستکردنی خانووی میوانداری بۆ زانکۆ.
- ۸- دروستکردنی دەروازە کۆلیجی زانست و دەروازە کۆلیجی پەرودەردە.
- ۹- بەکرێگرتنی ۱۶ بالەخانە بۆ بەشە ناوخواییبەکانی قوتابیان.
- ۱۰- کپینی کەلوپەلی پیتویست بۆ بەشە ناوخواییبەکان ۳۵۰،۰۰۰ دینار.
- ۱۱- کپینی ۹ ئۆتۆمۆبیلی جۆراوجۆر.
- ۱۲- دابینکردنی ۷ موەلیدە کارەبا و ۲۴ ئامپیری فۆتۆکۆپی.
- ۱۳- دابینکردنی هێلتی ئینتەرنییت بۆ سەرۆکایەتی زانکۆ لەگەڵ ۱۰ کۆلیجی جۆراوجۆر.
- ۱۴- دابینکردنی ئامپیری تاقیگەیی.
- ۱۵- دابینکردنی کەلوپەلی کیمیای جۆراوجۆر ۱۰۰،۰۰۰ دینار.
- ۱۶- دابینکردنی کەلوپەلی دروستکردنی ددان و ئامپیری جۆراوجۆر بۆ کۆلیجی پزیشکی ددان.
- ۱۷- دامەزراندنی تاقیگە کۆلیجی دەرمانسازی لەسەر بودجە حکومەتی هەرێم کە ۱۵۰ هەزار دۆلاری تی چوو.
- ۱۸- دروستکردنی هۆلی خۆپندن لە کۆلیجی پزیشکی ددان.
- ۱۹- چاککردنەوهی هۆلی توێکاری لە کۆلیجی پزیشکی.
- ۲۰- کپینی کەلوپەلی جۆراوجۆر وەک: ۱۰ کۆمپیوتەر، ۲۸۰۰ رەحله، ۱۲۰ مێتر بۆ کۆلیجی کارگێری و ئابووری و دابینکردنی بگۆرگە سەرۆکایەتی زانکۆ.
- ۲۱- پرۆژە دروستکردنی هەنگەلان لە کیتلگە بەردەرەش.
- ۲۲- هەلکەندنی ۳ بێر لە کۆلیجی ئەندازە و یەک بێر لە گەردەرەش.
- ۲۳- دروستکردنی حەوز بۆ بەختۆکردنی ماسی لە کۆلیجی کشتوکال.
- ۲۴- چاککردنەوهی کتیبخانە ناوەندی زانکۆ.
- ۲۵- دابینکردنی چەندان سەرچاوه و کتیبی زانستی بۆ کۆلیجەکان.

چوارەم- دەستە پەیمانگە تەکنیکیەکان:

- ئەوهی خوارەوهش پوختە گرنگترین چالاکییەکانە لەم بوارەدا:
- ۱- کردنەوهی پەیمانگە تەکنیکی ئاکری و پەیمانگە تەکنیکی سۆران.
- ۲- کردنەوهی چەندین بەشی زانستی جۆراوجۆر وەک:
- بەشی راگەیاندن، بەشی دەرمانسازی و بەشی دروستکردنی ددان لە پەیمانگە تەکنیکی هەولێر.
- بەشی کارگێری کۆگە، بەشی پەرستیاری و بەشی بیناسازی لە پەیمانگە تەکنیکی ئاکری.
- ۳- تەرخانکردنی زەوی پیتویست بۆ بالەخانە سەرۆکایەتی دەستە پەیمانگە تەکنیکیەکان و تەرخانکردنی زەوی بۆ پەیمانگە ئاکری و پەیمانگە سۆران.

- ۴- زیادکردنی رېژەى وەرگرتنى قوتابيان.
- ۵- ئەنجامدانى چەندىن چالاكىي زانستىي جۆراوجۆر وەك:
- كوردنەوہى چەندىن خولى زانستى.
 - بەشدارىكردن لە كۆنفرانسى خويتىدىن بالا.
 - ناردنى شاندىكى تايبەت بۆ كۆمارى ئىسلامىي ئىيران.
 - بەشدارىكردن لە كۆنفرانسى تايبەت بە كورد لە ئوسترالىا.
- ۶- ئەم چالاكىيانەى خوارەوہش لەسەر بربارى ۹۸۶ و بە ھاوكارى لەگەل رېكخراوى يونسكو ئەنجام دراون:
- دەستپىتكردنى دروستكردنى بالەخانەى پەيمانگەى تەكنىكىي شەقلاوہ.
 - تەواوكردنى نەخشەى بالەخانەى مەلبەندىي راھىنان بۆ سەرۆكايەتبي دەستەى پەيمانگە تەكنىكىيەكان.
 - دروستكردنى بالەخانەى تايبەت بەبەشە پزىشكىيەكان لە پەيمانگەى تەكنىكى ھەوليتەر لە رېكخراوى
- .WHO
- ئەنجامدانى چەندىن خولى زانستىي جۆراوجۆر وەك خولى فېرېوونى كۆمپىوتەر و خولى زمانى ئىنگلىزى بۆ گشت فەرمانبەرانى سەرۆكايەتبي دەستە و پەيمانگە تەكنىكىيەكان.
 - گەيشتنى چەندىن كەلوپەلى زانستى و كارگىرپى جۆراوجۆر.
 - ئەنجامدانى پلانى ستراتىجى زانستى ۵ سالە بۆ پەيمانگە تەكنىكىيەكان.
 - ئەنجامدانى كۆپوونەوہى مانگانەى ھاوبەش لەگەل ھەردوو رېكخراوى WHO و يونسكو بۆ چارەسەركردنى گىروگرفتەكان.

دهزگای شهید

به کیتک له دستکته و ته کانی حکومته تی ههریمی کوردستان دامه زانندی دهزگای شهیده که به پرتیوینی سهرۆکی هیترا مه سعود بارزانی بۆ ریکخستنی ئیشوکاری تایهت به بنه ماله ی شهیدانی رینگه ی رزگاری کوردستان و، یارمه تی و هاوکاری کردنیان له رووی دارایی و دابه شکردنی زهوی و پیشکیشکردنی خزمه تگوزاری ته ندروستی و رۆشنیری و بواری تری جیا جیادا پیتک هیتراوه.

دهزگای شهید له ماوه ی سالی ۲۰۰۱ دا چالاکیی جوړاو جوړی ئه نجام داوه که وا له خواره وه کورته ی به شیک له و چالاکییانه ده خهینه روو:

- ۱- ههردوو مانگ جارپک و به شپوهیه کی بهردهوام مووچه به سهر بنه ماله ی شهیده سهر به رزه کاندای دابه ش کراوه.
- ۲- لیستی وه جبه ی سییه می دابه شکردنی زهوی به سهر که سوکاری شهیدان که ژماره یان ۱,۵۰۰ بنه ماله یه ناماده کراوه و، زهویی گونجاو که شایه نی بنه ماله ی سهر فرازی شهیدان بیت ده ستیشان کراوه و به م زوانه به سهر یاندا دابه ش ده کریت.
- ۳- بۆ ته و او کردنی گه یانندی خزمه تگوزاری جوړاو جوړ، وهک رینگه یان و ئاو و ئاوهرۆ و قوتابخانه و بنکه ی ته ندروستی، به و زهوی یانه ی که به سهر بنه ماله ی شهیداندا دابه ش کراوه، نه خشه و پلانی پتیوست دارپتراوه و ناماده کاری بۆ کراوه.
- ۴- به پیتی بهرنامه یه کی ریکوپیک زانیاری ته و او دهر باره ی ههر شههیدیک له شههیدانی بزوتنه وه ی رزگار یخوازی گه له که مان خراوه ته ناو بهرنامه ی کۆمپیوته ره وه.
- ۵- به هاوئا نهنگی له گه ل دهزگا پتوه ندی داره کانی حکومته تی ههریم ئاسانکاری پتیوست بۆ بنه ماله ی شهیدان له دهزگا کانی حکومته تدا کراوه، وهک ئاسانکاری له کاتی وهرگرتنی مووچه یا له کاتی به ناو کردنی ئه و زهوی یانه ی که به سهر که سوکاری شهیدان دابه ش کراوه.
- ۶- له رینگه ی عیاده ی خانه واده ی شههیدانه وه خزمه تگوزاری ته ندروستی پیشکیش به بنه ماله ی شهیدان کراوه و، داوودرمان و پسپور و پزیشکی شاره زا له بواره جیا جیا کاندای بۆ ئه م عیاده یه دابین کراوه.
- ۷- بۆ هاوکاری کردن و پهره پیدانی شاره زایی مندالانی شههیدان، چه ندین خولی فیترونی کۆمپیوته ر و زمانی ئینگلیزی بۆ ئه و مندالانه کراوه ته وه.
- ۸- دروستکردنی فۆرمیککی نوئ بۆ ئه وه ی پیداوچونه وه یه کی ته و او سه باره ت به زانیاری پیشکیش کراو دهر باره ی ههر شههیدیک بکریت و به پیتی ئه و فۆرمه تازه یه رپک بخریت.
- ۹- له بواری راگه یان دنیسه دا کاری جوړاو جوړ ئه نجام دراوه، وهک پیشکیشکردنی بهرنامه یه کی ههفتانه له ته له فزیونی ههریم که بارودۆخ و سه رنج و پتیشنازه کانی بنه ماله ی شههیدان ده خاته روو و له گیرو گرفته کانیان ده کۆلیته وه. ههروه ها چه ندین راپۆرتی تیرو ته سه ل سه باره ت به باری گوزه رانی بنه ماله ی شههیدان له رۆژنامه و گۆنار و رادیو و ته له فزیونه کانی ههریمدا بلاو کراوه ته وه.

كۆپى زانىبارى كوردستان

كۆپى زانىبارى كوردستان بۆ يەكەم جار بەربارى ژمارە (۳۷) لە رېككەوتى ۱۹۹۷/۱۲/۲۸ ئىنجوومەنى نىشتىمانى كوردستان دامەزرا، ئىنجا سەرۆكايەتتى ئىنجوومەنى وەزىران لە رېككەوتى ۲۰۰۰/۱۱/۲۸، رەزامەندى لەسەر پىترکردنى ژمارەى ئەندامانى كۆپى زانىبارى كوردستان دا، ھەرەھا سەرۆكى حكومەتى ھەرىمى كوردستان بەرپىز نىچىرقان بارزانى لە ۲۰۰۱/۵/۲۲ بەوتارىكى گرینگ بالەخانەى كاتىبى كۆپى زانىبارى كوردستانى كوردەو و دامەزrandنى ئەم دەزگا ئەكادىمىيە بەرزەى بە دەستكەوتىكى مەزنى كابينەى چوارەم نرخاندا.

كۆپى زانىبارى كوردستان لەو ماوەىە كورتەى تەمەنىدا چەند چالاكىيەكى گرنگى بە ئەنجام گەياندوو، لەوانەش:

۱- **كۆبونەوكانى ئىنجوومەنى كۆپى:** لە ماوەى ئەم سالەدا كۆبونەوكانى ئىنجوومەنى كۆپى زانىبارى كوردستان بە شىوہەكى مانگانە و رېكوپىتك بەستراون و لەم كۆبونەووەدا ئىشوكار و چالاكىيەكانى كۆپى لە بوارە جىاجىاكاندا ھەلسەنگىتراون و بەرنامەى پەرەپىدانى كارەكان دارپىتراوہ.

۲- **لە كۆپى زانىبارى كوردستاندا ئەم لىژنە پىكھاتوون و بە بەردەوامى لە رۆژى دروستبوونىانەو تائىستا لە كارى خۆياندا بەردەوامن:**

أ- لىژنەى زاراوہكان: ھەلساوە بە پىداچوونەو و رېكخستەنەوہى زاراوہكانى وەزارەتى داد و دانانى چەند زاراوہەكى تايبەت بە كۆپى زانىبارى كوردستان و كۆكردنەوہى ژمارەىەكى زۆر لە زاراوہكانى مېرى بە ھەردوو دىيالېكتى كرمانجى خواروو و ژووروى زمانى كوردى.

ب- لىژنەى زمان: ئەركى ھەرە گرنگى ئەم لىژنەى پىداچوونەوہى بە رىزمانى كنىبى قوتابخانەكان و دانانى رىزمانى كوردى-ستاندارد.

ج- لىژنەى رىنوس: ئەم لىژنەىە لە ئەنجامى خەرىك بوونى بەكارى رىنوسى نووسىنەو، رىنوسىكى رېك و زانستى بۆ نووسىنى زمانى كوردى بەدەرخستوو.

د- لىژنەى ئەدەب: زۆر ھەنگاوى گرنگيان ھاویشتووہ بۆ وەدەستەپىنانى دەستنووس و كنىب لەمەر ئەدەبى كوردىيەو، ھەرەھا ھەولداروہ بەرھەمى ھەندى لە شاعىرانى كوردى وەكو خانى قوبادى كۆبىكرىتەو و بە چاپ بگەيەندرىت... ھتد.

لە پاشان ئىنجوومەنى كۆپى زانىبارى كوردستان جگە لەو لىژنەى سەرەو، برىبارى پىك ھىنانى چەند لىژنەىەكى ترى داوہ وەك:

أ- لىژنەى كۆكردنەوہى زاراوہكان.

ب- لىژنەى لە چاپدانى كۆفارى كۆپى زانىبارى كوردستان.

ج- لىژنەى دانانى فەرھەنگى كوردى بە ھەموو زاراوہكانەو.

د- لىژنەى كرىن و دەستخستنى دەستنووس و بەلگەنامەكان... ھتد.

۳- كۆڧارى كۆپ:

ليژنهى كۆڧارى كۆپى زانيارى كوردستان دهستى به ئاماده كوردن و بلاو كوردنه وهى يه كه م ژمارهى كۆڧاره كهى، كه به ناوى (ئه كادىمى) يه كردووه و له ماوه يه كى زۆر كورتدا ده كه ويته بهر ديد و دهستى خويته رانه وه.

۴- كۆنفرانسى زانستى:

كۆپى زانيارى كوردستان ئهركىكى يه كجار ميژويى و نه ته وهى خستوو ته سه ر شانى خوى ئه و يش: به هاوكارى له گه ل وه زاره تى په روه رده خه ريكى پي كه ينانى زمانى ستانداردى نووسينه، بپاريشه دواى گف تو گو و ئه نجام وه ده ست هينان، له ژي ر تيشكى ئه م كار هيدا، كۆپى زانيارى كوردستان كۆنفرانسى زانستى خوى بيه ستيت.

۵- باره گاي كۆپ:

ته لار و باله خانه ي تاي به ت به كۆپى زانيارى كوردستان له مانگى جۆزه ردانى داها تووى ئه م سال ته واو ده بيت.

بارى تەرخانگراوى دارايى
بۆ سىندووقە جۆراوجۆرەكانى بەرنامەى برپارى ۹۸۶ و خەرجىيەكان
لە ۲۰۰۱/۱۰/۳۱

بارى تهرخانكراوى دارايى
بۆ سىندوووقە جۇراوجۆرهكانى بەرنامەى برىارى ۹۸۶ و خەرجىيەكان
لە ۲۰۰۱/۱۰/۳۱

سەرەنا:

بەگوێرەى برىارى ۹۸۶ داھاتى نەوتى عىراق بەشپۆھى خوارەوھە دابەش دەكرىت:
 ۵۹٪ بۆ فرىكارىيە مەزىيەكان لە ناوھەراست و باشووردا.
 ۱۳٪ بۆ فرىكارىيە مەزىيەكان لە سى پارىزگەى كوردى لە باكورددا.
 ۲۵٪ بۆ قەرەبووھەكانى شەرى كەنداو.
 ۲،۲٪ بۆ كەردەھەكانى نەتەوھە يەكگرتوھەكان و خەرجىيە كارگىرەكان بۆ جىيەجى كەردنى پرۆگرامەكە.
 ۰،۸٪ بۆ خەرجىيەكانى UNSCOM و جىگەرەكەى UNMOVIC واتە: خەرجىيەكانى تىپەكانى پشكنين.
 كۆ ۱۰۰٪

سەرنج:

أ- پاتىك پاره بەر لەدابەشكردن جىيا دەكرىتەوھە بۆ پركردنەوھى كرىي گواستتەوھى نەوت لە رىگەى لوولەكانى نەوت كە بەتوركىادا تىپەر دەبن. پاشتر ئاماژە بەدىارىكراوى پاتە پارهكە دەدرىت.
 ب- بەشى ناوھەراست و باشوورى عىراق ۵۳٪ بوو پاشان بوو بە ۵۴٪ ئەویش بەداخستنى حىسابى ۱٪ كە بۆ حىسابى برىارى UN (۷۰۶ و ۷۱۲) تەرخان كرابوو. ھەرۆھە بەبرىنى ۵٪ لە حىسابى قەرەبووكردەوھە و زىادكردنى بۆ حىسابى ناوھەراست و باشوور، ئەم بەشە بوو بە ۵۹٪.
 ج- حىسابى داھاتەكانى نەوت لە بانكى BNP-Paribas لە نىيۆيۆرك سىپىردراوھە. گەفتوگۆ ھەبوون كەوا لە چەند بانكىكدا بسپىردرىن.

(۱) كۆى داھاتەكانى پرۆگرامەكە لە سەرەتاوھە تا ۲۰۰۱/۱۰/۳۱ گەيشتووھە پاتى ۳۷،۳۳۰ مىليار دۆلار و ۱۲،۰۳۰ مىليار يۆرۆ (يۆرۆ يەكسانە بە ۸۷ سنت).

(۲) تەرخانكراوھەكانى داھاتى نەوت كە لە سەرەتاي پرۆگرامەكەوھە وەرگىراوھە و، سەرفىياتەكان ھەتا ۲۰۰۱/۱۰/۳۱ وەك خوارەوھە:

أ- پاتى ۱۹،۵۶۰ مىليار دۆلار و ۶،۸۹۰ مىليار يۆرۆ تەرخانكراوھە بۆ كرىنى فرىكارىيە مەزىيەكان لەلايەن حكومەتى عىراقەوھە بۆ ناوھەراست و باشوور. ھەرۆھە قازانجەكانى ئەم حىساباتەش كە گەيشتووھە ۱،۲۳۴ مىليار دۆلار و ۶۸،۷ مىليۆن يۆرۆ تەرخان كراون بۆ كرىنى فرىكارىيە مەزىيەكان تەرخان كراون لەلايەن حكومەتى عىراقەوھە بۆ ناوھەراست و باشوور. ئەو پاتانەى كە دراون بۆ فرىكارىيە مەزىيەكان و سىپىرپارتى دامەزراوھەكانى نەوت گەيشتووھە ۱۴،۶۸۰ مىليار دۆلار و ۴۵۲،۹ مىليۆن يۆرۆ.

ب- پاتى ۶،۰۸۰ مىليار دۆلار تەرخان كرا بۆ كرىنى فرىكارىيە مەزىيەكان و دابەشكردنى بەسەر سى پارىزگەى

باکوور (کوردي) له لايه ن بهرنامه ي بربکاره کاني نه ته وه به کگرتووه کان. کوی نه و پاتانه ي که لیژنه ي ۶۶۱ (لیژنه ي سزاکان) په سندی کردوون بۆ سه رفکردن له م حیسابه دا گه یشته ۴,۳۸۹,۳۰۰,۰۰۰ دۆلار.

نهمه ي خواره وه خشته يه که به نرخی داووده رمان و که ره سته ي خوراکي له فیژي (۱) هه تا فیژي (۱۱):

- پشکداري حیسابي ۱۳٪ له پاره پیدانی سپی پارتی دامه زراوه نه وتیبه کان ده گاته ۱۰.۸ ملیون دۆلار له ههر فیژیکدا. پیشتر ۱۱۸ ملیون دۆلار بوو به لام کاتی به شی عیراق له ۵۴٪ هوه بوو به ۵۹٪ له داها، ره خنه مان گرت و ره خنه که مان په سندرکرا.

- زیاده ي گه وره له داها ته کانی نه وت له فیژه کانی ۶ و ۷ و ۸ دا پرووی دا، پاشان که وته دابه زین به تایبه تی له فیژي ۱۰ که بۆ ماوه ي چهن مانگیک ته و او هه نارندی نه وت وه ستا و نرخی نه وت دابه زی.

نهمه واته ته رخانکردنی بره پاره به شیوه يه کی به ره هه ست و زیده بۆ پرۆژه کان له فیژي ۶ ده سته ي پی کرد که له نیوه ي دووه می سالی ۱۹۹۹ هاته دی.

بریک پاتی ته رخانکرا و په سندرکرا و بۆ نه و پرۆژانه ي که هیشتا جیبه جی نه کراون یان به هوی (هه لپه ساردن له لایه ن لیژنه ي ۶۶۱) یان به هوی ته کنیکیه وه که پیوه ندی به کارپای کردنی ناژانسه کانی UN هوه هه یه:

(۱) که رتی ته ندروستی نیژیکه ي ۵۴ ملیون دۆلار که به شی زوری بۆ بنیاتنانی نه خوشخانه کان (هوی سه ره کیی دواکه وتنی WHO).

(۲) که رتی ریگه و بان نیژیکه ي ۳۸ ملیون دۆلار (هوی سه ره کیی دواکه وتن هاتنی درهنگ ناژانسی ITV و هه لپه ساردنی پرۆژه گه لی گواستنه وه له ته و او ی عیراق له لیژنه ي سزاکاندا).

(۳) ناوه رۆ نیژیکه ي ۴۹ ملیون دۆلار (هوی دواکه وتنی سروشتی نالۆزی پرۆژه که و پیوستی بونی لیکۆلینه وه ي فره وان و گیروگرتی فیژای پسپوران).

(۴) که رتی کاره با نیژیکه ي ۸۸ ملیون دۆلار (هوی سه ره کیی دواکه وتن، کۆسپ و ته گه ره کانی حکومه تی عیراق و به تایبه تی بابه تی فیژای پسپوران).

(۵) به شییک له پاتی ته رخانکرا و بۆ هیشکه سالی، نه وه بوو پاتیک به نیژیکه ي ۱۴۶ ملیون دۆلار له فیژي ۷ سالی ۲۰۰۰ بۆ ههر سی پاریزگه که ته رخانکرا و هیشتا UN نه م حیسابه ي پاک نه کردووه ته وه.

(۶) پاتی ته رخانکرا و بۆ کرینی مه کینه (بلدۆزه ر، گرتیدر، شه قه ل، رۆله ر. کارگه ي قییر، فاریشه) و گه لیکی تر له مه کینه ي کردنه وه ي ریگه و قییرتا و کردن.

تیچووی ۶۱ ملیون دۆلار.

به شی هه ولییر و دهۆک ۱۹۶ مه کینه.

به شی سلیمانی ۱۱۵ مه کینه.

به شییک له م مه کینه گه یشتوونه ته کوردستان و چاوه روانیش ده کری که هه موویان له ماوه ي نه م سالدا بگهن، نه م مه کینه پیوستن له بهر نه وه ي مه کینه کانی نیسته ده گه رینه وه بۆ سالانی حه فتا و هه شتا کان و زۆربه یان له که لک که وتوون یان خه ریکن له که لک ده که ون.

- ج- بۆزانبىرى، پاتى ۱۳,۹۶ مىليار دۆلار خراوتە سندووقى قەرەبوو (۳۰٪ ئىنجا ۲۵٪).
- د- پاتى ۹۰۸,۸ مىليۇن دۆلار تەرخان كراوہ بۆكردەوہكانى نەتەوہ يەكگرتوہكان و ئىدارەى نەتەوہ يەكگرتوہكان كە پىتوہندىدارى جىبەجى كىردنى ئەم بەرنامەيەن. خەرجىيى كارگىتپى سەرجەم يەكە پىتوہندىدارەكانى نەتەوہ يەكگرتوہكان بەجىبەجى كىردنى ئەم بەرنامەيەوہ گەيشتوہتە ۵۲۲,۱ مىليۇن دۆلار.
- ه- پاتى ۳۵۱,۲ مىليۇن دۆلار تەرخان كراوہ بۆكردەوہكانى لىژنەگەلى پشكىنىنى UNSCOM و UNMOVIC.
- و- پاتى ۹۱۹,۲ مىليۇن دۆلار لە داھاتى گشتىيى نەوت، بەر لەدابەشكىردن تەرخان كراوہ بۆ داپوشىنى كىرىي گواستنەوہى نەوت لە كەركووكەوہ بۆ يامورتالىك لە توركىيا. پاتى ۸۸۰,۲ مىليۇن دۆلارىش لەمە دراوہ، بە حكومەتى توركىيا.
- ز- پاتى ۱۴۹,۵ مىليۇن دۆلار دراوتە حىسابىكى تايبەت كە بەپىيى ھەردوو بىرىارى ۷۰۶ و ۷۱۲ ئەنجوومەنى ئاسايش كراونەتەوہ. پشكى تەرخانكراو بۆ ئەم نىيازە ۱٪ داھاتى نەوت بووہ، بەلام لە قۇناغىكى داھاتوودا ئەم حىسابە داخراو ۱٪ زيادكرايە سەر بەشى عىراق بۆئەوہى بىيى بە ۵۴٪ لە جياتى ۵۳٪ وەك پىشتەر گوتقان.

پاپۆرتی وهزیری دارایی و ئابووری

لهسهر بودجهی حکومهتی ههریم بۆ سالی ۲۰۰۲

راپۆرتی وهزیری دارایی و ئابووری لهسهر بودجهی حکومهتی ههریم بۆ سالی ۲۰۰۲

بهناوی خوای بهخشندهی میهرهبان

بهپێڕ سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌نی نیشتمانیی کوردستان

بهپێڕ سه‌رۆکی حکومه‌تی ههریمی کوردستان

بهپێڕزان جیگه‌ری سه‌رۆکی حکومه‌ت و وه‌زیری کاروباری ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران

ئه‌ندامانی به‌پێڕی په‌رله‌مان، وه‌زیره‌ به‌پێڕه‌کان

میوانانی خۆشه‌ویست

وه‌زاره‌تی دارایی و ئابووری له حکومه‌تی ههریمی کوردستان و پێڕای سالا و ریز بودجه‌ی سالی ۲۰۰۲ دوا‌ی ئه‌وه‌ی له‌گه‌ڵ نوێنه‌ران و پسه‌پۆرائی وه‌زاره‌ته‌کان و فه‌رمانگه‌کانی سه‌ر به‌حکومه‌تی ههریم گه‌فتوگۆی له‌سه‌ر کراوه‌، ده‌خاته به‌رده‌م ئه‌نجومه‌نی نیشتمانیی کوردستانی به‌پێڕ.

حکومه‌تی ههریم له ئاماده‌کردنی پڕۆژه‌ی بودجه‌ی سالی داها‌توودا سوور بووه له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که به‌رده‌وامی له هه‌نگاه‌کانی چاکسازی دارایی و ئابووری و کارگێڕی، به‌جۆرێک که ئه‌م چاکسازیانه‌ شان به‌شانی ره‌وتی ئه‌و چاکسازیانه‌ بن که به‌پێڕی پڕۆگرامیکی فراوان و هه‌مه‌لایه‌ن و به‌هاوکاری و هاوئا‌هه‌نگی له‌گه‌ڵ بپاری ۹۸۶ی نه‌وت به‌رامبه‌ر به‌خۆراک و ده‌رماندا، جیبه‌جی ده‌کرێن.

بودجه‌ به‌لگه‌نامه‌یه‌که‌ خه‌رجی و داها‌ته‌کانی ههریمی بۆ ماوه‌یه‌کی دیاریکراو و داها‌تو له‌بوا‌ری سالیکیدا به‌شپۆیه‌کی نێزیک (تقدیری) دیارکردوه. ئه‌م بودجه‌یه‌ش له‌به‌ر رۆشنایی ئه‌و یاسا و په‌یره‌و و رینۆینی و ئامانجانه‌دایه که حکومه‌تی ههریم هه‌ولیان بۆ ده‌دات. هه‌روه‌ها له‌ چوارچێوه‌ی ئه‌و رینۆینییه‌ گه‌شتیانه‌دایه که داوا‌ی که‌م‌کردنه‌وه‌ی خه‌رجی و هێنانه‌کایه‌ی هاوسه‌نگی دارایی له‌ بودجه‌دا ده‌کهن. به‌گۆیره‌ی ئه‌م رینۆینیانه‌، بودجه‌ زیاتر گرینگی داوه‌ته‌ پێوستییه‌ ناچاریه‌کانی هه‌موو لایه‌نه‌کان، به‌لام یه‌که‌مینایه‌تی دراوه‌ته‌ ئه‌و خه‌رجیانه‌ی که بۆ خه‌زمه‌تگوزاری راسته‌وخۆ به‌هاوولان‌تیا‌ن پێشکێش ده‌کرێن وه‌ک: فێرکردن و ته‌ندروستی و کاروباری کۆمه‌لایه‌تی و خه‌زمه‌تگوزارییه‌ زۆر پێوسته‌کان.

له‌ بودجه‌دا، ژماره‌ی ئه‌و پاته‌ پارانه‌ به‌رچاو ده‌که‌وێ که‌وا چاوه‌روانین له‌سه‌رچاوه‌ جیاوازه‌کانی داها‌تی گه‌شتییه‌وه‌ ده‌ستمان بکه‌وێ. هه‌روه‌ها خه‌م‌لاندنی ئه‌و ژمارانه‌ی که چاوه‌روان ده‌کرێ له‌ماوه‌ی داها‌توودا خه‌رج بکێن. که‌واته ئه‌م ژمارانه‌ به‌شپۆیه‌کی نێزیک (واته: تقدیرین) له‌ خه‌رجی و داها‌ت. ژماره‌ی خه‌م‌لێنراو (یان ته‌خمین کراو) یش له‌وانه‌یه‌ که‌می یان زیاده‌کیان تێدا روو بدات له‌به‌رئه‌وه‌ی بۆ داها‌تو ته‌رخانه‌کراو و بۆمان نالوێ ژماره‌ی راست و دروستمان ده‌ست که‌وێ.

له‌به‌رئه‌وه‌ی که‌ نرخ‌ی دراوی نیشتمانی له‌ به‌رامبه‌ر دراوی بیانیدا جیگه‌ر و چه‌سپاو نییه‌ بۆیه‌ به‌گۆیره‌ی پێوست ده‌سه‌لاتمان به‌سه‌ر خه‌رجی و داها‌تدا ناروات. هه‌روه‌ها گه‌رفتیکی تر ئه‌وه‌یه‌ ئه‌و پاره‌ کاغه‌زه‌ی هه‌یه‌ ورده‌ ورده‌ کۆن

دهبی و دادهرزی و جیگرهوهشی نییه. ههچهنده فرمانگهکانی حکومته تهگه پاتی پاره له ۲۵۰ دینار زیاتر بیئو چهک (صک) له مامهلهی رهسمیدا بهکاردههین، بهلام بریکی زور پارهی کاغهزی لهکارکهوتوو ههیه که بۆ بهکارهینان دهست نادهن. بهشپوهیهکی بهردهوامیش ههولمان داوه چارهسهریک له ریگهی نهتهوه یه کگرتوو هکان یان بریاری ۹۸۶ بدۆزینهوه تاوهکو پارهی کاغهزی رزبو بگۆربن بهپارهی نوئی بهلام بیئو سوود بووه.

بودجهی گشتی ئاوینهیهکی بالانمای داراییی حکومهته و بههوی ئهوهوه حکومته دهتوانی که فرمانی ههموو فرمانگه و دهزگاکانی خوی پی بخته گهر و لهههمان کاتدا پییهندی خوی و بهلین و پهیمانیهکانی بیئیتهدی، بیگومان بودجهی گشتی کاریکی بایهخی کۆمهلایهتی ناشکرای ههیه، بهچاوخشاندنیک بهخشتهکانی بودجهی گشتیدا دهردهکهویتی که حکومهتی ههریمی کوردستان تا چ رادهیهک بایهخ بهباری گوزهرانی ههژاران و کهمدهستان دهدات و بارویوان دهکات، ههروهها دهردهکهوئی تا چ ئەندازهیهک گرینگی بهدابینکردنی باری کۆمهلایهتی و ئەندازهی مووچه و دهرمالهی خانهنشینان و شههیدانی بزوتنهوهی رزگاریخوازی کوردستان و تهرخانکردنی بهخشینهکان و باربوو و یارمهتیدانی لایهنه خیرخواز و کۆمهله و سهندیکا و یهکیتییهکان دهدات و ههروهها ههولیهکانی له کهمکردنهوی تهنگههی سوکنا بهدابهشکردنی زهوی و خانووهره و بنیاتنانی خانووهره و ئاپارتمان و قهلاچۆکردنی نهخوشیه گشتیهکان و خۆپاراستن له ئافات و نهخوشیهکانی، پاراستنی ئاسایش و تهناهی و مسۆگهرکردنی ژبانی هاوولاتیان، دهردهخات. بودجه بایهخیکی گرینگ بهههموو بوارهکانی ژبانی گشتی دهدات، لهههمان کاتدا رۆلێکی کاریگهر له ژبان و بهرهوپیش بردنی گهلاندا دهبینی و دواخستن و نهپهخساندنیه دهبیته مایه ی پهکهوتنی زۆریه خزمهتگوزارییه گشتیهکان، بهو جۆره دهردهکهوئی که بودجه ههولیه ئهوه دهدا پایهداریی ئابووری بهدی بهینی و ئاستی کارکردنی گشتی بپاریزی و دهبیته دهسته بهر و هۆکاریکی ئاسان بۆ ههینانهدی مه بهسته جۆراوجۆرهکانی حکومته.

یهکهم- داهاات:

له ههلهمهرحی ئیسته داهااتهکان بایهخیکی گهورهیان ههیه له بهرئهوهی ئەم داهااتانه سهراوهیهکی گرینگ له سهراوهکانی سامانی گشتی. گهنجینهی گشتیش بههوی ئەم داهااتانهوه دهتوانی خهرجی و تیچووی سهرحهم چالاکیی دهزگاکانی حکومته دابین بکات. زیادبوونی ئەو داهااتانهش، دهبی بهپالپشت بۆ بودجهی گشتیهی حکومته له پیناوه ئهوهی ئەم بودجه گشتیهی هیز و توانایهکی زیاتری ههبی بۆ دابینکردنی پیداو یستیهکانی سیاسهتی حکومهتی ههریم له بوارهکانی پیشکهوتن و ئاوهدانکردنهوه و خزمهتگوزارییه جۆراوجۆرهکاندا.

کابینهی چوارهمی حکومهتی ههریمی کوردستان له سهرهتاوه دروشمی (ئاوهدانکردنهوهی کوردستان و سهروهیری یاسا) بهرزکردهوه. لهم پیناوهشدا ههموو پیداو یستیه بنههتی و سهرهکییهکان دابین کران و دابین دهکرتین بۆ ئاوهدانکردنهوه وهک: کردنهوی ریگهوبانی نوئی و قیرتاوکردنیان و، بنیاتنان و فرهوانکردنی ژمارهیهکی زۆری فرمانگه و قوتابخانه و پهیمانگه و کۆلیج و نهخۆشخانه و بنکهکانی تهندرستی و مزگهوت و شوینی پیرۆزی ئایینی و یهکهکانی نیشهتی بوونی بنهمالهی شههیدان و ئاواره و دهرکراوهکان. ئەمانه سهرهپرای پرۆژهگهلی ئاو و ئاوهپۆ و کارهبا و تهندرستی و پهروهده و فیرکردنی بالا و گواستنهوه و گهیلان و شارهوانی و گهشتوگوزار و هتد. جیهی جیکردنی ئەم نهخشه و پرۆگرامانهش، وهک ناشکرایه دهبن بهمایهی ئهوهی که وای پرووی شارستانیهانی کوردستانی ئازیزمان دهریکهوی و، ئەو په رهسه ندانانهش بکهونه بهرچاو که له ههموو بوارهکانی ژباندان روودهدهن. بۆ

ئەم مەبەستەش پتوبستە بەھەنگاوی گورج و خیرا رەچاوی ئەم خالانەي خوارەوہ بکەین:

- ۱- بەکارھێنانی شیبوازی پیتشکەوتوو بەئامانجی سەرکەوتنی کردەوہی باج وەرگرتن و، چاودێریکردنی ئەو ھەول و کۆششانەي کە دەدرتین بۆ بەرزکردنەوہی رادەي کۆکردنەوہ و دلنیابوون لە لێھاتووویی باج وەرگران.
 - ۲- چاودێریکردنی کەنالەکانی باج وەرگرتن بەگوێرەي یاسا و پەیرەوہکان و، دەستنیشانکردنی کەم و کورتییەکان و دانانی چارەسەری گونجاو بۆ ئەوہي یاساکانی باج وەرگرتن بەشێوہیەکی راست پیادە بکرتن.
- بۆیە یەکیەک لە ئەرکەکانی ئەم قۆناغە ئەوہیە کە سەرچەم داوودەزگا بەرپرسەکان سووربوونی تەواو و بایەخی بەرچاو بەداهات بەدن، ئەمەش لە ڕێگەي بەدواداچوون و پەلەکردن لە وەرگرتن و دانەوہي قەرزیان فرەوانکردن و چەسپاندنی سەرچاوەکانی داهات بەشێوہیەکی باشتر. ھەرەھا لەناو بردنی ئاواکردن (تھریب) و خۆدزینەوہ لە گومرگ و، ھاندانی ھاوولاتیان کەوا کرتی خزمەتگوزارییەکانی حکومەت وەک: کرتی ئاو و کارەبا و تەلەفۆن...

ھتد جیبەجی بکەن.

داهاتەکانی حکومەتی ھەریمی کوردستان بۆ سالی ۲۰۰۲ بەبری ۱,۸۲۸,۰۴۵,۹۸۲ دینار خەمڵینراوہ واتە بەزیادبوونی بیری ۳۳۰,۰۶۵,۱۱۲ دینار لەچاوی سالی رابردوو.

داهاتەکانی خەمڵینراو لە بودجەي سالی ۲۰۰۲ لەسەر ئاستی ماددە و جۆر و ژمارە داہەش کراوہ. باجی کالایی بەشی سەرەکی داهاتەکانە، کە ڕێژەکەي نیزیکەي ۶۵٪ کۆی گشتی داهاتەکان پیک دینێ. پتوبستە ئاماژە بەو راستییە بکەین کە تەمویلکردنی بودجە لەسەر ئەو داهاتە دەوہستی کە خەمڵینراوہ و پیتشبینی دەکرت و جیبەجی کردنی بەھینانەدی ئەو داهاتانەوہ بەستراوہ. ئەمەي خوارەوہ خستەي داهاتەکانە لەسەر ئاستی ژمارە و لەسەر ئاستی دەرگاگان:

داهات لەسەر ئاستی بابەکان

ژمارەي باب	ناوی باب	بیری پارە / دینار
۱	سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران	۳۳,۸۱۹,۰۰۰
۲	وہزارەتی پەرورەدە	۱,۲۲۵,۰۰۰
۳	وہزارەتی ئەشغال و نیشستەجێکردن	۵۰۰,۰۰۰
۴	وہزارەتی کشتوکال و ئاودێری	۱۶,۱۷۶,۵۰۰
۵	وہزارەتی ناوخر	۳۰,۳۲۲,۰۰۰
۶	وہارەتی شارەوانی و گەشتوگوزار	۳۶,۲۴۹,۰۰۰
۷	وہزارەتی گواستەوہ و گەیاندن	۶۴,۴۳۱,۰۰۰
۸	وہزارەتی ڕۆشنیبیری	۲,۲۳۵,۳۶۰
۹	وہزارەتی تەندروستی و کاروباری کۆمەڵایەتی	۱۱,۶۲۳,۰۰۰
۱۰	وہزارەتی یارمەتی مەرفاویەتی و ھاوکاری	۴۵,۰۴۰,۰۰۰
۱۱	وہزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی	۲,۰۱۱,۵۰۰
۱۲	وہزارەتی دارایی و ئابووری	۱,۵۳۹,۱۷۹,۰۰۰
۱۳	وہزارەتی پیتشەسازی و وزە	۴,۱۴۶,۶۲۲
۱۴	وہزارەتی داد	۴۱,۰۸۸,۰۰۰
	کۆی گشتی	۱,۸۲۸,۰۴۵,۹۸۲

داھات لەسەر ئاستی ژمارەکاندا:

- ۱- باجی داھات و سامان (وھک: باجی دەرامەت، باجی خانووبەرە، فرۆشتنی چاپمەنی، باجی پاشماوھکان، باجی زەویبەکان و ھتد... بەپێی: ۵۳,۸۶۰,۰۰۰ دینار.
- ۲- باجی کالا (وھک: پسوومی گومرگی، پسوومی بەرھەمھێتان و مەکس) بەپێی: ۱,۱۸۷,۵۰۰,۰۰۰ دینار.
- ۳- پسوومی تر (وھک: پسوومی دلنیایی تەندروستی، پەسم و فرۆشتنی پوول، پسوومی ئۆتۆمبیل، پسوومی تۆمارکردنی زەوی، پسوومی دادگاگان، پسوومی ھاوردە و ھەناردن (استیراد و تصدیر)، پسوومی تۆمارکردن و بلاوکردنەو، سەفەر بۆ دەرەو و ھتد...) بەپێی: ۱۴۴,۰۴۰,۵۰۰ دینار.
- ۴- داھاتی بودجە لەسەرچاوەکانی تر (وھک: کەرەستەى نەوتی، قازانجی دامەزراوھکانی کەرتی گشتی، سامانی کەنزیی و ھتد...) بەپێی: ۲۰۵,۳۵۳,۰۰۰ دینار.
- ۵- داھاتی سەرمايەداری (وھک: فرۆشتنی زەوی، فرۆشتنی خانووبەرە، فرۆشتنی ھۆبەکانی گواستنەو، فرۆشتنی ئامبیر و تفاق، فرۆشتنی کەلوپەل و پێداویستی، فرۆشتنی ئازەل، فرۆشتنی کتیب و گۆڤار و، ھتد...) بەپێی: ۲۳,۲۸۵,۰۰۰ دینار.
- ۶- داھاتی کەرتی شتومەکی دەولەت (وھک: کەرتی خانووبەرە، کەرتی شتومەکی دەولەت و ھک زەوی، کەرتی ئامبیر و کەلوپەل و ھۆبەکانی گواستنەو، کەرتی زەویوزاری کشتوکالی و ھتد...) بەپێی: ۲۲,۴۹۳,۹۸۲ دینار.
- ۷- داھاتە گوازراوھکان (وھک: سوودی قەرزە بەخەشراوھکان، داھاتی بانکە تاییبەتییەکان و ھتد...) بەپێی: ۵۷,۳۸۵,۰۰۰ دینار.
- ۸- خزمەتگوزاری فەرمانگەکان بۆ کەسانی تر (وھک: خزمەتگوزاری پراگەیاندن و گەشتگوزار و مۆزەخانە، خزمەتی لاوان (وھک: داھاتی مەلەوانگە و یاریگە و ھۆلەکان)، خزمەتگوزاری پێوەندیکردن (وھک: داھاتی خزمەتی پێوەندی و دانان و گواستنەوی تەلەفۆن و پۆستە)، داھاتی ئاووئاوھەرۆ و کارەبا، پسوومی پسوولەى مراجعەکانی تەندروستی)، پەسمی پشکنینی کەرەستەى خۆراکی و ھتد...) بەپێی: ۱۱۰,۰۸۶,۰۰۰ دینار.
- ۹- داھاتە جیاھە کراوھکان (وھک: مالى دەست بەسەرگبیراو، فرۆشتنی شتە ناپتویستەکان و بێ کەلکەکان، داھاتی بیناسازی، نرخى لیستەکان و چاپمەنییەکانی تر، داھاتی پەرۆردە و فیکرکردنی بالا و ھتد...) بەپێی: ۲۴,۰۴۲,۵۰۰ دینار.

دوووم- خه رجبیه کان:

کهرتی فیرکردن:

حکومته تی هه ریم سوور بووه له سهه ر دابینکردنی پیداو یستییه کانی بواری په روه رده، وهک: په ره پیدانی پرۆگرامه کان و هاندانی بزوتنه وهی دانان و توژینه وهی زانستی و وه رگیران و، دابینکردنی پیداو یستییه کانی ئەم کهرته، هه روه ها ده رکردنی رینویتی بۆ قوتابیان و ئاراسته کردنیان له رووی زانستی و په روه رده یی و کۆمه لایه تی و هزریه وه و، چاودیریکردنیان له بواری مایه کی و واتایه کی (واته: مادی و معنوی) و، هه لگرتنی ره سمی گومرگ له سهه ر هه موو ئەو که ره سه ته و که له پهل و نامیر و ده زگاگه لی تاقیگه و هۆی روونکردنه وه و فلیم و کتیب و ئەو چاپه مه نییه هاوردانه ی که خزمه تی مه به سه ته کانی په روه رده ده که ن.

پاتی ته رخانکراو بۆ کهرتی په روه رده و فیرکردنی بالا (واته بۆ: په روه رده، زانکۆ و، په یمانگا کان) بریتییه له: ۵۴۱,۹۷۷,۰۰۰ دینار واته به رپه یزه ی ۲۱,۲۱٪ ی بودجه.

۱- زانکۆی سه لاهه دین له بهر ره شنایی خسته ی زانیاریه کانی زانکۆدا، ده توانین سه رنجی ئەو فره وانبوونه به دین که به به راورد له نیوان سالانی رابردوو و سالی خویندنی ۲۰۰۱-۲۰۰۲ روویان داوه:

ز	بابه ت	سالی خویندنی ۲۰۰۱-۲۰۰۰	سالی خویندنی ۲۰۰۲-۲۰۰۱
۱	کۆلیجه کان	۱۲	۱۴
۲	به شه کان	۴۵	۴۷
۳	ده رسیپه ژ و مامۆستایان	۵۵۹	۷۳۷
۴	فه رمانبه ران	۱۳۶۴	۱۳۸۴
۵	فه رمانبه ران و ده رسیپه ژانی به گرته به ست	۸۹	۸۹
۶	قوتابیان	۱۰,۵۳۱	۱۱,۶۰۰
۷	به شه کانی ناوخۆ	۲۷	۳۴
۸	قوتابیان قوناغی ماسته ر	۱۵۱	۷۷
۹	قوتابیان قوناغی دوکتۆرا	۵۲	۱۴

وهک له سه ره وه ته یبینی ده که یین دوو کۆلیجی تازه کراونه ته وه که ئەوانیش کۆلیجی ئاماده کردنی مامۆستایان و کۆلیجی نه خو شیارین، سه ره رای کردنه وهی به شی کۆمپیوته ر له کۆلیجی ئەن دازه دا.

۲- زانکۆی ده وک: زانکۆی ده وک ۹ کۆلیج به ۲۱ به ش ده گرته خۆ. به شیکی نوێ له کۆلیجی کشتوکال کراوه ته وه به ناوی به شی (گل و ئاو) هه روه ها به شیکی له کۆلیجی ئەده بیات به ناوی (مامۆستای سه ره تایی).

۳- ده سه ته ی په یمانگه ته کنیکیه کان: ئەمانه ش ۵ په یمانگه ی ته کنیکین و، دوو په یمانگه ی تریش بۆ سالی خویندنی

۲۰۰۱-۲۰۰۲ کراونه تهوه.

په پیمانگه کان نه مانه ن:

- په پیمانگه ی ته کنیکیی ههولیر: ۱۴ بهش ده گریته خو و، نه مسالیش بهشی ده رمانسازي کراونه تهوه. به مه پانه وه ده بیته به ۱۵ بهش.
- په پیمانگه ی ته کنیکیی دهوک: ۶ بهش ده گریته خو و، نه مسالیش سی بهشی نوئ کراونه تهوه که بهشی بیناسازی و نه خو شیار ی و شیکردنه وه ی نه خو شیبه کانن. به مانه وه ده بن به ۹ بهش.
- په پیمانگه ی ته کنیکیی شه قلاوه: نه م په پیمانگه یه ۴ بهش ده گریته خو و، به شیکیی تازهش به ناوی بهشی سکر تار یه ت کراونه تهوه. به مه وه ده بی به ۵ بهش.
- کردنه وه ی په پیمانگه ی ته کنیکیی نوئ:
- ۱- په پیمانگه ی ته کنیکیی له ناکری: که بهشی سیسته می کومپیوته ری تیدایه و ۲۵ قوتابی کور و کچی لی وهر گیراوه.
- ۲- په پیمانگه ی ته کنیکیی سوران: که دوو بهش ده گریته خو به ناوی بهشی سیسته می کومپیوته ر و بهشی په لی ده سکر د (الطراف الاصطناعية). ۲۵ قوتابی کور و کچ له هر یه کییک له م به شانه وهر گیراوه.

که رتی په روه رده:

له پینا و بلاو کردنه وه ی زانست و زانیاری و پیگه یان دنی نه وه یه کی خو ینده وار له کور دستاندا هه روه ها بهر زکردنه وه ی ناستی لیها تووی کار مه ندانی نه م بواره به گویره ی بنه مای زانستی و هاوسه رده م، که رتی په روه رده شیوازی نه خشه کیشانی په روه رده ییانه ی گرتووه ته بهر و هه ولی داوه پرۆسه ی په روه رده له کور دستاندا بهر وه پیتش بیات. نه م که رته فره وان بوونیکی بهر چاوی به خو وه بینیه. خسته ی خواره وه نه مه مان بو روون ده کاته وه.

ز	بابه ت	سالی خو یندنی ۲۰۰۰-۱۹۹۹	سالی خو یندنی ۲۰۰۱-۲۰۰۰
۱	ژماره ی قوتابخانه کان	۱,۷۱۹	۱,۹۷۶
۲	ژماره ی قوتابیان	۴۶۰,۶۹۴	۴۸۰,۳۵۱
۳	ژماره ی ماموستایان	۲۱,۶۵۶	۲۲,۶۶۰

بو ناگاداری بهر یرتزان بو سالی خو یندنی ۲۰۰۱ - ۲۰۰۲، ژماره ی ۱,۶۷۸ ماموستای سه ره تایی و ناوه ندی و دواناوه ندی دامه زراون.

۴۵ بهشی ناو خو یی هه یه و ۴۳۹ نو تومبیلی به کری بو گواستنه وه ی ماموستایان.

په پیمانگه ی تازه کراوه کان بو سالی خو یندنی ۲۰۰۱-۲۰۰۲:

- ۱- په پیمانگه ی ناماده کردنی ماموستایان - سوران.
- ۲- په پیمانگه ی ناماده کردنی ماموستایان - میترگه سور.

۳- په پیمانگه یی ناماده کړدنی ماموستایان - زاخو.

به هوی که موکورتی له ژماره یی کادیری فیرکردن و، بو نه وهی فیرکردن له قوتابخانه کاندان نه وهستی، بریاردره درماله یی زیاد بو نه و ماموستا دهرسبیژانه یی که دانیشتووی هه ولیر و دهوکن و له قوتابخانه کانی ئاکری دهرس ده لینه وه، سهر ف بکریت. بو ماموستایانی دهرسبیژ (واته: مدرس) ۳۰۰ دینار و بو ماموستایانی فیرکار (واته: معلم) ۲۰۰ دینار مانگانه. ههروه ها سهر ف کړدنی کړی موحازرات بو نه و دهرسانه یی زحمه تن. هه ندیک دهرسی زانستی، کادیری فیرکردنی تایه تمه ندیبیان نیبه به تایه تیش له قوتابخانه ناماده ییبه کانی پاریزگه یی دهوک.

نه و ماموستایانه ش که پروانامه یی ماستهر و دکتورایان هه یه و، له سهر میلایکی وهزاره تی په روه رده له کاری فیرکردن د به شداری ده کهن، هه موو نه و مافانه یان هه یه که هاوشیوه کانی خو یان له زانکو و په پیمانگاکاندان هه یانه.

وهزاره تی تهن دروستی و کاروباری کومه لایه تی:

نه و وهزاره ته سوور بووه له سهر بلا و کړدنه وه و گه یاندنی خزمه تگوزاریی تهن دروستی و کومه لایه تی و دهسته به ر کړدنی پید او یستیه کانی تهن دروستی و پزیشکی و، دابین کړدنی چاودیری کومه لایه تی و بایه خدان به خزمه تگوزارییبه کانی دایکایه تی و مندالییبه تی و، تهن دروستی قوتابخانه و تهن دروستی خیزان.

بری ۲۴۰,۱۰۸,۰۰۰ دینار بو نه و وهزاره ته تهرخان کراوه، واته به پرتزه یی ۹,۴۰٪ له بودجه و به زیاده یی ۳۰,۱۰۸,۰۰۰ دینار له چا و سالی ۲۰۰۱ د.

جگه له مانه نه رکی به رچاوی نه و وهزاره ته بریتی بووه له:

۱- بایه خدان به چاره سهر کړدنی و تهن دروستی هاوولاتیان و هه زاران و نه داران و نابینایان. ژماره یی نه و نابینایانه یی که هه تا نیسته مووجه یان بو سهر ف ده کړی گه یشتوه ته ۷۰۷ نابینا.

۲- دهرچوونی بریار بو نه وهی دهرچوونی کولجی زانیاری به شی کیمیا و بایولوجی، یاسای پله پله یی فرمانیه به تی (تدرج وظیفی) بیانگریته وه و دهرماله یی هاندانی (واته: المخصصات التشجیعیة)، به گویره یی دووری جوگرافی و مانگانه له ۱۰۰ تا ۱۵۰ دیناریان به پیتی نه و رینوتینییانه یی له لایه ن وهزیری تهن دروستی و کاروباری کومه لایه تییه وه دهرده کړین بو خهرج بکریت.

۳- بایه خدان به خانه گه لی چاودیری کومه لایه تی بو بچووک و گه وران، بو کوران و کچان و به سالد اچوران و دایه نگی مندالان.

۴- هه بوونی ۶ په پیمانگه که نه وانیش په پیمانگه یی که رولالان له هه ولیر و له دهوک، په پیمانگه یی نابینایان و په پیمانگه یی پاشکه و تووان و په پیمانگه یی فنسنت (بو دست و قاچ). که ژماره یی قوتابیانان ۸۹۶ قوتابی بووه له سالی ۲۰۰۱ و بو سالی ۲۰۰۲ ژماره یی قوتابیان گه یشتوته ۹۷۵ قوتابی.

۵- هه بوونی ۵ قوتابخانه یی ناماده یی بو تهن دروستی مامانی.

۶- هه بوونی ۴ قوتابخانه یی ناوه ندی بو نه خوشیاری که ژماره یی قوتابییه کانی ۵۵۰ قوتابییه.

۷- ناماده کړدنی کادیری ناوه راستی له نه خوشخانه و بنکه تهن دروستیه کان.

بایه خدانی حکومه تی هه ریم به تهن دروستی و فره وان کړدنی پیشکیش کړدنی خزمه تگوزارییبه کان، زیادبوونه که یی له م خشته یی خواره وده ا به رچا و ده که وی:

سالی ۲۰۰۱	سالی ۲۰۰۰	نمار
۲۴۳	۲۳۰	ژماره‌ی بنکه تەندروستییه‌کان
۹۰۵	۸۲۷	ژماره‌ی پزیشکان
۶۲	۵۶	ژماره‌ی دەرمانسازان
۱۵	۱۴	ژماره‌ی خانەکانی چاودیری کۆمه‌لایه‌تی
۹۴۵	۹۲۰	ژماره‌ی ئەوانه‌ی له خانەکانی چاودیرین
۱,۶۵۲	۱,۰۴۲	ژماره‌ی پەرستاران
۲۷۰	۲۶۰	ژماره‌ی برین پیچان
۶۱۹	۴۸۳	یاریده‌ده‌ری پزیشک
۱۵۱	۸۵	بایۆلۆجی

شاره‌وانییه‌کان:

به‌گوێره‌ی یاسای کارگێری شاره‌وانییه‌کانی هه‌ریمی کوردستان ژماره ۶ی سالی ۱۹۹۳، داهااتی شاره‌وانی و قازانجی پرۆژه‌کانی و، داهااتی زینده‌مال و مرده‌مال (واته اموال منقوله و غیر منقوله)یان و کۆکردنه‌وه‌ی ئەم داهااتانه به‌گوێره‌ی یاسا ده‌چیتته ناو گه‌نجینه‌ی شاره‌وانییه‌وه.

چهندان شاره‌وانی نوێ له مه‌لبه‌ند و ناوچه‌کان (واته قه‌زا و ناحیه‌کان) و کۆمه‌لگه‌کاندا کراوه‌ته‌وه. کۆی گشتی شاره‌وانییه‌کان گه‌یشتووته ۸۵ شاره‌وانی. له زۆریه‌ی شاره‌وانییه‌ کۆنه‌کان و تازه‌کاندا داهاات به‌شی مووچه‌ی فه‌رمانبه‌رانی خوێان ناکات. به‌گوێره‌ی ماده‌ی یه‌که‌م له یاسای ژماره ۳ی سالی ۱۹۹۳ که له ئەنجوومه‌نی نیشتمانی کوردستان ده‌رچوو (واته یاسای کارگێری شاره‌وانییه‌کانی هه‌ریمی کوردستانی عێراق) سه‌رۆکی شاره‌وانی و ئەندامانی ئەنجوومه‌نی شاره‌وانی ئەوانه‌ی که فه‌رمانبه‌رین مافی ئەو پاداهااتانه‌ی خواره‌ویان به‌شپوه‌ی مانگانه هه‌یه.

ز	پله	سه‌رۆک	ئه‌ندام
۱	تایبه‌ت: ناوه‌ندی پایته‌ختی هه‌ریم	۴,۰۰۰ دینار	۱,۰۰۰ دینار
۲	نایاب: شاره‌وانییه‌کانی ناوه‌ندی پارێزگاگان	۳,۰۰۰ دینار	۸۰۰ دینار
۳	یه‌که‌م: ئەو شاره‌وانییه‌کانی ژماره‌ی دانیشتونیان له (۷۵) هه‌زار که‌متر نییه	۲,۰۰۰ دینار	۷۰۰ دینار
۴	دوووه‌م: ئەو شاره‌وانییه‌کانی ژماره‌ی دانیشتونیان له (۱۵) هه‌زار که‌متر نییه	۱,۷۵۰ دینار	۶۰۰ دینار
۵	سییه‌م: ئەو شاره‌وانییه‌کانی ژماره‌ی دانیشتونیان له (۵) هه‌زار که‌متر نییه	۱,۵۰۰ دینار	۵۰۰ دینار
۶	چواره‌م: ئەو شاره‌وانییه‌کانی ژماره‌ی دانیشتونیان له (۵) هه‌زار که‌متره	۱,۰۰۰ دینار	۴۰۰ دینار

دوای چا و گېټرانه وه بهراډه ی رېسم و مز (واته: اجور) و کړی (واته: ایجار) و فروشتنی زهوی، بری ۱۰۰ ملیون دینار له بودجه ی وه زارته تی دارایی و ټابووری وه کو خه لات (منحه) ته رخا کراره بو پشتیوانی له شاره وانیه کان، هه ولش دراوه بو دوزینه وه ی سه رچاوه ی نو تی داها ت بو شاره وانیه کان تاوه کو بتوان خه رجیه کانی خو بان رای ی (تغطیه) بکه ن و با شترین خزمه تگوزاری پیشکش به هاو ولاتیان بکه ن.

هه روه ها فه رمانگه کانی ټاو ټاوه رټو له پارټیگه کاندا، به هو ی زیاد بوونی ژماره ی بیره کانی ئیرتیوازی و پروژه کانی ټاو له پینا و فره وانکردنی بزوتنه وه ی ټاوه دانکردنه وه دا، خه رجییا ن زیاد بووه. هه روه ها زیاد بوونی ژماره ی موه لیده کانی کاره با له ټه نجامی نه بوونی وزه ی کاره باوه، بووه ته هو ی دروستبوونی خه رجیه کی زیاده. ټه مه ی لای خواره وه خسته یه که ټه مانه مان بو روون ده کاته وه:

ز	ناونیشان	بیره کانی ئیرتیوازی	پروژه کانی ټاو	موه لیده کانی کاره با به قه واره جیا وازه کانه وه
۱	پارټیگه ی هه ولیر	۵۵۰	۲۰	۵۶۵
۲	پارټیگه ی دهوک	۲۸۰	۷۰	۲۸۰

هه تا ئیسته پاتیک ی گه وره ی پاره بو گه یانندی ټاو به هاو ولاتیان سه رف ده کړیت ټه مه ش به هو ی به کړی گرتنی تانکه ری ټاو له کو مه لگه و گونده کانی سنووری هه ر دوو پارټیگه ی هه ولیر و دهوک که ټه مانه ش خه رجیه کانی زوری سالانه یان هه یه. ټه م گپروگرفتا نه به هو ی که میی ټاوی خوار دنه وه له ټه نجامی هیشکه سالانی رابردو وه په یدا بووه.

وه زارته ی ټه ونا ت و کاروباری ئیسلامی:

له پینا و بره و پیدانی وشیا ری ئیسلامی و بلا وکردنه وه ی رو شنبیری ئیسلامی و بایه خدان به ټایینه ټاسمانیه کان و رټیگرتن له زانایانی ټایینی و پاراستنی پایه ی کو مه لایه تییا ن و، ده سته به رکردنی هه ر پید او یستیه کی که بو به جیگه یانندی چالاکیی ټایینی و نیشتمانی و کو مه لایه تییا ن پیویست بی: پاتی ۵۵,۵۸۲,۰۰۰ دینار بو ټه م وه زارته دانراوه که به رټیگه ی ۲,۱۸٪ ی بودجه و به زیاده ی ۷,۲۱۰,۰۰۰ دیناره.

ژماره ی ۲,۰۸۹ مزگه وت و ته کیه و شوینی پیرو ز هه ن که ۱,۵۱۳ یان له هه ولیرن و ۵۷۶ یان له پارټیگه ی دهوکن. بایه خپیدان ټه م لایانانه ی خواره وه ی گرتو وه ته وه:

۱- دروستکردن و چاککردنه وه و دابینکردنی که لوپه ل بو مزگه وت و که نیسه و خانه کانی خوا په رستی و شوینه پیرو زه کان.

۲- بایه خدان به په یمانگه و قوتا بخانه ټایینییه کان که بریتین له سی په یمانگه بو پیشنو یژ و وتاریتزان (الأئمه والخطباء) و شه ش ټاماده یی ئیسلامی و هه ش ناوه ندی ئیسلامی و دابینکردنی پید او یستیه کانی به شه ناو خو ییه کانی قوتا ییا ن.

۳- ټه نجامدانی سی خولی به رده وام بو له به ر خو یندنی قورټانی پیرو ز و خولی به هیژکردنی ئیمام و خه تییا ن.

بو ټاگاداری به رټیگان ده رماله ی قوتا ییا ن به م شیوه ی خواره وه سه رف ده کړیت:

۵۰ دینار بو قوتا ییانی په یمانگه کان ټه وانه ی له ناو شارن، ۱۵۰ دینار بش بو قوتا ییانی ده ره وه ی شار. ۷۰ دینار

مانگانه بۆ قوتاببىانى ئامادىيى و ناوهندىيەكان و ۱۰۰ دىنارىش مانگانه بۆ قوتاببىانى خولهكانى له بهرکردنى قورئانى پيرۆز.

ئەو كادىرانهى مەرجى دامەزراندنيان نىيە ژمارەيان ۱۹۱۸ كەسە كە مانگانه دەرمالەى (البر)يان بۆ سەرف دەكرىت واتە ۷۰ دىنار بۆ مجبور، ۸۰ دىنار بۆ ئىمام و ۱۰۰ دىنار بۆ ئىمام و خەتیب. ژمارەى قوتاببىان بۆ سالى خويئندنى ۲۰۰۱ - ۲۰۰۲ برىتیبىه له ۱,۰۴۵ قوتاببى به زيادهى ۳۳۲ قوتاببى له سالى خويئندنى ناوبراودا.

وهزارهتى پيشهسازى و وزه:

فەرمانگهكانى وهزارهتى پيشهسازى و وزه له جوړى (خوژبىين - قوميل ذاتى)ن به لام هيشتا هەندى له فەرمانگهكانى ئەم وهزارهته داهايتيان ناگاته رادهى خەرجىيان.

۱- كارگه و كوئمپانيكان:

ناتوانن به تهواوى وزهى خوڤان كار بكەن له بهر دوو هۆ: هۆى يەكەم: سەختى و زەحمەتى له هينانى هەندىك له و كەرەستانەى كە بۆ كردهوى بهرەهە مهينان پىويستن وەك كەرەستەى خاو و ئامبىرى سپىر. هەروەها سەختى و زەحمەتى له هەناردنه دەرەوى ئەو كالا و كەلوپه لانهى كە بهرەهەى ئەم كوئمپانيا و كارگانهن. هۆى دووهم: ئامبىر و مەكینهى ئەم كارگانه كوئن و دەگەرپنهوه سالانى ۱۹۷۰. ناكرى بەم ئامبىر و مەكینههوه پىنشىركەى ئامبىر و مەكینهى هاوسەردەم بكرىت، ئەمە سەرەراى ئەوهى كە ئامبىرى سپىرى ئەم مەكینه و ئامبىرانه له بازاى ناوخۆ و دەرەوهدا دەست ناكهون.

۲- كارەبا:

ئىستە كارەباى دوكان پرى ۱۵ ميگاوات كارەبا دەدات به هەولير كە ئەمە بهشى پىويستى نەخوشخانهكان ناكات هەرچەنده كە وهزارهتى دارابى و ئابوورى سالانه پاتى ۱۸ ميليون دىنار واتە هەر مانگەى ميليون و نيوتىك دىنار له بهرامبەرى ئەمەدا دەدات به بهرپتوه بهرايهتى كارەباى سليمانى وەك موچهى مانگانه و خەرجىيان. كارەباى موسل پرى ۲۰ ميگاوات دەدات به پارىزگەى دهۆك كە ئەمەش بهشى پىويستى نەخوشخانهكان ناكات هەرچەنده وهزارهتى دارابى و ئابوورى پاتى ۱۲ ميليون دىنار سالانه واتە هەر مانگەى يەك ميليون دىنار له بهرامبەرى ئەمەدا دەدات.

بۆ دابىنکردنى كارەبا بۆ هاوولاتيان و كەرتى گشتى، موهلیدهى قهواره جوړاوجوړ به تاييه تيش له گەرەكه ميللىيهكان دائراوه كە له سەر بودجهى حكومهتى هەرىم و له رىتگەى برىارى ۹۸۶ى نەوت بهرامبەر به خوړاك و دەرمانهوه دابىن كراون. ئەمانەش به زەحمەت سووته مه نييان بۆ دابىن دهكرى.

ئەمانەى خوارهوه به شىكن له وردايه تيبهكان:

يەكەم: ۲۰۷ موهلیده له پارىزگەى هەوليردا هەن كە بهردهوام ژمارهشيان زياد دهبيت و رۆژانه ۴۴,۷۰۰ ليتر گازوايليان پىويسته.

دووهم: ۱۴۹ موهلیده له پارىزگەى دهۆكدا هەن كە بهردهوام ژمارهشيان زياد دهبيت و رۆژانه ۲۳,۶۹۰ ليتر

گازواییلیان پتویسته .

سپیهه: ۴ موهلبدهی وارسیلا که رۆژانه ۶۰,۰۰۰ لیتر گازواییلیان پین دهوی.
چواره: ۲ ویستگهی ۲۹ میتگاوات له ههولپیر و دهۆک که رۆژانه زیاتر له ۲۰۰,۰۰۰ لیتر گازواییل وهردهگرن.

بهروبوومی نهوتی:

برپیک بهروبوومی نهوتی که رۆژانه له لایهن حکومهتی ناوهندییهوه دهنیتردی و لهسهه ئهه بناخهیه پلانی داراییی سالی ۲۰۰۲ دانراوه:

پارتیزگه	به نزین / لیتر	نهوت / لیتر	گازواییل / لیتر
ههولپیر	۳۵۰,۰۰۰	۳۶۰,۰۰۰	۲۷۰,۰۰۰
دهۆک	۱۵۰,۰۰۰	۲۹۰,۰۰۰	۲۳۰,۰۰۰
کۆی گشتی	۵۰۰,۰۰۰	۶۵۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰

ئهنجامی پلانی داراییی سالی ۲۰۰۲ بۆ بهرپتوه بهرایه تیبیه کانی نهوت:

داهات	خهرجی	
۱۶۲,۴۵۰,۰۰۰	۶۰,۶۲۰,۰۰۰	۱- بهرپتوه بهرایه تیبی دابهشکردنی نهوتی ههولپیر:
۱۲۰,۱۰۰,۰۰۰	۴۰,۱۳۸,۰۰۰	۲- بهرپتوه بهرایه تیبی دابهشکردنی نهوتی دهۆک:
۲۸۲,۵۵۰,۰۰۰	۱۰۰,۷۵۸,۰۰۰	کۆی گشتی

جیاوازییه که یان: ۱۸۱,۷۹۲,۰۰۰ دینار قازانجه .

وهزارهتی پيشه سازی و وزه له پرتیگهی فه زمانگه و کارگه و کۆمپانیاکانییهوه بهبری ۱۸۷,۷۰۳,۰۰۰ دینار پشتیوانی له بودجهی حکومهتی ههرتیم دهکات که ۷۹,۶۳٪ له فرۆشتنی بهرهمه کانی نهوت سههراوه دهگری. جیبه جی کردنی ئهه پلانه دارایییههش پتوهندیی بهبواری رامیاریههوه ههیه له سالی ۲۰۰۲ دهنگه بهئهنجام بگات و لهوانه شه جیبه جی نه بیت.

وهزارهتی رۆشنیری:

ئه رکی رهچاوکراوی ئهه وهزارهته بریتیهیه له پاراستن و په ره پیتدانیهی رهسه نایهتی کولتووری کوردی بهجۆرتیک که هاوشان و تهبابی له گهله داوونه ریته بهرزه کانی کۆمه لگهی کوردهواری و ئامانجه کانی بزاقی رزگاربخوازی کوردستان و ئاسۆی دیموکراسی و، په ره سه ندنی گیانی تهبابی و برایه تی له نیوان رۆله کانی گهلی کوردستان و، دامه زانندی پتوهندیی کولتووری له نیوان گهلی کورد و گهلانی ناوچه که و جیهان. ئه مانهش له پرتیگهی هاندانی بزاقی دانان و وه رگیتیان و بلاوکردهوه و یارمه تیدانی نووسهران و ئه دیبان و شاعیران و هونه رمه ندان له بلاوکردهوه و نیشاندانی بهرهمه کانیان. ههروه ها هاندانی به هره ی ئه ده بی و هونه ری و زانستی و وه رزشیهی لاوان و پشتیوانی له بزاقی وه رزش و دیده وانی و لاوتینی له ههرتیمی کوردستاندا. ئه مانه جگه له هاندانی بزاقی شانۆ و هونه ره میلییه کان و

پشتیوانی له یه کیتی و ریکخراو و یانه و تیپه کانی رۆشنبیری و ئه ده بی و میلی. ههروه ها کۆلینه وه ی شۆینه وار و دامه زانندی مۆزه خانه یه کی نیشتمانی و مۆزه خانه ی خۆجیپی و پشتیوانی کردن و پاراستنیان.

ههروه ها ده رکردنی گۆفار و رۆژنامه به م شتیوه یه ی له م خسته یه دا پروون کراوه ته وه.

ز	ناوی گۆفار	جۆری
١	کاروان	مانگانه
٢	دجله	مانگانه
٣	ههنگ	مانگانه
٤	بارش	وهزی
٥	پانیپال	وهزی
٦	ئاسۆی فولکلۆر	وهزی
٧	سینه ما و شانۆ	نیوسالی
٨	هه ریم	نیومانگی
٩	وه رزش	هه فته بی
١٠	شانه ده ر	نیوسالی

ژماره ی یانه کان ٥٢ یانه ی وه رزشی و ١٠ بنکه ی لاوانه. نیاز هه یه چه ندان بنکه ی تر له سالی ٢٠٠٢دا له ناوچه کانی سه سه ننگ، قه سه رۆک، خه بات، میترگه سه ر و چۆمان بکرتته وه. ئه م بنکانه ش چالاکی وه رزشی و هونه ری و کولتوری و زانستییان هه یه بۆ ئه و لاوانه ی ته مه نیان تا هه ژده سالییه. ژماره ی تیپه میلییه کان ده وره به ری ٨٠٠ تیپه، تیپه هونه رییه کانیش ده وره به ری ١٤ تیپن. بنکه رۆشنبرییه کان ژماره یان ده وره به ری ١٨ بنکه یه. و کۆمه له رۆشنبرییه کان ژماره یان ٨ کۆمه له یه.

وه زاره تی یارمه تی مرۆفایه تی و هاوکاری:

ئه رکی ئه م وه زاره ته پتوه ندیکردنه به ریکخراوه مرۆفایه تی و سیاسییه کان و ده زگاکانی راگه یانندن. ههروه ها هاوئا هه نگی نیوان ریکخراوه جیهانییه کان و ئه نجومه نی وه زیان و ریکخسته نی پتوه ندی و هاوکاریکردن له گه ل ده وه ند (واته: جالیة) ی کورد و ریکخراوه کانیان له ده ره وه ی هه ریمدا.

له ئه نجامی به رفه وانبوونی ئه رک و کاره کانی وه زاره ت له بواری سه ردانی هاوولاتیان بۆ ده ره وه و کردنه وه ی چه ند به رپتوه به رایه تییه کی سه فه ره له ناوه وه ی هه ریمدا، به رپتوه به رایه تییه کی گشته بۆ سه ره ره شتی ئه م کارانه له نوی کراوه ته وه به ناوی (به رپتوه به رایه تی گشته ی سه فه ره). ههروه ها له ئه نجامی فره وانبوونی پتوه ندییه نیوده وه له تییه کانی هه ریمی کوردستان و کرانه وه ی نوینه رایه تییه کی هه ریم له زۆر ولاتدا، به رپتوه به رایه تییه کی گشته کراوه ته وه بۆ نوینه رایه تییه کانی حکومه تی هه ریم له ده ره وه دا. ئه و نوینه رایه تییه کانه ش ئه م ده سه لاتانه ی خواره وه یان پێ دراوه:

أ- نووسینه‌وهی پاشماوه (تحریر الترکات).

ب- راگه‌یاندنی مامه‌له‌ی دادوهری.

ج- دهسه‌لاتی نووسپاری داد (یان: دادنوس).

د- جیبه‌جیکردنی داواکانی بریکاره‌تی له لیتتۆژینه‌وه‌دا.

ه- بریکارییه‌تی له سوئندخواردن.

و- هه‌وال گه‌یاندن له‌باره‌ی مامه‌له‌ی باری شارستانی (ئه‌حوالی مه‌ده‌نی) و کاری کۆنسولایه‌تی.

هه‌تا ئێسته ۷ نووسینگه له ولاتانی ئه‌وروپا و ئه‌مریکا کراونه‌ته‌وه که نوینه‌رایه‌تییی حکومه‌تی هه‌رێم له ده‌روه‌دا ده‌که‌ن و ژماره‌شپان له زیاده‌بووندایه.

هه‌روه‌ها وه‌زاره‌ت هه‌ولێ چاک ده‌دات له‌پێناو هاو‌ده‌نگی نیوان رێکخراوه‌کانی سه‌ر به‌پیری ۹۸۶ له‌گه‌ڵ وه‌زاره‌ته‌ پێوه‌نیداره‌کاندا.

وه‌زاره‌تی داد:

ئه‌رکی ئه‌م وه‌زاره‌ته بریتییه له جیبه‌جێ کردنی دادپه‌روه‌ری، ئه‌ویش له رێگه‌ی په‌ره‌پێدان و به‌جیه‌تانی یاسا و رێزگرتن له ناوه‌رۆکی یاسا به‌جۆرێک که په‌رنسیپی سه‌رفرازیی یاسا بپارێزی. هه‌روه‌ها به‌رگری له مافی مرۆف، به‌گوێه‌ی جارکێشانی جیهانیی مافی مرۆف و به‌لێن و به‌لگه‌نامه نیوده‌وله‌تییه‌کانی تایبه‌ت به‌مافی مرۆف. ئه‌م وه‌زاره‌ته‌ فیه‌وان بوونیکی به‌رچاوی له‌ بواری کارگێڕیدا به‌خۆوه بینیه‌وه و فه‌رمانگه‌کانی سه‌ر به‌م وه‌زاره‌ته‌ بو‌مه‌لبه‌ند و ناوچه‌کان (واته: قه‌زا و ناحیه‌کان) گه‌راوه‌ته‌وه، ژماره‌ی دادگاکان له هه‌ولێر و ده‌وک گه‌یشته‌وه‌ته ۴۱ دادگا. له پێشینه‌یانه‌کانی وه‌زاره‌ت بو‌سالی ۲۰۰۲ کردنه‌وه‌ی دادگه‌ی به‌رایبیه له هه‌ریر و چۆمان و مێرگه‌سۆر.

وه‌زاره‌تی ئه‌شغال و وه‌زاره‌تی ئاوه‌دانکردنه‌وه و گه‌شه‌پێدان:

ئه‌رکی ئه‌م وه‌زاره‌تانه بریتییه له جیبه‌جیکردنی پرۆژه‌کانی بواری بیناکاری و نیشه‌جیکردن و رێگه‌وبان و پرد و ئاماده‌کردنی لیکۆلینه‌وه‌ی پتویست له‌م بوارانه‌دا. هه‌روه‌ها سه‌رپه‌رشته‌یی جیبه‌جیکردنی پرۆژه‌کانی سه‌رشانیان و لێدانی رێگه‌وبانی گشتی و چاک‌کردنه‌وه‌یان له ده‌روه‌ی سنووری شاره‌وانییه‌کاندا. وێرای ئه‌مه‌ش لیکۆلینه‌وه و ئاماده‌کردنی پلانی سیاسه‌تی ئاوه‌دانکردنه‌وه و گه‌شه‌پێدان له‌ بواری بنیاتنانی شار و گوند و بیناکاری و داووده‌زگای گرینگ و رێگه‌وبان و پرد و به‌شداری له‌ پامالینی به‌فر له رێگه‌وبانه‌ گشتی و لاوه‌کی و تایبه‌ته‌کان له‌ناوچه‌ سنوورییه‌کاندا و رێگه‌وبانی گوند و دێهات له‌ وه‌زی زستان و، مسۆگه‌رکردنی ناوی خواردنه‌وه له‌ گوند و لادتییه‌کاندا و به‌شداریکردنی هه‌لمه‌تی په‌ره‌پێدانی شاری هه‌ولێر له‌گه‌ڵ وه‌زاره‌تی شاره‌وانی و گه‌شتوگوزاردا. هه‌ردوو وه‌زاره‌ت خاوه‌نی ۷۵۵ مه‌کینه و ئامیتری جۆراوجۆر و ۳۹ کارگه‌ی قیپ و به‌ردشکێن و به‌ردشۆر و هی ترن.

وه‌زاره‌تی کشتوکالی و ئاوه‌پیری:

ئه‌رکی سه‌رشانی ئه‌م وه‌زاره‌ته بریتی بووه له دانانی نه‌خشه و پلان بو‌گه‌شه‌پێدانی به‌ره‌مه‌ی رووه‌کی و ئاژه‌لی و پاوانه‌ سروشتییه‌کان. هه‌روه‌ها پشتیوانی له‌ خزمه‌تگوزاریی رێ پێشان‌دان (واته: ارشاد) و دا‌بینکردنی پێداو‌بسته‌ییه‌کانی به‌ره‌مه‌ی کشتوکالی.

وېرېرې ئېمانەش پلان دانان بۆ داھاتې ئاوى (الواردات المائىة) لې ھەرىم و ھەلبەستىنى بەنداو و پىرۆژەى ئاودىرې و ھەولدان بۆ پەيدا كىردى تۆوى چاككراو و پەينى كىمىيائى و قەلاچۆكەرى مېروو (مبىدات الحشرات) و زىندوو كىردنەو و پەرەپىدانى پىرۆژەگەلى سامانى ئازەلى و پاشكۆكانىيان لې ھەرىمدا. ھەرۇھا و دەست خستىنى داوودەرمان و كوتانى ماللات و گىرتنەبەرى رېئوشوئىنى پىشكەوتوو لې چارەسەرى نەخوشىيە لې يەكتر گىرەوكان و خۆپارىزى لېيان.

أ- بەرېتوھبەرايە تىببە كانى كشتوكالّ خاوەن:

۳۰ لقى كشتوكالى.

۱۳ بىكەى رېئ پىشاندان.

۱۵ بىكەى پاراستنى كشتوكالّ.

۶۵ جەنەرەتۆر.

۴۵۰ ئۆتۆمبىل و ئامپىر.

۸ دەزگای پاكز كىردنەوھى نىسك.

۴ دەزگای پاكز كىردنەوھى برنج.

۴ دەزگای پاكز كىردنەوھى چەو.

۴ دەزگای پاكز كىردنەوھى تۆون.

ب- بەرېتوھبەرايە تىببە كانى سامانى ئازەلّ خاوەن ۴۲ بىكەى مالاتن (بەيتەرە) و نىياز وايە بۆ سالى ۲۰۰۲ بىكەى نوئى بىكرىتەوھ.

زۆر تىببى جۆراو جۆر ھەن كە سەر بە بەرېتوھبەرايە تىببى سامانى ئازەلى و مالاتن، ئەوانىش:

۱- زىاتر لې ۴۰ تىپ ھەن كە مانگانە لې ھەلمەتى كوتان لې گوند و دىپھاتدا كار دەكەن.

۲- زىاتر لې ۵۵ تىپ ھەن مانگانە لې بواری كوتانى دەستكرددا كار دەكەن.

۳- تىببى رېئ نىشاندانى بەيتەرى كە مانگانە ۵-۷ رۆژ لې رېئ نىشاندانى ئازەلىدا كار دەكەن.

ج- بەرېتوھبەرايە تىببى گشتى ئاودىرې و بەنداو و داھاتې ئاوى: ئەمانەش بۆ پاراستن و چاك كىردى زەوى و پىرۆژەگەلى ئاودىرې كار دەكەن. كەرەستە كانىيان: ۱۵ ئۆتۆمبىل، ۷ لۆرى، ۶ تانكەر، ۴ كرىن، ۷ دەزگای بىرلىدان، ۳ دەزگای لىدانى كەنالى ئاودىرې، ۲ بەرزكەرەوھ (رافعة)، ۱ بلدۆزەرە.

ئەو بەرېتوھبەرايە تىببە گشتىيە ئەم بەرېتوھبەرايە تىببانەى خوارەوھى ھەيە:

۱- بەرېتوھبەرايە تىببى ئاودىرې لې ھەولپىر كە سى ھۆبەى ھەيە: ھۆبەى ئاودىرې لې خەبات، ھۆبەى ئاودىرې شەقلاوھ و ھۆبەى ئاودىرې لې بلى.

۲- بەرېتوھبەرايە تىببى ئاودىرې لې دھۆك كە چوار ھۆبەى ھەيە: ھۆبەى ئاودىرې لې زاخو، ھۆبەى ئاودىرې لې ئامىدى، ھۆبەى ئاودىرې لې ئاكرى، ھۆبەى ئاودىرې لې قەسرۆك.

۳- بەرېتوھبەرايە تىببى ژىرئاو (المياه الجوفية) لې ھەولپىر.

۴- بهرپه بهرایه تیبی ژیر ناو له دهوک.

چهند بهرپه بهرایه تیبیه کی گشتی تازه کراونه ته وه نه وانیش: بهرپه بهرایه تیبی گشتی زهویوزاری چاندن، بهرپه بهرایه تیبی گشتی بیستان و دارستان و پاوان، بهرپه بهرایه تیبی باس و ری پيشاندانی کشتوکالی و تووتن.

وهزارهتی ناوهؤ:

ئه م وهزاره ته له ههول و کوششدايه بو پاراستنی ئاسایشی ناوهخو و سهروه ریبی یاسا و پته وکردنی بارودؤخی گشتی و دابینکردنی باری تهناهیی هاوولاتیان و پاراستنی سهروهت و سامانیان و سنووردارکردنی تاوان و پاراستنی نازادیه دیموکراسیهکان و مافی مرؤف. ههروه ها قه لاچؤکردنی کاری خه فیه تی (التجسس) و ئااکردن (التهرب) و خوؤزینه وه (التسلل) و پاراستنی ئابووری هه ریم و زالبوون به سه رهاتنی نایاسایی بو ناوه وهی هه ریم. ویرای ئه مانه بایه خدان به پیشخستنی کارگیتری و کردنه وهی خول بو کارمه ندان و ههروه ها بایه خدان به کۆلیجی پۆلیس و ده رچوواندنی سی خول: ۱۱۵ له خولی یه که م، ۶۰ له خولی دووه م، ۶۵ له خولی سییه م، ۷۰ بو خولی داها توو. ژماره ی ئه و قوتابییانه ی له کاتی خویندندا ده رماله یان پخ ده دری ۱۳۵ قوتابین ده رماله کان به م شپه یه ن:

۱- ۳۰۰ دینار مانگانه وه ک ده رماله بو هه ر قوتابیه ک.

۲- ۲۰ دینار رۆژانه بو خه رجی خواردن.

۳- دابینکردنی شوینی نیشته جی بوون و پنداویستییه کانی.

۴- ده رماله ی براوه (واته: مخصصات مقطوعه) به شپه ی مانگانه بو قوتابیان خه رج ده کری ته نیا نه وانه نه بک که دانیش تووی شارن، نه ویش به شپه ی خواره وه:

أ- ۸۰ دینار بو قوتابیانی دهوک.

ب- ۴۰ دینار بو قوتابیانی ئاکری.

ج- ۴۰ دینار بو قوتابیانی میترگه سوؤر.

د- ۳۰ دینار بو قوتابیانی سوؤران.

بو پارێزگه ری له هاوولاتیان و سامانیان بنکه کانی ئاسایش و پۆلیس له رینگه ی کردنه وه ی بنکه ی نوئ فره وانکردنی به خووه بینیه و ههروه ها بو بایه خدان به بواری ها توچو، بهرپه بهرایه تیبیه کی گشتی ها توچو کراوه ته وه.

ژماره ی بنکه کانی ئاسایش له هه ردوو پارێزگه دا ۵۵ بنکه یه و ههروه ها نیاز هه یه بنکه ی نوئی ئاسایش بو سالی ۲۰۰۲ له (قه سری، پیران، مه زنج، گه ره کی سه ربازان، گه ره کی نه ورؤز، شاخولان، گه ره کی سوورچییان و بجیل) بکریته وه.

سه باره ت به (پۆلیس) یش ۱۰۳ بنکه ی پۆلیس و ۱۷ بنکه ی به رگریی شارستانی و ۵ بنکه ی پۆلیسی کاره با هه یه و نیازیش وایه ۱۰ بنکه ی نوئ بو سالی ۲۰۰۲ له هه ردوو پارێزگه ی هه ولیر و دهوک بکریته وه له هه ر یه کییک له (پیراود، شاوئیس، پیرزین، گه ره کی سوورچییان - ناشتی، مه لا ئۆمه ر، به ستۆره، کۆری، سه رمه یدان، قه سری و بنکه ی خزمه تگوزاری له زاخو).

له روانگه ی پروابوونیش به دیموکراسی و مافی مرؤف له کوردستانی عیراقد، ژماره ی ۲۳۰ مۆله ت به یه کیتی و

سەندیکا و کۆمەڵە و بىنکەى رۆشنىبىرى و يانەکانى وەرزىشى و ١٤ نووسىنگەى ئەنتەرنىت دراوە.

وەزارەتى گواستەنەو و گەياندن:

بەشى لە ئەركەکانى ئەم وەزارەتە برىتى بوو لە دانانى بگۆرى تازە و فرەوانکردنى بگۆرە كۆنەكان و گۆرىنى كىبەلەكان. فرەوانکردنى بگۆرى هەولبىر لە ١٢٠٠٠ هیلەووە بۆ ١٧,٥٠٠ هیل و بگۆرى دەوك لە ٦,٠٠٠ هیلەووە بۆ ٨,٥٠٠ هیل، هەروەها دانانى بگۆرى نوێ لە شارۆچكەكان بەشىووەیەك كە ژمارەى هیلەكانى تەلەفۆن لە ٢١,٠٠٠ هیل لە سالى ١٩٩٩ بۆ ٣٧,٠٠٠ هیل لە سالى ٢٠٠١ پەرهى سەندوووە.

فرەوانکردنى تۆرى ئەنتەرنىت كە ٢٨ هیلەى ئەنتەرنىت بۆ وەزارەت و فرەمانگەكان دانراو و بەردەوامىش لە فرەوانبوونداىە. ئەمە و تۆرى پىتوهندىيەكان لە نىوان شارەكانى هەرىم فرەوان كراووەتەو و پىشكىشكردى خزمەتگوزارى پۆستە و كەش و هەوا و گواستەنەو، رىكخستەنەو و بەخۆو بەنىووە.

كۆمپىوتەر بەشىووەیەكى فرەوان لە كەرتى گشتى و تايبەت و تەنانەت لە مالاىنىشدا لەلايەن هاوولاتیانەو بەكاردىت. ژمارەى كۆمپىوتەر لە فرەمانگەكانى حكومەتى هەرىمدا دەرووبەرى ١,٤٤٢ كۆمپىوتەرە. هەروەها ٤٠ نووسىنگەى فىركردنى كۆمپىوتەر هەيە. ئەمە سەرهراى كردنەو و بەشى فىربوونى كۆمپىوتەر لە بەشەكانى پەيمانگە تەكنىكىيەكاندا.

ئەمە و هەنگاوەكانى تر لە بوارى گواستەنەو و گەياندن برىتىن لە:

- بەكارهێنانى سىستەم و پرۆگرامى نوێ لەكاركردن بە كۆمپىوتەر.
- زىادبوونى نووسىنگەى گواستەنەو و رىبووان و رىكخستنى كاروبارىان.
- زىادبوونى نووسىنگەكانى پىتوهندى دەروو و هەولدانى رىكخستنى كاربان. ئىستە ژمارەيان دەرووبەرى ٦٢ نووسىنگەيە.
- كردنەو و تۆرى تەلەفۆنى جىگىر و گەرۆك و گەياندن ئاسمانى (كۆرەك تىلىكۆم) لە رىگەى كەرتى تايبەتەو.

وەزارەتى دارايى و ئابوورى:

١- چاوپىكەوتنى نىوان بەرپرسانى حكومەتى هەرىم و پارە وەگەرچەران (المستشرون)، برەوى پى دراوە، ئەمەش لە پىناو پەرەپىدانى هاوكارى و دروستكردنى پردى متمانە بۆ بەدپهتانبانى كەشى گونجاو بۆ راکىشانى وەگەرچەستان و دۆزىنەو و هەلى تازەى كاركردن بەجۆرىك كە تەبايى گەشەى دانىشتوان بىن.

٢- ئەو كۆمپانىيانەى هەن بەگۆرەى ياساى كارپىكراوى كۆمپانىيانەى رىك خراون. هەتا ئىستە ٤٣٤ كۆمپانىياى خۆمالى و ٢٨ كۆمپانىياى بىانى لەلايەن بەرىتووەرايە تىبى گشتىبى بازىرگانىيەو كراووەتەو.

٣- رىكخستنى نووسىنگەكانى پارەگۆرى، ئەمەش لە رىگەى مۆلەت پىدانىيان لەلايەن لقى بانكى ناوهندى لە هەرىمى كوردستانەو.

١٨٨ نووسىنگەى پارەگۆرى (صراف) لە پارىزگەى دەوك و ٩٠ نووسىنگەى پارەگۆرى لە پارىزگەى هەولبىر هەيە. هەروەها هەولدان لە پىناو رىكخستنى نووسىنگەى گەياندن دەروو كە كارى پارەگۆرى بۆ دەروو ئەنجام بدات بەها و ئاهەنگى لە گەل وەزارەتە پىتوهندىدارەكانى ناوەخۆ و گواستەنەو و گەياندن.

۴- ریکخستنی دوکانه کانی زپینگری له لایهن فه زمانگه کانی ناماره وه. ئەمەش بەدەرفەت نەدانیان بۆ کارکردن تەنیا داوی وەرگرتنی مۆلەتی رەسمی نەبێ. هەر وەها ریکخستنی کارکردنیان بەگۆتێری یاسا و ریتوینی و نوێکردنەوی مۆلەتیان بە شپۆی سالانە. ۱۸۰ دوکانی زپینگری و ۲۹ وەرشی زپینگری له هەولێر و ۱۳۰ دوکانی زپینگری و ۱۰ وەرشی زپینگری له دهۆک هەن.

۵- کردنەوی ۹ خول بۆ کادیرانی ژمیاری و وردبینی و کارگیری له سالی ۲۰۰۱دا.

۶- دەرکردنی ریتوینی دارایی و کارگیری و کۆکردنەوه و چاپکردنیان له شپۆی نامیلکەدا، ۶ نامیلکە له سالی ۲۰۰۱دا دەرکراون.

۷- ئەنجامدانی کۆبوونەوی بەرفەرەوان له گەڵ فه زمانگه کان بهمه بهستی ریکخستنی کار و لابردنی له مپهره کان.

۸- بێگومان کاره ساته کانی واشنتۆن و نیویۆرک له ۱۱ی ئەیلولی ۲۰۰۱ کارتیکی راسته و خۆی هه بوو به سه ر ئابووری جیهان و، ئابووری کوردستانیش که جیا ناکرێته وه له ئابووری جیهان، له ئاکامی ئەم کاره ساته دا تووشی زه ره هات به تایبه ت له بواری بازرگانیه تیی سنووره وه، چونکه له سنووره کانی ولاتانی دهوروبه ر جموجۆلی بازرگانی لاوز بوو ههروه ها هه ندی بازرگانیه تی له بواری سووته مه نیدا وه ستا به تایبه تی له نیوان تورکیا و عێراقدا ... ئیتر ئەم جموجۆله که به ره و کزی و لاوزی رۆیشت و کاریگه ری به هیتی هه بوو به سه ر ئابووری کوردستانه وه، بۆیه کوردستان ماوه یه ک تووشی رکود (مه ندی)ی ئابووری بوو. هه رچه نده حکومه تی هه ریمی کوردستان به رتیگه ی وه زاره تی دارایی و ئابووری هه ولی دا که پرۆژه گرینگه کان به رده وام بن و پارهی پێویست ته رخان کرا.

۹- بۆ ئەوی که رتی تایبه ت زیاتر رۆلی خۆی بینی و، له ئابووری کوردستان و کاره کاندای تایبه ته ندی خۆی وه رگری، وه زاره تی دارایی و ئابووری بۆ یه که م جار ده ستی کرد به جیبه جیکردنی ریتوینییه کانی هه موارکردنی به لیتنده ره کان (تصنیف المقاولین) که ئەمەش هه نگاوێکه بۆ ریکخستنی توانای سه رمایه کانی که رتی تایبه ت و زیاتر هاوئا هه نگی کردن له گەڵ ده زگا کانی UN که بریاری ۹۸۶ له کوردستان جیبه جی ده کن.

۱۰- وه زاره تی دارایی و ئابووری به رده وام له گەڵ گۆرانکاریه کانی ئابووری هه لسه وکه وت ده کات له رووی رسوماتی گومرگی، به شپۆیه یه ک که بگۆنجی له گەڵ باری دهرامه تی هاوولاتیان و بازرگانه کان بۆ ئەوی نه بیته باریکی دارایی قورس و نرخه که ی هاوولاتیان بیده ن. بۆیه تا ئیسته چه ندان جار رسوماتی له که لویه له گرینگه کان داشکاندوه و به ره و که مپی بردوه.

۱۱- چالاکیی پۆلیسی گومرکی له رووی رتیگه گرتن له قاچاغ په ری سه ندوه و ژماره داوی (دعوی) گومرگی له هه ولیر گه یشته ۴۹۱ داوا و له دهۆک له ماوه ی ۹ مانگ گه یشته ۶۲۰ داوا.

۱۲- هه ره وه که به ریتزان ناگادارن حکومه تی هه ریمی کوردستان سیاسه تی بازاری نازاد په ی ره وه کات بۆ ریکخستنی باری ئابووریمان و وه زاره تی دارایی و ئابووری ئەم سیاسه ته جیبه جی ده کات و له ماوه ی سالی کدا ۴،۲۲۷ مۆلەتی بازرگانی دراوه ته بازرگانه کان. به لām له پال ئەمه شدا و له به ر تایبه ته ندی بازره کانی کوردستان، وه زاره تی دارایی و ئابووری به رتیگه ی به رتیوه به رایه تیی چاودیری بازرگانی، چاودیری بازره کان ده کات به پیتی بارودۆخی ئابووری و، ئەو گۆرانکاریه ی به سه ر دراوه کانی بیانی دا دین به تایبه تی دۆلار و کاریگه ری ئەم گۆرانکاریه ی به سه ر نرخه ی که لویه له پیداو یستییه کانی ژبانی هاوولاتیان. بۆ کۆنترۆلکردنی

نرخ، چاودیری بازگانی بهردهوام سهردانی بازار و کهرته گرینگهکانی بازرگانیهتی دهکات. لهسالی ۲۰۰۱دا ژمارهی سهردانهکانیان ۳۷,۹۲۳ سهردان بووه که ۴۲۱ شوین سزا دراون و ۱۰۰ شوینیش داخراون.

۱۳- وهزارهتی دارایی و ئابووری ههر له کابینهی سییهمهوه کومپانیاکانی خوراک و ئارد و گشت کۆگهکانی خوی لهژیر دهسهلاتی راستهوخوی پاریزگهکانی ههردوو پاریزگهی ههولیر و دهوکدا داناوه تا گهورهترین و گرینگترین بهرنامهی پیریاری ۹۸۶ که بریتیهی له دابهشکردنی خوراک بهسهر هاوولاتیان و له ریگهی ۶,۲۶۷ بریکاری خوراک و ئاردهوه دابهش دهکریت، جیهجی بکه.

۱۴- چالاکیی نواندن له بواری بهدواداچوون بو وهگرتنی باجهکان و خشتهی خوارهوه ژمارهی باجدهران له سی سالدای پیشان ئهدات:

جۆری باج	سالی ۱۹۹۹	سالی ۲۰۰۰	سالی ۲۰۰۱
باجی دهرامهت	۵۵,۰۰۰	۶۲,۰۰۰	۹۵,۰۰۰
باجی خانووبههره	۲۱,۵۲۲	۲۷,۱۰۰	۳۳,۴۰۰

خهرجیهکان بهگویهری فهسلهکان:

فهللی یهکهه- خهرجیی فهرمانبهران:

که بریتیهی له مووجه و گشت ئهو دهرمالانهی دهرریت بهکارمهندان، ئههه و میلاکاتی وهزارهتهکان و گشت فهرمانگهکانی سهه بهوهزارهتهکان و ئامادهکراوه که لهگهل سروشتی کارکردن له فهرمانگهکاندا بگونجی، داهیتانی چهندان پلهی پیوست بو ئهو فهرمانگانه رهچاو کراوه، ئهو خهرجیهانهش بهبری ۱,۱۵۲,۷۹۸,۰۰۰ دینار دانراوه که دهکاته ۴۵,۱۱٪ بودجه. هوی زیادهی ئهه فهسله له بهراورکردنی لهگهل بری پهسندکراوی سالی ۲۰۰۱دا بریتیهی له دهرماله و پله بهرزبوونهوی فهرمانبهران و ئهو پلانهی که له سالی ۲۰۰۲دا هیتراون.

لهه فهسلهدا بری ۲۶۴,۱۳۴,۰۰۰ دینار بریتیهی له زیادهی پههلهمان، ئهه فهسله بههوی زیادبوونی دهرمالهکان زیادبوونی ههبووه وهک: زیادهی ماموستایانی پهروهده، ماموستایانی زانکو و پهیمانگهکان، ئههسهران و پولیس، لیتوژهوی کومهلایهتی له وهزارهتی تهنروسستی و داد، ماموستایانی ئایینی، خاوهن پیشه ئهندازیی و کشتوکالییهکان، تیمهکانی ههکۆلینی بیر له وهزارهتهکانی کشتوکال و ئاوهدانکردنهوه، کریتی موحازرات له پهیمانگه و قوتابخاتهکانی وهزارهتی پهروهده و چهندین دهرماله تر.

فهللی دووهه- پیداو یستیهکانی خزمهت:

بریتیهی له خهرجیهکانی سهههر و شانندن له ناوهوه و دهرهوی ههریم، ههروهها میتوانداری و ئاههنگیتران و پهخش و بانگهواز و چاپکردن و پوسته و تهلهفون و بهکریتگرتن و دهرماله قوتابیان و هی تر... ئهههش دهکاته بری ۱۷۷,۲۹۵,۰۰۰ دینار بهرپژهی ۶,۹۴٪ بودجه، ئههه جگه له زیادبوونی ژمارهی قوتابیان زانکو و پهیمانگه و قوتابخانه ئایینییهکان و قوتابیان کشتوکال و پیشهسازی و بازرگانی، وپرای ئهمانهش بره پارهی دهرمالهشیان زیاد بووه، ههروهها دهرماله قوتابیان خوتندنی دوکتورا و ماستهر.

ئەمەو چالاكی قوتابخانەكان بەتایبەتی چالاكییه زانستی و وەرزشییەكانی وەزارەتی پەرورەدە و زانكۆ و پەیمانگەكان لە فرەبوون و زیادبووندایە. هەرەها زیادبوونی ژمارەى ئەو ئۆتۆمبیلانەى كە بۆ گواستەنەوہی فرمانبەرەن لە شوێنی نیشتەجێ بوونیان بۆ شوێنی کارکردنیان بەکری گیارەن و بەتایبەت بۆ گواستەنەوہی مامۆستایان بۆ قوتابخانەكانی نێزیک، لە ناوہندی پارێزگەکاندا كە ژمارەى ئۆتۆمبیلی بەکریگیارەو بۆ مامۆستایان نێزیکەى ٤٣٩ ئۆتۆمبیلە.

فەسلێ سیبەم- پێداویستییهكانی کالایی:

لەبەرئەوہی زۆرینەى کالای لە دەرەوہی هەرئیمەوہ دیت، بۆیە نرخەکانیان بەپێی داہەزینی نرخى دۆلار بەرامبەر بەدینارى عێراقى داہەزیوہ لەگەڵ ئەوہشدا كە ژمارە و قەبارەى فرمانگەكانى حکومەتى هەرئیم لە زیادبووندایە كەچى خەرجیى دانراو بۆ پێداویستییهكانى کالایی بریتی بووہ لە ٢٤٠,٩٩٢,٠٠٠ دینار و بەرێژەى ٩,٤٣٪ ی بودجە.

ئەم فەسلە بریتییه لە قرتاسییە، چاپەمەنییەکان، ئاو، کارەبا، سووتەمەنى، پۆشاکى ھاوینە و زستانە، خۆراک، داوودەرمان و پێداویستییهكانى تر.

بەھۆى نەبوونی وزەى کارەبا، ژمارەى موہلیدەكانى فرمانگەكانى حکومەتى هەرئیم و بەتایبەتى فرمانگە خەزمەتگوزارییەكانى زیادى کردووہ و، ژمارەیان گەیشتووہتە ١,١٦٨ موہلیدە كە بەھۆى كەمیی سووتەمەنى، بەشى زۆرى سووتەمەنییەکانیان لە بازاری ناوخوا و بەنرخى رۆژ بۆ داہین دەکریت.

فەستى چوارەم- پاراستنى هەرہەیهکان:

پاراستن و ئاگادارى لە مەکینە و ئامبیر و بینایە و ھۆبەكانى گواستەنەوہ و شتەكانى تر، وێرای بەردەوامبوونیان، درێژدەانە بەتەمەن و توانای بەکارھێنانیان و پەرەسەندنى توانای سوود وەرگرتن و بەرھەمھێنانیان. برى ئەم فەسلە گەیشتووہتە ١٤١,٣٢٥,٠٠٠ دینار و بەرێژەى ٥,٥٣٪ ی بودجە.

ژمارەى ئۆتۆمبیل و ئامبیر و بینا و کەلوپەلى فرمانگەكانى حکومەتى هەرئیمی کوردستان زیادبوونی ھەبووہ، ھەرەوہا پرۆژەكانى ئاودیری و بەنداوہکان و ڕیگە و پرد پەرەیان سەندووہ.

ئەمە جگە لە بینا و پارازتنى پرۆژە و دامەزراوہكانى تر كە ناوہکانمان ئاماژە پێ کردن و ئەمانەش ھەموویان پێویستییان بەپارازتن (صیانە) ھەبە.

فەسلێ پینجەم- خەرجی سەرہایەداری:

بریتییه لەو کەرەستانەى تەمەنیان لە سالتیک زیاترە و شتومەكى جیگییر و بەردەستن، کەلوپەل، ئۆتۆمبیل و ھۆبەكانى تری گواستەنەوہ، مەکینە و دەزگە، ئامبیر، زوہى، بینا، فیلم و چەك و... ھتد. خەرجى ئەم فەسلە گەیشتووہتە ١٢١,٣٢٤,٠٠٠ دینار و بەرێژەى ٤,٧٥٪ ی بودجە.

زیادبوونی ژمارەى قوتابخانەكان، بنکە تەندروستییهکان، مژگەوتەکان، فرمانگەكان لە ناحیە نوئیەکاندا، کۆلیجى نوئى و بەشى نوئى لە کۆلیج و پەیمانگەکان، سەرہرای فرەوانکردنى شوێنە کارگێرییەکان، ئەمانە ھەموو پێویستییان بەئامبیری چاپ، فۆتوکۆپی، کۆمپیوتەر، بگۆر، ئۆتۆمبیل، چەك و تەقەمەنى، بینایە و کەلوپەل و

بودجه لههسر ئاستی بابهكان بهم شیوهی خوارهوهیه:

- سه‌رۆکایه‌تی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران: ۲۷۵,۷۶۲,۰۰۰ دینار واته به‌رپێژهی ۱۰,۷۹٪ له بودجه.
- وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده: ۴۰۹,۶۵۴,۰۰۰ دینار واته به‌رپێژهی ۱۶,۰۳٪ له بودجه.
- وه‌زاره‌تی ئه‌شغال و نیشه‌جێکردن: ۳۹,۶۹۲,۰۰۰ دینار واته به‌رپێژهی ۱,۵۵٪ له بودجه.
- وه‌زاره‌تی کشتوکال و ئاودێری: ۵۷,۰۶۱,۰۰۰ دینار واته به‌رپێژهی ۲,۲۳٪ له بودجه.
- وه‌زاره‌تی ناوخۆ: ۲۴۲,۴۱۱,۰۰۰ دینار واته به‌رپێژهی ۹,۴۹٪ له بودجه.
- وه‌زاره‌تی شاره‌وانی و گه‌شتوگوزار: ۹۲,۳۸۹,۰۰۰ دینار واته به‌رپێژهی ۳,۶۲٪ له بودجه.
- وه‌زاره‌تی گواسته‌وه و گه‌یاندن: ۲۴,۸۵۴,۰۰۰ دینار واته به‌رپێژهی ۰,۹۷٪ له بودجه.
- وه‌زاره‌تی رۆشنیبری: ۴۱,۴۵۴,۰۰۰ دینار واته به‌رپێژهی ۱,۶۲٪ له بودجه.
- وه‌زاره‌تی ته‌ندروستی و کاروباری کۆمه‌لایه‌تی: ۲۴۰,۱۰۸,۰۰۰ دینار واته به‌رپێژهی ۹,۴۰٪ له بودجه.
- وه‌زاره‌تی ئاوه‌دانکردنه‌وه و گه‌شه‌پێدان: ۲۵,۴۰۸,۰۰۰ دینار واته به‌رپێژهی ۰,۹۹٪ له بودجه.
- وه‌زاره‌تی یارمه‌تی مرۆفایه‌تی و هاوکاری: ۵,۸۲۶,۰۰۰ دینار واته به‌رپێژهی ۰,۲۳٪ له بودجه.
- وه‌زاره‌تی ئه‌وقاف و کاروباری ئیسلامی: ۵۵,۵۸۲,۰۰۰ دینار واته به‌رپێژهی ۲,۱۸٪ له بودجه.
- وه‌زاره‌تی دارایی و ئابووری: ۶۸۲,۱۸۳,۰۰۰ دینار واته به‌رپێژهی ۲۶,۷۰٪ له بودجه.
- وه‌زاره‌تی کاروباری پێشمه‌رگه: ۲۹۷,۳۲۰,۰۰۰ دینار واته به‌رپێژهی ۱۱,۶۳٪ له بودجه.
- وه‌زاره‌تی پێشه‌سازی و وزه: ۲۶,۸۴۵,۰۰۰ دینار واته به‌رپێژهی ۱,۰۵٪ له بودجه.
- وه‌زاره‌تی داد: ۳۲,۵۳۳,۰۰۰ دینار واته به‌رپێژهی ۱,۲۷٪ له بودجه.
- دیوانی چاودێری دارایی: ۶,۳۴۱,۰۰۰ دینار واته به‌رپێژهی ۰,۲۵٪ له بودجه.
- که‌واته وه‌زاره‌ته‌کان له پله‌ی یه‌که‌م تا ده‌یه‌م به‌م شیوه‌ی خواره‌وه ده‌بن جگه له وه‌زاره‌تی دارایی و ئابووری:
- یه‌که‌م: وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده.
 - دووه‌م: وه‌زاره‌تی پێشمه‌رگه.
 - سییه‌م: سه‌رۆکایه‌تی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران (زانکۆ و په‌یمانگه‌کان و ده‌زگای شه‌هید و...).
 - چواره‌م: وه‌زاره‌تی ناوخۆ.
 - پینجه‌م: وه‌زاره‌تی ته‌ندروستی و کاروباری کۆمه‌لایه‌تی.
 - شه‌شه‌م: وه‌زاره‌تی شاره‌وانی و گه‌شتوگوزار.
 - هه‌فته‌م: وه‌زاره‌تی کشتوکال و ئاودێری.
 - هه‌شته‌م: وه‌زاره‌تی ئه‌وقاف و کاروباری ئیسلامی.
 - نۆیه‌م: وه‌زاره‌تی رۆشنیبری.

دهیه م: وهزاره تی نه شغال و نیشته جیکردن.

که واته بودجه ی پیشنیارکراوی حکومته تی هه ریمی کوردستان بو سالی ۲۰۰۲ به پاتی ۳۲۱,۳۴۹,۰۰۰ دینار پتره له بودجه ی په سندکراوی سالی ۲۰۰۱ و کورتیی بودجه که ش ده کاته ۷۲۷,۳۷۷,۰۱۸ دینار.

سییه م- کارداران (میلاکات)

له پینا و نه وهی کارگی پرییه کان چالاکیی خو بان به شیوه یه کی سه رکه وتوو و ئابوورییه له رووی ژماره و پله ی فرمانیه رانه وه جییه جی بکن، پیویسته هه ریه که و به گویره ی ئه رکی سه رسانی خو ی، شاره زایی و لیها تووی به رزی له کارگی پریا تیدا دابین بکریت.

فه رمانه کانی یاسای کاردار ژماره ۲۵ ی سالی ۱۹۶۰ ی هه موارکراو هه موو نه وه فه رمانیه ر و کادیرانه ده گریته وه که له فه رمانگه کانی حکومته تی هه ریمدا کارده کهن و مووچه ی خو بان له بودجه وهرده گرن.

ژماره ی ۴۰۰۰ چوار هه زار فه رمانیه ر به شیوه یه کی کاتی دامه زراون. دوویات کراوه ته وه که ته نیا له کاتی زور پیویستدا کاری گریته سته کان تازه بکریته وه و نابج ده رفه تی نه وه بدری که فه رمانیه ر به شیوه یه کی کاتی دابه زری له بهر نه وهی دامه زراوندنیان ده بی به هو ی نه وهی که باریکی گران بکه ویته نه ستوی گه نجینه و له ماوه یه کی دووریشدا سوود له خزمه تی نه مانه وهرناگیری، هه روه ها هه ندیک پله له فه رمانگه کاندای زیاده ی هه یه. له سه ر نه م بناخه یه: به گویره ی په یکه ری ریکه خستنی فه رمانگه کان ژماره ی پله کانی فه رمانیه رایه تی دیاری کراوه و نه پلانیه کی پیویست نبین دوور خراونه ته وه.

نه مه و ژماره ی نه و پلانیه ی بو مه به سستی به رزکردنه وه و دامه زراوندن پیشنیارکراون، یان ژماره ی نه و پلانیه کی که پیشنیاره له پله به رزبونونه وهی سالی ۲۰۰۲ ده میتن، هه موو ره چاوکراون. له بهر تیشکی نه و شتانه دا بره پاره ی ته واوله فه سللی بودجه دا دانراوه.

فه سللی یه که م: خه رجییه کانی کارمندان و مووچه و ده رماله ی خیزانداری و ده رماله ی مندالان و ده رماله کانی تر ده گریته وه، که به پیی سپووری و شاره زایی له کاردا و به پیی یاسا و رینوئینییه کان ده دریت به فه رمانیه ران. دوای په سندکردنی بودجه له لایه ن نه نجوومه نی نیشتمانی کوردستانی به ریز، وهزاره تی دارایی و ئابووری مو فره داتی میلاکاتی (واته: پیپرستی کارداران) ی سالی ۲۰۰۲ به پیی یاسای بودجه و له بهر تیشکی تیچوونی مووچه په سندکراوه کانی ناو بودجه دا و نه حکامی ماده ی سییه می یاسای میلاکاتی سه ره وه، ناماده ده کات و رینوئینی تاییه تی بو ئاسانکردنی جییه جی بوونی برگه کانی بودجه بو گشت وهزاره ت و فه رمانگه کان به پیی یاسای بودجه ده رده کات.

له خواره وه خشته ی میلای هه ریمی کوردستان بو سالی ۲۰۰۲ جگه له وهزاره تی پیشمه گه و جگه له گریته سته کان و میلای هه میشه یی و کاتی نه نجوومه نی شاره وانیه کان پیشکیش ده که یین.

۱- میلاکات له سه ر بنچینه ی پله کان:

پله ی تاییه ت: ۱۸۷ پله.

پله ی یه که م ۱: ۲,۴۶۲ پله.

پله‌ی یه‌که‌م ب: ۵,۳۸۱ پله.
 پله‌ی دووهم: ۷,۸۹۴ پله.
 پله‌ی سئیه‌م: ۱۰,۶۱۶ پله.
 پله‌ی چوارهم: ۹,۵۹۵ پله.
 پله‌ی پینجه‌م: ۱۳,۹۰۲ پله.
 پله‌ی شه‌شه‌م: ۱۵,۰۵۸ پله.
 پله‌ی هه‌وته‌م: ۱۷,۱۲۳ پله.
 پله‌ی هه‌شته‌م: ۱۲,۲۵۵ پله.
 پله‌ی نۆیه‌م: ۱۱,۵۷۲ پله.
 پله‌ی ده‌یه‌م: ۴,۸۲۲ پله.

ب- میلاکات له‌سه‌ر بنچینه‌ی باب‌ه‌کان:

سه‌رۆک‌ایه‌تیی ئه‌نجوومه‌نی وه‌زیران: ۵,۳۹۹

وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده: ۴۰,۲۸۹

وه‌زاره‌تی ئه‌شغال و نیشته‌جێکردن: ۲,۲۳۲

وه‌زاره‌تی کشتوکال و ئاودێری: ۵,۶۳۰

وه‌زاره‌تی ناوخۆ: ۱۶,۹۱۱

وه‌زاره‌تی شاره‌وانی و گه‌شتوگوزار: ۵,۵۱۵

وه‌زاره‌تی گواستنه‌وه و گه‌یاندن: ۱,۳۶۰

وه‌زاره‌تی پرۆسنبیری: ۱,۲۸۵

وه‌زاره‌تی ته‌ندروستی و کاروباری کۆمه‌لایه‌تی: ۱۲,۱۷۵

وه‌زاره‌تی ئاوه‌دانکردنه‌وه و گه‌شه‌پێدان: ۲,۰۶۴

وه‌زاره‌تی یارمه‌تی مرۆڤایه‌تی و هاوکاری: ۱۸۷

وه‌زاره‌تی ئه‌وقاف و کاروباری ئیسلامی: ۵,۶۱۴

وه‌زاره‌تی دارایی و ئابووری: ۵,۰۰۸

وه‌زاره‌تی پیشه‌سازی و وزه: ۵,۸۵۲

وه‌زاره‌تی داد: ۱,۲۴۷

دیوانی چاودێری دارایی هه‌ریم ۹۹

کۆی گشتی: ۱۱۰,۸۶۷

ج- بۆ ئاگاداری به‌رپزتان له‌سالی ۲۰۰۱ کارداری هه‌میشه‌یی له ۶۰,۳۹۰ فه‌رمانبه‌ری پیاو و ۲۹,۲۰۶

فهرمانبهری ئافرهت پینک دههات واته ۸۹,۵۹۶ فهرمانبهر بهگشتی. باری خپزاندارى فهرمانبهران بهم شپوهیه بووه:

۳۱,۴۳۱: فهرمانبهری سهلت.

۵۸,۱۶۵: فهرمانبهری خپزاندار.

بارى خپزاندارى فهرمانبهران له پرووی ژماره‌ی مندالان بهم جوړه بووه:

۵,۰۹۹: فهرمانبهر بی مندال.

۳,۵۹۳: فهرمانبهری خاوهن یهک مندال.

۴,۱۵۳: فهرمانبهری خاوهن دوو مندال.

۴,۷۵۳: فهرمانبهری خاوهن سئ مندال.

۵,۶۴۷: فهرمانبهری خاوهن چوار مندال.

۸,۷۹۹: فهرمانبهری خاوهن پینج مندال.

۸,۰۰۳: فهرمانبهری خاوهن شش مندال.

۶,۸۹۴: فهرمانبهری خاوهن هفت مندال.

۵,۵۸۹: فهرمانبهری خاوهن هشت مندال.

۵,۶۳۵: فهرمانبهری خاوهن نۆ مندال و بهسه‌ره‌وه.

هه‌روه‌ها ژماره‌ی کارداری کاتی له سالی ۲۰۰۱ بریتی بووه له ۴,۰۴۵ گریبه‌ست که ۲,۷۹۷ پیاو و ۱,۲۴۸ یان ئافرهت بوون.

د- کارداری هه‌میشه‌یی و کاتی نه‌نجوومه‌نی شاره‌وانییه‌کان له سالی ۲۰۰۱ بریتی بوو له ۸,۲۱۵ که‌س. له‌به‌رئوه‌ی شاره‌وانییه‌کان نیزامیکی تایبه‌تییان هه‌یه بۆیه میلاکیان له‌لای ئیمه‌دا تو‌مار نه‌کراوه.

ه- شایانی ئاماژه پیکردنه ژماره‌ی شه‌هیدان و خانه‌نشینان و نه‌نفالکراوه‌کان که له‌لایهن حکومه‌تی هه‌رئیمه‌وه مووچه‌یان پین ده‌دریت له‌م دوو ساله‌دا به‌م شپوهیه زیاده‌بوونه‌وه‌ی هه‌بووه:

۲,۰۰۱	۲,۰۰۰	
۲۰,۱۲۴	۱۹,۸۳۰	شه‌هیدانی بزووتنه‌وه‌ی رزگاربخوازی کوردستان
۲,۵۳۷	۲,۴۹۲	فهرمانبهرانی نه‌نفالکراو
۲۳,۸۸۹	۲۱,۶۶۹	خانه‌نشین

و- که‌واته کورته‌ی خشته‌ی مووچه وه‌رگرانی حکومه‌تی هه‌رئیمی کوردستان له سالی ۲۰۰۱ به‌م شپوهیه بووه:

- ۱۸۴ ئامبىرى وئىنەگرتن.
- ۸۳۶ چاپ.
- ۳۶۲ فوتوكۆپى.
- ۱۶۶ رۇنيۇ.
- ۲ مايكرۇفېلم.
- ۱۵۱۳ ساردكەرەوھەكان.
- ۳۹۵۳ ساردكەرەوھە ھەوايى.
- ۱۰۹۱ پاكژكەرەوھە ھەوايى.
- ۱۵۲۵ ئېركۆندېشەن.
- ۲۲۴ گېتسكى كارەبايى.
- ۱۳۹۲ پېتېمېر (حاسبە).
- ۱۷۶۹۶ سۇيا.
- ۶۴۲۶ پانكە.
- ۱۹۲ رادىيۇ.
- ۶۸۸ تەلەفون.
- ۳۷ قىدىيۇ.
- ۴۱ موتۇر.
- ۱۷۵ ئامبىرى بېتەل.

پېنجەم- بۇ رېوونكردنەوھە چۈنئەتى گۆرانكارى لە بابەكان و بەشەكانى بودجەدا وا لە خوارەوھە ئەم رېوونكردنەوانە پېشكىش بە بەرپىزتان دەكەين:

- سەرۆكايەتتى ئەنجومەنى وەزيران:

بە برى ۱۷ مليۆن و ۱۷۱ ھەزار دىنار كەمتر لە برى پەسندكراو لە بودجەى سالى ۲۰۰۱ گۆرانكارىيە سەرەككيبەكانى ئەم بابە بەم شىئەى خوارەوھە.

ديوانى سەرۆكايەتتى:

برە زيادكراوھەكان:

مووچە لە: ۲,۲۰۰,۰۰۰ دىنار بۆ: ۲,۵۰۰,۰۰۰ دىنار.

پاراستنى بالەخانە لە: ۱,۵۰۰,۰۰۰ دىنار بۆ: ۲,۵۰۰,۰۰۰ دىنار.

كرىنى خانووبەرە لە: ۱,۵۰۰,۰۰۰ دىنار بۆ: ۲,۵۰۰,۰۰۰ دىنار.

بره كه مڪراوه كان:

پاراستنى هوڻي گواستنه وه له: ۱,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
پاراستنى دامه زراوه ى ئاوى و كاره بايى له: ۱,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲,۵۰۰,۰۰۰ دینار.
كړينى ئوتومبيل له: ۱,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
كړينى مه كينه و دهزگا و ئامير له: ۱,۱۲۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۷۵۵,۰۰۰ دینار.
يارمه تى و بارو بوو له: ۶,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۵,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
پرؤگرامى جوړاو جوړ له: ۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۷۰۰,۰۰۰ دینار.

- سه روگايه تى زانكړى سه لاهه دين:

بره زيادكراوه كان:

دهر مالئى فهران بهران له: ۱۱,۳۶۵,۰۰۰ دینار بۆ: ۱۸,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
كړينى كه لوپه ل له: ۲۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۵۰۰,۰۰۰ دینار.
بره كه مڪراوه كان:
مووچه له: ۱۸,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱۷,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
كړتې دهرس و تنه وه له: ۷,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۶,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
خه رجيبى چاپ له: ۳,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲,۵۰۰,۰۰۰ دینار.
كړينى مه كينه و دهزگا و ئامير له: ۲,۲۳۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۰۹۰,۰۰۰ دینار.

- سه روگايه تى زانكړى دهوك:

بره زيادكراوه كان:

دهر مالئى قوتابيان له: ۲,۸۱۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۳,۵۰۰,۰۰۰ دینار.
پاراستنى باله خانه له: ۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲,۵۰۰,۰۰۰ دینار.
بره كه مڪراوه كان:
مووچه له: ۴,۸۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۴,۳۰۰,۰۰۰ دینار.
دهر مالئى فهران بهران له: ۶,۸۹۵,۰۰۰ دینار بۆ: ۵,۸۲۵,۰۰۰ دینار.
كړتې زهوى و باله خانه له: ۷۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲۵۰,۰۰۰ دینار.
كړتې ئامير و هوڻي گواستنه وه له: ۷۵۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۴۵۰,۰۰۰ دینار.
كړينى مه كينه و دهزگا و ئامير له: ۲,۱۵۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۰۸۰,۰۰۰ دینار.

- دهسته ى په يانگا ته كنيكيه كان:

دهر مالئى فهران بهران له ۳,۱۶۹,۰۰۰ دینار زياد كراوه بۆ ۴,۲۴۵,۰۰۰ دینار و، بره كه مڪراوه كانيش
ئهمانه ى خواره ون:

کرتی دەرس وتنهوه له: ۱,۵۰۶,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۲۰۰,۰۰۰ دینار.
زیادهی پەرله مان له: ۲,۰۲۶,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۷۰۰,۰۰۰ دینار.
کرتی کهلپهل له: ۱,۰۰۵,۰۰۰ دینار بۆ: ۵۰۰,۰۰۰ دینار.
کرتی مهکینه و دهزگا و ئامیر له: ۱,۸۳۱,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۴۱۲,۰۰۰ دینار.

- چاپخانهی زانکۆی سهلاحه دین.

که رهسته و پیداو یستیی پیشه سازی له: ۲,۵۰۰,۰۰۰ دینار کهم کراوه بۆ: ۲,۰۰۰,۰۰۰ دینار.

- کۆزی زانیاری کوردستان:

پالپشتهی پهسندکراو له بودجهی سالی ۲۰۰۱ دا نه بووه، بۆ سالی ۲۰۰۲ بری ۲,۳۶۵,۰۰۰ دینار بۆ گشت فهسله کان پیشنیار کراوه.

خه رجیی فهرمانبه ران: ۵۹۰,۰۰۰ دینار.
پیداویستییه کانی خزمهت: ۹۰۹,۰۰۰ دینار.
پیداویستییه کانی کالایی: ۱۰۰,۰۰۰ دینار.
پاراستنی ههره به به کان: ۲۰۵,۰۰۰ دینار.
خه رجیی سه رمایه داری: ۵۶۱,۰۰۰ دینار.

وهزارهتی پهروه ده:

به بری ۳۲ ملیۆن و ۱۷۸ ههزار دینار زیاتر له بری پهسندکراو له بودجهی سالی ۲۰۰۱. گۆرانکارییه سه ره کبییه کانی ئەم بابە بەم شتیهی خواره و هیه.

- دیوانی وهزارهت:

بۆ چالاکیی وهزرنشی و دپده وانی که له بودجهی سالی ۲۰۰۱ دا بری پهسندکراو نه بوو، بۆ سالی ۲۰۰۲ بری ۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار پیشنیار کراوه. بره که مکراره کانیش ئەمانه ن:
پاراستنی باله خانه له: ۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱۵۰,۰۰۰ دینار.
کرتی مهکینه و دهزگا و ئامیر له: ۴۵۵,۰۰۰ دینار بۆ: ۹۵,۰۰۰ دینار.

- بهرتیه به رایه تییبه گشتییه کانی پهروه ده:

بره زیاد کراوه کان:

مووچه له: ۷۵,۰۶۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۸۵,۰۸۰,۰۰۰ دینار.
دهر مالیهی فهرمانبه ران له: ۱۲۰,۹۲۵,۰۰۰ دینار بۆ: ۱۲۱,۸۷۵,۰۰۰ دینار.
کرتی دەرس وتنهوه له: ۸,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱۲,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
کرتی تاقیکردنه وه له: ۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۸,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
زیادهی پەرله مان له: ۸۵,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۹۳,۸۵۰,۰۰۰ دینار.

دەرمانلە و خەرجیی سەفەر لە: ٦,٠٠٠,٠٠٠ دینار بۆ: ٧,٠٠٠,٠٠٠ دینار.
کرتیی ھۆی گواستنەوہ لە: ٦,٠٠٠,٠٠٠ دینار بۆ: ٧,٢٢٨,٠٠٠ دینار.
چالاکیی وەرزشی و دیدەوانی لە: ١,٥٠٠,٠٠٠ دینار بۆ: ٣,٠٠٠,٠٠٠ دینار.
گواستنەوہی کەرەستە و کالا لە: ٩٠,٠٠٠ دینار بۆ: ٩٠٠,٠٠٠ دینار.
برە کەمکراوہکان:

قرتاسیہ و چاپەمەنی لە: ٢,٠٠٠,٠٠٠ دینار بۆ: ١,١٠٠,٠٠٠ دینار.
کەلوپەل و پێداویستی وەرزشی لە: ١,٥٠٠,٠٠٠ دینار بۆ: ١,٠٠٠,٠٠٠ دینار.
کرتیی کەلوپەل لە: ٤,٧٥٠,٠٠٠ دینار بۆ: ٣,٠٠٠,٠٠٠ دینار.
کرتیی مەکینە و دەزگا و ئامیتر لە: ١,٣٨٠,٠٠٠ دینار بۆ: ٩٥٥,٠٠٠ دینار
کرتیی خانووہەرە لە: ٣,٠٠٠,٠٠٠ دینار بۆ: ١,٥٠٠,٠٠٠ دینار

- چاپخانەیی وەزارەتی پەرورەدە:

برە زیادکراوہکان:

کەرەستە و پێداویستی لە: ٥٢٠,٠٠٠ دینار بۆ: ١,٥٠٠,٠٠٠ دینار.
پاراستنی دەزگا و مەکینە و ئامیتر لە: ٥٠٠,٠٠٠ دینار بۆ: ١,٠٠٠,٠٠٠ دینار.
کرتیی مەکینە و دەزگا و ئامیتر لە: ١٠,٠٠٠ دینار بۆ: ١,٠٢٧,٠٠٠ دینار.

- پەیمانگان و خانەیی مامۆستایان:

برە زیادکراوہکان:

دەرمانلەیی فەرمانبەرەن لە: ١,١٩٥,٠٠٠ دینار بۆ: ١,٧٨٣,٠٠٠ دینار.
کرتیی دەرس و تەنەوہ لە: ١,٠٠٠,٠٠٠ دینار بۆ: ١,٥٠٠,٠٠٠ دینار

وەزارەتی ئەشغال و نیشتەجێکردن:

بە بری ١٥ ملیۆن و ٢٢٨ ھەزار دینار کەمتر لە بری پەسەندکراو لە بودجەیی سالی ٢٠٠١. گۆرانکارییە سەرەکییەکانی ئەم بابە بەم شێوہی خوارەوہیە:

- فەرمانگەکانی ئەشغال:

برە کەمکراوہکان:

زیادەیی پەرلەمان لە: ٢,٨٤٠,٠٠٠ دینار بۆ: ٢,٥٠٠,٠٠٠ دینار.
پاراستنی رینگە و پرد و رامالینی بەفر لە: ٣,٠٥٠,٠٠٠ دینار بۆ: ١,٢٠٠,٠٠٠ دینار.
پاراستنی دەزگا و مەکینە و ئامیتر لە: ٢,٠٠٠,٠٠٠ دینار بۆ: ١,٢٠٠,٠٠٠ دینار.
پاراستنی ھۆی گواستنەوہ لە: ١,٧١٠,٠٠٠ دینار بۆ: ٩٠٠,٠٠٠ دینار.

پاراستنی کارگه و به کارهینانی له: ۱,۵۵۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۵۰۰,۰۰۰ دینار.
کپینی مه کینه و دهزگا و ئامیتر له: ۲,۴۱۵,۰۰۰ دینار بۆ: ۴۶۷,۰۰۰ دینار.
کپینی کارگه له: ۱,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار.

- فەرمانگه کانی رتگه ویان:

بۆ کپینی کارگه بری ۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار پیتشنیارکراوه. بری په سندکراوی سالی ۲۰۰۱ بریتی بووه له ۱۵۰,۰۰۰ دینار.

بری که مکراره کانیش ئه مانه ن:

زیادهی په رله مان له: ۳,۲۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲,۵۳۰,۰۰۰ دینار.
پاراستنی رتگه و پرد و پامالینی به فر له: ۶,۵۷۸,۰۰۰ دینار بۆ: ۳,۶۰۰,۰۰۰ دینار.
پاراستنی دهزگا و مه کینه و ئامیتر له: ۳,۳۵۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
کپینی مه کینه و دهزگا و ئامیتر له: ۴,۹۰۶,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۹۵۵,۰۰۰ دینار.

وهزارهتی کشتوکالی و ئاودیری:

به بری ۶ ملیۆن و ۳۷۴ هزار دینار که متر له بری په سندکراوه له بودجهی سالی ۲۰۰۱. گۆرانکارییه سه ره کبییه کانی ئه م با به به م شیتوهی خواره و دیه:

- به رتوه به رایه تیبی گشتیبی کشتوکالی هه ولیر:

بری که مکراره کان:

مووچه له: ۷,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲,۷۰۰,۰۰۰ دینار.
دهرماله ی خیزان و مندالان له: ۱,۵۸۵,۰۰۰ دینار بۆ: ۴۸۵,۰۰۰ دینار.
دهرماله ی فەرمانبه ران له: ۱,۴۵۴,۰۰۰ دینار بۆ: ۹۵۵,۰۰۰ دینار.
زیادهی په رله مان له: ۵,۶۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲,۴۵۰,۰۰۰ دینار.

- به رتوه به رایه تیبی گشتیبی کشتوکالی دهۆک:

بری که مکراره کان:

مووچه له: ۲,۱۲۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۵۶۳,۰۰۰ دینار.
زیادهی په رله مان له: ۲,۲۵۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۵۰۰,۰۰۰ دینار.

- به رتوه به رایه تیبی ئاوی ژیرزهوی له پارێزگه کان:

که رهسته و پیداو یستی که ۱,۵۱۶,۰۰۰ دینار بری په سندکراوی هه بوو بۆ ۵۰۰,۰۰۰ دینار که م کراره ته وه.

- به رتوه به رایه تیبی ئاودیری و سه رچاوه کانی ئاو:

بری که مکراره کان:

مووچه له: ۲,۷۴۸,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۵۲۰,۰۰۰ دینار.

دەرمالەى خېزان و مندالان لە: ۷۲۵,۰۰۰ دینار بۆ: ۲۸۵,۰۰۰ دینار.

زیادەى پەرلەمان لە: ۳,۲۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۲۸۸,۰۰۰ دینار.

- بەرپەرەى گشتىي رەزگەرى و دارستان و پاوان:

لە بودجەى سالى ۲۰۰۱ برى پەسەندکراو نەبوو بۆ سالى ۲۰۰۲ برى ۱۲,۰۵۳,۰۰۰ دینار پيشيارکراو بەم شىتوہە:

خەرچى فەرمانبەران: ۹,۶۴۲,۰۰۰ دینار.

پیداوئىستىبەکانى خزمەت: ۵۴۱,۰۰۰ دینار.

پیداوئىستىبەکانى کالایى: ۵۵۳,۰۰۰ دینار.

پاراستنى ھەرھەبەکان: ۵۲۴,۰۰۰ دینار.

خەرچى سەرمايەدارى: ۷۹۳,۰۰۰ دینار.

وہزارەتى ناوخت:

بە برى ۱۷ ملیۆن و ۶۸۹ ھزار دینار کەمتر لە برى پەسندکراو لە بودجەى سالى ۲۰۰۱. گۆرانکارىبە سەرھەبەکانى ئەم بابە بەم شىتوہى خوارەوہبە:

- ديوانى و ہزارەت:

برە کەمکراوہکان:

جلوبەرگ لە: ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۸,۰۰۰,۰۰۰ دینار.

يارمەتى و باربوو لە: ۱,۲۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۷۵۰,۰۰۰ دینار.

خەرچىبەکانى پلانى ئاسايى لە: ۷,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۴,۰۰۰,۰۰۰ دینار.

- کارگتريبە گشتىبەکانى پارتزگەکانى ھەرىم:

برە کەمکراوہکان:

کرينى مەکىنە و دەزگا و ئامبەر لە: ۱,۳۸۱,۰۰۰ دینار بۆ: ۷۵۵,۰۰۰ دینار.

پرۆگرامى جۆراوجۆر لە: ۱,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۲۰۰,۰۰۰ دینار.

- کارگتريبە خۆجتيبەکانى پارتزگەکانى ھەرىم:

مووچە لە: ۱,۱۰۶,۰۰۰ دینار بۆ: ۸۰۰,۰۰۰ دینار کەم کراوہتەوہ.

- بەرپەرەى گشتىي ئاسايش:

برە زیادکراوہکان:

سووتەمەنى لە: ۱,۲۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۵۵۰,۰۰۰ دینار.

جلوبەرگ، پالپشتەى پەسندکراوى نەبوو برى ۱,۶۰۰,۰۰۰ دینار پيشيارکراوہ.

خۆراک لە: ۲,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۳,۳۰۰,۰۰۰ دینار.

پاراستنی باله خانه له: ۳۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۰۵۰,۰۰۰ دینار.
پاراستنی دامه زراوهی ئاوی و کاره بایی له: ۱۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۴۰۰,۰۰۰ دینار.
خه رجیی تایبته له: ۲,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۴,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
بره که مکراره کان:

مووچه له: ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۹,۴۰۰,۰۰۰ دینار.
دهرمانه ی فه رمانبه ران له: ۲۵,۸۱۲,۰۰۰ دینار بۆ: ۲۱,۹۴۷,۰۰۰ دینار.
زیاده ی په رله مان له: ۱۱,۲۵۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۸,۱۵۳,۰۰۰ دینار.

- بهرته بهرایه تیی گشتیی پۆلیس:

خۆراک له: ۴,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۶,۰۰۰,۰۰۰ دینار زیادکراوه و بره که مکراره کانیش ئه مانه ن:
مووچه له: ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱۶,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
دهرمانه ی خبزان و مندالان له: ۲,۱۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۴۰۰,۰۰۰ دینار.
دهرمانه ی فه رمانبه ران له: ۶۷,۵۶۳,۰۰۰ دینار بۆ: ۵۲,۵۶۳,۰۰۰ دینار.
زیاده ی په رله مان له: ۳۲,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲۵,۵۵۲,۰۰۰ دینار.
که ره سته و پیداو یستی له: ۱,۰۶۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۹۵,۰۰۰ دینار.
بۆ کړینی چه ک و ته قه مه نی ۷۵۰,۰۰۰ دینار بری په سندکراویان هه بوو بۆ سالی ۲۰۰۲ هیچ بریک پینشیار نه کراوه.

- بهرته بهرایه تیی گشتیی هاتوچۆ:

پالپشته ی په سندکراوی نه بوو، بری ۱۸,۶۷۲,۰۰۰ دینار بۆ سالی ۲۰۰۲ پینشیارکراوه و به م شتیه یه:
خه رجیی فه رمانبه ران: ۱۳,۳۲۲,۰۰۰ دینار.
پیداو یستیبه کانی خزمه ت: ۱,۰۳۲,۰۰۰ دینار.
پیداو یستیبه کانی کالایی: ۱,۶۳۳,۰۰۰ دینار.
پاراستنی هه ره ه یه کان: ۱,۶۸۴,۰۰۰ دینار.
خه رجیی سه رمایه داری: ۱,۰۰۱,۰۰۰ دینار.

- کۆلیجی پۆلیس:

دهرمانه ی فه رمانبه ران له: ۲,۲۵۲,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۳۶۰,۰۰۰ دینار که م کراوه
پاراستنی باله خانه له: ۲۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۷۵۰,۰۰۰ دینار زیاد کراوه.

وهزاره تی شاره وانی و گه شتوگوزار:

به بری ۲۱ ملیۆن و ۹۷۸ هه زار دینار زیاتر له بری په سندکراوه له بودجه ی سالی ۲۰۰۱. گۆرانکارییه سه ره کبیه کانی ئه م باه به م شتیه ی خواره وه یه:

- به پرتوه به رایه تیبی گشتیی ناو و ناوه پرتو:

بیره زیاد کراوه کان:

مووچه له: ۱۰,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
دهرمالهی فه زمانبه ران له: ۴,۹۲۷,۰۰۰ دینار بۆ: ۷,۲۴۷,۰۰۰ دینار.
پاداشتی هاندانه تی بۆ کارگه ران له: ۳۵۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۷۰۰,۰۰۰ دینار.
کرتیی ئامبیر و هوئی گواستنه وه له: ۷۵۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۳,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
کرتیی کاره با له: ۲,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
سووته مه نی له: ۳,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۵,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
پاراستنی باله خانه له: ۳۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
پاراستنی دامه زراوه ی ناوی و کاره بایی له: ۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۴,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
پاراستنی رینگه و ناوه پرتو له بودجه ی سالی ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۲ بیری په سندکراوی نه بوو بۆ سالی ۲۰۰۲ بیری ۲,۵۰۰,۰۰۰ دینار پیشنیار کراوه.

بیره که مکراره کان:

زیاده ی په رله مان له: ۱۰,۴۱۲,۰۰۰ دینار بۆ: ۸,۹۷۶,۰۰۰ دینار.
پاراستنی ده زگا و مه کینه و ئامبیر له: ۳,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۳,۰۰۰,۰۰۰ دینار.

- به پرتوه به رایه تیبی بهرگری شارستانی:

بیره زیاد کراوه کان:

دهرمالهی فه زمانبه ران له: ۵,۸۷۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۶,۵۲۰,۰۰۰ دینار.
مه وادی قه لاجۆ و خو پاریزی له: ۲۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۵۰۰,۰۰۰ دینار.
پاراستنی هوئی گواستنه وه له: ۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲,۰۰۰,۰۰۰ دینار.

وهزاره تی گواستنه وه و گه یاندن:

به پیری ۸۰ هزار دینار زیاتر له بیری په سندکراو له بودجه ی سالی ۲۰۰۱.
گۆرانکارییه سه ره کییه کانی ئەم بابە بهم شیوه ی خواره وه یه:

- دیوانی وهزاره ت:

خه رجیی چاپ له: ۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲۰۰,۰۰۰ دینار که م کراوه ته وه.

- به پرتوه به رایه تیبیه کانی پۆسته و گه یاندن:

بیره زیاد کراوه کان:

دهرمالهی فه زمانبه ران له: ۲,۲۶۸,۰۰۰ دینار بۆ: ۳,۱۶۵,۰۰۰ دینار.

کرتیی هۆی گواستنوه له: ۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۳۰۰,۰۰۰ دینار.
ئهمه و پاراستنی باله خانه له: ۱,۶۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۸۰۰,۰۰۰ دینار کهم کراوه ته وه.

وهزارهتی رۆشنیبری:

به بری ۲ ملیۆن و ۵۷۶ ههزار دینار کهمتر له بری پهسندکراو له بودجهی سالی ۲۰۰۱. گۆرانکارییه
سه ره کبییه کانی ئهم بابه بهم شتیهی خواره وه یه:

- بهرتیه به رایه تیی گشتیی راگه یاندن:

پاداشت بۆ غه بری کارمه ندانی دائیره له: ۸۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲۵۰,۰۰۰ دینار کهم کراوه ته وه و بۆ
به ره مهیته تانی فیلمی سینه مایی و ته له فزیۆنی که بری پهسندکراوی نه بوو، ۳۰۰,۰۰۰ دینار بۆ سالی ۲۰۰۲
پیشنیار کراوه.

- بهرتیه به رایه تیی گشتیی رۆشنیبری و هونه ر:

بره زیاد کراوه کان:

زیاده ی په رله مان له: ۶۵۲,۰۰۰ دینار بۆ: ۹۳۸,۰۰۰ دینار.

بۆ فیلمی سینه مایی به لگه نامه یی بری پهسندکراو نه بوو، ۲۰۰,۰۰۰ دینار بۆ سالی ۲۰۰۲ پیشنیار کراوه.
بۆ به خشیینی کۆمه له کان بری پهسندکراو نه بوو، ۹۰۰,۰۰۰ دینار بۆ سالی ۲۰۰۲ پیشنیار کراوه.

بر کهم کراوه کان:

کرینی که لوه پهل له: ۶۸۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۳۰۰,۰۰۰ دینار.

کرینی مه کینه و ده زگا و ئامیر له: ۱,۴۲۲,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۰۲۳,۰۰۰ دینار.

چالاکبییه کانی وهرزشی له: ۲,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲,۰۰۰,۰۰۰ دینار.

- بهرتیه به رایه تیی گشتیی وهرزش و لاوان:

بره زیاد کراوه کان:

چالاکیی وهرزشی و دیده وانی له: ۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۷۰۰,۰۰۰ دینار.

به خشیینی یانه وهرزشییه کان له: ۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۲۰۰,۰۰۰ دینار.

ههروه ها موچه له: ۱,۶۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۱۰۰,۰۰۰ دینار کهم کراوه ته وه

وهزارهتی ته ندروستی و کاروباری کۆمه لایه تی:

به بری ۳۰ ملیۆن و ۱۰۸ ههزار دینار زیاتر له بری پهسندکراو له بودجهی سالی ۲۰۰۱.

گۆرانکانییه سه ره کبییه کانی ئهم بابه بهم شتیهی خواره وه یه:

- بهرتیه به رایه تیی گشتیی خزمه تگوزاری ته ندروستی:

بره زیاد کراوه کان:

مووچه له: ۲۱,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲۵,۵۵۰,۰۰۰ دینار.
 دهرماله‌ی فه‌رمانبه‌ران له: ۲۴,۲۶۶,۰۰۰ دینار بۆ: ۲۹,۰۲۴,۰۰۰ دینار.
 خاویڼکردنی نه‌خوشخانه‌کان له: ۲,۲۵۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲,۵۰۰,۰۰۰ دینار.
 سووته‌مهنی له: ۵,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۶,۵۰۰,۰۰۰ دینار.
 خۆراک له: ۱۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
 پرؤژهی قه‌لاچۆکردنی مه‌لاریا له: ۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
 ئه‌مه و پاراستنی باله‌خانه له: ۱,۸۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۵۰۰,۰۰۰ دینار که‌م کراوه‌ته‌وه.

- به‌رپوه‌رایه‌تیی گشتیی کاروباری ده‌سته‌به‌ری کۆمه‌لایه‌تی.

مووچه‌ی خانه‌نشینی و ده‌سته‌به‌ری کۆمه‌لایه‌تی له: ۳۵۰,۰۰۰ دینار زیاده‌کراوه بۆ: ۸۰۰,۰۰۰ دینار.

- به‌رپوه‌رایه‌تیی گشتیی چاودیری کۆمه‌لایه‌تی:

بۆ یارمه‌تی و باروبوو بری په‌سندکراو نه‌بوو، ۲,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ سالی ۲۰۰۲ پيشنيارکراوه.
 بۆ مووچه‌ی خانه‌نشینی و ده‌سته‌به‌ری کۆمه‌لایه‌تی بری ۲,۵۰۰,۰۰۰ دینار پيشنيارکراوه که له بودجه‌ی سالی ۲۰۰۱ دا هيج بریکی بۆ له‌به‌چاوه نه‌گیرابوو.

- به‌رپوه‌رایه‌تیی گشتیی چاکسازی کۆمه‌لایه‌تی:

بره‌ زیاده‌کراوه‌کان:

مووچه له: ۴۲۵,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۲۰۰,۰۰۰ دینار.
 زیاده‌ی په‌رله‌مان له: ۷۵۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۳۷۲,۰۰۰ دینار.
 خه‌رجیی چاپ له: ۲۵,۰۰۰ دینار بۆ: ۳۲۵,۰۰۰ دینار.
 کریتی ئامیتر و هو‌ی گواستنه‌وه له: ۷۵,۰۰۰ دینار بۆ: ۵۵۰,۰۰۰ دینار.
 سووته‌مهنی له: ۱۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۳۰۰,۰۰۰ دینار.
 جلوه‌رگ له: ۲۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۵۵۰,۰۰۰ دینار.
 خۆراک له: ۱,۲۵۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲,۵۰۰,۰۰۰ دینار.
 پاراستنی دامه‌زراوه‌ی ئاوی و کاره‌بایی له: ۶۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۵۰۰,۰۰۰ دینار.
 کرینی که‌لوپه‌ل له: ۶۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۳۵۰,۰۰۰ دینار.
 کرینی مه‌کینه و ده‌زگا و ئامیتر له: ۳۸۲,۰۰۰ دینار بۆ: ۶۲۱,۰۰۰ دینار.

وه‌زاره‌تی ئاوه‌دانکردنه‌وه و گه‌شه‌پیدان:

به‌بری ۴۹۲ هه‌زار دینار زیاتر له بری په‌سندکراو له بودجه‌ی سالی ۲۰۰۱.
 گۆرانکارییه سه‌ره‌کییه‌کانی ئه‌م بابه به‌م شتیه‌ی خواره‌وه‌یه:

- به‌رپوه‌رایه‌تیی گشتیی ئاوه‌دانکردنه‌وه و گه‌شه‌پیدان:

بره زیادکراوه کان:

سووته مهنی له: ٦٥٠,٠٠٠ دینار بۆ: ١,٢٠٠,٠٠٠ دینار.

پاراستنی دهزگا و مه کینه و ئامیتر له: ١,٠٦٠,٠٠٠ دینار بۆ: ٢,٠٠٠,٠٠٠ دینار.

پاراستنی کارگه و به کارهینانی له: ١,٥٠٠,٠٠٠ دینار بۆ: ١,٧٥٠,٠٠٠ دینار.

بره که مکراره کان:

مووچه له: ٥,٥٠٠,٠٠٠ دینار بۆ: ٤,٩٥٠,٠٠٠ دینار.

زیادهی په رله مان له: ٥,٣٧٨,٠٠٠ دینار بۆ: ٤,٦٠٠,٠٠٠ دینار.

وهزارهتی یارمهتی مرۆفایهتی و هاوکاری:

به بری ٥٠٣ ههزار دینار زیاتر له بری په سندکراوه له بودجهی سالی ٢٠٠١.

گۆرانکارییه سه ره کبییه کانی ئه م بابه به م شپوهی خواره وهییه:

- دیوانی وهزارهت:

بره که مکراره کان:

پاداشتی هاندانهتی بۆ کارگه ران له: ٥٠٠,٠٠٠ دینار بۆ: ٣٠٠,٠٠٠ دینار.

میتوانداری و وهفد و پیتوهندی له: ٥٠٠,٠٠٠ دینار بۆ: ٣٠٠,٠٠٠ دینار.

کرینی که لویه له: ٤٠٠,٠٠٠ دینار بۆ: ١٠٠,٠٠٠ دینار.

کرینی مه کینه و دهزگا و ئامیتر له: ٣٦٠,٠٠٠ دینار بۆ: ١٣٣,٠٠٠ دینار.

بۆ کرینی زهوی ٥٠٠,٠٠٠ دینار بری په سندکراویان هه بوو، بۆ سالی ٢٠٠٢ هیچ بریک پیتشنیار نه کراوه.

- بهرته بهراییه ته سه فهری دهۆک:

بری په سندکراوی نه بوو، بری ٢,٢٥٨,٠٠٠ دینار بۆ سالی ٢٠٠٢ پیتشنیار کراوه، به م شپوهییه:

خهرجییه فه رمان به ران: ٧٠٧,٠٠٠ دینار.

پیتداویستیییه کانی خزمهت: ٨١٣,٠٠٠ دینار.

پیتداویستیییه کانی کالایی: ٣٩١,٠٠٠ دینار.

پاراستنی هه ره هیه کان: ١٦٠,٠٠٠ دینار.

خهرجییه سه رمایه داری: ١٨٧,٠٠٠ دینار.

وهزارهتی ئه وقاف و کاروباری ئیسلامی:

به بری ٧ ملیۆن و ٢١٠ ههزار دینار زیاتر له بری په سندکراوه له بودجهی سالی ٢٠٠١.

گۆرانکارییه سه ره کبییه کانی ئه م بابه به م شپوهی خواره وهییه:

- دیوانی وهزارهت:

بره زیادکراوهکان:

کتیبی قوتابخانه له بودجهی سالی ۱۵۲۰۰۱ بری پهسندکراوی نهبوو بۆ سالی ۲۰۰۲ بری ۳۰۰,۰۰۰ دینار پیشنیارکراوه.

کرینی خانوبه ره له بودجهی سالی ۱۵۲۰۰۱ بری پهسندکراوی نهبوو بۆ سالی ۲۰۰۲ بری ۷۰۰,۰۰۰ دینار پیشنیارکراوه.

پرۆگرامی مهشققردن واته خولی بههیزکردنی وتارخوین و پیش نویتز و خولی فییکردنی قورئانی پیروژ له ۵۰۰,۰۰۰ دینار کراوه ته ۲,۰۰۰,۰۰۰ دینار.

ئهمه و کرینی که لویه له ۷۵۰,۰۰۰ دینار بۆ ۲۰۰,۰۰۰ دینار که مکراره ته وه.

- بهرتوه بهرایه تیبی ئهوقافی ههولتیر:

بره زیادکراوهکان:

دهرمالهی فهزمانبهان له: ۱,۰۲۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲,۰۲۰,۰۰۰ دینار.

زیادهی په ره مان له: ۶,۷۶۵,۰۰۰ دینار بۆ: ۸,۵۰۰,۰۰۰ دینار.

دهرمالهی قوتابیان له: ۶۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۹۰۰,۰۰۰ دینار.

بره که مکرارهکان:

مووچه له: ۷,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۶,۸۰۰,۰۰۰ دینار.

بهخشینی ئهوقاف له: ۸,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۸,۲۰۰,۰۰۰ دینار.

- بهرتوه بهرایه تیبی ئهوقافی دهوک:

بره زیادکراوهکان:

دهرمالهی فهزمانبهان له: ۶۲,۰۰۰ دینار بۆ: ۶۴,۰۰۰ دینار.

زیادهی په ره مان له: ۲,۳۱۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۴,۶۷۸,۰۰۰ دینار.

بهخشینی ئهوقاف له: ۲,۸۵۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۳,۰۰۰,۰۰۰ دینار.

وهزارهتی دارایی و ئابووری:

به بری ۲۵۷ ملیۆن و ۸۳۰ ههزار دینار زیاتر له بری پهسندکراو له بودجهی سالی ۱۵۲۰۰۱.

گۆرانکارییه سه ره کبییهکانی ئهم باب بهم شتیهی خواره وهیه:

- بهرتوه بهرایه تیبی گشتیی داها:

بره زیادکراوهکان:

دهرمالهی خهرجیی سه فه ره له: ۷۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار.

بۆ خۆراک بری پهسندکراو له بودجهی سالی ۱۵۲۰۰۱ نه بوو، بری ۴,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ سالی ۲۰۰۲ پیشنیارکراوه.

بړه که مکر او هکان:

مووچه له: ۳,۲۸۶,۰۰۰ دینار بۆ: ۲,۹۷۵,۰۰۰ دینار.

دهر مال لهی فەرمانبهران له: ۱۰,۱۱۱,۰۰۰ دینار بۆ: ۹,۵۵۰,۰۰۰ دینار.

خه رجی چاپ له: ۱,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۶۰۰,۰۰۰ دینار.

قرتاسیه و چاپه مهنی له: ۱,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۰۸۰,۰۰۰ دینار.

- بهرپوه بهرایه تیبی گشتی دارایی:

بړه زیاد کراوه کان:

به خشینی شاره وانیه کان له: ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ دینار.

به خشینی سهندیکاکان و یه کیتیبه کان له: ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ دینار.

به خشینی کومه له کان له: ۵,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱۰,۲۵۰,۰۰۰ دینار.

به خشینی پارت هکان له: ۸۰,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ دینار.

بړه که مکر او هکان:

تیبفاد بۆ دهره وهی ههریم له: ۶,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۵,۰۰۰,۰۰۰ دینار.

خه رجی چاپ له: ۴,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۳,۵۰۰,۰۰۰ دینار.

به خشینی دهرچواندنی گوڅاره کان له: ۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱۰۰,۰۰۰ دینار.

- بهرپوه بهرایه تیبی گشتی بازرگانی:

بړه زیاد کراوه کان:

مووچه له: ۱,۸۹۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲,۲۳۸,۰۰۰ دینار.

دهر مال لهی فەرمانبهران له: ۱,۸۷۸,۰۰۰ دینار بۆ: ۲,۱۹۱,۰۰۰ دینار.

بړه که مکر او هکان:

زیادهی پهرله مان له: ۲,۲۲۳,۰۰۰ دینار بۆ: ۱,۸۹۶,۰۰۰ دینار.

کپینی که لویه له: ۹۳۷,۰۰۰ دینار بۆ: ۵۰۵,۰۰۰ دینار.

کپینی مه کینه و دهزگا و ئامیر له: ۱,۰۷۳,۰۰۰ دینار بۆ: ۸۳۵,۰۰۰ دینار.

بۆ کپینی خانوبه ره ۳۰۰,۰۰۰ دینار پری په سندکراو هه بوو، بۆ سالی ۲۰۰۲ هیچ بریک پیشنیار نه کراوه.

- بهرپوه بهرایه تیبی گشتی پولیسی سنور و گومرگ:

مووچه له: ۱,۷۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲,۰۰۰,۰۰۰ دینار زیاد کراوه و بۆ خوږاکیش پری په سندکراو نه بوو، پاتی

۲,۴۰۰,۰۰۰ دینار بۆ سالی ۲۰۰۲ پیشنیار کراوه.

- بهرپوه بهرایه تیبی گشتی خانه نشین:

بړه زیاد کراوه کان:

کړینې مه کینه و دهزگا و ئامیر له: ۲۱۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۵۵۸,۰۰۰ دینار.
مووچهی خانه نشینانی مه دهنی له: ۵۴,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۶۴,۰۰۰,۰۰۰ دینار.
مووچهی خانه نشینانی عهسکه ری و هیزی ئاسایشی ناوځو له: ۶۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۸,۰۰۰,۰۰۰ دینار.

وهزارهتی پیشمه رگه:

به پری ۱۶ ملیون و ۵۲۰ هزار دینار زیاتر له پری په سندکراو له بودجهی سالی ۱۳۰۰.۱د.
گورانکارییه سهره کییه کانی ئه م بابه به م شتوهی خواره وهییه:
خهرجییه فه رمانبه ران له: ۲۰۴,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۲۱۰,۱۲۰,۰۰۰ دینار.
پیداویستییه کانی خزمه ت له: ۹,۶۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱۱,۶۵۰,۰۰۰ دینار.
پیداویستییه کانی کالایی له: ۱۵,۲۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱۸,۱۷۰,۰۰۰ دینار.
پاراستنی ههره یه کان له: ۱۴,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱۶,۹۳۰,۰۰۰ دینار.
خهرجییه سهرمایه داری له: ۸,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۱۰,۴۵۰,۰۰۰ دینار.

وهزارهتی پیشه سازی و وزه:

به پری ۲ ملیون و ۳۰۹ هزار دینار زیاتر له پری په سندکراو له بودجهی سالی ۱۳۰۰.۱د.
گورانکارییه سهره کییه کانی ئه م بابه به م شتوهی خواره وهییه:

- بهرپوه به رایه تییه کانی پولیسی کاره پای پاریزگه کان:

دهرمانه ی فه رمانبه ران له: ۲,۹۲۵,۰۰۰ دینار بۆ: ۳,۹۷۱,۰۰۰ دینار زیاد بووه.

- توره کانی ههریمی کوردستان:

پاراستنی دهزگا و مه کینه و ئامیر له: ۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۷۰۰,۰۰۰ دینار زیادکراوه.

- بهرپوه به رایه تییه گشتییه ته کنیک و بهرهم:

په زیادکراوه کان:

مووچه له: ۱۴۸,۰۰۰ دینار بۆ: ۷۹۰,۰۰۰ دینار.

دهرمانه ی فه رمانبه ران له: ۱۴۱,۰۰۰ دینار بۆ: ۸۲۰,۰۰۰ دینار.

زیاده ی په رله مان له: ۱۶۵,۰۰۰ دینار بۆ: ۷۹۲,۰۰۰ دینار.

کهره سته و پیداویستییه تاقیگه یی و پیشه سازی له: ۵۰,۰۰۰ دینار بۆ: ۹۶۰,۰۰۰ دینار.

وهزارهتی داد:

به پری ۳ ملیون و ۸۳۸ هزار دینار زیاتر له پری په سندکراو له بودجهی سالی ۱۳۰۰.۱د.

گورانکارییه سهره کییه کانی ئه م بابه به م شتوهی خواره وهییه:

- دیوانی وهزارهت:

کړینې که لویې له: ۱۳۵,۰۰۰ دینار بڼو: ۲,۰۰۰,۰۰۰ دینار زیادکراوه.
چونکه وا پیشبینی ده که یڼ که له سالی ۲۰۰۲ بینایه که یان ته و او بیی.

- دادگان:

مووچه له: ۱,۳۳۰,۰۰۰ دینار بڼو: ۱,۷۷۰,۰۰۰ دینار.

و درماله ی فرمانبه ران له ۷,۷۹۵,۰۰۰ دینار بڼو ۸,۳۷۹,۰۰۰ دینار زیادبوونه و هی هه بووه و، هه روه ها کړینې مه کینه و ده زگا و ئامیر له ۷۰۱,۰۰۰ دینار بڼو ۳۱۵,۰۰۰ دینار که م کراوه ته وه.

- بهرپوهه رایه تیبی گشتی تو مارگی خانوبه ره:

درماله ی فرمانبه ران له: ۷۷۸,۰۰۰ دینار بڼو: ۱,۲۱۸,۰۰۰ دینار زیادکراوه.

و کړینې مه کینه و ده زگا و ئامیر له: ۱,۳۸۹,۰۰۰ دینار بڼو: ۱,۰۲۴,۰۰۰ دینار که م کراوه ته وه.

- سه رزکایه تیبی داواکری گشتی:

بری په سندکراو له بودجه ی سالی ۲۰۰۱ دا نه بوو، پاتی ۱,۶۶۰,۰۰۰ دینار بڼو سالی ۲۰۰۲ پیشنیارکراوه به م شپوهیه:

خه رجیبی فرمانبه ران: ۱,۱۹۷,۰۰۰ دینار.

پیداویستییه کانی خزمهت: ۱۳۸,۰۰۰ دینار.

پیداویستییه کانی کالایی: ۵۴,۰۰۰ دینار.

پاراستنی هه ره هیه کان: ۶۵,۰۰۰ دینار.

خه رجیبی سه رمایه داری: ۲۰۶,۰۰۰ دینار.

دیوانی چاودتیری دارایی هه ریم:

بری په سندکراویان نه بوو بری ۶,۳۴۱,۰۰۰ دینار پیشنیارکراوه به م شپوهیه:

۱- خه رجیبی فرمانبه ران: ۲,۱۹۱,۰۰۰ دینار.

۲- پیداویستییه کانی کالایی: ۴۰۵,۰۰۰ دینار.

۳- خه رجیبی سه رمایه داری: ۱,۶۹۵,۰۰۰ دینار.

۴- پرژگرامی تایبهت: ۱۵۰,۰۰۰ دینار.

۵- پیداویستییه کانی خزمهت: ۱,۳۰۵,۰۰۰ دینار.

۶- پاراستنی هه ره هیه کان: ۴۴۵,۰۰۰ دینار.

۷- خه رجیبی گوازاوهی: ۱۵۰,۰۰۰ دینار.

شه‌م- فرمانگه خوبژيوه‌کان:

۱- بانکه بازرگانیه‌کان که له ۱۶ بانک پیک دین. داها و خه‌رجیه‌کانیان بریتین له:

أ- خه‌رجیه‌کان: ۱۷,۳۶۷,۰۰۰ دینار به‌م شیوه‌یه:

مووچه: ۶,۱۳۲,۰۰۰ دینار.

پیداویستییه‌کانی کالایی: ۱,۰۵۰,۰۰۰ دینار.

پیداویستییه‌کانی خزمه‌تگوزاری: ۳,۹۹۵,۰۰۰ دینار.

سیلاک بوون: ۴,۹۰۰,۰۰۰ دینار.

خه‌رجیه‌کانی گوازاوه‌یی: ۲۱۰,۰۰۰ دینار.

خه‌رجیه‌کانی تر: ۱۰۰,۰۰۰ دینار.

خه‌رجیه‌کانی سه‌رمایه‌داری: ۹۸۰,۰۰۰ دینار.

ب- داها‌ته‌کان ۱۹,۱۴۷,۰۰۰ دینار، واته:

چالاک‌کی خزمه‌تکردن: ۵۰۰,۰۰۰ دینار

داها‌ته‌کانی کرداری بانکی: ۱۸,۰۴۷,۰۰۰ دینار.

داها‌ته‌کانی وه‌به‌ره‌یتان (الاستثمار): ۵۰۰,۰۰۰ دینار.

داها‌ته‌کانی تر: ۱۰۰,۰۰۰ دینار.

۲- کارگه و فرمانگه‌کانی سه‌ر به‌وه‌زاره‌تی پیشه‌سازی و وزه:

أ- خه‌رجیه‌کان: ۳۷۹,۷۷۵,۰۰۰ دینار.

ب- داها‌ته‌کان: ۶۰۸,۰۶۳,۰۰۰ دینار.

به‌پیتی ئەم خشته‌یه:

ز	ناونیشان	خه‌رجی/دینار	داهات/دینار
۱	کارگهی رستن و چینی هه‌ولتیر	۲۰,۵۵۵,۰۰۰	۲۱,۶۱۸,۰۰۰
۲	کارگهی مه‌پمه‌ری هه‌ولتیر	۳,۲۴۸,۰۰۰	۲,۵۸۰,۰۰۰
۳	کاگهی غازی هه‌ولتیر	۱۸,۸۵۶,۰۰۰	۲۵,۷۰۰,۰۰۰
۴	کارگهی جگه‌ره‌ی هه‌ولتیر	۲۳,۱۷۴,۰۰۰	۲۱,۰۰۰,۰۰۰
۵	به‌پتوه‌به‌رایه‌تیبی دابه‌شکردنی کاره‌بای هه‌ولتیر	۹۱,۳۴۸,۰۰۰	۱۰۱,۰۰۰,۰۰۰
۶	به‌پتوه‌به‌رایه‌تیبی کانه‌به‌ردی هه‌ولتیر	۳,۰۳۹,۰۰۰	۲,۴۶۰,۰۰۰
۷	به‌پتوه‌به‌رایه‌تیبی به‌ره‌مه‌پتانی وزه‌ی کاره‌بای هه‌ولتیر	۴۳,۹۷۱,۰۰۰	۴۸,۱۵۰,۰۰۰
۸	به‌پتوه‌به‌رایه‌تیبی دابه‌شکردنی نه‌وتی هه‌ولتیر	۶۰,۶۲۰,۰۰۰	۱۶۲,۴۵۰,۰۰۰
۹	به‌پتوه‌به‌رایه‌تیبی دابه‌شکردنی کاره‌بای سۆران	۸,۵۱۴,۰۰۰	۲,۱۸۰,۰۰۰
۱۰	به‌پتوه‌به‌رایه‌تیبی دابه‌شکردنی نه‌وتی دهۆک	۴۰,۱۳۸,۰۰۰	۱۲۰,۱۰۰,۰۰۰
۱۱	کارگهی رستن و چینی دهۆک	۴۷۹,۰۰۰	-
۱۲	به‌پتوه‌به‌رایه‌تیبی دابه‌شکردنی کاره‌بای دهۆک	۶۵,۸۳۳,۰۰۰	۱۰۰,۸۲۵,۰۰۰

هفته‌م - پلانی سالانه‌ی ۲۰۰۲:

بری پاره‌ی تهرخانکراوی پلانی سالانه بریتیییه له ۳۸۸,۲۲۴,۰۰۰ دینار که دابه‌ش کراوه به‌سه‌ر (باب و فەسل و مادده‌کاندا). ئەو پرۆژه و کاره گرینگانه له‌وانه‌یه له ماوه‌ی ئەم ساله‌دا جیبه‌جی نه‌کرین و جیبه‌جی بوونیان پتر له سالیکی ده‌خایینی پاتی دیاریکراویان بۆ دانراوه تا له ماوه‌ی سالی ۲۰۰۲ دا به‌گوێره‌ی پیتوبستی بۆیان سه‌رف بکری، هه‌ر بۆیه له سه‌رجه‌می تیتجوی پرۆژه‌کانی پلانی سالانه که ده‌کاته ۵۴۵,۱۸۸,۰۰۰ دینار. بۆ سالی ۲۰۰۲ ته‌نیا بری ۳۸۸,۲۲۴,۰۰۰ دینار پیتشیا‌رکراوه.

له‌هه‌ر شوپنیک که بۆمان گونجا بی پرۆژه‌کانمان خستوه‌ته‌ ناو به‌نامه‌کانی بریاری ۹۸۶. به‌لام هه‌ندی پرۆژه له کاتی کابینه‌ی سیتیهم ده‌ستیان پێ کرابوو یا له کابینه‌ی چوارهم له سالی ۲۰۰۰-۲۰۰۱ بریاریان له‌سه‌ر دراوه یاخود جیبه‌جی کردنیان له‌ریگه‌ی بریاری ۹۸۶ چ له‌رووی کات یا جووری پرۆژه په‌سندایه‌تی نه‌بووه. بودجه‌ی پیتشیا‌رکراوی پلانی سالانه بۆ سالی ۲۰۰۲ که‌متره به‌بری ۲۰۹,۱۷۶,۰۰۰ دینار له‌ بودجه‌ی په‌سندکراوی پلانی سالی ۲۰۰۱ که بریتی بووه له ۵۹۷,۴۰۰,۰۰۰ دینار. له‌ خواره‌وه جووری پرۆژه‌کان و بره‌ تهرخانکراوه‌کانی هه‌ر که‌رتیک پیتشکیش ده‌که‌ین:

وه‌زاره‌تی ناوخۆ ۲۲,۴۰۰,۰۰۰ دینار بۆ:

دروستکردنی کۆمه‌لگه‌ی وه‌زاره‌ت، ۲ خانوو بۆ قائمقامی قه‌زاکان، ۲ خانوو بۆ به‌رپۆه‌به‌ری ناحیه‌کان، ۹ بنکه‌ی پولیس، ۸ بنکه‌ی ئاسایش، ۲ بینایه‌ بۆ به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی ئاسایش، بینایه‌ی راگرایه‌تی کۆلیجی پولیس و به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی پولیسی ده‌ۆک.

وه‌زاره‌تی دارایی و ئابووری ۴۱,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ:

دروستکردنی کۆمه‌لگه‌ی حاجی ئۆمه‌ران، بانک له‌ سمیل، بینایه‌ی گه‌نجینه‌ی هه‌ولێر و بینایه‌ بۆ به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی گشتیی بازارگانی.

وه‌زاره‌تی پیشه‌سازی و وزه ۷,۴۰۵,۰۰۰ دینار بۆ:

دروستکردنی باله‌خانه‌ی به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی کاره‌بای هه‌ولێر، ۶ باله‌خانه‌ی کاره‌با له‌ قه‌زا و ناحیه‌کان، ویستگه‌ له‌ ناو شاری هه‌ولێر، دروستکردنی کۆگه‌، پیتداویستی رووناک‌کردنه‌وه له‌ هه‌ولێر و ده‌ۆک.

وه‌زاره‌تی گواستنه‌وه و گه‌یاندن ۲۴,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ:

دروستکردنی بینایه‌ بۆ به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی گواستنه‌وه له‌ هه‌ولێر و ده‌ۆک، بینایه‌ی که‌شناسی له‌ ده‌ۆک، ۲ بگۆری ۵۰۰ هیتلی له‌گه‌ل تۆره‌کان بۆ قه‌زاکان و ۲ بگۆری ۲۰۰ تاکو ۲۵۰ هیتلی بۆ کۆمه‌لگه‌ و ناحیه‌کان.

وه‌زاره‌تی کشتوکال و ئاودیری ۳,۵۰۵,۰۰۰ دینار بۆ:

دروستکردنی بینا بۆ ئاوی ژیرزه‌وی له‌ هه‌ولێر، هۆلیکی زباده بۆ پرۆژه‌ی نه‌ورۆز بۆ به‌ختیوکردنی مانگا.

وه‌زاره‌تی شاره‌وانی و گه‌شتوگوزار ۱۱۵,۳۸۰,۰۰۰ دینار بۆ:

دروستکردنی بینایه‌ی دیوانی وه‌زاره‌ت، ۱۱ بینایه بۆ شماره‌وانییه‌کان له قه‌زاکان و شماره‌وانییه‌ تازه دامه‌زراوه‌کان، گه‌راجی گواستنه‌وه له نامیدی، ۱ بنکه‌ی به‌رگری شارستانی، پارکی هه‌ولتیر، په‌ره‌پیدانی شاری هه‌ولتیر و بیتخال و جوندیان و ناوچه‌ی خانزاد، دروستکردنی ۸۳ کیلومه‌تر شه‌قام له هه‌ولتیر و دهۆک و شارۆچکه‌کان، دروستکردنی over pass بۆ چوارریانی شه‌هید خیروللا له هه‌ولتیر.

وه‌زاره‌تی په‌روه‌ده ۵,۴۵۰,۰۰۰ دینار بۆ:

دروستکردنی ۱۲۵ ژووری زیاده بۆ قوتابخانه‌کان و شووره‌به‌دریژی ۲۶,۰۰۰ مه‌تر بۆ قوتابخانه‌کان.

زانکۆکان ۳۴,۱۰۰,۰۰۰ دینار بۆ:

دروستکردنی ته‌لاری کۆلیجی ده‌رمانسازی، به‌شی بیناسازی و پرۆگرامسازی له کۆلیجی ئەندازیاری، هۆلی کۆبوونه‌وه له کۆلیژی کارگێری و ئابووری، چهند هۆلیکی خۆپندن بۆ کۆلیجی ئاداب، ۲ به‌شی ناوخۆ بۆ قوتابیانی له زانکۆی سه‌لاح‌دین، هه‌روه‌ها دروستکردنی ۲ کۆلیج و ۲ به‌شی ناوخۆ بۆ قوتابیانی له زانکۆی دهۆک.

په‌یمانگه‌ ته‌کنیکیه‌کان ۹,۰۰۰,۰۰۰ دینار بۆ:

دروستکردنی په‌یمانگه‌ی ته‌کنیکی له سۆران و میترگه‌سۆر و ئاکری و ۲ به‌شی ناوخۆ بۆ قوتابیانی.

وه‌زاره‌تی ئەشغال و نیشته‌جێکردن ۴۰,۶۶۹,۰۰۰ دینار بۆ:

ئاواکردنه‌وه و قییرتاوکردنی رێگه‌کانی (به‌ستۆره - بانهمان - سه‌لاح‌دین)، (په‌واندوز - بیتخال)، (سۆران - کاولۆکان - جوندیان)، (ئاکری - قه‌ندیل)، (گرشین - دیره‌بون)، (رێگه‌ی گه‌لی لالش)، چاککردنه‌وه‌ی رێگه‌ی ۱۱ گوند. ئاواکردنه‌وه‌ی بنکه‌ی لاوان له دهۆک، دروستکردنی بینایه‌ی چاکسازی له هه‌ولتیر و بینایه‌ی یه‌کیتی نووسه‌رانی کورد و به‌رپوه‌به‌رایه‌تی ئەشغال له دهۆک.

وه‌زاره‌تی ئاوه‌دانکردنه‌وه و گه‌شه‌پێدان ۲۴,۸۵۱,۰۰۰ دینار بۆ:

ئاواکردنه‌وه و قییرتاوکردنی رێگه‌کانی (زراره‌تی به‌دریژی ۳۵ کم)، (چامه، بیرسیاف - مه‌مولان - پیران به‌دریژی ۱۵ کم)، (مورته‌که - بیستانه‌ به‌دریژی ۱۵ کم)، (خه‌لان - ریزان به‌دریژی ۹ کم)، (گۆره‌تو - شانده‌ده‌ر به‌دریژی ۱۱ کم)، دریتزکردنه‌وه‌ی شه‌قامی ۱۱ ئه‌یلول له هه‌ولتیر، رێگه‌ی (پیره‌که‌پرا - تنکه‌تور به‌دریژی ۱۹ کم)، ئاواکردنه‌وه‌ی رێگه‌ی (بیرقان - ریزان - بالنده‌ به‌دریژی ۵۷ کم)، دروستکردنی چالی قییر بۆ کارگه‌ی قییری ئەتروش.

وه‌زاره‌تی داد ۱۶,۵۰۰,۰۰۰ دینار بۆ:

به‌رده‌وامبوون، له دروستکردنی ته‌لاری وه‌زاره‌تی داد، بینایه‌ بۆ دادگه‌ی به‌رایه‌ی تیبینه‌رایه‌تی تۆمارگه‌ی خانوبه‌ره له هه‌ولتیر و دهۆک.

وه‌زاره‌تی رۆشنییری ۹,۴۱۴,۰۰۰ دینار بۆ:

ئاواکردنه‌وه‌ی: هۆلی شانۆی بنکه‌ی وه‌رزش و لاوان، مناره‌ی چۆلی، موزه‌خانه‌ی فۆلکلۆری و گه‌رماوی قه‌لا،

چاڭکردنه وهی ئامیتری ساردی و گهرمی له هۆلی میدیا له ههولیر و دروستکردنی گۆره پانی تۆپی دهست و باسکه بۆ بنکهی وهرزش و لاوان له دهۆک.

وهزارهتی ئهوقاف و کاروباری ئیسلامی ۳۳,۵۵۰,۰۰۰ دینار بۆ:

دروستکردنی ۴۰ مزگهوت، ۶ هۆلی بۆنه ئایینییهکان، ۸ قوتابخانهی ئیسلامی، بینایه بۆ تیبینه رایه تی سۆران و شه قلاوه و زاخۆ، باله خانه بۆ دیوانی وهزارهت و بهرپوه به رایه تیبی ئهوقافی دهۆک، ۲ شووره بۆ گۆرستان، دروستکردنی بهشی ناوخۆیی بۆ قوتابیانی قوتابخانه و پهیمانگه ئیسلامییهکان.

له کۆتاییدا به پیتویستی دهزانی پر به دڵ سوپاسی بهرپیز جه نابی سهروک بارزانی بکهین که ئهوپهری پشتیوانی له دهسهلاتی یاسا و شه رعیهت کردوه بۆ ئهوهی له راپه راندنی کار و ئهرکه کانیاندا سهرکه وتووبن و ههروهها پر به دڵ سوپاسی سهروکایه تی ئهنجومهنی نیشتمانی کوردستانی بهرپیز و سهروکایه تی ئهنجومهنی وهزیرانی بهرپیز و ئهندامانی بهرپیزی په رله مان ده کهین که هه میشه پالپشت و یارمه تیده رمان بوون له جیبه جیکردنی ئهرکی پین سپیتر دراومان بۆ خزمه تکردنی گه له که مان.

ئیتتر سوپاس و ئومیدده وارین ههنگاوه کافمان جیگای ره زامه ندی ئیوهی بهرپیز بیت.

له گه ل ریزی دووباره ماندا.

سه رکیس ئاغا جان

وهزیری دارایی و ئابووری

ناوهڕۆک

17	پیشهکی. نووسینی: سامی عەبدوڕەحمان
20	لهبارهی ئەم کتێبهوه. نووسینی: شهوکهت شیخ یهزدین
35	له بواری پاراستنی ئەمن و ئاسایشدا
43	له بواری کاروباری پیشمه‌رگه‌دا
47	له بواری په‌روه‌رده و فێرکردندا
61	له بواری دارایی و ئابووریدا
91	له بواری ئەوقاف و کاروباری ئایینیدا
115	له بواری داد و پاراستنی سه‌روه‌ریی یاسادا
125	له بواری رۆشنبیریدا
131	له باری کشتوکال و ئاو‌پیریدا
153	له بواری شاره‌وانی و گه‌شتوگوزاردا
189	له بواری پیشه‌سازی و وزه‌دا
201	له بواری یارمه‌تی مرۆڤایه‌تی و هاوکاریدا
209	له بواری ته‌ندروستی و کاروباری کۆمه‌لایه‌تیدا
223	له بواری ئاوه‌دانکردنه‌وه و گه‌شه‌پێدانداندا
233	له بواری ئەشغال و نیشته‌جێکردندا
265	له بواری گواستنه‌وه و گه‌یانندندا
273	له بواری فێرکردنی بالادا
277	ده‌زگای شه‌هید
278	کۆری زانیاری کوردستان
281	باری ته‌رخانه‌کرای دارایی
287	راپۆرتی وه‌زیری دارایی و ئابووری